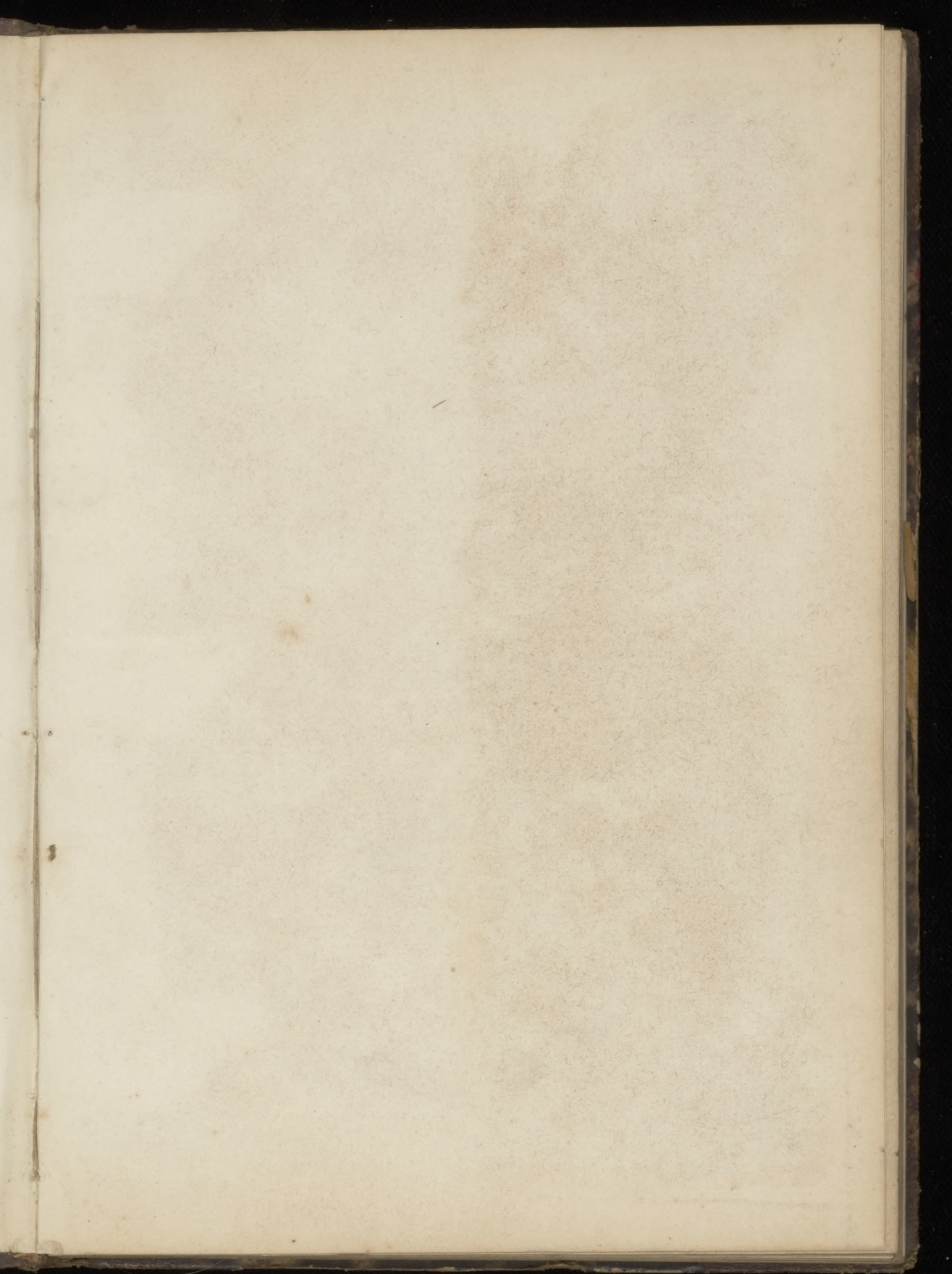
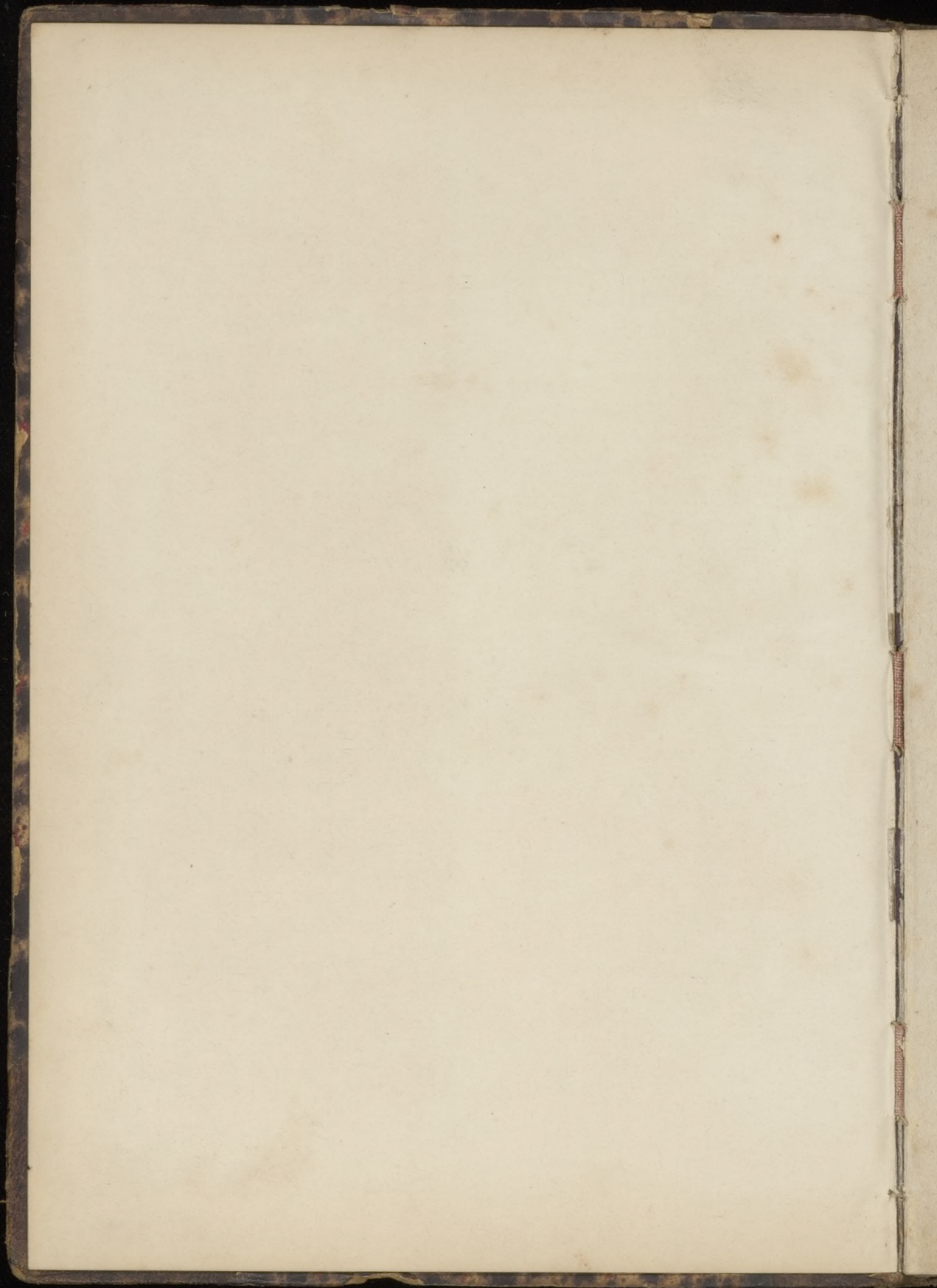

144 D 17

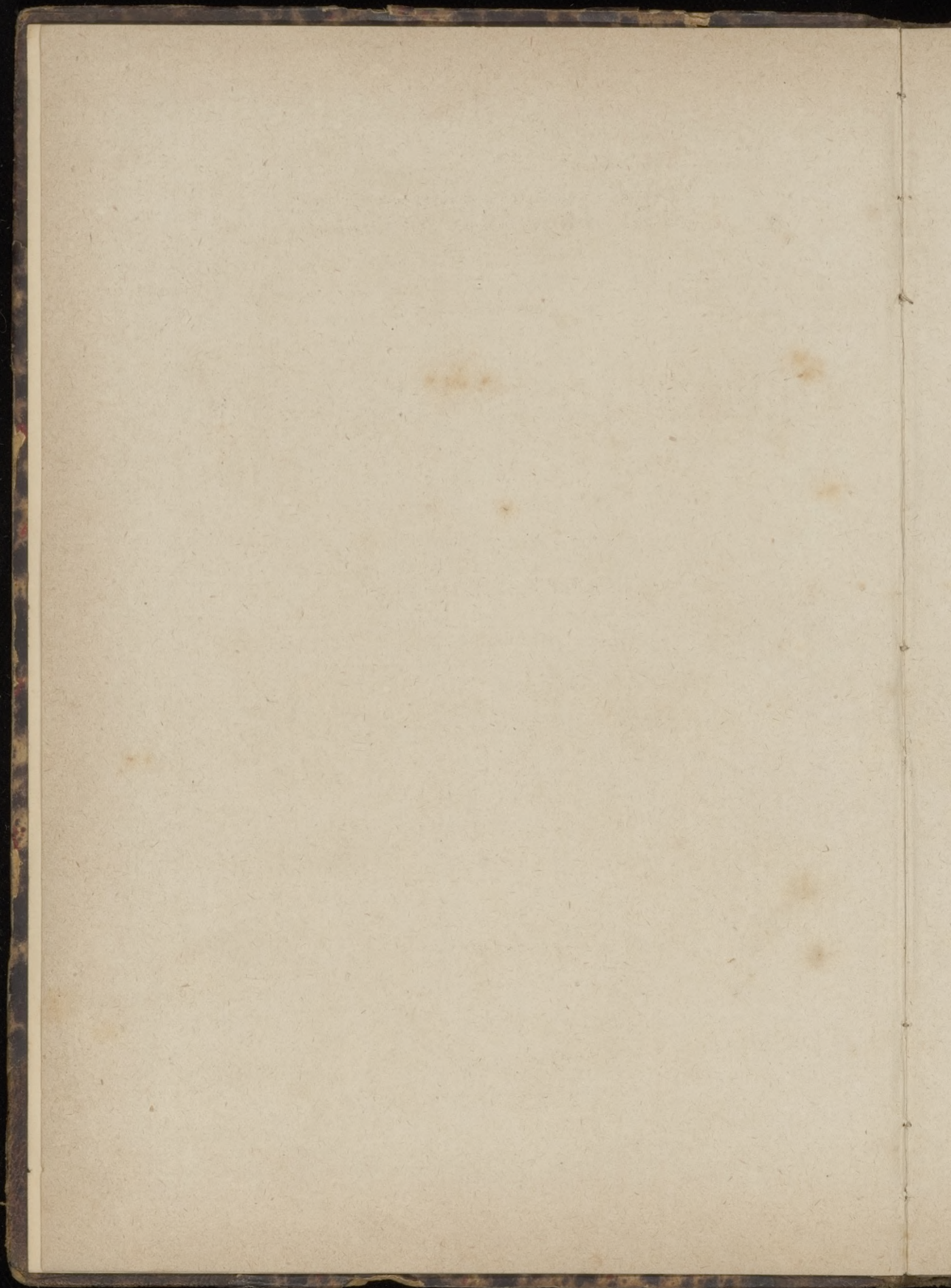

LICHT- EN SCHADUWBEELDEN

UIT HET

HEDENDAAGSCH AMSTERDAM.

LICHT- EN SCHADUWBEELDEN

UIT HET

HEDENDAAGSCH AMSTERDAM.

Geschiedkundige Roman

DOOR

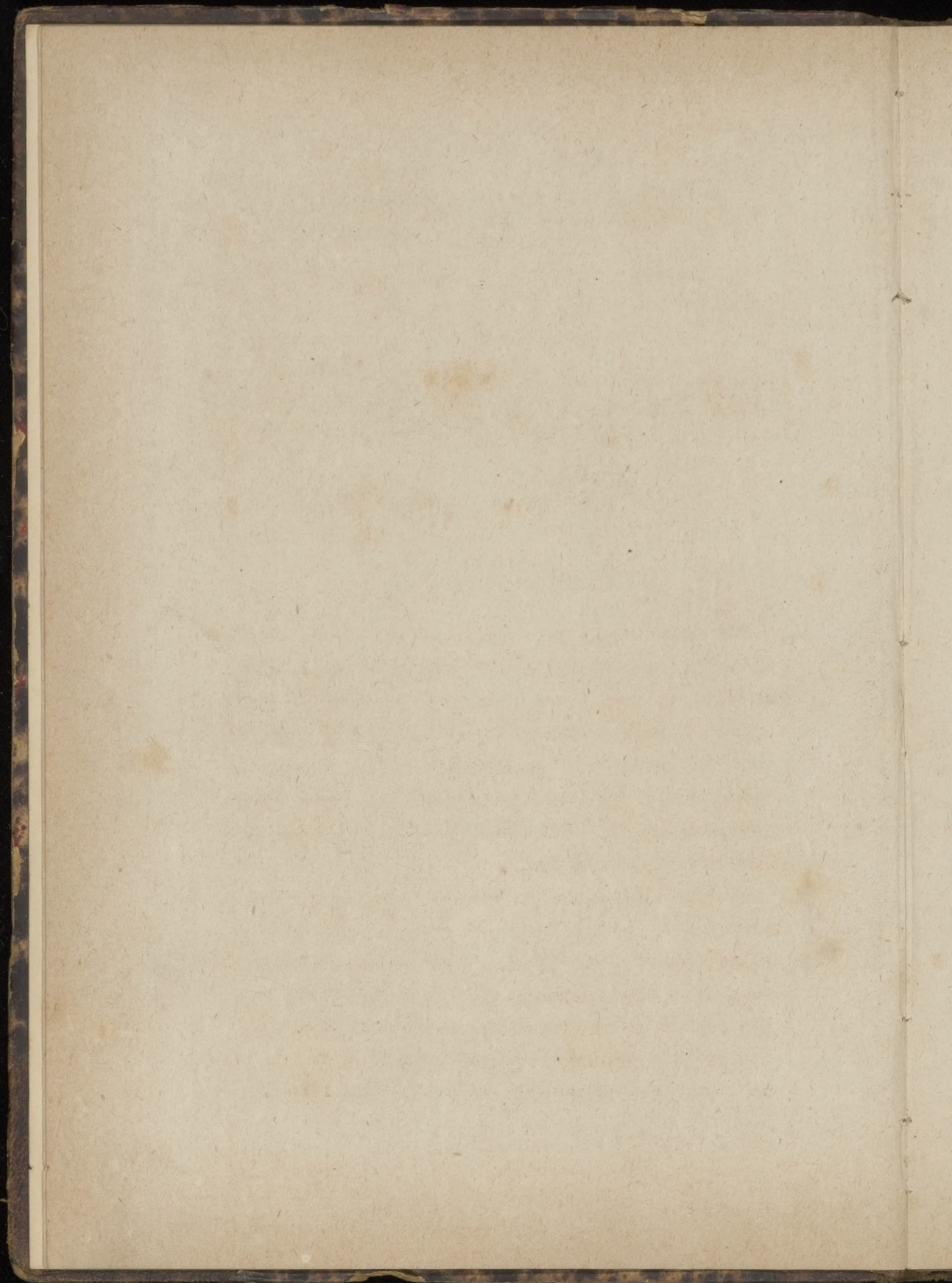
G. W. H. P A N C H A U D,

Schrijver van: DE GRAAF VAN LIJDENFORTH, ENZ.

DERDE DEEL.

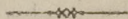
AMSTERDAM,

H. EISENDRATH.

EERSTE HOOFDSTUK.

PIETJE PRONK GAAT DE WIJDE WERELD IN.

Wij verzoeken de lezers ons te volgen naar de tweede verdieping van een huis in de Lindenstraat bij de Noordermarkt, de woning van Bastiaanse, met wien wij in het vorige hoofdstuk hebben kennis gemaakt. Zijn gezin bestaat uit zijne vrouw en zeven kinderen, waarvan de oudste den leeftijd van bijna achttien jaar bereikt heeft terwijl de jongste slechts eenige maanden telt en derhalve nog in de wieg ligt.

Jufvrouw Bastiaanse, eene flinke vrouw van ongeveer veertigjarigen leeftijd, houdt zich onledig met breijen en te gelijker tijd met wiegen, dikwerf eene noodzakelijke bezigheid voor eene huismoeder, die nog door een drie- of viertal langs den vloer kruipende kleine schreeuwers omringd is. Bastiaanse zit aan de tafel en beschouwt met het grootste welgevallen dit woelige huiselijk tafreel,

te gelijk groote wolken tabaksdamp voor zich heenblazende. Nu en dan vestigt zijn oog zich op de wieg, doch of die blik het daarin liggende kind of de wiegende vrouw betreft, kunnen wij niet bepalen; dit is echter zeker dat jufvrouw Bastiaanse er even tevreden uitziet als haar man en nu eens met een gulhartig lachje haar echtvriend, dan weer den sluimerenden lieveling aanstaardt. Blijkbaar is het hier dus een gelukkige, huiselijke kring.

De aansporing tot pligtverzuim, waartoe de gewetenlooze Schmitt den regtschape Bastiaanse had weten te dwingen, scheen evenmin op diens geest als ligchaam eene nadeelige uitwerking gehad te hebben. Ook aan jufvrouw Bastiaanse kon men niet bemerken, dat zij zwaar onder de zorgen gebukt ging, en waarschijnlijk had haar man het niet noodig geoordeeld zijne vrouw bekend te maken met hetgeen op het kantoor van zijn kwelgeest was voorgevallen, hetgeen welligt zeer verstandig van hem was, te meer daar hij zelf het gebeurde met Schmitt als een benaauwd droom begon te beschouwen; want reeds waren drie maanden verlopen en nog had geen brief uit de West-Indiën, aan het adres van den heer Jakob Pronk, hem genoopt zijn pligt te verzuimen.

Wel was hij de eerste dagen na zijne ontmoeting met den woekeraar zeer ter neer gedrukt geweest, zoodat zijne vrouw hem met bezorgdheid gadesloeg en hem meermaalen gevraagd had, hoe hij toch zoo neerslagtig was; doch de trouwe huisvader gaf daarop steeds een ont-

wijkend antwoord en wierp de schuld van die afgetrokkenheid op zijn nieuwen werkkring, die nóg zoo vreemd voor hem was. Langzamerhand echter verbeterde die sombere gemoedsstemming; hij werd opgeruimder, en nadat de West-Indische mail was aangekomen, verdween zijne bezorgdheid geheel en al, toen ook daarmede de zoo zeer gevreesde brief niet kwam.

In tegenstelling van haar man, die farsch van ligchaamsbouw en groot van gestalte, maar goeðhartig was als een kind, was jufvrouw Bastiaanse klein van persoon, doch evenredig gebouwd, gepaard met een jeugdig, schoon gelaat, zoodat, als zij bij sommige gelegenheden met haar man en kinderen ging wandelen, menigeen dacht dat zij zijne oudste dochter was, hetgeen trouwens bij hare kinderlijke levendigheid niet te verwonderen viel.

De kagchel brandde flink en verspreidde eene behaagelijke warmte door het vertrek, hetgeen zeer wenschelijk was, daar het buiten alles behalve aangenaam weer was. Gedurende eenige dagen had het fel gevrozen, en ofschoon de vorst zich op dit oogenblik minder hevig deed gevoelen, was het echter vinnig koud, terwijl de in digte vlokken neervallende sneeuw door den scherpen noordenwind snerpend werd voortgejaagd.

„Het is buiten tamelijk guur, Frans,” zeide jufvrouw Bastiaanse, haar man aanziende.

„Ja, dat is 't wel,” hernam hij; „het sneeuwt voortdurend en waait hard, zoodat de kôu door merg en been dringt.”

„Ik vind het toch maar plezierig, dat gij tegenwoordig niet meer zoo langs den weg behoef te loopen,” vervolgde zij.

„Nu, daar ben ik ook zeer blij om,” antwoordde Frans met een onderdrukten zucht, daar dit hem eensklaps herinnerde aan zijne gedwongen overeenkomst met mijnheer Schmitt; doch hij liet er dadelijk meer opgeruimd op volgen: „en het zal mijne goede vrouw zeker ook wel plezier doen, niet waar?”

„Natuurlijk; daar gij nu een geregelder leven hebt en eene beter betrekking...”

„Die meer oplevert, dat moet ge vooral niet vergeten,” viel Bastiaanse haar lagchend in de rede.

„Dat is maar goed ook; want het huishouden is groot en kost tegenwoordig veel. Doch ofschoon gij vroeger niet zooveel verdiende, waren we toch niet minder gelukkig als nu.”

„Dat is zoo; doch we hadden meer zorg.”

„Och Frans, we zijn er toen toch ook gekomen; als wij slechts tevreden blijven, is dit reeds veel.”

„Dat zijn wij immers!” hernam Frans, weer iets minder opgeruimd, daar hem onwillekeurig de aan Schmitt gedane belofte weer voor den geest kwam.

„Onze Jan blijft lang weg en met dit barre weder is het alles behalve aangenaam, zoo ver te moeten loopen,” zeide jufvrouw Bastiaanse na een oogenblik.

„Komaan vrouw, hij is oud genoeg om op zich zelve

te passen en sterk genoeg om een beetje sneeuw en wind te kunnen verdragen."

"Als hij nu de betrekking maar krijgt..."

"Och, als het mis loopt, moet hij maar weer wat anders zoeken. Er zal nog wel iets voor hem te vinden zijn."

"Ik kan me niet begrijpen dat gij geen werk hebt gemaakt, hem bij de posterijen geplaatst te krijgen."

"Neen vrouw, *dat* niet!" antwoordde hij op eenigzins barschen toon.

"Hé, waarom niet?... Gij hebt het er toch zoo kwaad niet."

"Juist daarom...." sprak hij, en zich bezinnende, liet hij er op volgen: "Wat zijn die vrouwen toch vreemde wezens! Zoo op het oogenblik beklagt gij hem over dat kleine loopje naar den Amstel; en nu zoudt ge willen, dat hij den geheelen dag bij de straat was, onverschillig of het sneeuwt, stormt, regent of vriest."

"Dat is waar; maar dan bleef hij immers bij ons in de stad."

"O, maar naar Rotterdam te gaan, is ook de wereld niet uit... En een betrekking van twee honderd gulden met kost en inwoning is toch nog al mooi voor een jongen van nauwelijks achttien jaar."

Het gesprek tusschen de beide echtgenooten werd afgebroken door een geklop op de deur, en op het "binnen" van Bastiaanse, trad mijnheer Schmitt in de kamer die ofschoon in een dikken overjas met bonten kraag gekleed, van koude beefde en van onder tot boven met sneeuw bedekt was.

„Hé, daar is waarlijk mijnheer Schmitt,” riep jufvrouw Bastiaanse, „en dat in zulk ruw weêr.... Wij hadden u heden avond het allerminst verwacht.”

„Het is wel, zooals u zegt, zeer onaangenaam weêr, beste jufvrouw!” hernam Schmitt; „doch zaken kunnen niet wachten, en daar ik juist hier in de buurt was, dacht ik eens even bij mijn vriend Bastiaanse op te loopen, om tevens naar de gezondheid van zijn vrouw en kinderen te vernemen.”

„Wel verplicht voor die vriendelijkheid, mijnheer Schmitt,” antwoordde de vlugge huismoeder, den onverwachten bezoeker een stoel aanbiedende.

Hoewel Bastiaanse de komst van zijn kwaden genius alles behalve aangenaam vond, heette hij hem toch, ofschoon dan eenigzins gedwongen, welkom.

Schmitt nam met zijn stoel zeer familiaar plaats bij de kagchel, haalde een sigaar te voorschijn, ontstak die aan het door jufvrouw Bastiaanse bereidvaardig aangeboden lucifertje, begon smakelijk te rooken en vroeg daarna :

„Geen nieuws, vriend Bastiaanse?”

„Niets bijzonders, mijnheer Schmitt,” was het antwoord.

„Geen brieven voor mij gekomen met de laatste mail?”

„Neen mijnheer!”

„Nu, dat verwondert mij niet zoo zeer; ik verwachtte er ook geen.”

„Zoo!” zeide Bastiaanse, te gelijk een sterken trek aan

zijne pijp doende, om daardoor te trachten de beklemdheid te verdrijven, die zich allengs van hem begon meester te maken.

„Met de volgende mail verwacht ik er echter *zeker* een,” hernam Schmitt, op het woord *zeker* drukkende, te gelijk Bastiaanse veelbeteekenend aanziende.

Vreezende dat zijn vrouw een of ander zou vermoeden, hetgeen hij om alles ter wereld niet wilde, haastte hij zich daarop een antwoord te geven. De goede vrouw was er echter verre af iets te vermoeden, daar zij niet wist welk een duivel in menschengedaante mijnheer Schmitt was, dien zij steeds bereid vonden hen zoo belangeloos bij te staan.

Maar zoo gaat het altijd; wanneer men de eerste schreden heeft gezet op het pad van zonde of misdaad, verbeeldt men zich dat ieder dien mistred op het gelaat lezen kan.

„Wanneer er brieven voor u komen met de mail, mijnheer Schmitt, kunt gij *zeker* zijn, die te zullen ontvangen,” luidde dat antwoord.

Met voordacht legde ook Bastiaanse nadruk op het woord *zeker*. Deze kleine wraakneming wilde hij zich toch verschaffen, om Schmitt te doen gevoelen dat hij het mistrouwen dat in diens woorden lag opgesloten, zeer goed begrepen had. En werkelijk gevoelde Bastiaanse zich beleedigd door het twijfelen aan de trouwe nakoming van zijn eenmaal gegeven woord, zonder te bedenken dat hij het regt verloren had zich gekrenkt te gevoelen, nadat

hij zich bereid had getoond den wil te doen van den schelm, die hem dwong zijn eed te breken en zijn pligt te schenden.

Schmitt lachte goedaardig en zeide :

„Natuurlijk, dat begrijp ik ; het was ook slechts bij manier van spreken.... Maar à propos,” vervolgde hij, om aan het gesprek eene andere wending te geven: „ik zie uw oudsten zoon niet... Is hij weer in betrekking?”

„Ja en neen!” hernam jufvrouw Bastiaanse.

„Dat begrijp ik niet goed,” lachte Schmitt weer, haar van ter zijde aanziende.

„Dat wil zeggen dat hij er op uit en zoo goed als klaar is.... Jammer maar, als het gelukt, dat hij ons dan moet verlaten.”

„Dus gaat hij naar buiten de stad?”

„Ja, naar Rotterdam.”

Schmitt spitste de ooren en zeide :

„Zoo zoo, naar Rotterdam ; nu, dat is zoo kwaad niet... En bij wien?”

Juist werd de deur geopend en omziende, hernam jufvrouw Bastiaanse : „daar is hij zelf ; hij kan het u zeggen, want ik kan dien vreemden naam niet onthouden.”

Te gelijk trad een flink opgeschoten en eenvoudig gekleed jong mensch binnen, die beleefd groette en na zijne moeder een hartelijken kus op de wang gedrukt te hebben, haar vragenden blik beantwoordde door te zeggen :

„Nu moederlief, ik ben klaar!”

„Komaan, dat doet me plezier, jongen!” sprak Bastiaanse,

zijn zoon de hand toestekende, die deze hartelijk schudde, terwijl moeder stil een traan uit het oog wegpinkte.

„Komaan moeder, wees nu niet verdrietig,” hernam de zoon dit bemerkende; „ik ga immers de wereld niet uit; in een paar uren ben ik met het spoor thuis.”

„Bovendien is het zoo kwaad niet, dat een jong mensch van dien leeftijd eens een kijkje in de wereld neemt; vooral een jongen kan niet altijd bij vader en moeder blijven,” liet nu Schmitt zich hooren.

„Zoo is het ook, mijnheer Schmitt,” zeide de jongeling; „en bovendien is het eene goede en zeer voordeelige betrekking.”

„En bij wien zult gij komen?”

„Bij de heeren Hazlewood & Co., in naaimachines, en wel met een salaris van twee honderd gulden 's jaars, benevens kost en inwoning.”

„Dat is waarlijk niet onaardig voor iemand van uw leeftijd,” riep Schmitt overluid en blijkbaar verheugd over het buitengewone geluk dat den jongeling was te beurt gevallen. Te meer verheugde het hem dit te hooren, daar hij reeds lang gewenscht had te Rotterdam iemand te hebben, die hem voor zekere plannen van dienst kon zijn, en hij hoopte dienaangaande met den jongen Bastiaanse wel te zullen slagen.

Het doel van zijn bezoek was alzoo bereikt; hij had Bastiaanse herinnerd aan zijne belofte en bovendien iets vernomen dat hij niet had kunnen denken, en waardoor hij zijne plannen langzamerhand meer tot rijpheid zou

kunnen brengen, terwijl hij zich voorts zonder kosten van zijn beurs gewarmd had. Hij vertrok dus weer, na de beide echtgenooten de hand gedrukt en de kinderen geliefkoosd te hebben; want naar zijne woorden was hij een regte kindergek, ofschoon hij dacht dat zijnentwege al dat gebroed naar den duivel kon loopen.

De West-Indische mail was aangekomen en een brief, aan het adres van Jakob Pronk, reeds des avonds in handen van Schmitt. Zooals hij niet ten onregte vermoed had, waren de aan Bastiaanse geleende en later geschonken dertig gulden met goede renten terug gekomen, daar die brief een wissel bevatte op een voornaam bankiershuis, tot een bedrag van twee honderd gulden, terwijl Jan Pronk zijn broeder meldde, dat hij sedert eenige weken onpasselijk was, en daar men in de tropische gewesten niet kan weten hoe spoedig eene nietsbeduidende ongesteldheid een ernstigen keer neemt, had hij bij tijds zijn testament en hem tot zijn erfgenaam gemaakt. In geval hij — Jakob namelijk — vóór zijn broeder mogt overlijden, moest de helft van die nalatenschap alsdan komen op Maria Visscher, zijne vroegere geliefde, wier beeld hij nimmer uit zijn hart had kunnen bannen, of indien zij dood was, op hare kinderen, terwijl de wederhelft komen moest op het pleegkind zijns broeders, de kleine Pietje.

De berekeningen van den doortrapten schurk waren dus tot zoover juist geweest, en de brief met de volgende mail zou hem voorzeker wel nadere inlichtingen geven

hoedanig te handelen, zoowel ten opzichte van het genoemde pleegkind als van de stappen, welke hij alsdan doen moest, wanneer zijne voornemens op de domheid van dat kind mogten mislukken.

De wissel werd natuurlijkerwijze dadelijk gehonoreerd, en van blijdschap buiten zich zelve, keerde Schmitt naar huis terug. Daar hij niet spoedig genoeg den sleutel der huisdeur kon vinden, schelde hij en zich in zijn ongeduld verbeeldende dat Pietje hem te lang liet staan, schelde hij nogmaals harder, en toen het meisje daardoor verschrikt, haastig de deur opende, kreeg zij een klap, die haar een eind in den gang deed achteruit stuiven. Dat dit den afkeer, dien het kind voor hem gevoelde, nog deed toenemen, laat zich begrijpen en van af dit oogenblik kwam een onbestemd gevoel van wraak in haar jeugdig gemoed op.

Als naar gewoonte sloot Schmitt zich des avonds, als hij thuis kwam in zijn slaapvertrek op en bleef soms een groot gedeelte van den nacht opzitten, hetgeen de nieuwsgierigheid opwekte van het jeugdige meisje, die hoe weinig ondervinding zij ook had, nogthans behebt was met dezelfde kwaal als bijna alle vrouwen.

De brieven van Jakob Pronk werden dan te voorschijn gehaald en nogmaals nagelezen, en met eenige vellen wit papier voor zich, zat Schmitt die vol te schrijven, om ze later weer in duizend stukjes te verscheuren. Daarbij kwam telkens een trek van ongeduld op zijn bleek gelaat te voorschijn, ofschoon dit monnikenwerk hem niet scheen

te ontmoedigen; want gestadig hervatte hij weer den vruchtelozen arbeid.

Pietje had dit reeds dikwerf gezien en niet kunnen begrijpen, want haar heer toch wel des nachts zoo laat en op zoo geheimzinnige wijze uitvoerde, en als door instinct gedreven, verliet zij menigmaal des nachts in alle stilte haar bed, om hem door het sleutelgat te bespieden. Dat het niet veel goeds was, hetgeen hij verrigtte, begreep zij als van zelve.

Eindelijk zag zij op zekeren nacht en wel dien, waarop hij des middags was thuis gekomen en haar voor het lange wachten met een paar fiksche klappen had beloond, dat een duivelachtige glimlach van tevredenheid op zijn gelaat voorschijn kwam. Voorts zag zij hem een der volgeschreven vellen papier, in den vorm van een brief toevouwen en in zijn zak steken, waarna hij, even als op dien avond dat hij Bastiaanse had weten over te halen of liever te dwingen in zijn schurkachtig voornemen toe te stemmen, allerlei sprongen maakte en als een gek door de kamer danste.

Pietje had groote moeite haar lachlust te bedwingen, waardoor zij hare aanwezigheid zou verraden hebben; zij volgde oplettend met hare blikken dit tooneel en bemerkte tot hare niet geringe vreugde, dat een aantal gescheurde stukjes papier door zijne vreemdsoortige bewegingen en wendingen van de tafel af onder het ledekant vlogen; hetgeen door hem in zijn opgewondenheid niet gezien werd. En vast besloten zich van die papiertjes meester

te maken, hoewel niet regt wetende wat zij er eigenlijk mee zou aanvangen, begaf zij zich haastig naar bed en sliep weldra in.

Ofschoon anders in alles zoo oplettend zijnde, had Schmitt toch het wegwaaijen van die stukjes papier niet opgemerkt en bergde hij zorgvuldig de brieven en papieren, die nog op de tafel lagen.

Toen hij den volgenden morgen als naar gewoonte was uitgegaan om zijne geheimzinnige zaken te verrigten, haastte Pietje zich dadelijk naar de slaapkamer van haar heer, en vond de stukjes papier, die den vorigen avond hare opmerkzaamheid hadden getrokken, onder het ledekant. Zij stak ze bij zich, begaf zich naar haar kamertje, en in plaats zooals gewoonlijk de huiselijke bezigheden te verrigten, deed zij het weinigje kleederen dat zij had, in een bundeltje bij elkander — want Schmitt had haar, zoolang zij bij hem was, geen enkel stukje goed gegeven — en verliet de woning, waar zij zooveel kwade bejegeningen had ondergaan, de deur met geweld achter zich dicht trekkende, als wilde zij daaraan haar gemoed koelen.

Tijdens zij nog bij haar pleegvader was, had zij nimmer de gelegenheid gehad de stad te leeren kennen, als die dagen dat zij met den braven Jakob Pronk eene wandeling ging maken, die zich echter nooit verder had uitgestrekt dan tot de Plantage of den Buitenkant, waar zij dan in hare handjes klapte van opgetogenheid, als zij de vele stoombooten zag heen en weer varen of de groote

schepen beschouwde, die daar lagen. Verder had zij nimmer iets van de stad gezien, en bij Schmitt zijnde, was hare kennismaking daarmede beperkt gebleven tot de weinige winkels in de nabijgelegen straten, om er de noodzakelijkste boodschappen te doen. Geen wonder dus dat zij geen weg wist in de vele haar onbekende straten, die zij thans doorliep, zoodat zij verlangde buiten die menigte huizen te komen, die naar hare meening, haar zoo somber aanstaarden en als dreigden op haar te zullen neerstorten. Bovendien was zij bevreesd, welligt bij het omslaan van een hoek van deze of gene straat of gracht het grijnzend gelaat van mijnheer Schmitt voor zich te zien, die haar zou noodzaken weer naar huis terug te keeren, hetgeen zij in geen geval wilde doen.

Het toeval rigtte hare schreden, en na geruimen tijd te zijn voortgelopen, kwam zij op den Haarlemmerdijk, en daar die straat, voor zoover zij zien kon, uit een regten weg bestond, waar zij niet genoodzaakt zou zijn herhaaldelijk te wenden of te wijken, besloot zij deze straat te volgen. Buiten de poort gekomen zijnde, bleef zij van verbazing staan bij het station van den Hollandschen spoorweg, waar juist een trein van Haarlem kwam aansnellen, die weldra zijne reizigers ontlastte. Het was een zoo onervaren kind als Pietje Pronk wel toe te geven, dat zij verbijsterd bleef staan kijken naar de massa menschen, die haar voorbijstroomden, en bevreesd zijnde dat men haar welligt onder den voet zou loopen, stak zij hare armpjes uit. Daar hare kleeding er niet zeer

voordeelig uitzag, hield eene dame, die met haar zoontje aan de hand voorbij ging, haar voor eene bedelaarster en bewogen met het droevige lot van dit klein schepseltje, stopte de medelijdende vrouw haar een vijfstuiver-stukje in de hand.

Werktuigelijk nam Pietje het stuk geld aan, ofschoon het niet in haar gedachten was opgekomen, om eene gift te vragen. Zij zag de dame met verwondering aan, en reeds toen deze uit haar gezigt was, bedacht zij de medelijdende dame niet eens bedankt te hebben. Toch begreep zij dat dit geldstuk, hoewel het eenige zijnde wat zij in de wereld bezat, haar in de gelegenheid stelde brood te kunnen koopen, waaraan zij gevoelde allengs groote behoefte te krijgen. Te gelijk herinnerde zij zich op den hoek der straat, welke zij straks verlaten had om de poort uit te gaan, brood voor de vensters te hebben zien liggen. Zij keerde derhalve terug, trad weldra den winkel in en kocht er een tarwebrood, dat zij, haar weg vervolgende, geheel opat, en begrijpende als zij voortaan haar honger wilde stillen, dat zij dan geld moest hebben, besloot zij van de ondervinding, straks door haar opgedaan, gebruik te maken, en thans werkelijk het medelijden der voorbijgangers in te roepen, zoodat zij nu met luchtigen tred en zelfs vrolijk haar weg vervolgde, een ieder die haar tegenkwam toelagchende en te gelijk hare geopende hand uitstekende.

Het geluk was haar zoo gunstig, dat zij, alvorens de avond viel, in het bezit was van de voor haar aanzien-

lijke som van vijftien stuivers en drie centen, welke som zij zich nimmer had kunnen voorstellen haar eigendom te mogen noemen. De waarde van geld kende zij niet, want mijnheer Schmitt had wel gezorgd haar voor boodschappen één enkele cent meer mede te geven dan zij noodig had, uit vrees dat zij hem zelfs voor een kleinigheid zou bestelen.

Iutusschen werd het allengs donker en begon zij zich vermoeid te gevoelen. Dit spoorde haar als van zelve aan, hier of daar een plaats te zoeken waar zij den nacht zou kunnen doorbrengen, daar het nog te koud was om onder den blooten hemel te blijven.

Den Haarlemmerweg volgende, was zij reeds verscheidene woningen voorbij gegaan, en het speet haar dat zij maar niet aan het een of andere huis had aangeklopt om voor dien nacht althans een slaappleats en wat eten te vragen. Doch nog een eind voortgegaan zijnde, zag zij in de verte een huis voor zich, en besloot hier te beproeven of het haar gelukken zou, en bij die woning gekomen, bleef de kleine zwerfster staan, en zag zij dat het eene herberg was, *Stad- en Landzigt* genaamd.

Hoewel het reeds tamelijk begon te schemeren, keek Pietje met een verbaasden blik het huis aan, waar tusschen twee vensters met vreemdsoortige gordijnen, een bruin geschilderde deur was. Een ijzeren uithangbord, dat door den wind heen en weer werd bewogen, daar het met ijzeren krammen in haken bevestigd was, hing boven de deur, waarboven met groote letters het zoo even

genoemde opschrift prijkte. Aan de bovenzijde der deur las zij de woorden: *Uitstalling en Logement*, terwijl voor de kleine vensters nog eenige papieren stonden met het opschrift: *nieuwe bessen, bier, jenever, koffij en. thee.*

Terwijl de zwerveling met open mond dit alles stond aan te staren en nadacht wat het eigenlijk kon beteekenen, verscheen de dikke gestalte eener vrouw, de eigenares der herberg, in de deur. Werktuigelijk stak Pietje dadelijk de geopende hand uit en prevelde een paar woorden, die de dikke vrouw deden zeggen:

„Nee, we geven aan geen bedelaars... Maar misschien heb je wel honger, klein ding... Als je dus een stuk brood wilt hebben, kan ik je wel helpen,” waarna zij zich verwijderde, Pietje in eene onbestemde verwachting latende staan.

De welwillende vrouw keerde spoedig terug met een stuk brood, niet veel kleiner dan het tarwebrood, door Pietje een groot uur vroeger gekocht, waarbij een stuk gekookt spek was, dat de kleine zwerfster al aanstonds in het oog viel en waarin zij, na op de houten bank voor de deur plaats genomen en haar bundeltje naast zich gelegd te hebben, zoo gretig hapte alsof zij dien dag nog niets gegeten had.

Met een glimlach om de lippen, zag de goedhartige herbergierster het kind aan en was juist van plan haar eenige vragen te doen, toen er een rond gelaat, waarop de vrolijkheid lag uitgedrukt, boven den schouder der

vrouw kwam uitkijken, die de kleine eetster met nieuwsgierigheid beschouwde. Dat blozende gelaat behoorde aan den zoon der herbergierster, die haar behulpzaam was in het besturen der herberg, en er zich niet weinig op liet voorstaan, als men hem den waard noemde uit de te goeder naam bekend staande herberg Stad- en Land- zigt, welke waardigheid vroeger het deel was geweest van zijn ouden broeder. Deze woonde nu te Ouderkerk, in de nabijheid van Amsterdam, waar hij zich na zijn huwelijk met de dochter van den herbergier uit de Rijzende Zon, naast het regthuis op genoemd dorp, gevestigd had. Terugkeerende van de veemakt te Rotterdam, waar hij goede zaken had gemaakt, had hij de gelegenheid te baat genomen om zijne moeder, die weduwe was en zijn broeder een kort bezoek te brengen.

„Zeg ereis, kleine!” riep nu die man, die zooals wij gezegd hebben, haar met nieuwsgierige blikken gade sloeg, „waar moet je heen?”

Pietje was bij die vraag opgestaan, nam haar bundeltje op en keek de dikke herbergierster besluiteloos aan. Het kind wist niet wat zij antwoorden zou op eene vraag, welke zij belagchelijk achtte, omdat zij het zich zelve nog niet had afgevraagd, waar zij zou heengaan. Haar zwijgen scheen den man evenzeer te verwonderen als haar zijne vraag gedaan had, zoodat hij na eenig nadenken vroeg:

„Waar woon je dan, als je thuis bent, kleine?”

„Als ik thuis ben... Ik heb geen thuis meer... Ik

woon nergens... vroeger wel, maar nu niet meer!" antwoordde Pietje beschroomd.

"Zoo zoo, dat is raar. Maar je bent toch geen landloopster; daar ben je nog te jong voor!"

"Neen, ik ben geen landloopster," hernam Pietje verontwaardigd, die zeer goed begreep dat dit woord eene beleediging bevatte, welke zij niet op zich toepasselijk hield. "Vroeger was ik bij mijn goeden pleegvader Jakob in Amsterdam; maar die is dood!"

"Zoo, dat is wat anders! En waar moet je nu in de duisternis naar toe?"

"Dat weet ik niet... Doch ik ga heel ver weg."

"Misschien naar Utrecht..."

"Ja ja, naar Utrecht!" viel zij den boer haastig in de reden, zonder te weten wat zij zeide.

"Maar daar kan je van avond niet meer komen, en waar moet je dan van nacht blijven?"

Op deze besliste vraag kon Pietje geen antwoord geven, daar zij innumers niet wist waar zij den nacht zou doorbrengen.

"Dus je weet het niet?" vervolgde de boer lagchende.

"Neen, ik weet het niet, maar hoop wel hier of daar onder dak te zullen komen... Er zijn nog goede menschen..." hernam zij, bedeesd voor zich ziende.

"Nu, kleine kleuter, ik zal je wat zeggen," ging de goedhartige man voort; "ben je bang of niet?"

"Niet heel erg!" antwoordde zij, hem vrijmoedig aanzierende.

„Als je niet bang bent, kan je van nacht boven den stal op den korenzolder slapen. Er zijn wel ratten, maar zoolang die graan kunnen krijgen, zullen ze je geen kwaad doen. Het is er wel niet heel prettig, maar naar je uiterlijk te cordeelen, ben je toch geen kind van groote lui; en je beurs zal wel niet voorzien zijn om op de blaauwe kamer te slapen.”

„Nee, ik ben geen kind van voorname afkomst, en ik heb wel geld, maar om een stuk brood te koopen, meer niet!” antwoordde Pietje, zich reeds verheugende in het vooruitzicht niet genoodzaakt te zijn den nacht onder den blooten hemel door te brengen.

„Wat is dat, Jan?” vroeg thans een andere man, die een weinig ouder scheen te zijn dan de persoon, die reeds met Pietje gesproken had, doch in wiens gelaats-trekken duidelijk een familietrek met eerstgenoemden viel op te merken.

„Niets Hein, niets... Een kleine zwerfster of bedelaarster, wat wel op hetzelfde neerkomt!”

„Ja, wel klein,” antwoordde Hein, te gelijk Pietje van hoofd tot voeten opnemende.

„Ik ben geen bedelaarster,” zeide het kind nu op hare beurt, fier het hoofd oprigtende, begrijpende dat ook in dat woord iets vernederends lag opgesloten.

„En wat wil ze?” vervolgde Hein lagchende

„Ik geloof dat ze naar Utrecht wil, maar daar kan ze van avond niet meer komen... Ik heb dus gezegd, dat ze van nacht hier kan slapen.”

„Dat is nobel van je gedaan, Jan,” ging Hein voort, die woorden met een krachtigen slag op den schouder zijns broeders verzellende.

„Dat zou je immers ook doen, nu je weet dat het kind geen geld heeft om te betalen.”

„Zeker.... Maar waar zal de kleine slapen? Want ik hoorde je zoo even van ratten spreken.”

Jan werd eenigzins verlegen en hernam :

„Wel, ik kan haar toch niet naar de logeerkamer laten gaan, want daar zou misschien nog deze of gene met de laatste spoor kunnen komen... Dus dat kan niet....

„Nu, weet je wat, laat haar op mijn kamertje slapen,” hernam Hein, „je weet hoe mijn vrouw is; ik ben maar liever hoe eer hoe beter thuis, en ga dus nog van avond heen.”

„Kom kom, je moet van nacht hier blijven.... En wat zegt moeder wel, dat je nog wilt vertrekken?”

„Moeder geeft me gelijk en zegt dat het de pligt is van een man om zelfs den schijn van onverschilligheid te vermijden.”

„Nu, je moet het zelf weten, maar bent hier bij geen vreemden.. Doch als gij liever niet wilt blijven....”

„Nee, over een uur ga ik heen... Maar daar komt een ander idee bij me op... Als de kleine naar Utrecht moet, dan kan ze wel een plaatsje op mijn wagen krijgen, en zal daar in het stroo even goed slapen als op een bed, behalve dat ze geen last van ratten zal hebben... Wil je met mij meegaan, kleuter?” vervolgde hij tot de

kleine avonturierster, die naar het gesprek der broeders met open mond had geluisterd.

„Asjeblijft!” antwoordde zij terstond, volstrekt niet gesteld zijnde op het gezelschap van die viervoetige dieren, waarover zij had hooren spreken, terwijl de vriendelijkheid van den oudsten broeder haar onervaren hart reeds dadelijk had ingenomen.

„Afgesproken dan... Heb je nog honger, of lust je nog wat... Kom Jan, geef de kleine nog een paar dikke sneden brood met een stuk vleesch of worst en een glas bier... Ik zal het betalen.”

„Dat zal wel schikken,” mompelde Jan, te gelijk heengaande om het verlangde te halen, waarmede hij een oogenblik later terugkeerde.

„Eet en drink nu maar met smaak,” zeide Hein, het brood en bier aan Pietje gevende en te gelijk in zijn zak tastende om te betalen, hetgeen echter door zijn broeder werd afgewezen met de woorden:

„Neen Hein, dat behoeft niet; je weet wel dat ik ook niet gierig ben en wel wat voor een arm mensch over heb.”

Dat Pietje zich aan spijs en drank te goed deed en het haar smaakte, laat zich begrijpen, terwijl haar kinderlijk hart in stilte den hemelschen Vader dankte voor de onverwachte weldaden, welke haar hier ten deel vielen.

Nauwelijks was een uur verlopen, of de wagen werd door den stalknecht voor de deur gebragt en Pietje door hem geholpen er op te stappen. Een oogenblik daarna nam ook Hein zijne plaats in, en na moeder en broeder

hartelijk de hand geschud te hebben, legde hij de zweep over de paarden, en voort rolde het voertuig, waarmede de kleine zwerfster eene nieuwe toekomst te gemoet ging.

Pietje gevoelde zich onder de bescherming van den vriendelijken voerman zoo zeer op haar gemak, dat zij, niettegenstaande het hotsen van den wagen, eene gemakkelijke plaats in het stroo opschudde, zich weltemoede neervleide, zoodat zij na naauwelijks tien minuten onder weg te zijn geweest, in slaap viel en wel zoo gerust als slechts op kinderlijken leetijd mogelijk is, zonder zorg te kennen voor het heden of de toekomst.

Den volgenden morgen ontwakende, (het was nog schemerdonker) bespeurde zij dat de wagen stilstond en dacht eerst, zich nog op dezelfde plaats te bevinden, waar zij den vorigen avond was ingestapt. Al spoedig ontdekte zij echter hare vergissing, ofschoon zooveel de duisternis haar zulks toeliet te zien, de herberg, waar zij thans was, veel overeenkomst had met die, waar zij den avond te voren vertoefd en zooveel voorkomendheid ondervonden had. Hier was echter geen rieten dak en zag zij op een tamelijk groot bord boven de deur een zwaan geschilderd, en las daaronder de woorden: de witte Zwaan. Logement en Biljart, terwijl naast en in de nabijheid van die woning een aantal nette huisjes stonden van een, hoogstens twee verdiepingen, hetgeen voor hare kinderlijke verbeelding een groot verschil was bij die hooge en dikwerf somberheid verspreidende huizen van het volkrijke Amsterdam.

De stem van den in haar oog zoo vriendelijken voerman wekte haar uit hare vreemdsoortige overpeinzing, die waarschijnlijk door niemand kon verklaard worden.

„Zoo kleuter, ben je eindelijk wakker?... Heb je goed geslapen?”

„O, zoo gerust als ik in lang niet heb gedaan,” antwoordde zij.

„Dus heeft het je goed gedaan en heb je geen hinder gehad van het gehots van den wagen? Kom er nu maar uit... Je zult zeker wel wat eten lusten, niet waar?”

En zonder haar antwoord af te wachten, tilde hij haar uit het voertuig en bragt haar vervolgens naar de gelagkamer van de witte Zwaan. Zijne vrouw — want de herberg te Ouderkerk, waar Pietje zich thans bevond, was het eigendom van Hein — was nog niet bij de hand, en de meid, een fiksche boerendeern, bediende in de vroege morgenuren, als de baas afwezig was.

„Geert,” zeide de boer-kastelein tot de meid, „geef eens wat brood met spek en een glas warme melk voor die kleine kleuter. Je hoeft niet te zuinig te zijn met het spek, want het kind is niet al te vet; dat zie je wel, dunkt me.”

Geert begon bij die woorden te lagchen, terwijl zij „het nietige ding,” zooals zij Pietje noemde, met een medelijdenden blik aankeek, en spoedde zich om het bevel van haar meester te volbrengen, weldra terugkomende met een bord, waarop een stapel brood en een stuk koud spek, alsmede een groote kom met warme melk.

Onder het genot van dit voor haar zoo weelderige ontbijt zat Pietje spoedig aan tafel en at met eene graagte, die den goedhartigen waard niet weinig verbaasde. Met een lach om de lippen vroeg hij dus :

„Ik geloof dat je niet te klagen zult hebben dat ik je niet het noodige geef; maar zeg me nu eens, of je geld hebt om te betalen?”

„Ik heb wel geld, maar weet niet of het genoeg zal zijn,” antwoordde Pietje bedeesd.

„Laat eens zien, hoe groot je bezitting is?” liet hij er op volgen, en nu haalde zij haar schat, namelijk de ontvangens vijftien en een halve stuiver uit haar zak, en toonde dit den welwillenden man.

„Ei, ei! heb je zooveel geld?” zeide hij. „Nu, houd dat maar; ik heb u niet naar hier meegenomen en te eten gegeven om die paar stuivers van je te nemen..... Maar vertel me nu eens kort en bondig, hoe je, zoo jong nog, aan het zwerven komt?”

„Ik ben weggelopen,” antwoordde Pietje vrijmoedig doch argeloos.

„Weggelopen?” vroeg Hein verwonderd, terwijl zijn gelaat betrok. „Van je vader en moeder weggelopen?”

„Die heb ik nooit gekend,” hernam zij.

„Dan zijn ze zeker dood!.... Je bent dus een wees, of een vondeling?”

Pietje knikte toestemmend.

„Maar hoe weet je dat?”

„Oom Jakob heeft het mij gezegd.”

„Wie is dat?”

„Oom Jakob heeft mij, toen ik nog maar eenige weken oud was, op een stoep gevonden en meegenomen. Ik ben toen bij hem gebleven. O, oom Jakob was zoo goed en zoo lief voor mij.... Het speet mij zoo, dat hij haast niet meer zien kon.”

„Was hij dan blind?”

„Nagenoeg.”

„En moest hij bedelen voor zijn brood?”

„Neen zeker niet,” antwoordde Pietje op vasten toon. „Hij had, ja ik weet niet hoe het heet, maar de knecht van het kantoor, waar de goede man zooveel jaar was werkzaam geweest, bragt hem elke maand eene zekere som gelds....”

„Dus had hij pensioen?..... Bedoelt gij dat?”

„Ja, juist.... pensioen,” zeide zij, te gelijk in haar handjes klappende.

„En waar is hij nu?” vroeg de boer.

„Dood!” antwoordde Pietje somber, terwijl onwillekeurig tranen in haar oogen kwamen en langs hare wangen biggelden.

„Zij heeft zeker een goed hart, en is ten minste dankbaar,” mompelde Hein en vervolgde luide:

„En na den dood van uw oom?”

„Kwam ik bij dien man, die toen hij dood was, zijn goed weghaalde.... en mij meenam.”

„Dat was zeker familie van hem, niet waar?”

„Neen, dat geloof ik niet; want dan zou oom Jakob

niet zoo geschrikt zijn dat hij er van gestorven is, zooals de menschen zeiden."

"Hoe moet ik dat begrijpen?" vroeg de kastelein uit de witte Zwaan nadenkend.

"De menschen zeiden dat mijnheer Schmitt aan oom Jakob geld had geleend en dat hij het niet kon terug betalen.... Meer weet ik er niet van," hernam Pietje.

"O, nu begrijp ik het.... uw oom was dus in de handen gevallen van een woekeraar, die gebruik heeft gemaakt van zijn verlegenheid, zooals die schurken gewoonlijk doen.... En misschien had uw oom Jakob genoeg om van te leven, maar niet voor twee; en heeft dus schulden gemaakt."

"Mogelijk is het wel zoo, doch het regte weet ik niet en kan ik u niet goed uitleggen. Het eenige wat mijn goede oom zei, vóór die schijnheilige mijnheer Schmitt kwam, heb ik goed in mijn geheugen geprent."

"En wat was dat?" vroeg Hein haastig.

"Hij zeide tot mij: „mijn arme kleine vondeling, mijn aangenomen kind, het liefste wat ik, behalve mijn broeder, op dit oogenblik in de wereld heb. Ik heb u eene onbezorgde toekomst willen verschaffen, doch het is mij, onbedachtzaam wezen die ik ben, mislukt. Ik ben, geloof ik, in slechte handen geraakt. Maar gedaan is gedaan, er is geen herstellen meer aan. Het vervolg zal het leeren." Daarop kwam mijnheer Schmitt met een paar in het zwart gekleede heeren, die het hem zeer angstig maakten; mijn goede oom werd ongesteld; zoq

als ik hoorde zeggen, was hij door eene beroerte getroffen, en nog denzelfden avond was hij dood. Twee dagen later nam mijnheer Schmitt al het goed van de kamer weg en nam ook mij mede naar zijn huis, waar hij mij weinig of geen eten gaf, veel liet werken en mij nog daarenboven afsnaauwde en zeer dikwijls sloeg."

"Dus behandelde die woekeraar u slecht, of liever hij mishandelde u, hetgeen mij niet zoo erg verwondert, als ik alles goed begrijp."

"Ik kon ten minste zijne harde bejegening niet langer verduren..... Ik haat dien man!" riep Pietje op heftigen toon.

"Ho ho, kleine kleuter! Wat weet jij van haat?.... Dat moet niet, dat mag niet.... Men mag niemand haten; dat wil zeggen: wij mogen zulk een slecht denkbeeld niet koesteren en moeten het zooveel mogelijk tegen gaan, als het in ons hart opkomt, ofschoon het niet altijd gemakkelijk is, maar de christenpligt gebiedt het."

Na deze zedeles verviel de goede man in een diep nadenken, waarin Pietje, die gewoon was om te zwijgen, zich wel wachtte hem te storen. Eindelijk rigtte hij het hoofd op, zag haar peinzend aan, alsof hij wilde schatten wat en wie zij eigenlijk kon zijn en wat er met haar zou zijn aan te vangen.

"Zou je graag willen dienen?" vroeg hij eindelijk.

Pietje begreep de beteekenis van die vraag niet en staarde hem dus vragend aan, terwijl zij bij zich zelve herhaalde: "dienen... ik dienen?... Wat is dat?"

„Dat wil zeggen,” hernam de kastelein, „als je goed eten en drinken krijgt, zooveel als je lust, als je goed behandeld en niet gescholden of geslagen wordt, als je een goed bed hebt om op te slapen, zou je dan wel willen werken?”

„Ja gaarne,” luidde het met vaste stem gegeven antwoord. „En hard werken ook; dat ben ik bij mijnheer Schmitt altijd gewoon geweest.”

„De drommel hale dien mijnheer Schmitt,” prevelde de kastelein, „en als ik hem mogt ontmoeten, dan zal het hem heugen.... Maar nog een vraag, kleuter, je bent immers eerlijk?”

„Ik neem nooit iets van een ander weg of het moest een stuk brood zijn als ik veel honger heb,” zeide Pietje met eene hoogroode kleur van verontwaardiging over die krenkende vraag.

De boer lachte, doch even spoedig weder ernstig wordende, vervolgde hij:

„Komaan kleine, niet kwaad worden. Je bent een arm, hulpbehoevend schepseltje; ik zal dus met mijn vrouw een woordje over je praten. Onze kleine Grietje, die bijna twee jaar oud is, is ziekelijk en mijne vrouw heeft het in de affaire tusschenbeide tamelijk druk om altijd met dat kind op te trekken. Dus kunt gij haar wel van tijd tot tijd de behulpzame hand bieden, als Geert het te druk heeft met het werk.”

„O als je blijft; ik wil gaarne hier blijven en veel van uw vrouw en al de kinderen houden. Want uwé is zoo

lief en goed voor me, dat ik wel mijn best doen zal om het naar uw zin te maken."

"Goed; dat blijft dus afgesproken... Maar daar komt juist mijn vrouw."

Werkelijk kwam eenige oogenblikken later de vrouw van Hein Stolk naar beneden, die na haar man haar morgengroet gebragt te hebben, een blik wierp op Pietje en daarna haar man vragend aankeek. Hij beantwoordde dien blik met een gullen lach, zag op zijn beurt zijne vrouw aan, eene flinke boerin, en zeide:

"Kijk eens Ka, ik heb hier wat voor je meegebragt."

"Bedoel je dat kind?" sprak zij, op Pietje wijzende en haar nogmaals met aandacht aanziende.

Hein Stolk knikte en hernam:

"Ja, ze is wel klein, maar ze zal je, dunkt me, wel in de hand vallen... Ze kan ten minste genoeg praten en heeft me gezegd, dat ze gewoon is om veel en hard te werken. We kunnen het dus met haar probeeren."

Met die woorden was alzoo de kleine Pietje Pronk aangenomen in het gezin van Hein Stolk, de kastelein uit de Witte Zwaan.

Het hart der jeugdige zwerfster klopte van vreugde; zij begreep bij zulke vriendelijke menschen als deze lieden waren, geen slechte behandeling te zullen ondervinden en evenmin blootgesteld te zullen zijn aan allerlei kwellingen en bedreigingen. Zij verheugde zich zelfs inwendig over de verbazing, die de slechte mijnheer Schmitt

zou gevoelen, wanneer hij tot de zekerheid komen zou dat zij verdwenen was.

En dit was ook werkelijk het geval.

In het bezit van het hem uitbetaalde bedrag van den door ons genoemden wissel, was Schmitt in een vrij opgeruimde stemming naar huis gegaan, zich weinig bekommerende of hij weer den ondergang van een zijner medemenschen had voorbereid. Daar hij goede zaken had gedaan, liep hij over nieuwe plannen te denken.

Na herhaaldelijk gescheld te hebben, zonder dat de deur werd opengedaan, verdween zijn goede luim, te meer daar hij, tegen zijne gewoonte, zonder den sleutel der huisdeur te hebben meegenomen, was uitgegaan. Goede raad was dus thans duur; hij verwenschte alle dienstboden in het algemeen en Pietje in het bijzonder. Naar een smid te gaan om deur te laten opensteken, kostte hem geld en tegen de uitgaaf daarvan zag hij op. Hij nam alzoo het besluit het raam op te schuiven en naar binnen te klimmen, op het gevaar af zijne kleederen te scheuren. Ongelukkig voor den zelfzuchtigen Schmitt kwam juist op het oogenblik, dat hij die poging beproefde, een politiedienaar voorbij, die hem op alles behalve vriendelijke manier aansprak, daar hij hem voor een onbeschaamden indringer hield. Slechts met moeite gelukte het Schmitt den agent af te brengen van zijn voornemen hem naar het bureau mee te nemen, zoodat hij alzoo door het raam naar binnen ging.

Hij bespeurde nu dadelijk dat zijn kleine dienstmaagd

verdwenen was, en begon onmiddelijk, uit wantrouwen natuurlijk, het huis van onder tot boven te doorzoeken, om zich te overtuigen dat de kleine zich niet hier of daar verscholen had. Hij keek in alle kasten en hoeken; zelfs manden en koffers werden geïnspecteerd, doch alles te vergeefs.

Na dus de stellige overtuiging te hebben verkregen, dat zij werkelijk vertrokken was, kwam het vermoeden bij hem op, of zij hem ook welligt bestolen had, en in angstige spanning begon hij op nieuw alles na te zien, totdat hem bleek dat alles zich nog op de gewone plaats bevond, zoodat hij begreep dat Pietje was weggelopen, zonder iets anders te hebben meegenomen dan de kleederen, welke zij aan had.

Wel kwam het hem zeer zonderling, ja onbegrijpelijk voor, dat een meisje als zij, zonder eenige verstandelijke ontwikkeling, waarvoor hij de arme vondeling altijd beschouwd had, zijn gastvrij dak had verlaten zonder eenige kennisgeving, om als een zwerveling te gaan ronddolen. Wel was het in zeker opzigt een streep door zijn rekening, in zake de te verwachten erfenis uit de West-Indiën, doch de doorslepen Schmitt troostte zich met de gedachte, nog velerlei middeltjes te kennen om toch in het bezit van die erfenis te geraken, ofschoon hij bekennen moest, dat die middelen welligt niet zonder gevaar waren voor zijne persoonlijke veiligheid.

Doch misschien zou zij heden of morgen nog wel terugkeeren, overtuigd als zij was, nergens onder dak te kun-

nen komen. Maar Pietje kwam niet terug, en zijn goed geluk was hem, naar zijne meening, weer op zeer uitstekende wijze nabij, toen de doove jufvrouw Bos, op voorstel van Rudolf van Hazenberg op zich nam, zonder geldelijke vergoeding, zijne huishouding te komen waarnemen, terwijl zij bovendien nog zou zorg dragen voor haar eigen voeding. Reeds weinige dagen na het geheimzinnige vertrek van Pietje Pronk, nam genoemde jufvrouw haar intrek in de woning van den administrateur Schmitt, op de Heerengracht, zonder dat hij het minste vermoeden had dat de wolf de schaapskooi was binnengeslopen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

DE HEER SCHMITT BEZOEKT JASPER PRONK.

Tegen de verwachting van mijnheer Schmitt, bleef Jakob Pronk in de eerste zes jaren verschoond van hevige aanvallen der gele koorts, die zoovele Europeanen in de West-Indiën ten grave slepen, en meer dan eenmaal had de woekeraar eene ijskoude rilling door zijne leden gevoeld, als hij in de hem door bemiddeling van Bastiaanse in handen gespeelde brieven het verlangen

meende te bespeuren, naar Holland te komen om zijn broeder te bezoeken en nogmaals te vertoeven op die plaatsen, waar hij in zijne jeugd en jongelingsjaren zoovele gelukkige uren en genoegens gesmaakt had, maar ook zooveel droevige oogenblikken doorgebracht en teleurstellingen had ondervonden.

Gelukkig voor Schmitt, dreven die dreigende onweerswolken telken reize voorbij, totdat eindelijk een schrijven van een notaris uit Paramaribo, de voor hem heugelijke tijding bragt van het overlijden van den heer Jan Pronk, welk berigt zijn hart van vreugde en blijde verwachting deed kloppen. Dat enkele oogenblik vergoedde hem dus die zes jaren van angstige spanning, welke echter van tijd tot tijd getemperd was geworden door de ontvangst der gelden, die voor den overleden Jakob Pronk bestemd waren, hetgeen hem zijne schurkenstreken weer voor eenige dagen deden vergeten. Zelfs maakte die herhaalde ontvangst van wissels hem zoo edelmoedig, dat hij Bastiaanse de door dezen nog verschuldigde som schonk; eene edelmoedigheid, waarover hij zich later zeer verwonderde en die hem toen niet weinig speet.

Intusschen werd die spijt eenigermate vergoed door de gewigtige diensten, welke Bastiaanse en vooral diens zoon, die zich, zooals wij weten, te Rotterdam bevond, hem voortdurend bewezen. De laatstgenoemde was op zijn herhaald verzoek de woonplaats te weten gekomen van Jasper Pronk, en had hem die gemeld, zoodat Schmitt spoedig het besluit nam naar Rotterdam te vertrekken,

om den door hem in het leven geroepen erfgenaam van Jan Pronk te gaan bezoeken.

Het was ligt te begrijpen, dat de handelwijze en het gedrag van Jasper Pronk, zoowel jegens zijne nu sedert een half jaar overleden vrouw als de voortdurende onbillijke bejegeningen, welke hij de beide kinderen steeds deed ondergaan, zijne bureu, hoe ruw en onopgevoed deze overigens waren, al meer van hem vervreemd hadden, zoodat het weinige, wat de kleine Anna nog met het winkeltje verdiende, daardoor verloren ging, wijl niemand iets kwam koopen.

Langzamerhand was dan ook bij Willem het besluit tot rijpheid gekomen, om met zijn pleegzuster die onuitstaanbare behandelingen te ontgaan, zoodra hij door boodschappen te verrigten, eenig geld bij elkander zou hebben gegaard. Hij wachtte slechts op eene gunstige gelegenheid om zijn plan te volvoeren, namelijk de een of andere mishandeling, hetzij hem zelf of de kleine Anna aangedaan, die hem in toorn ontsteken en den moed geven zou, met haar de wijde wereld in te gaan en zijn geluk te beproeven.

Reeds sedert geruimen tijd had hij vriendschap aangeknoopt met iemand, die vroeger als stafmuzikant bij een der afdeelingen infanterie had gediend, en door een gebrek aan het gezigt gepensioneerd was. Deze oude man woonde op eene kamer in het Achterklooster, en daar zijn pensioen niet toereikend was om van te bestaan, had hij het aanbod aangenomen van een zijner kennissen,

des avonds in een café-chantant de piano te komen bespelen, waar Willem hem elken avond ten acht ure heenbragt, om hem te middernacht weer naar huis te geleiden. Hiervoor ontving hij wekelijks eenige stuivers, en ook dikwerf deelde de oude man zijn sober middagmaal met hem, zoodat hij dienaangaande weinig of niet ten laste was van Jasper Pronk.

De voornaamste reden echter, die den knaap voor den ouden Küchler achting deed gevoelen, was deze: dat hij hem les gaf in de muziek, waarvoor hij een bijzonderen aanleg bleek te hebben, terwijl hij hem tevens zijne moedertaal, het duitsch, leerde. Binnen weinig tijds bespeelde Willem dan ook zeer zuiver en met veel vaardigheid de fluit, waarna de bijna blinde, doch bekwame muzikant meermalen met genoeg luisterde en hem herhaaldelijk verzekerde, als hij zoo bleef voortgaan, eenmaal een voortreffelijk toonkunstenaar te zullen worden.

De oude Küchler echter werd na eenigen tijd bedenkelijk ziek en stierf, en maakte Willem erfgenaam van zijne beide dwarsfluiten, de eenige rijkdom welke hij bezat. Daar deze instrumenten van zwart ebbenhout, met zilveren kleppen en met hetzelfde metaal ingelegd waren, achtte Willem het raadzaam, die voor zijn pleegvader verborgen te houden en haalde hij ze slechts in diens afwezigheid te voorschijn, als wanneer hij, om de kleine Anna op te vrolijken, haar eenige zijner meest geliefkoosde melodiën voorspeelde.

Dit waren dan ook de eenigste, genoegelijke oogen-

blikken van hun jeugdig, doch reeds zoo treurig leven, welke zij te zamen doorbragten.

Wel mag men de fortuin eene grillige godin noemen, daar zij dikwijls degenen, die het ijverigst haar gunst zoeken, niet eens wil toelagchen. Het is dus naauwelijks te verwachten dat zij zich om iemand van eene zoo ongeregelde levenswijze als Jasper Pronk veel zou bekreunen, en toch had zij hem reeds herhaaldelijk begunstigd, zooals wij in de gelegenheid zijn geweest op te merken, terwijl evenmin Willem van Groeneveld als zijn pleegzuster zich tot nog toe over hare goedgunstigheid konden verheugen. Misschien begrijpt die grillige godin beter de beteekenis van eene geregelde levenswijze dan wij, zwakke stervelingen, die zoo dikwerf gebruikelijke uitdrukkingen bezigen, zonder na te denken over de ware beteekenis, die er in ligt opgesloten. De meeste menschen, wier levenswijze men ongeregeld noemt, doen juist het tegendeel, en zijn zelfs zeer geregeld; want een losbol, een dronkaard, een speler, of zij die met andere ondeugden behebt zijn, geven geregeld aan hunne hartstogt toe. De gebruiken der zamenleving veroorloven echter niet, dat men alle menschen of zaken bij den waren naam noemt, en daarom bezigen wij dan ook dergelijke spreekwijzen, zooals: dat is iemand die eene ongeregelde levenswijze leidt, om hem bijna alle bekende ondeugden toe te schrijven.

Zoo was het ook met Jasper Pronk, die zoowel bij zijne kennissen, die hij trouwens weinig bezat, als bij ieder die

hem kende of met wien hij in aanraking kwam, bekend stond als „een ongeregelde levenswijze leidende,” ofschoon hij geregeld driemaal daags beschonken was, wanneer ten minste zijne middelen hem zulks toelieten, of zijne kunstgrepen geslaagd waren om zich geld te verschaffen.

In den laatsten tijd was het echter Jasper weer met alles tegengeloopen, en op het oogenblik dat mijnheer Schmitt in den spoortrein stapte om hem te gaan bezoeken, bevond hij zich in de grootste geldverlegenheid en bezat geen enkelen cent, terwijl men hem in geen der kroegen, welke hij gewoon was met zijne tegenwoordigheid te vereeren, iets meer wilde borgen. Alles wat in het brein van den dronkaard kon opkomen om zich zijn geliefkoosden drank te verschaffen, had hij, doch te vergeefs, beproefd. Hij verkeerde dus in een toestand, zooals mijnheer Schmitt slechts wenschen kon, namelijk bereid tot alles, wanneer hij slechts geld kon krijgen om zijne zucht naar sterken drank te voldoen.

Om die reden had hij dan ook, over alle bezwaren heenstappende, weer werk gezocht, en daar hij, zooals wij reeds vroeger zeiden, inderdaad een goed werkman en er tevens werk in overvloed was, slaagde hij daarin spoedig.

Hongerig, maar in de voornaamste plaats dorstig, bevond Jasper zich op karrewei aan het West-Nieuwland, toen Schmitt, in gevolge de bekomen aanwijzing naar diens woning stapte. Doch in plaats van den man, dien hij zocht, vond hij er twee kinderen van twaalf en veer-

tien jaar oud, die hij eerst voor de kinderen van Jasper hield, van welke dwaling hij echter spoedig werd teruggebragt door Willem, die reeds op het eerste gezigt — hij wist zich zelve geen rekenschap van het waarom te geven — een tegenzin gevoelde voor den overigens netgekleeden vreemdeling, wiens kleine, gluisperige oogen navorschend gevestigd bleven, nu eens op hem dan weer op zijne pleegzuster.

Gewoon als Schmitt was om in alles iets bijzonders te zien en daaraan dan zoo mogelijk de een of andere schelmerij te verbinden om er later partij van te trekken, begreep hij dat aan de aanwezigheid van deze beide kinderen iets geheimzinnigs was verbonden, en besloot dus dadelijk te trachten te vernemen, waarom iemand, die voor zich zelve niet eens kon of wilde zorgen, zich nog buitendien met twee jeugdige kinderen belastte.

De korte, doch niet onbeleefde antwoorden, welke hij van Willem ontving, deden hem begrijpen dat zijne pogingen om den knaap uit te hooren, vruchteloos zouden zijn en deze misschien niet eens in staat was hem de verlangde inligtingen te geven. Hij bepaalde er zich dus slechts bij, Willem te verzoeken, hem tegen eene belooning naar de plaats te brengen, waar zijn pleegvader werkte.

Het was reeds ruim twaalf ure en de werklieden waren allen naar huis gegaan om te eten, behalve onze bekende Jasper Pronk, die wist dat hem thuis geen middagmaal wachtte, daar hij zich in den laatsten tijd niet eens om

het voedsel der kinderen bekommerde. In een knorrig bui zette hij zich dus op een stuk balk neder en dacht er juist over na, hoe plezierig het voor hem zijn zou, als hij eens een hartige teug kon bekomen, toen de deur in de schutting geopend werd en hij Willem binnen het terrein zag stappen, door een deftig gekleed heer gevolgd.

„Wat moet jij hier doen, lanterfanter?” vroeg of liever snaauwde hij hem toe.

„Ik heb dezen heer den weg gewezen, die u verlangt te spreken,” antwoordde Willem.

„Ja vriend Jasper, het is op mijn verzoek geweest dat uw... wat is hij ook eigenlijk?... uw pleegzoon, geloof ik... mij hierheen heeft gebragt... Ziedaar ventje, hebt gij iets voor uw moeite.” En tegen zijne gewoonte gaf hij den knaap een kwartje, die na hem vriendelijk bedankt te hebben, zich spoedig uit de voeten maakte, daar hij, zijn pleegvader maar al te goed kennende, dadelijk bemerkte had dat het niet geraden was lang te vertoeven.

„Wie ben je en wat wil je van me?” vroeg Jasper op norschen toon en den bezoeker onbeschaamd aanzierende.

„Kent ge mij dan niet meer, Jasper? Ik zou mijn vroegeren vriend wel uit duizenden herkend hebben, al is het tamelijk lang geleden, dat wij elkaar gezien hebben,” antwoordde Schmitt, te gelijk Jasper lagchend de hand toestekende, die deze echter niet aannam, maar met een strakken blik zeide :

„Ik geloof dat gij een loopje met me nemen wilt, en

als gij dat voornemens zijt, kan je van een slechte reis komen; want ik ben juist in een goede luim om ieder die me wat in den weg legt of hindert, een goed pak slaag te geven."

"Maar beste vriend!" riep Schmitt nu op zoetsappigen toon; „ik heb volstrekt geen plan om te beleedigen en evenmin om je voor den gek te houden.... Herkent ge mij dan werkelijk niet? Ik ben Piet de Jong?"

"Wie zeg je?" vroeg Jasper, die zich twijfelachtig dien naam uit vroeger dagen herinnerde.

"Piet de Jong, met wien je vroeger zoo menig partijtje hebt gemaakt in de Druif," was het antwoord.

"Dat is waar ook... Ja, ja, thans komt het me weer voor den geest. Zoo, dus ben jij die Piet de Jong, die de goede Mietje van Dijk heeft laten zitten?... Hoe is het, trakteeer je niet, beste jongen?"

"Natuurlijk," hernam Schmitt, verheugd dat Jasper zoo spoedig afstapte van een onderwerp, dat hem alles behalve aangenaam was. „Natuurlijk trakteeer ik op al wat je hebben wilt."

"Dat 's roijaal, dat 's rond voor de vuist gesproken. Ik zie met plezier, Piet, dat je in al dien tijd dat ik je niet gezien heb, nog dezelfde zijt, al schijn je een groote sinjeur geworden te zijn," antwoordde Pronk.

"Nu, waar zullen we gaan?" vroeg Schmitt, die Jasper nog van ouds kende, en het dus geraden vond hem dadelijk in een goede luim te brengen.

"Hierover in het Scheepje," zeide Pronk. „Of nog

beter is het, als je mij liever het geld geeft, dan zal ik wel wat halen; want ik moet hier oppassen, terwijl het andere volk is schaften.... Ik ben in een ommezien terug en zal er geen droppel van drinken."

Schmitt lachte om die woorden, en hem een gulden gevende, bemerkte hij tot zijne niet geringe vreugde, dat de oogen van Pronk schitterden van genoegen bij het zien van dat geldstuk, terwijl Jasper als een pijl uit een boog verdween. Weinige oogenblikken later keerde hij met een flesch in de hand terug, doch zijne verhoogde gelaatskleur en waterige oogappels getuigden maar al te zeer, dat hij van die weinige oogenblikken gebruik had gemaakt om eenige borrels te nemen, terwijl hij vergat het van den gulden overgebleven geld terug te geven. Schmitt oordeelde het raadzaam, dit onopgemerkt te laten en maakte tevens een afwijzend gebaar, toen Jasper hem de met drank gevulde flesch aanbood.

"Zooveel te beter, als je niets hebben wilt," mompelde Jasper, en liet er luide op volgen: "ga gij maar op dien balk zitten, hoewel 't geen leuningstoel is met een kussen, zooals je misschien gewend zult zijn. Ik voor mij kan even goed op den grond zitten, dan zal ik ten minste niet laag vallen."

En te gelijk weer de flesch aan den mond brengende, wenkte hij Schmitt plaats te nemen, waaraan deze, ofschoon aarzelend, voldeed.

"En nu," ging Jasper voort, op den grond zittende en

de flesch van de lippen nemende, „zeg nu eens ronduit, wat je eigenlijk wilt?”

„Hoe bedoel je dat, beste vriend?”

„Hier valt niets te bedoelen; ik spreek zuiver hollandsch geloof ik. Ik vraag dus kortaf, wat je eigenlijk wilt?” herhaalde hij. „Je ziet me toch niet voor zoo gek aan om te meenen dat je me hier zonder bedoeling op karrewei hebt opgezocht, dat je op een balk gaat zitten, dien leeglooper straks een kwartje hebt gegeven en mij nog wilt trakteren, alleen om met den man van je gewezen meisjeszuster een beetje te praten. Toen je vroeger nog klerk waart bij zoo'n voorname pennelikker, was je al een slimmert en je zult er wel niet dommer op geworden zijn in al dien tijd, vooral nu je een groote mijnheer schijnt te wezen. Ik vraag dus nog eens, wat je van me wilt, ofschoon ik het wel begrijp. Kom er dus maar mee voor den dag.”

Schmitt begreep nu, dat Jasper niet zoo gemakkelijk zou te vangen zijn als hij aanvankelijk gedacht had, en daar het hem niet raadzaam voorkwam zoo op eenmaal met de deur in huis te vallen, antwoordde hij met zijn gewoon zoetsappig lachje:

„Je schijnt waarlijk vergeten te zijn, Jasper, hoe goed wij elkaar vroeger verstonden; en is het dan nu zoo te te verwonderen, dat ik, juist te Rotterdam zijnde, een zoo vriend als jij, kom opzoeken, louter om het genoegen te hebben, nogmaals over die lang vervlogen dagen te praten?”

„Kom kom, Piet, vertel me nu niet zulke malle praatjes,” antwoordde Jasper, op wien de gebruikte drank reeds zijne uitwerking begon te doen zien, als wanneer hij, gelijk wij weten, in eene opgeruimde bui verkeerde. „Die lang vervlogen dagen zijn voor mij niet altijd van de plezierigste geweest, en ik geloof dat de herinnering daarvan ook voor u niet zoo aangenaam zal zijn, ten minste in sommige punten... Ja Piet, alles staat mij nog duidelijk voor den geest, vooral dat je in veel opzigten een geslepen vos waart en nooit veel om iemand gaf, als je niet wist dat er voordeel bij te halen was. Ik weet nog zeer goed dat je mij wel eens geld geleend hebt, toen ik hier nog metselaarsbaas was, maar altijd tegen hoogen intrest; en ook weet ik nog wel dat je een van je andere kennissen, die je een goeden vriend noemde, zoo kaal geplukt hebt dat hij niets meer had, en daarna nog zijn laatste stukje goed hebt laten verkoopen, terwijl je anderen eerst te drinken hebt gegeven en hen daarna papiertjes liet teekenen, waarvan ze later niets wisten, maar die dan een deurwaarder hen onder den neus hield, waardoor er menigeen in het onderspit is geraakt en mij er ook spoediger heeft doorgeholfen als me lief was.... Je mag me dus gerust trakteeren, maar er is niets van me te halen; en toch wil je wat van me hebben of weten, dat je profijt kan aanbrengen.... O, ik begrijp alles zoo gaauw... Ja Piet, je waart vroeger al een volleerde schurk en hebt verscheidene malen een pak slaag opgelopen, omdat je geen moed bezat een klap met een klap te

betalen, maar liet je geduldig aflossen, om de rekening later een percent of wat hooger te kunnen stellen. Dat was de manier waarop jij wraak oefende. Je hoort dus dat ik je goed ken en mij nog alles best herinner, want met die hartsterking — hier nam Jasper weer een goede teug — is ook mijn geheugen in de beste orde, ofschoon ik misschien van avond of morgen alles weer vergeten ben, wat ik nu gezegd heb.”

Gewoon om zich de hatelijkste scheldwoorden naar het hoofd te hooren werpen, zonder dat hij er acht op scheen te slaan of een spier van zijn gelaat vertrok, was hij toch lijkkleurig geworden, nu zijn zondenregister hem werd voorgehouden, en zoo hij er den moed toe had bezeten en het straffeloos had kunnen doen, zou hij Jasper voorzeker met eigen hand geworgd hebben. Zijn eigenbelang bragt thans evenwel mee zich te houden of al die verwijten hem niet betroffen. Hij bedwong dus den toorn, die zich inwendig van hem meester maakte en poogde te glimlagchen, hetgeen echter den laaghartigen schurk zeer slecht gelukte.

„Gij spreekt een tamelijk hard oordeel over mij uit,” zeide Schmitt na een oogenblik op sissenden toon en met op elkander geklemde tanden. „Maar ik houd het er voor dat gij schertst, hoewel die scherts toch zeer ongepast is. En daar op je eigen persoon ook nog al wat valt aan te merken, hebt gij, dunkt mij, niet het minste regt op mij den eersten steen te werpen. Daar de reden van mijn komst uit een opregt gevoel van vriendschap is en om

mijn vroegeren vriend een grooten dienst te bewijzen, wil ik er mij niets van aantrekken, ofschoon de gesproken woorden zeer beleedigend geweest zijn."

"Hé, hé, draaf nu maar niet zoo door. Ik ben er zeker van dat je meermalen nog andere woorden hebt moeten hooren dan ik zoo even sprak. En wat het bewijzen van een dienst aangaat: och, dat zal wel niet uit louter vriendschap zijn, maar daar hebt gij zeer zeker bedoelingen bij.... Is het zoo niet?" vroeg Jasper op schamperen toon.

"Gij moet mij goed begrijpen," hernam Schmitt, schijnbaar opregt. "Ik ga steeds uit van het punt dat een arbeider zijn loon waard is, en ik twijfel niet of gij zult mij gaarne een aardig sommetje uitkeeren, om je aan een vermogen te helpen, waardoor gij een onbezorgde toekomst kunt hebben."

"Een onbezorgde toekomst?.. Hoe bedoel je dat?" vroeg Jasper, hem scherp aanziende.

"Een jaarlijksch inkomen van acht of negen duizend gulden, bij voorbeeld.... Mij dunkt, dan zou je niet zoo bijzonder zuinig behoeven te zijn, om je eindje te kunnen halen."

"Dat zou ik ook denken," zeide Pronk; "hoewel ik verklaren moet niet te weten wáár dat van daan zou moeten komen. Want uit de lucht zal het wel niet komen vallen."

"Dat is mijn zaak, als gij het maar hebt," hernam Schmitt.

„In zekeren zin hebt gij gelijk, doch ik zou toch gaarne willen weten...”

„Gij zult alles weten, dat is zeer natuurlijk. Als gij mij eerst eenige vragen beantwoord hebt.”

„Is dat hoog noodig?”

„Mogelijk wel, mogelijk niet; dat kan er naar wezen.”

„Ik wilde maar zeggen dat veel praten mijn keel spoedig droog maakt, en als ik dan toch zulke mooie vooruitzichten heb, zal het er op een gulden meer of minder wel niet aankomen. Als je er dus bij geval nog één over hebt...”

Schmitt gaf hem dadelijk het verlangde geldstuk, en hoewel reeds half beschonken, stond Pronk onmiddelijk op om weer een hoeveelheid sterken drank te gaan halen, ten einde, zooals hij zeide, zijn geheugen op te wekken. Spoedig keerde hij terug, nam zijn vorige plaats weer in en verzocht Schmitt daarna thans te willen zeggen, wat hem op het hart lag.

„Herinnert gij u nog iets van familiebetrekkingen?” begon Schmitt te vragen. „Je vader is reeds lang overleden, niet waar? En je broeder is immers ook dood?”

„Mijn broer, ja,” antwoordde Pronk.

„Heeft je vader ook een broer, of andere naastbestaande gehad, die zich in het einde der vorige of het begin van deze eeuw in Amsterdam gevestigd heeft?”

„Mogelijk wel, mogelijk niet, om je eigen woorden van straks te gebruiken. Maar om je de waarheid te

zeggen, als je zooveel wilt vragen wat ik mij al of niet herinner, vraag dan alles maar in eens, omdat ik mij straks niets meer zal herinneren."

Bij deze woorden tikte hij tegen de flesch, die reeds weer voor meer dan de helft ledig was. „En ik vind al die herinneringen zoo plezierig niet," voegde hij er bij.

„En toch is het noodig dat ik alles weet, wat betrekking heeft op je familie, zoo gij ten minste een rijk man moet kunnen worden."

„Een rijk man!" mompelde Jasper binnensmonds. „Daar begrijp ik waarlijk niets van."

„Heb je soms thuis nog papieren, waaruit ik het een of ander zou kunnen te weten komen?"

„Papieren? Ja, die heb ik, maar geef ze zoo maar niet uit handen," bromde Pronk, die nog slechts half luiserde, daar zijn hoofd langzamerhand zwaar begon te worden.

„Je bent en blijft dezelfde onhandelbare kerel van vroeger," riep Schmitt, ongeduldig wordende, hetgeen vrij onvoorzigtig van hem was.

„En jij bent en blijft dezelfde sluwe vent, zooals ik je altijd gekend heb," snaauwde Jasper hem toe, te gelijk naar de flesch grijpende om die Schmitt naar het hoofd te gooijen. Gelukkig voor hem, bemerkte Pronk dat er nog drank in was, en dit voor hem zoo kostbare vocht wilde hij niet nutteloos wegwerpen. Hij bragt dus de flesch weer aan de lippen en mompelde, toen hij het

overige naar binnen had laten loopen: „wees voorzigtig met je woorden, Piet. Al ben je nu een groote mijnheer geworden, laat ik me toch niemendal door je zeggen en nog minder beleedigen. Ik heb een hekel aan alle groote lui.”

„Wees bedaard, ik meen het zoó kwaad niet,” hernam Schmitt. „Vertel me alleen maar, of je ook herinneren kunt waar je familiepapieren zijn.”

„Ik herinner me niets!” stamelde Jasper.

Schmitt dacht een oogenblik na en zeide toen:

„Ik zie wel dat er thans niet veel met je te beginnen is en ben dus voornemens van avond bij je aan huis te komen, want ik moet je noodzakelijk spreken. Zoek dus die papieren bij elkaar, dan zullen wij...”

Schmitt bemerkte thans dat Jasper volstrekt niet meer naar hem luisterde, om de eenvoudige reden dat hij in slaap was gevallen.

„Die verwenschte dronkaard!” riep Schmitt, in woede ontstoken. „Er is niets met hem aan te vangen. En toch,” voegde hij er na een oogenblik bij, „toch kan het tot iets leiden! In elk geval zal hij des te meer afschuiven.”

Bij deze woorden gaf hij Pronk een schop, die deze aanraking met een snorkend gekreun beantwoordde; doch te gelijk riep eene grove stem achter hem:

„Hei daar, mijnheer, wat moet dat beteekenen?”

Omziende bespeurde Schmitt, dat eenige werklieden waren teruggekomen, en om zich te verontschuldigen, zeide hij:

„Och, die vent is smoordronken.”

„Dat is wel te begrijpen,” antwoordde een der mannen lagchende; „want anders zou uwe van een slechte reis gekomen zijn, als hij nuchter was.”

„Ik had hem zoo noodzakelijk moeten spreken; maar hij is zoo beschonken, dat ik er geen woord kan uitkrijgen.”

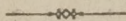
„Dat is geen nieuws bij Jasper, mijnheer! Maar over een paar uren is hij weer zoo nuchter als ik nu ben. Als u hem dan wilt spreken, maar verstandig genoeg zijt om hem geen geld te geven, want anders begint hij weer van voren aan, dan kan u alles van hem gedaan krijgen, vooral als u hem een heele of halve flesch belooft. Maar niets geven voor u geheel met hem hebt afgehandeld.”

„Dank je voor dien goeden raad; ik zal hem opvolgen... Ziehier een kleinigheid voor je moeite. Als hij uitgeslapen is, zeg hem dan dat hij naar huis gaat, waar ik ten zes ure zal wezen.”

Na den werkman een kwartje te hebben gegeven, verwijderde Schmitt zich, slechts half tevreden over zijn onderhoud met Jasper Pronk.

DERDE HOOFDSTUK.

DE NIEUWE SCHURKENSTREEK KRIJGT HAAR BESLAG.

Zooals de opperman aan mijnheer Schmitt verzekerd had, waren te naauwernood een paar uren verlopen of Jasper ontwaakte weer, en na een oogenblik zijne onzekere blikken in het rond te hebben laten dwalen, begon hij zich het voorgevallene flauw te herinneren. Daarna het overschot der van Schmitt ontvangen twee gulden nog in zijn zak voelende, achtte hij het beter die weinige stuivers aan den kastelein van het Scheepje toe te vertrouwen en te gelijkertijd zijn geheugen een weinig te scherpen voor het bezoek, dat hem des avonds te wachten stond. In het streelende vooruitzicht weldra een rijk man te zullen zijn, rekende hij het eene dwaasheid zich verder met werken te vermoeijen, zoodat hij, na geruimen tijd in de genoemde kroeg te hebben gezeten, naar de karrewei terugkeerde, niet om den arbeid te hervatten, maar eenvoudig om zijne kameraads, die hem de door Schmitt achtergelaten boodschap hadden mededeeld, te zeggen dat hij naar huis ging. Daarna nam Jasper afscheid van hen en begaf zich naar zijne woning, wel voornemens in alles wat zijn gewezen makker, de sluwe

Piet de Jong hem zou voorslaan, genoeg te nemen, doch tevens met het stellige besluit vooral op te passen dat hij niet bedot werd.

Verdiept in de gedachten wat er eigenlijk wel van hem zou gevorderd worden en nadat de groote torenklok te naauwernood zes ure had geslagen, werd er aan de deur geklopt en trad onze bekende Schmitt binnen. Bij den eersten blik dien hij op Pronk wierp, verdween reeds dadelijk zijne ongerustheid dat het hem niet gelukken zou zijn vroegeren makker over te halen tot hetgeen hij begeerde. Hij had te veel menschenkennis om niet op zijn gelaat te lezen dat in de eerste plaats den beschonken toestand van des morgens voorbij gegaan was en dat hij in de tweede plaats in veel meegaander stemming verkeerde, en daar Jasper hem ontving op zoo vriendelijke wijze als met zijn gewoon norsch karakter overeenkwam, noodigde hij zijn bezoeker uit plaats te nemen, waarna deze zich aan tafel tegenover hem zette en dadelijk het gesprek opende met te zeggen :

„Gij zult je zeker nog wel, zoo niet geheel dan toch gedeeltelijk herinneren hetgeen wij dezen morgen gesproken hebben?”

„Ja, ik weet er nog wel iets van, en ik ben er zeker van dat mij alles wel weer zal te binnen schieten, als je nog eens in je zak wilde tasten, of er nog...”

„Neen vriend Jasper,” viel Schmitt hem haastig in de rede, zich de bekomen waarschuwing van den werkman te binnen brengende. „Neen, alvorens wij onze zaken

besproken en in orde gebracht hebben, geef ik geen druppel drank. Als wij een en ander geregeld hebben, zal ik je een genoegzaam voorschot geven, om die verwenschte neiging te kunnen bevredigen."

"Een klein beetje kan echter geen kwaad," zeide Jasper; doch Schmitt bleef onverbiddelijk en Pronk was wel verplicht toe te geven, maar met het vaste voornemen zijne schade later dubbel in te halen. Hij bragt dus een oude doos met geel geworden papieren te voorschijn, waarop Schmitt aanviel als een roofvogel op zijne prooi, waarna hij den inhoud met de grootste oplettendheid begon te doorsnuffelen.

Een geruimen tijd heerschte de diepste stilte in het vertrekje, daar Schmitt te veel verdiept was in zijne bezigheid om een woord te spreken, terwijl Pronk hem stilzwijgend en met gespannen verwachting zat gade te slaan, alleen van tijd tot tijd met zijne oogen pinkende, als wilde hij zeggen:

"Neen slimmert, als je mij beet denkt te nemen, ben je aan het verkeerde kantoor."

Eindelijk schoof Schmitt de door hem nageziene papieren, die hij in twee hoopen had verdeeld, met een tevreden lach van zich af en zeide halfluid:

"Ja, zóó moet het gelukken."

"Wat moet er gelukken?" vroeg Jasper.

"Een rijk man van je te maken," antwoordde Schmitt vrolijk.

"Zoo waarlijk; ik wist niet dat er nog iemand in de

wereld bestond, van wien ik één cent te wachten kan hebben.”

„Dat heb je ook niet, en toch...”

„Wil je mij rijk maken, niet waar?”

„Ja, en dat wil ik niet alleen, maar dat kan ik ook, als je ten minste volgens mijn voorschriften handelt.”

„Dat begrijp ik niet. Ik geloof waarlijk, dat je weer een van je gewone streken met me wilt uithalen; maar ik zeg je vooruit, dat zal niet gelukken.”

„Als je denkt dat ik met streken omga, zie ik maar liever van de zaak af en geef de erfenis aan hen, die ze regtmatig toekomt.”

„Kom kom, dat is maar malligheid. Ik zou niet weten, om welke reden je mij iets zou willen geven dat mij niet toekomt.”

„Uit vriendschap, Jasper, uit louter vriendschap, anders niet.”

„Dat kan je mij niet wijs maken,” hield Jasper halstarvig vol.

„Daar is natuurlijk voor mij ook eenig voordeel uit te halen,” hernam Schmitt.

„Ja, dat zal het wel zijn. Maar als je te veel vordert, zou het gemakkelijk kunnen gebeuren dat ik een ander die oude papieren liet nazien, die er natuurlijk hetzelfde in zou vinden, wat jij er in gevonden hebt.”

„Er is in die papieren niets te vinden, waar één regtsgeleerde je een enkele gulden voor zou willen geven. Ik alleen en niemand anders kan je die erfenis in handen

spelen, waardoor gij een vermogend man kunt worden.... Gij hebt dus niets anders te doen, Pronk, dan eenvoudig te zeggen of gij de voorwaarden die ik stel, al of niet wilt aannemen."

De beslissende toon, waarop Schmitt deze woorden sprak, maakte den door hem verwachten indruk op Jasper, en daar deze met zijn helder verstand zeer goed wist en de overtuiging had geen famieliebetrekkingen te bezitten, die hem van een noemenswaardig bedrag erfgenaam konden maken, besloot hij, in de verwachting er ten minste meer bij te kunnen winnen dan te verliezen, zich te schikken in hetgeen Schmitt, alias de Jong, hem zou voorstellen, en hernam dus:

"Als het is, gelijk gij zegt, dan zal ik mij de voorwaarden wel moeten laten welgevalen."

"Dat noem ik verstandig gesproken," antwoordde Schmitt vrolijk.

"Een oogenblik," antwoordde Jasper. "Gij wilt voorwaarden stellen, niet waar?"

"Ja!"

"Goed; maar ik wil mij niet verbinden, zonder dat gij ook genoegen hebt genomen in de mijne."

"Dus hebt gij ook voorwaarden?" vroeg Schmitt, die veinsde daarover verwonderd te zijn.

"Zeker; want gij zegt dat de erfenis mij van regtswege niet toekomt en aan een ander behoort."

Schmitt knikte toestemmend en liet er op volgen:

"Dat is zoo; en zelfs aan twee andere personen."

„Als wij dus die erfenis deelen, wordt er een schurkenstreek begaan, waarvan ik de medepligtige word.”

Terwijl zijn gelaat zich tot een grijnslach vertrok, zag Schmitt hem aan en antwoordde op goed geluk af:

„Ik wist niet dat je zoo naauw van conscientie was... 't Is toch, geloof ik, niet het eerste geval dat je iets doet dat het daglicht niet kan velen.”

Jasper zweeg. Hij dacht aan Willem.

„En bovendien,” vervolgde Schmitt, „die veel wil winnen, moet ook iets durven wagen. Gevaar is er niet in het minst, en zoo er dat al was, zou ik veel schuldiger voor de wet zijn dan gij, en dan heb je immers nog den troost, niet alleen in regtershanden te vallen.”

„Die troost is schraal genoeg. Maar ik wil even graag wat wagen voor eene onbezorgde toekomst als jij, doch ook tevens weten hoe eigenlijk de vork in den steel zit.”

„Nu, ik zal je alles mededeelen,” hervatte Schmitt na eenig nadenken. „Een eed van geheimhouding wil ik niet van je vorderen; je zoudt, die toch niet houden, of als gij te veel gedronken hebt, de zaak rondbazuinen... Teeken slechts deze overeenkomst, na die goed gelezen te hebben, en ik zal je ophelderen hetgeen je niet begripen mogt.”

Bij deze woorden haalde Schmitt een portefeuille uit zijn zak, en na er een oogenblik in gebladerd te hebben, nam hij van tusschen de vele papieren die het bevatte, een gezegeld afschrift, dat hij Jasper overreikte en daarna de portefeuille voor zich nederleggende,

sloeg hij hem oplettend gade. Pronk las intusschen halfvloed het volgende :

„Ik ondergeteekende Jakob Pronk, verklaar bij
„deze, dat ik aan Pieter de Jong, ook genaamd
„Schmitt, op den dag en datum van de ontvangst
„der nalatenschap mijns broeders Jan Pronk, over-
„leden te Paramaribo, op 23 April 1868, zal uitbe-
„talen de helft van die nalatenschap, na aftrek van
„alle daarop gevallen onkosten, om redenen mij
„bekend.”

Amsterdam, 2 October 1868.

Als om zijne tevredenheid te kennen te geven, toen hij den inhoud hoorde, knikte Schmitt van zelfvoldoening met het hoofd, terwijl Jasper daarentegen het geschrift liet zakken, in een schaterlach uitbarstte en zeide :

„Die vind ik mooi... Ik dacht dat je slimmer waart.”

„Hoe bedoelt gij dat?” vroeg Schmitt kortaf.

„Wel, dat geschrift is immers niets waard; want als ik je geen enkelen cent van die erfenis geven wil, kan jij er, dunkt mij, met al je slimheid niets aan doen.”

„Waarom niet?” hernam Schmitt, die volmaakt zijne bedaardheid hield.

„Eenvoudig omdat ik wel Jasper, maar niet Jakob Pronk heet.”

„Maar voortaan moet gij Jakob Pronk heeten,” antwoordde Schmitt; „daar niet Jasper, maar wel Jakob Pronk de erfenis kan ontvangen.”

„Zoo, is de zaak zoo gelegen?... Maar ieder kent mij hier als Jasper Pronk.”

„Daarom moet je ook niet langer hier blijven, maar zoo spoedig mogelijk naar Amsterdam vertrekken.”

„En als ik dan eens de ware Jakob Pronk ontmoet?”

„Gij kunt hem niet meer ontmoeten, daar hij reeds lang overleden is. Gij ziet dus, dat ik zoo gek niet ben als je daar even veronderstelde.”

„Je hebt gelijk; zoover dacht ik niet... Maar heeft die Jakob dan geen erfgenamen, die meer regt hebben op de nalatenschap?”

„Hij zelf niet; doch nu ik A heb gezegd, moet ik ook B zeggen, en wil je een en ander nader verklaren. Bij de uiterste wilsbeschikking van wijlen Jan Pronk is bepaald, dat in geval zijn broeder vóór hem mogt overlijden, de helft zijner nalatenschap aan het pleegkind zijns broeders en de andere helft aan zijne vroegere geliefde moest worden uitgekeerd. Daar intusschen die beiden niets weten van die erfenis, zal niemand ons ooit daarover lastig kunnen vallen. Als gij dus verstandig zijt, zullen wij niets te vreezen hebben, en begrijpt gij alzoo dat er niet het minste gevaar bij is.”

„Ik begrijp nu zeer goed dat gij een leepe vogel zijt en de zaak goed overlegd hebt om te slagen!” riep Jasper opgetogen uit, te gelijk met zijne grove hand de teedere vingers van Schmitt zoo stevig drukkende, dat deze onwillekeurig een kreet van pijn liet hooren.

„'t Spijt mij als ik je pijn veroorzaakt heb, beste vriend. Ik meen het echter zoo kwaad niet.”

„Het is niets,” antwoordde Schmitt, en liet er op volgen: „Teeken nu maar en herinner je vooral, voortaan Jakob Pronk te heeten.”

Zonder een woord te spreken, nam Jasper de pen, die Schmitt hem overreikte, daar hij met zijne gewone voorzorg steeds van schrijfgereedschap voorzien was. Een oogenblik later was het geteekende bewijs in de portefeuille geborgen.

„En nu,” riep Jasper, die als boven de wolken was van blijdschap over het rooskleurig verschiet, dat zich weder voor hem opende, „nu kan er toch wel wat op staan, dunkt mij.”

Daar dit op het oogenblik volkomen strookte met de plannen van den erfenisjager, wierp hij zwijgend een gulden op tafel, waarmede Jasper in een oogenblik verdween onder het mompelen van: „als je dien slungel noodig hebt is hij nooit te vinden,” waarmede hij Willem bedoelde.

VIERDE HOOFDSTUK

NIEUWE PLANNEN VAN MIJNHEER SCHMITT

Terwijl Jasper zijne hartsterking haalde, gelijk hij het noemde, liep Schmitt met groote schreden het vertrekje op en neder, en zooals hij wel meer deed, wanneer hij overtuigd was zich alleen te bevinden, prevelde hij bijna halffluid de gedachten, die hem thans bezig hielden.

„Tot dusverre gaat alles goed en blijken mijne berekeningen juist te zijn geweest. O, ik ken de stumpers wel, die zich verbeelden menschen te zijn. Als marionetten breng ik hen naar verkiezing in beweging door de onzichtbare draden, waarmede ik hen in handen houd; zonder dat zij het weten of vermoeden, verstrik ik ze allen in de netten, welke ik voor hen uitspan. Ook Rudolf van Hazenberg, die zoo zeer op eigen krachten bogende man, die een ieder denkt te kunnen beheerschen door zijn zoogenaamden onverzettelijken wil; hij die zich wel is waar uit het niet heeft opgewerkt en door een paar onbeduidende papieren zich voorstelt eenmaal een onmetelijk vermogen te zullen krijgen; hij die zich aan het hoofd eener club heeft gesteld, uit vermeende erfgenamen bestaande, met het geheime doel die allen in zijne magt te hebben, maar met het vaste voornemen ieder

hunner beurtelings te vernietigen als hij hen niet meer gebruiken kan, hij begrijpt niet dat hij, even als de anderen door mijne onzichtbare draden geleid, zich enkel beweegt naar mijn wil. Zijne vrouw, de onnoozele, sentimenteele Maria van Riffenberg, die eenmaal mijne liefde versmaad heeft, ondervindt thans reeds de gevolgen van mijne wraak, welke ik haar niet beter kon doen gevoelen dan haar te verbinden met een zoo karakterloos en zelfzuchtig schepsel als die Rudolf. En bovendien, zij hebben hunne rol nog niet uitgespeeld, ofschoon zij geloof op den regten weg te zijn er een einde aan te kunnen maken door de dwaze raadgevingen van haar regtsgeleerde, mijnheer Schilver. Neen Maria van Riffenberg, neen galante Rudolf van Hazenberg, wij zijn nog niet aan het einde, *ik heb* nog altijd de draden in handen, waarmede ik uwe handelingen leid. En wat mejufvrouw Fiorini aangaat: ik blijf haar insgelijks in het oog houden. Haar hart is dood voor de liefde, en nadat zij heeft opgehouden de minnares te zijn van Rudolf, is er niet veel meer met haar te beginnen. Slechts één enkele draad houdt mijne hand nog krachtig vast, namelijk de liefde, welke zij voor haar zoon koestert, die te hartstogtelijker is, nu alle anderen haar heboen verlaten. Zonder dien zoon zou ook hare rol spoedig zijn uitgespeeld. En wat die beide andere woestaards aanbetreft: dief en moordenaar te gelijk, door dezelfde hartstogten bezield, zal het niet moeijelijk zijn, zoo zij het ooit wagen naar Holland terug te keeren, hen tegen elkaar op te hitsen, zoodat

zij elkander in hunne woede zullen vernietigen. Alzoo blijf ik alleen over om de erfenis van grootpapa van Groeneveld in bezit te nemen, wanneer ten minste die kleine schipbreukeling van de Jonge Henriëtte een prooi der visschen is geworden, waaraan mijn voor-gevoel mij tusschenbeide zegt, te moeten twijfelen."

Na deze laatste woorden verviel de sluwe berekenaar eenige oogenblikken in een diep gepeins, en daar Jasper waarschijnlijk bezig was zich in de kroeg te goed te doen en dus nog niet zoo spoedig terugkwam, vervolgde hij zijne alleenspraak: „Het is wonderlijk, hoezeer het gelaat van dien knaap mij aan wijlen Hendrik van Groeneveld herinnert, en als ik dit met het een en ander in verband breng, zou het mij niet bevreedden of..."

Juist trad Jasper binnen, waardoor de redeneering van Schmitt werd afgebroken.

Beiden namen weer plaats aan de tafel, waarna Jasper zijn bezoeker aanbod ook iets te gebruiken van den door hem meegebragten sterken drank, hetgeen deze echter afwees tot niet gering genoeg van Pronk, die daarna op zijn gewonen norschen toon zeide:

„Als gij niet met mij drinken wilt, weet ik niet wat wij nog verder te bespreken hebben, daar onze zaak van de erfenis afgehandeld is."

„Ik wil je niet langer weerhouden om je hart op te halen aan dien geliefkoosden drank. Heb nog slechts de goedheid mij eenige inlichting te geven omtrent een paar punten, welke ik gaarne wilde weten."

„Nog al meer vragen?” bromde Jasper.

„Ze betreffen niet direct je persoon, maar meer bijzonder je zoontje.”

„Ik heb immers reeds vroeger gezegd, dat hij evenmin mijn kind is als die meid, waarmede ik opgescheept ben.”

„Juist, ik herinner het mij. Dus behoort hij in het geheel niet tot je familie?”

„Neen.”

„Maar hoe kom je dan aan hem?”

„Ik heb den jongen gevonden,” antwoordde Jasper kortaf, terwijl hij Schmitt scherp aanzag, voor zooveel ten minsté zijne steeds toenemende dronkenschap zulks toeliet.

„Dus is hij een vondeling?..... In die verlaten schepseltjes heb ik altijd een groot belang gesteld.”

„Ei, ei! stelt gij belang in iemand van wien niets te halen is? Neen, dat kan je me niet wijs maken.”

„En toch is het zoo. En om er het bewijs van te geven, wil ik je voorstellen den knaap tot mij te nemen, wanneer gij hem ten minste aan mij wilt afstaan.”

„Voor mijn part kan hij naar den duivel loopen, ofschoon ik zooveel menschlievendheid in het geheel niet begrijp.”

„Dat komt omdat gij een ander naar je zelve beoordeelt,” hernam Schmitt, op scherpen tooner bijvoegende :

„Zeg dus maar kortaf ja; dan neem ik den knaap tot mij en als het blijken mogt, dat er wat in hem steekt,

zal ik een man van hem maken.... Maar gij hebt mij nog niet gezegd, waar en onder welke omstandigheden gij hem gevonden hebt."

"Dat gaat je ook niemendal aan," antwoordde Pronk.

"Integendeel; ik wilde het gaarne weten."

"Waarom?" vroeg Jasper, hem met een wantrouwigen blik aanziende.

"Omdat, als ik het weet, ik hem daardoor behulpzaam zou kunnen zijn, te eeniger tijd zijne ouders terug te vinden."

"En dan daarvoor eene ruime belooning op te steken, niet waar? Want ik zeg je, dat hij van goede afkomst is."

"Hoe weet je dat?" vroeg Schmitt snel.

Jasper beet zich op de lippen dat hij zoo dwaas was geweest die laatste verklaring te geven en mompelde:

"Je bent een slimme vogel en hebt er goed slag van iemand uit te hooren. Maar enfin, het doet er niets toe, of je het weet... Je kunt wel begrijpen dat hij niet naakt was, toen hij kwam aandrijven, en zijne boven- en onderkleeding bewezen dat hij van goede, zoo niet rijke afkomst is."

"Hij is dus komen aandrijven," herhaalde Schmitt.
"Alzoo waarschijnlijk een schipbreukeling?"

"Ik wenschte dat de duivel je haalde met je nieuwsgierigheid, en hem er bij."

"Waarom, beste vriend? Er is immers niets geen kwaad bij, al had je ook voorwerpen van waarde bij

hem gevonden; die zoudt ge toch niet behoeven terug te geven."

"Niet?" vroeg Pronk haastig.

"Neen, want vooreerst is het zeker reeds lang geleden, en bovendien, als het iets van waarde mogt zijn, kunt gij het vergoeden, daar gij binnen kort zelf een rijk man zult zijn.... Dus begrijpt gij wel...."

"Dat gij geslepen zijt om alles zoo voor te stellen als gij het hebben wilt, ja, dat begrijp ik; en op die manier zou je zelfs den duivel kunnen verschalken. Doch zeg nu maar kort en bondig, wat je nog wenscht te weten, en daar ze me toch niets kunnen maken voor die paar goudstukken welke ik bij hem gevonden heb en waarmede mijne vrouw mooi weer heeft gespeeld, zie ik niet in, waarom ik het langer zou verzwijgen. Maar maak het kort, want ik heb meer lust om te gaan slapen, dan langer met je te babbelen."

Schmitt wreef zich tevreden in de handen, daar hij thans zekerheid zou krijgen van zijn vermoeden. Hij antwoordde dus:

"Och, het is evenzeer in het belang van den knaap als ter bevrediging mijner menschlievendheid, waarop ik mij echter volstrekt niet verhoovaardig, als het mij gelukken mag den armen jongen aan zijne treurende ouders of belangstellende bloedverwanten terug te geven. Dat men daarvoor zeer dankbaar zou zijn, laat zich begrijpen en dat gij zelf daarbij niet weinig belang hebt, is insgelijks waar, wijl gij er goede gelegenheid door zult

hebben den voet in den stijgbeugel te krijgen om in de voorname wereld te komen.... Het is zeker ongeveer zeven jaar geleden en tijdens gij nog te Scheveningen woonde, dat gij den knaap hebt gevonden, niet waar?"

"Hoe drommel weet je dat? of is het maar gissing?" riep Jasper, die zijn wantrouwen weer voelde ontwaken.

"Dat is zoo eenvoudig mogelijk," antwoordde Schmitt, inwendig op zich zelve verstoord dat hij een onvoorzigtigheid had begaan. "Ik reken dat gij hem kort vóór uwe terugkomst alhier kunt gevonden hebben; want in de Maas zal hij wel niet hebben rondgedreven."

"Neen, natuurlijk niet!" hernam Pronk. "Het is met Pinksteren zeven jaar geweest dat ik den jongen uit zee heb opgevischt, en hetgeen ik bij hem gevonden heb, heeft hij in dien tijd ruimschoots opgegeten."

"Zeker, zeker!" bevestigde Schmitt, moeite hebbende om zijne tevredenheid te verbergen. "Maar roep je geheugen eens te hulp; ge zult toch wel een of ander bij hem gevonden hebben, een ring of zoo iets, waaraan men hem later zou kunnen herkennen."

"Neen, niets!"

"En zijne kleederen dan?"

"Daar weet ik niets van; dat beredderde mijne vrouw altijd."

"Dat was niet zeer verstandig gehandeld. Doch misschien is er nog wel iets van die prullen te vinden; zoek er eens na

en zend het mij dan morgen ochtend aan mijn logement de Adelaar, op de Hoogstraat. Laat het den knaap zelf bezorgen, dan kan hij meteen met mij meegaan."

"t' Is mij wel, als ik maar met goed fatsoen van hem af ben. Ik heb altijd hekel aan den jongen gehad."

"Dat blijft dus afgesproken. Maar mondje digt, en zeg er den knaap niets van."

"Wat bedoelt gij?"

"Dat je hem niets voorprevelt van zijne afkomst; want naar ik bemerk heb, weet hij zelf er niets van."

"Hé, waarom mag dat niet?"

"Om den knaap geen dwaze verwachtingen in het hoofd te brengen," antwoordde Schmitt, die geen andere reden wilde opgeven.

"Begrijpen doe ik het niet; maar dat gaat me ook eigenlijk niets aan... Wat ik zeggen wil," vervolgde Jasper na een oogenblik, "als je zoo bereid bent mij van den jongen te ontlasten, moest je, dunkt me, de meid maar te gelijk meenemen."

"Neen dat niet. Dat kind is familie van je... En bovendien, zij is groot genoeg om je huishouden waar te nemen, zoodat gij geen vreemden behoeft te hebben, die je nog bovendien bestelen. Hier is voorloopig een bankje van zestig gulden, om in je eerste behoeften te voorzien en tevens om als reisgeld te dienen naar Amsterdam. Later zullen we die som wel verrekenen. En nu, vriend Jasper, laat ik je ten slotte in je eigen wel-

begrepen belang raden in alles te handelen naar mijne aanwijzing en zooals wij zijn overeengekomen."

Met deze woorden verliet de doorslepen booswicht zijn werktuig en medepligtige, in de overtuiging op nieuw goede zaken gemaakt te hebben, terwijl Pronk als betooverd het bankbiljet bekeek en herhaaldelijk omkeerde, als kon hij niet gelooven dat het hem toebehoorden, waarna hij het in zijn zak stak. De blijdschap over de ontvangst van zulk een som scheen hem geheel ontnuchterd te hebben; zijn gelaat nam eene uitdrukking van opgeruimdheid aan en nogmaals het bankje te voorschijn halende, mompelde hij:

„Hoeveel van die kostbare papiertjes zullen weldra mijn eigendom zijn! En als ik ze eenmaal in mijn bezit heb, dan wil ik ze ook behouden. Voorzigtig dus Jasper, of eigenlijk Jakob; voortaan geen borrels meer, geen enkele druppel zelfs, want de drank maakt de tong los, en ik wil niet klappen om niet weer te worden wat ik geweest ben. De paar enkele stuivers, die ik nog in mijn zak heb, zal het laatste geld wezen dat zijn weg vindt naar de lå van den kastelein."

Met dat goede voornemen bezielde en de hand stijf op zijn schat gedrukt, verliet hij zijne woning.

Nauwelijks was hij vertrokken, of de gordijnen der bedstede, in een hoek van het vertrek, werden opengeschoven en Willem sprong er uit. Zijn anders blozend gelaat was doodsbleek, de tranen stonden in zijne oogen, en met de lippen stijf op elkander gedrukt, terwijl de

knaap de kleine vuist dreigend omhoog hief, zeide hij:

„Die schurken! God geve dat ik nog eenmaal in staat moge zijn hun streken aan het licht te brengen. Geen dag langer wil ik in deze woning vertoeven. Die ellendeling! Mij te verkoopen aan dien slechten man, die tot alles in staat is. En mijne arme pleegzuster zou bij haar niet minder schurkachtigen oom blijven; neen, dat zal niet gebeuren! De goede God zal ons bijstaan; Hij zal mij mijne ouders doen terugvinden, en zoo ik ooit die booswichten weder op mijn levenspad mogt ontmoeten, zullen zij de billijke straf voor hunne euvel daden niet ontgaan!”

Dien avond hadden de beide kinderen een langdurig onderhoud met elkander, waarvan het gevolg was dat zij bij het krieken van den dag, ieder met een bundeltje onder den arm, het huisje in het Achterklooster verlieten om er nimmer terug te keeren.

VIJFDE HOOFDSTUK.

EENE TELBURSTELLING.

Te vergeefs wachtte mijnheer Schmitt op de komst van den vondeling, wiens lot hij zich zoo zeer scheen aan te

trekken en dien hij zoo belangeloos behulpzaam wilde zijn om zijne ouders, zoo deze nog in leven mogten zijn, terug te vinden.

Reeds was het ruim half tien ure. Met groote schreden liep hij de kamer op en neer in het logement de Adelaar, terwijl hij bij zich zelven mompelde, een blik op zijn horloge slaande:

„Zou de dronkaard zijne belofte vergeten en den knaap niet sturen? Het is reeds bijna tien ure, zoodat ik onmogelijk met den volgenden trein kan vertrekken. Het is mij wel onverschillig, met welken trein ik naar Amsterdam terugkeer; doch als hij maar komt! In elk geval als hij er om tien uur nog niet is, ga ik naar het Achterklooster om te zien wat er aan scheelt... Ik hoop maar niet, dat hij mij bedriegt... Neen, dat durft hij niet, en zoo gehecht zal de knaap niet aan dien kerel zijn om hem niet gaarne te willen verlaten en een betere toekomst te verkiezen boven het verblijf in die armzalige woning. Want dat er veel van hem zal komen, als hij bij dien vent blijft, is niet te onderstellen.”

Mijnheer Schmitt vergat in dit oogenblik zekerlijk zijne behandeling van de kleine Pietje Pronk, zelfs ná den tijd dat hij wist, dat zij een gedeelte moest erven van het vermogen van den Surinaamschen planter Pronk.

Met Willem van Groeneveld had hij natuurlijk weder andere plannen, en zonder voornemens te zijn hem beter te bejegenen dan hij Pietje gedaan had, hoopte hij toch dat de knaap hem een dubbelen dienst zou kunnen bewijzen.

In weerwil van de herhaalde zwendelarijen, welke hij in praktijk bragt, diende het geluk hem voortdurend, zoodat zijne bezigheden van dag tot dag toenamen, en daar de meeste zijner handelingen geen daglicht konden velen, durfde hij geen tweeden persoon met zijne zaken bekend maken, om zich, zooals hij het uitdrukte, in de kaart te laten zien. Het was alzoo zijn plan den knaap op te leiden en te vormen, zooals hij hem hebben wilde, terwijl hij dan tevens onder de hand de noodige bewijzen kon trachten bijeen te brengen om zijn kantoorbepalende en huisgenoot onder nader te bepalen voorwaarden te laten erkennen voor den erfgenaam van den heer van Groeneveld, wanneer er soms hinderpalen mogten oprijzen in zijne ontwerpen met zijne andere zoogenaamde mede-erfgenamen.

Het blijkt dus dat mijnheer Schmitt niet veel tijd noodig had om plannen te maken, en gewoon zijnde die steeds te zien gelukken, vond hij zich niet weinig teleurgesteld, toen Willem op het bepaalde uur nog niet gekomen was.

Reeds had de klok der Groote Kerk hare tien slagen doen hooren, en nog waren evenmin Willem als Jasper verschenen. Het geduld van Schmitt was dus uitgeput, en zijn reiszak onder den arm nemende, verliet hij zijn logement, na nog eenige oogenblikken met den kastelein gekibbeld te hebben over de hooge rekening, welke deze voor nachtverblijf van hem vorderde.

In niet tevreden luim kwam hij dus aan de wo-

ning van Pronk, met het stellige besluit, niettegenstaande hij voor den norschen dronkaard een zeker ontzag had, hem met verwijten te overladen en zelfs, zoover de voorzigtigheid hem zulks veroorloofde, te dreigen de zaak der erfenis als afgesprongen te beschouwen, of die ten minste op de lange baan te schuiven, als de knaap niet aan hem werd afgestaan.

Tegen zijne verwachting vond hij Jasper — of eigenlijk Jakob Pronk volkomen nuchter, doch in een zeer knorrige bui, zoodat zijne voornemens eene geheele verandering moesten ondergaan. Op zeer zoetsappigen toon wenschte hij hem goeden morgen, welken groet door Jasper kort, doch niet zooals gewoonlijk onbeleefd werd beantwoord.

„Hoe is het vriend Pronk, zijt gij onze afspraak van gisteren vergeten?”

„Volstrekt niet; maar de vogel is gevlogen.”

„Wat bedoelt gij?” vroeg Schmitt met een lang gezicht.

„Niets minder dan dat die drommelsche jongen, en die meid ook, heden morgen vroeg met de noorderzon zijn vertrokken, of beter gezegd weggelopen.”

„Weet gij dat wel stellig?”

„Denk je dan dat ik mal ben?”

„En zullen ze niet terugkomen?”

„Wel neen; want toen ik straks in de oude prullen van mijn overleden vrouw zocht naar het een en ander dat de knaap aan zijn lijf had, toen ik hem gevonden

heb, bemerkte ik dat ze allebei hun plunje bij elkaar gezocht en meegenomen hebben. Ge behoeft er dus geen spijt van te gevoelen dat je menschlievend voorne- men zoo schipbreuk geleden heeft, daar het toch aan een ondankbare zou verspild zijn geweest."

Hiervan hield Schmitt zich echter geenzins overtuigd; doch zijne teleurstelling was zoo groot, dat hij, hoezeer ook volleerd in het veinzen, dit toch voor het scherp- ziende oog van Jasper niet kon verbergen, die op eenig- zins schamperen toon zeide:

"Het plotselinge vertrek van dien ondankbaren knaap schijnt je niet bijster te bevallen."

"Ik kan niet ontkennen dat het mij zeer spijt," ant- woordde Schmitt bedaard.

"Toch niet uit zuivere belangstelling in den jongen, die je geheel vreemd is?"

"Juist uit belangstelling, die gij zelf door verschillende mededeelingen over den armen vondeling bij mij hebt opgewekt."

"Hebt gij dan eenig vermoeden van zijne afkomst, want vroeger zijt ge toch nooit zoo teerhartig of mensch- lievend geweest."

"Ofschoon ik den knaap gisteren voor het eerst ont- moet heb, beviel hij mij dadelijk."

"Ja, dat begrijp ik al; misschien is je de een of an- dere advertentie voor den geest gekomen van bedroefde ouders, of zoo iets van dien aard."

"Ik weet niet wat gij daarmee bedoelt, Pronk," ant-

woordde Schmitt, die, begrijpende dat Jasper zijne plannen eenigermate doorzag, het beter oordeelde thans heen te gaan, dan genoodzaakt te zijn tot verdere uitlegging, terwijl hij uit deze woorden opmaakte dat Jasper geen voordeel had getrokken uit de advertentie van mijnheer Egtenberg, die den strandzoeker ongetwijfeld in der tijd ter kennis moest gekomen zijn. In elk geval besloot hij, zoowel van het een als van het ander gebruik te maken.

Alvorens te vertrekken wilde hij dus nog eene poging wagen en zeide derhalve:

„Wat gij ook denken moogt, vriend Jasper, ik stel werkelijk belang in den knaap. Hij bevalt mij en daar ik gaarne iemand op mijn kantoor wilde hebben en mijne zaken het toelaten hem eene meer ontwikkelde opvoeding te laten geven, hoop ik wanneer hij soms nog mogt terugkeeren, dat gij hem vooral hier zult houden. Schrijf het mij dan dadelijk, en spoedig hoop ik je het heugelijk bericht te melden dat gij een rijk man geworden zijt. Denk er echter vooral om, hem goed en voorkomend te behandelen, zoodat hij geen tegenzin krijgt in zijne nieuwe betrekking.”

„Als hij terugkomt, zal ik doen wat gij verlangt; maar wanneer ik zijn onverzettelijk en eigenzinnig karakter goed ken, zal hij nooit terugkomen.”

„We zullen het afwachten. Doch ik herhaal, als hij terug komt, houdt hem dan hier; dat is alles wat ik begeer.”

„Dat beloof ik je, maar bespoedig zooveel mogelijk onze zaak. Bij de eerste oproeping ben ik bereid naar Amsterdam te komen.”

„Des te beter; dat bespaart mij de reiskosten. Wees echter voorzigtig met spreken en deel niemand het geluk mee, dat gij zoo onverwacht gevonden hebt.”

„Wees daaromtrent onbevreesd; want drank komt voortaan niet meer over mijne lippen.”

Met een verbaasden blik zag Schmitt den spreker aan en ongeloovig het hoofd schuddende, verliet hij de woning van Jasper, in Jakob Pronk herschappen.

Deze zag hem spottend na, terwijl hij mompelde:

„Je bent een slimme vos, maar niet slim genoeg om mij te foppen. Je weet meer van dien jongen dan je mij wilt laten blijken. Als hij terugkomt, maar dat zal de stijfkop niet, dan kan je hem krijgen; doch ik zal het oog op je houden, Piet, of hoe je tegenwoordig ook heeten moogt. De helft van de erfenis wil je me onttrogelen, en ik moet alles hebben; en dat zal gebeuren ook.... Opgepast dus, Jasper, geen droppel drank meer, want dan ben je te openhartig.... In elk geval, Piet de Jong, we spreken elkander nader.”

Werkelijk had er in die weinige uren eene opmerkelijke verandering plaats gegrepen bij Jasper, die van een volslagen dronkaard een sluwen, berekenenden gierigaard en hebzuchtigen schelm geworden was.

O toovermagt van het geld!

ZESDE HOOFDSTUK

NIEUWE HOOP.

Het is helaas eene waarheid, dat vele menschen de geestesgaven en talenten, welke zij ontvangen hebben en die hen boven het redelooze dier verheffen, zoo dikwerf misbruiken. Zelden wordt het geluk gezocht op den weg, die zoo duidelijk voor velen is afgebakend, zelfs al zien zij dien vlak voor zich, en al behoeft dikwerf slechts de hand uitgestrekt te worden om de fortun te grijpen, keeren velen niet zelden het hoofd om en zien een geheel anderen weg uit, om eene hersenschim te volgen, die door den een vermaak, door den ander gouddorst, door anderen weer wellust genoemd wordt, doch werkelijk niets anders is dan ontevredenheid met het leven en met den stand, waarin wij geplaatst zijn.

Rijkdom is een zegen, wanneer die rijkdom wordt aangewend om werkelijk geluk te verspreiden; doch wanneer men jaagt naar het bezit van geld en goed alleen om zich zelve een overwigt in de maatschappij te verschaffen of zijne dikwerf onverzadelijke hartstochten bot te vieren, dan is rijkdom een vloek.

Uiterlijk was mijnheer Schmitt een toonbeeld van

beschaving; hij was vriendelijk, wellevend, godsdienstig, hulpvaardig, kortom schijnbaar vereenigde hij alle goede hoedanigheden in zich, terwijl hij alle daar tegenover staande ondeugden in den uitgestrektsten zin bezat.

Teleurgesteld in zijne verwachtingen en daardoor ook in zijne berekeningen, die anders steeds zoo juist bleken te zijn, zat Schmitt in een wagon der 3e klasse (zoo er een goedkooper reisgelegenheid geweest ware, zou hij daaraan de voorkeur gegeven hebben), om naar Amsterdam terug te keeren. Dat zaakje met Jasper Pronk had hem in zija humeur, maar het verdwijnen van diens pleegzoon er uit gebragt. De begeerte naar meer deed hem het welslagen van het eene plan, waarvoor hij zich naar Rotterdam had begeben, voor het voorloopig mislukken van het andere vergeten, en nu hij begon in te zien dat de tegenspoed hem vervolgde, was zijn scherpzinnig denkvermogen dadelijk ijverig bezig een middel te zoeken om het verlorene te herwinnen, natuurlijk zonder dat het hem iets kostte. Te winnen zonder eenige opoffering zijnerzijds, was steeds zijne leus.

Maar hoe scherpzinnig en doorslepen hij ook was, vergat hij toch het oude spreekwoord: „de kruik gaat zoo lang te water tot zij breekt.”

De indertijd door den bankier Egtenberg in bijna alle dag- en weekbladen geplaatste advertentie, bij het vergaan der Jonge Henriette, bij wier jeugdigen pasagier de leden van de geheimzinnige club een zoo groot belang hadden, en op welke advertentie Jasper Pronk had

gezinspeeld, wezen het vindingrijke brein van Schmitt een nieuwen weg om zijne onverzadelijke geldzucht voedsel te geven en hem tevens kosteloos die inlichtingen te verschaffen, waarmede hij zijne andere medeleden onder den duim kon houden. Hij wenschte Willem van Groeneveld, de eenige erfgenaam van een aanzienlijk vermogen, zoo dicht mogelijk bij zich te hebben en wanneer het den bankier Egtenberg mogt gelukken het verblijf van den knaap te ontdekken en hem eene plaats in zijn familiekring aan te bieden, zijne handelingen gade te slaan.

Door dit denkbeeld bezield, helderde zijn gelaat op en beloofde hij zich reeds bij voorraad een goeden uitslag. Echter gewoon zijnde met alle omzigtigheid te werk te gaan, wilde hij eerst een bezoek afleggen bij den heer Egtenberg, vervolgens de komst afwachten van Jasper Pronk, door hem in Jakob Pronk herschappen, en daarna handelen in de zoo gewigtige zaak der erfenis; natuurlijk in het belang der club, zooals hij voorgaf, maar eigenlijk in zijn eigen belang, daar hij besloten had dat hij alleen over die erfenis zou beschikken.

De mensch wikt, maar God beschikt! Die vaste waarheid had hij vergeten, daar gedurende een aantal jaren al zijne ondernemingen, hoe schurkachtig ook, met een door hem gewenscht gevolg bekroond waren.

Op het schrijven van Schmitt was Jasper Pronk naar Amsterdam gekomen en had, door de zorg van den zaakwaarnemer, dezelfde kamers betrokken op de Utrechtsche straat, waar wijlen Jakob Pronk, de vriend en bescher-

mer van de kleine Pietje, gewoond had. Na eenige weken aldaar vertoefd te hebben, had hij met zijn raadsman de erfenis van zijn quasi-broeder gedeeld, waarna hij die woning verlaten en zijn intrek genomen had op een achterkamer op of aan de Lauriergracht, natuurlijk tegen verwachting van mijnheer Schmitt, die niet anders dacht dan dat de dronkaard, aan het bezit van zooveel geld ongewoon, zich zou overgeven aan allerlei uitpattingen, waarbij hij weer zijne rekening dacht te zullen vinden. Wat hij zich daarvan intusschen voorgesteld en beloofd had, geschiedde niet, want Pronk bleef getrouw aan zijn voornemen en was, ondanks de vijftig duizend gulden, welke hij voor zijn deel ontvangen had, een gierigaard geworden, nog schraapzuchtiger dan de schurkachtige Schmitt, zoodat hij er niet eens het hoog noodige voedsel durfde afnemen, en nog minder drank, dien hij thans als zijn grootsten vijand beschouwde.

Het tijdperk van teleurstelling voor den schelm scheen dus thans te zijn aangebroken. Jammer maar dat het nog geen vergelding was. Teleurstelling is slechts de pijnlijke voorbereiding der vergelding. Deze laatste treft dikwerf plotseling en is dus minder pijnlijk voor zulke menschen, die eer noch eergevoel of eigenlijk in het geheel geen gevoel bezitten dan hun egoïsme, en die door het gestadig mislukken hunner plannen niets meer ontzien om die te bereiken.

De doove jufvrouw Bos, de huishoudster van mijnheer Schmitt, was toen wij haar bij mijnheer Mulder leerden

kennen, op verre na geen bekoorlijke vrouw. Misschien was zij vroeger schoon geweest, thans echter was geen spoor van die schoonheid meer overig; vroeger was zij misschien lieflijk en voorkomend geweest, thans was zij somber en in zich zelve gekeerd en tevens wraakzuchtig, zooals wij hebben kunnen opmerken in het gesprek, door haar gehouden met haar zoon Rudolf van Hazenberg, ofschoon zij voor het oog der wereld niet aan hem verwant was.

Sedert wij haar voor het laatst ontmoet hebben, waren nagenoeg zeven jaar verlopen, welke tijdruimte haar natuurlijk niet schooner gemaakt, haar karakter niet zachter gestemd had. Gedurende al den tijd dat zij in de woning van Schmitt had verkeerd, was niets hare bespiedende blikken ontgaan, doch tot heden was het haar nog niet gelukt iets magtig te worden, om het doel te bereiken, waarnaar zij streefde.

Dikwerf snuffelde zij bij afwezigheid van Schmitt in zijne papieren en doorliep dan met vonkelende blikken den inhoud daarvan; maar tot nog toe had zij er niets in gevonden, dat haar een wapen tegen hem in handen gaf.

Toen hij uit Rotterdam teruggekeerd was, kon men haar dikwerf over de schouders van Schmitt zien gluren, wanneer hij zat te schrijven. Onbewust van die onbescheidenheid, ging Schmitt steeds voort met zijn arbeid, totdat hij, zich eenmaal toevallig omwendende, haar ach-

ter zich zag staan en haar hoogst ontevreden toesnaauwde:

„Wat duivel moet je hebben, oude heks?”

„Er ligt stof op die tafel, dat ik wilde wegvegen,” krijste zij, in het minst niet verlegen door den barschen toon van haar meester. „Laat ik even de tafel schoonmaken.”

„Neen, neen, nu niet! Maak dat je wegkomt,” was het antwoord, waarna jufvrouw Bos wegsloep, bij zich zelve eene verwensching voor den woekeraar mompelende.

„Als die oude heks lezen kon, zou ik denken dat ze mij in de kaart keek. Maar zij is gelukkig even dom als doof!” prevelde Schmitt, toen zijne huishoudster de kamer verlaten had.

Hoe slim Schmitt ook was, vergiste hij zich toch deernlijk in hare dom- en doofheid en werd hij zelfs op arglistige wijze door haar verschalkt.

Een oogenblik later werd er gescheld, en luisterende of de oude vrouw naar de deur ging om die open te doen, hoorde hij haar niet.

„Hoor je niet dat er gescheld wordt?” riep hij zoo luid mogelijk, waarop als eenig antwoord een herhaald, nog harder geklingel der schel volgde.

Driftig sprong hij op, liep naar de keuken, doch vond er jufvrouw Bos niet, zoodat hij besloot zelf de deur te gaan openen.

Terwijl hij dit deed, sloop zijne huishoudster het kantoor binnen, in de nabijheid waarvan zij zich in een groote kleederkast verborgen had, opende schielijk den lessenaar,

greep een papier, bezag het een oogenblik en stak het toen in haar zak, waarna zij zich weer in de kast verschool.

Inmiddels had Schmitt de deur geopend, en niemand ziende, verwenschte hij de deugnieten, die hem een poets gespeeld hadden. Op het kantoor teruggekomen, sloot hij den lessenaar, waarvan hij den sleutel steeds bij zich droeg, en nam zijn hoed, om uit te gaan. Op den trap ontmoette hij jufvrouw Bos, die het onschuldigste gezigt der wereld zette, ofschoon zij naauwelijks de vreugde kon verbergen, die zij gevoelde, nu het haar eindelijk gelukt was den schurk, zooals zij Schmitt steeds noemde, te verschalken.

„Ga niet uit voordat ik terugkom, jufvrouw Bos; verstaat ge mij?” zeide hij kortaf, maar op luiden toon tot haar.

„Ja, ja, ik versta het!” antwoordde zij, waarna Schmitt het huis verliet, om zich naar den heer Egtenberg te begeben, ten einde te trachten aan dezen het opgedane nieuws te verkoopen, dat de jeugdige Willem van Groeneveld de schipbreuk was ontkomen en er dus middelen konden aangewend worden om den knaap op te sporen. Hij rekende met dit berigt een dubbelen slag te slaan; namelijk de vroeger uitgelooft belooning in zijn zak te steken en tevens kosteloos het verblijf van den knaap te vernemen.

Zoodra jufvrouw Bos alleen was, haastte zij zich weer naar het kantoor, om op nieuw den lessenaar te ope-

nen, dien zij echter tot hare teleurstelling gesloten vond.

„Gesloten!” mompelde zij. „Maar dat is minder, ofschoon ik er gaarne meer in had willen rondsnuffelen.... Het baat hem nu toch niet meer den stal te sluiten, nu het paard gestolen is.... Ik zal hem toch wel in de gevangenis brengen, zoo waar als mijn naam jufvrouw Bos is.”

Bij deze woorden grijnsachte zij op afschuwelijke wijze.

„Het was een goede inval van mij om te schellen en hem zelf te laten opendoen,” vervolgde zij. „De schurk denkt dat ik niet lezen kan en houdt mij voor doof. Och, hij moest weten dat ik alles gehoord heb wat hij in de laatste zes jaar gesproken heeft en alles heb gezien wat de gaauwdief heeft gedaan. Maar nu heb ik hem eindelijk beet.”

Terwijl jufvrouw Bos zich aldus verheugde over hare geslepenheid, had mijnheer Schmitt het kantoor van Egtenberg bereikt en verzocht hij den koopman te mogen spreken.

Evenals vóór zeven jaren vinden wij dezen in het ons bekende kabinetje met zijn ouden boekhouder Zachtleven alleen. Beide mannen zien er wel ouder, doch nog even gezond uit als vroeger; slechts Zachtleven is grijzer en magerder geworden.

Mijnheer Egtenberg ontving den hem vreemden bezoeker met zijne gewone voorkomendheid en noodigde hem uit plaats te nemen, tevens naar de reden van zijn bezoek vragende.

Na een paar malen gekucht te hebben, zeide Schmitt :

„Als mijn geheugen mij niet bedriegt, mijnheer, heb ik nu ongeveer zeven jaar geleden eene door u in vele couranten geplaatste advertentie gelezen, waarin door u eene aanzienlijke belooning werd uitgelooft aan den persoon, die eenige aanwijzing kon geven omtrent een knaap van vijf- of zesjarigen leeftijd, die misschien of waarschijnlijk aan de schipbreuk der Jonge Henriëtte was ontkomen.”

Zoowel Egtenberg als Zachtleven hadden met aandacht naar de woorden van den bezoeker geluisterd, en eerstgenoemde haastte zich dan ook te antwoorden :

„Inderdaad, mijnheer, uw geheugen heeft u niet bedrogen. Zoudt gij welligt na verloop van al dien tijd nog eenige inlichtingen hebben opgedaan ?”

„Ja mijnheer, ik ben zoo gelukkig geweest.”

Beide heeren gaven bij die verklaring gelijktijdig hunne vreugde te kennen door te vragen :

„En leeft de arme knaap nog ?”

„Mag ik, alvorens verder te gaan, u verzoeken mij te willen mededeelen of de in die advertentie vervatte belofte van belooning nog van kracht is ?” vroeg Schmitt, die nimmer zijn geldelijk belang uit het oog verloor.

„Natuurlijk, mijnheer,” hernam Egtenberg ; „wanneer het ten minste blijkt dat uwe inlichtingen juist zijn en die werkelijk den sedert zooveel jaren vermisten knaap betreffen.”

„Ik kan u de verzekering geven,” vervolgde Schmitt,

„dat de knaap leeft en indertijd gered is door een strandzoeker, die hem in zee drijvende heeft gevonden en, zooals hij mij verklaarde, niet zonder gevaar voor zijn eigen leven hem te Scheveningen aan het strand bragt.”

„Zou dat waar zijn?” riep Egtenberg uit, terwijl Zachtlevens met gevouwen handen en tranen in de oogen zat te luisteren. „En waar bevindt hij zich thans?” vroeg de koopman haastig.

„Hij is nog ten huize van zekeren Jakob Pronk, die hem gered heeft.”

„En woont die man nog te Scheveningen?”

„Nee, hij woont reeds sedert jaren te Rotterdam, en wel in het Achterklooster, No. 9.”

Met koortsachtigen haast schreef Zachtlevens het adres op, terwijl Egtenberg antwoordde:

„Ontvang voorloopig onzen dank voor uwe belangrijke mededeeling. Nog heden middag vertrekken wij naar Rotterdam, om dien man op te zoeken. Wees dus zoo goed over een paar dagen terug te komen, om mijne bevinding te vernemen en tevens de beloofde belooning te ontvangen, wanneer het blijkt dat de geredde knaap dezelfde is, dien wij sedert zeven jaar te vergeefs gezocht hebben.”

Met deze woorden moest Schmitt zich tevreden stellen, en hij nam afscheid van de beide heeren, met de belofte op den bepaalden tijd te zullen terugkomen.

Nog dienzelfden middag vertrokken Egtenberg en Zachtlevens naar Rotterdam.

Zooals wij weten, bevond Willem van Groeneveld zich niet meer ten huize van Pronk; doch uit diens berigten, wanneer en hoe hij den jeugdigen schipbreukeling gevonden had, ontvingen zij de zekerheid dat er geen vergissing in den persoon kon bestaan.

Ofschoon teleurgesteld hem niet gevonden te hebben, konden toch Egtenberg en Zachtleven zich overtuigd houden dat de zoo lang betreurde knaap gered was, en hoopen zij op de eene of andere wijze hem op te sporen, vooral nadat zij van Pronk waren te weten gekomen dat hij op zijn zwerftogt vergezeld was van een meisje van ongeveer denzelfden leeftijd.

Uit de ophelderingen, die beide heeren van Pronk ontvingen, begrepen zij dat een man als hij zelden of nooit een nieuwsblad las of in handen kreeg. Na hem een bewijs zijner mildheid te hebben gegeven, verlieten Egtenberg en zijn boekhouder, hoewel hunne blijde verwachting niet geheel was bevredigd, vol hoop op de toekomst Rotterdam.

Toen mijnheer Schmitt zich een paar dagen later weder ten kantore van den bankier vervoegde, vernam hij met schijnbare verbazing de tijding van het verdwijnen van den knaap en het meisje. Met inwendige blijdschap ontving hij eene geldelijke belooning uit handen van den vrijgevigen koopman, waarna hij, niet weinig tevreden dat zijne berekeningen in zooverre weer geslaagd waren, zich naar zijne woning begaf, waar, zooals gewoonlijk, jufvrouw Bos hem met een hatelijken grijnslach de deur opende.

Tegen verwachting bleven intusschen alle nasporingen vruchteloos. Het scheen of de twee kinderen als door eene tooverroede aangeraakt, verdwenen waren. En toch werd ook nu weer de waarheid bevestigd van de woorden: dat men dikwerf ver weg zoekt hetgeen zoo nabij te vinden is.

Wij moeten namelijk mededeelen dat Willem en Anna zich op het oogenblik der nasporingen bevonden bij een gezelschap italiaansche paardrijders, die een paar voorstellingen in Amsterdam dachten te geven, om daarna eene kunstreis door Europa te gaan ondernemen. Beide kinderen oefenden zich ijverig in de genoemde kunsten, waarin zij aanvankelijk het grootste vermaak hadden, daar deze woelige levenswijze, te vergelijken bij de eentoonigheid van hun vroeger leven, een aantrekkelijk verschil opleverde.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

NIEUWE VRIENDEN EN VIJANDEN.

Evenals sommige wijsgeeren uit vroeger tijden van de menschelijke taal zeiden, dat zij het beste en het slechtste was wat op aarde bestond, zouden zij ook hun oordeel

uitgesproken hebben over de spoorwegen, wanneer die in hun tijd bestaan hadden. En inderdaad hebben de spoorwegen den afstand als weggenomen van de eene stad tot de andere, zelfs van het eene land en werelddeel tot het naast liggende, en brengen zij ons met eene vlugheid, welke aan tooverij doet gelooven, werwaarts men zich wenscht te begeven. Maar heeft men in snelheid gewonnen, zoo is daarentegen in andere opzigten veel verloren; want met den spoortrein reist men niet, men bereikt er slechts de plaats van bestemming mede, en indien dit in menig opzigt veel waarde heeft voor belanghebbenden, heeft toch het reizen eene meer genotvolle waarde. De vroegere diligences, met al de aan dergelijke togten verbonden avonturen en eigenaardige bekoorlijkheden, zonder echter de daarmede gepaard gaande verveling en langdurigheid te vergeten, die toch weer hare aangename zijde hadden, leven nog in de herinnering van menigen reiziger uit verleden tijden. Welk eene drukte om eene goede zitplaats magtig te worden! De een wilde niet gaarne vooruit rijden, de ander verkoos weer te zitten zoodanig dat hij het gezicht had op den afgelegden weg, waardoor dikwerf menige kibbelarij ontstond, die doorgaans eindigde met eene schikking, niet zelden door tusschenkomst van den vriendelijken conducteur, die gaarne al zijne passagiers tot vriend wilde houden, waaraan het dusgenoemde drinkgeld in het verschiet niet weinig deel had. Hoe aangenaam was voor velen de herinnering aan onbekende medereizigers of reizigers, naast wie men zoo regt vriend-

schappelijk zat; zelfs het omslaan van het voertuig, door het breken van as of rad, verhoogde niet zelden de aangename stemming, daar een dergelijk ongeluk dikwerf gevolgd werd door een of ander interessant avontuur. En dan die verschillende pleisterplaatsen, waar men meestal hongerig en doorgaans dorstig aankwam, en waar een ieder zich haastte aan die dringende behoeften te voldoen. Met hoeveel oplettendheid namen dikwijls de reizigers per diligence, alvorens te vertrekken, de paarden in oogenschouw, die hen naar hunne bestemming moesten brengen. Ook de bedelaar met hoed of pet in de hand, het rijtuig volgende en met klagende stem voor vrouw en kroost een aalmoes vragende, heeft nog eene plaats in die verschillende reisindrukken, zoowel als de kindergroepen, die langs den weg spelende, met open mond het logge gevaarte aangaapten, waarbinnen zich een aantal hen insgelijks nieuwsgierig aanstarende vreemdelingen bevond. En niet de minst aangename herinnering aan die reizen is het liefelijke landschap, dat bij het ondergaan der zon, in het heldere licht der maan of bij het aanbreeken van den dageraad zich als een fraai panorama aan de blikken der reizigers opdeed, en waarvan het oog zich afwendde, om zich te vestigen op die kleine, nette huisjes, herbergen genaamd, waar de zoo lang gewenschte ververschingen reeds op het verbruik wachtten.

Die herbergen zijn thans meerendeels verdwenen; zelfs de wegen, waar langs zij dikwerf zoo schilderachtig gelegen waren, zijn onteigend en in ijzeren heirbanen her-

schapen. En toch, hoe zich ook allerwege de spoorweg-
netten uitstrekken, elkander kruissen en zich als onme-
telijke reuzenslangen voortkronkelen, vindt men nog hier
en daar plaatsen waar die eenvoudige herbergen in bloei
verkeeren, en waar de rust der wegen, naar die wonin-
gen heenleidende, ons als een sterke magneet aantrekt
en niet verstoord wordt door het woest gedruisch der
locomotief in volle vaart; waar de natuurlijke frischheid
der bladeren van boomen en planten nog niet zwart ge-
maakt is door den verspestenden adem der helsche ma-
chine die de atmosfeer verduistert en besmet.

Ook in de nabijheid van Ouderkerk aan den Amstel is
nog zulk eene landelijke herberg te vinden, op het uit-
hangbord een witte Zwaan vertoonende, waaronder
met sierlijke vergulden letters den naam van Jan
Stolk jr. prijkt.

Deze herberg is van rooden steen gebouwd en om-
ringd door lindenboomen, terwijl op eenigen afstand een
eikenboom, in rijken bladerdos getooid, als een ontzag-
gelijk grooten waaijer hare takken uitspreidt, en onder
wiens lommer, sedert het drietal jaren dat deze herberg
geopend is, verscheidene bruiloften gevierd zijn, zelfs door
inwoners van Amsterdam, die aan de vrije natuur de
voorkeur gaven boven de bedompte zalen der uitspan-
nings-lokale in de stad. Aan de overzijde der herberg
strekt zich een weiland uit, waarop een groot gedeelte van
het jaar vee graast, terwijl slechts in de verte het
schelle gefluit der locomotief zich doet hooren, zonder

dat daardoor iets anders wordt uitgewerkt als dat eene meer of min fijngehoorige koe haar kop opheft, dien langzaam omkeert en een oogenblik den voorbij snel- lenden trein wijsgeerig nastaat, als had zij niets te ma- ken met den vooruitgang dezer eeuw, om daarna hare kaauwende bezigheid te hervatten. Achter het huis is een tevens net onderhouden tuin, aan beide zijden geflankeerd door een kolf- en kegelbaan, terwijl iets verder als een reusachtig bloemenhek zich een van planken zamenge- steld uitstek bevindt, waarop eenige tafeltjes en stoelen staan en waar de bezoekers een heerlijk uitzigt genieten over de blaauwgetinte oppervlakte van den Amstel, waar eenige aan palen vast gemaakte roei- en zeilbootjes schijnen uit te noodigen bij den heerlijken avondstond een watertogtje te maken.

Zoo de herberg er aanlokkend uitzag, was dit niet minder het geval met de herbergierster. Zelden zag men aardiger, kleiner en dikker vrouwtje op den drem- pel eener landelijke uitspanning staan dan jufvrouw Pietje Stolk, met haar opgeruimd gelaat en frissche rooskleurige wangen. Zij was net en met smaak, half steedsch, half boersch gekleed, zooals men menigmaal aantreft in dorpen, die in de onmiddelijke nabijheid van groote steden liggen.

Geen voerman, hoe brutaal anders ook; geen reiziger, hoe knorrig ook; geen inwoner uit de stad, hoe veel- eischend ook, als hij de herberg de Jonge witte Zwaan, van Jan Stolk jr. reeds van verre ontwaarde,

wiens gelaat zich niet tot een vriendelijken glimlach plooide. Dit was dan ook geen wonder, wanneer men jufvrouw Pietje op den drempel der herberg zag staan om hen, die hetzij voor korten of langeren tijd haar intrek kwamen nemen, welkom te heeten. Voerlieden en koetsiers beweerden als echte kenners, dat zelfs hunne paarden hinnikten van blijdschap, als zij den stal van de Jonge witte Zwaan roken, daar zij nergens, uren ver in den omtrek, zelfs op hun eigen stal, zulk geurig hooi of voedzamen haver vonden.

Niemand, zelfs Schmitt niet, hoe scherp zijn geheugen ook was en al wist hij met één blik zijn man te schatten, zou in het aanvallige en vriendelijke vrouwtje, die thans eigenares was der genoemde herberg, de kleine, vroeger zoo slordige vondeling Pietje Pronk herkend hebben, die nu negen jaar geleden door den rondborstigen Jan Stolk als lid van zijn gezin opgenomen, daarna met zijn zoon gehuwd en thans moeder was van een allerliefste knaapje van drie jaar.

Het vroeger oogenschijnlijk zoo domme meisje was door den omgang met de verschillende bezoekers van de witte Zwaan zeer in haar voordeel ontwikkeld. Zij had voor haar man onverdeelde genegenheid, terwijl Jan zijn „dikkertje,” zoo als hij haar noemde, evenzeer opregt liefhad en de minste harer begeerten vervulde. Als hij zich vermoeid gevoelde, gaf een glimlach zijner vrouw hem weer nieuwe kracht; als hem het een of ander onaangenaams was overkomen, was een enkel woord

van haar voldoende hem te troosten en weer in zijn humeur te brengen, ofschoon de goedhartige en gewillige Jan Stolk slechts zelden uit zijn humeur was.

Op het oogenblik dat wij den lezer een flauwe schets trachten te geven van de Jonge Witte Zwaan en de bewoners van die herberg, was juist de laatste hand gelegd aan eene versiering, ter viering eener bruiloft, die daar plaats moest hebben, en verschafte het met groen en bloemen prijkende huis een fraai gezigt, waarbij de nederlandsche driekleur, sierlijk tusschen het loof gedrapeerd, schilderachtig uitkwam.

Weldra naderde de bruiloftstoet, voorafgegaan door een paar muzikanten, die reeds vroegtijdig aan Bacchuschen geofferd te hebben, daar hun gang vrij waggelend was en de toonen, welke zij uit hunne instrumenten haalden, zeer wanluidend waren, hetgeen intusschen niet belette dat het gezelschap in de opgeruimdste stemming verkeerde en onder luid gejuich de woning binnenging, waar een stevige maaltijd de gasten wachtte.

Terwijl zij zich versterkten, ten einde het hoofd te kunnen bieden aan de vermoeijenissen van den dans, die op den maaltijd zou volgen, traden een meisje en een knaap van de andere zijde het dorp Ouderkerk binnen. De knaap was ongeveer veertien jaar, had een opmerkelijk fraai besneden gelaat, met een paar oogen die van moed en vastberadenheid getuigden, terwijl hij voor zijn leeftijd krachtig gespierd en daarbij welgevormd van ligchaam was. Om zijn schouder hing aan een lederen

riem een koperen koker, waarin de jongeling een paar fluiten geborgen had.

Het meisje, dat hem verzelde, scheen van denzelfden ouderdom en was niet minder schoon, ofschoon nog slechts gelijkende op een rozenknop, die op ontwikkeling wachtte om menigeen harer mededingsters de loef af te steken. Zij had alzoo het midden tusschen meisje en vrouw bereikt.

Beide jongelieden waren blijkbaar vermoeid en schenen een langen weg afgelegd te hebben, daar hunne kleedren met stof overdekt waren, en hoewel zindelijk gekleed, scheen toch evenmin hun beurs als garderobe in voordeeligen staat te verkeeren.

„Gij zijt vermoeid, Anna; het wordt tijd dat gij wat rust neemt,” hooren wij den knaap zeggen.

„Gij niet minder, Willem,” antwoordde het meisje, haar gezelschap met een liefvalligen blik aanziende.

„O, ik ben een jongen, en heb nog zooveel behoefte niet aan rust,” hernam Willem.

„Dat neemt niet weg dat gij even goed als een meisje rust en voedsel noodig hebt.”

„Hebt gij honger?” vroeg hij daarna, een regtstreeksch antwoord vermijdende.

Het meisje zag hem aan en antwoordde lagchend:

„Zoudt gij bij geval ook geen honger hebben, omdat gij een jongen zijt? Ik voor mij wel en zelfs dors ook.”

„Dan zullen wij zien hier een herberg te vinden, waar

wij wel een glas bier en een stuk brood zullen kunnen krijgen."

"Hebt gij dan nog geld, Willem?" vervolgde Anna beschroomd.

"Nog eenige centen," hernam hij met een zucht; "doch misschien genoeg om die versterking te betalen."

"Och, laat ons daaraan niet denken, beste Willem... Wij hebben immers onze instrumenten nog." Hier wees zij op den koperen koker en op de guitar, die aan een groen lint om haar schouder hing. "Die hebben ons den langen weg van Hamburg tot hier, voedsel en huisvesting verschaft en zullen het nog wel langer doen."

"Maar hoe sober was het dikwerf en hoe vaak werden wij met smaad afgewezen?"

"Toch hebben wij het altijd beter gehad dan bij oom Jasper," zeide Anna.

"O, noem dien naam toch niet, lieve Anna. Wanneer gij alles van dien man wist zooals ik, dan zoudt gij zelfs zijn naam nimmer weer over uwe lippen willen brengen... Maar over iets anders gesproken: weet gij wel dat het mij somtijds spijt met het gezelschap van Pisano niet naar New-York te zijn vertrokken."

"Neen, neen, niet naar Amerika. Als ik mij dat land voorstel, vol gelukzoekers en wilde dieren, dan voel ik eene rilling door al mijn leden gaan. En bovendien, die losbandige levenswijs beviel u toch evenmin als mij, en dan nog de beleedigingen, die ik gestadig moest ondergaan. Neen, liever zou ik sterven dan mij weer aan zulk

eene levenswijs over te geven. En wat zou er van mij geworden zijn, als gij er niet geweest waart om mij te beschermen!”

Bij deze woorden bedekte een blos van schaamte en verontwaardiging haar schoon gelaat, en drukte zij haar lotgenoot hartelijk de hand.

„Gij hebt gelijk, Anna; liever eerlijke armoede en ontbeering dan u weer blootgesteld te zien aan zulke onbeschaamde handelingen, waarvoor ik wel den moed, maar niet altijd de kracht had u te vrijwaren. En zoo wij niet onzen braven vriend Dick gehad hadden, voor wiens herkulische kracht een ieder eerbied had, zou ik niet geweten hebben wat er misschien zou geschied zijn.”

„Ja Willem, dat is zoo, en het is niet zeer dankbaar van mij dat ik dien braven man heb vergeten. Hij was de eenigste, van wien het mij leed heeft gedaan te moeten scheiden.”

„Ook hij was zeer bewogen, toen hij afscheid van ons nam... Maar daar is een herberg waar wij eenige oogenblikken zullen vertoeven.”

Met deze woorden stapte de jeugdige zwerver en zijne gezellin (waarin de lezers ongetwijfeld Willem van Groeneveld en zijne pleegzuster Anna van Dijk zullen herkend hebben) de herberg de Witte Zwaan binnen, waar wij onze lezers zeven jaar vroeger met de kleine Pietje Pronk hebben binnengeleid, en die thans nog door den ouden Jan Stolk en zijne vrouw werd gehouden.

Die zeven jaar hadden weinig of geen verandering te

weeg gebragt bij die beide echtelingen. Alleen de dienst bode Geert was in dien tijd zeer in omvang toegenomen en hoewel zij meermalen in de gelegenheid was geweest een goed huwelijk te doen, gevoelde zij hiertoe echter tot niet geringen spijt der aanzoekers om haar hand en hart, niet de minste genegenheid, doch vergenoegde zij zich bij voortduring de bezoekers uit de Witte Zwaan ijverig te bedienen, al ging dit dan ook zoo vlug niet als voorheen.

De goedhartige waard bevond zich juist in de gelagkamer en sprak beide bezoekers dadelijk met zijne gewone minzaamheid toe :

„Zoo jonge lui, wat zal het wezen? Een glas bier met wat brood en vleesch? Dat zal wel smaken, hé? Want je schijnt een goed eind te hebben geloopt!”

„Ja, wij komen van Gouda en zijn moê, hongerig en niet minder dorstig. Een glas bier en een stuk brood willen wij dus gaarne hebben, maar geen vleesch; die weelde veroorlooft onze beurs niet,” antwoordde Willem.

„Dat zal zich wel schikken, en als je mij nu niet betalen kunt, zullen we dat morgen ochtend wel vinden.”

„Maar wij hebben geen plan tot morgen hier te blijven; als wij wat uitgerust zijn, zullen wij ons weer op weg begeven,” zeide Willem.

„En waarheen is de reis?” vroeg de kastelein.

„Naar Amsterdam.”

„Hebt gij dan zooveel haast om daar te komen?...

Maar mijn praatlust zou me waarlijk doen vergeten om je te bedienen."

Met die woorden haastte de bedrijvige Stolk zich om het verlangde te halen, daar zijn vrouw en Geert zich ten huize van zijn zoon bevonden, waar zij bij de bruiloft hielpen bedienen. Weldra keerde hij terug met twee glazen schuimend bier en een bord met brood en vleesch, dat hij voor hen neerzette, en na hen aanbevolen te hebben, naar hartelust toe te tasten, plaatste hij een stoel bij hun tafeltje en sloeg met welgevallen den eetlust gade, waarmede de beide reizigers het een en ander nuttigden. Blijkbaar schepte hij behagen in hunne ronde eerlijke gezigtjes, en zoodra hij zag dat zij genoegzaam verzadigd waren, zeide hij:

"Gij zijt zeker muzikanten, niet waar?"

"Ja, wij hebben dit bij de hand moeten vatten om op eerlijke wijze in ons onderhoud te voorzien, totdat het ons gelukken zal in Amsterdam een of andere betrekking te vinden."

"Nu, maar dan is er ook geen haast bij, dat gij nog heden naar Amsterdam gaat."

"Haast zoo zeer niet, doch wij wenschen hoe eer zoo liever onze bestemming te bereiken."

"Maar gij zult toch wel weten dat er in Amsterdam zonder geld niets kan uitgerigt worden."

"Zeker, doch wij rekenen op onze instrumenten, die reeds zoo lang, al was het dan ook sober, in ons onderhoud voorzien hebben."

„Juist, dat is mijn bedoeling ook, en als ik nu eens een proefje van jelui bekwaamheid hoor, zal ik voor de vertering niets rekenen en geloof ik, dat gij Ouderkerk niet vóór morgen ochtend zult behoeven te verlaten, en dan nog wel met meer geld in den zak, als je in langen tijd zult bezeten hebben.”

„Is dat ernst?” vroegen Willem en Anna gelijktijdig en blijkbaar aangenaam verrast.

„Zeker; laat mij dus spoedig iets van uwe kunst hooren,” hernam Jan Stolk.

Dadelijk namen beiden hunne instrumenten ter hand, en na een liefelijk preludium, dat van beider vaardigheid en gevoel voor de muziek getuigde, hief Anna met een heldere stem, waaraan het kinderlijke nog meer aantrekkelijkheid verleende, het volgende lied aan :

Ik ben een arme Savoijaard
 En zoek vergeefs naar huis en haard;
 Gij, die daar rijdt met koets en paard,
 Gedenk den armen Savoijaard.

Maar niemand, die mijn blik outwaart,
 Of hoort naar d' armen Savoijaard.
 't Is niets aantreklijks hier op aard,
 Voor wie daar zweeft als Savoijaard;

Voor wie als vreemdling doolt en staart
 En beedlen moet als Savoijaard.
 Maar... ben 'k een arme Savoijaard,
 Wie God beschermt, is wel bewaard.

Dat heeft een vrouw eens geopenbaard,
 Beloofd aan d' armen Savoijaard;
 Dat heeft zijn moeder hem verklaard,
 En daarop bouwt de Savoijaard.

Het ligt hem diep in 't hart bewaard;
 Och moeders! nelpt den Savoijaard.
 God voert uw ziel eens hemelwaart,
 Gedenkt ge d' armen Savoijaard!

„Het is mooi, maar treurig,” zeide Stolk, die aandachtig had zitten luisteren. „Ik ben reeds dubbel betaald voor hetgeen ik genoten heb... Doch gij zult zeker ook wel vrolijke liedjes en dansmuziek kennen?”

„Zeker; een wals, galop of wat van dien aard slechts gevorderd kan worden... In dat opzigt zijn wij meester over onze instrumenten.”

„Des te beter,” hernam Stolk opgeruimd; „dan moet ge meegaan naar mijn zoon, waar op dit oogenblik de bruiloft wordt gevierd van den rijken brouwer met de dochter van den molenaar. Al de voornaamste bewoners van het dorp zijn daar aanwezig en onze speellui Joost en Klaas waren reeds van morgen vroeg boven hun bier, zoodat van hun muziek maken niet veel komen zal. En een bruiloft zonder muziek is geen bruiloft. Gij zult derhalve zeer welkom zijn, en ik twijfel niet of gij zult beiden even voldaan vertrekken. Als gij dus mijn voorstel aanneemt, begeven wij ons dadelijk op weg; doch daar

ik niet kan blijven en alzoo niets van de muziek zal hooren, moet ge mij een plezier doen eerst nog een lied voor mij te zingen, maar niet zoo treurig als daar even. Ik houd veel van een prettig, opgeruimd gezang."

De kleine zangster dacht een oogenblik na en zong toen, door de melodieuze toonen der fluit geaccompagneerd, het volgende :

Een roos, die zonder doornen bloeit,
 Waar mag ze zijn te vinden?
 'k Vrees dat zij in geen hoven groeit;
 Gij zoek vergeefs, mijn vrienden.
 En of ze ook al te vinden waar',
 Ligt dat ze u zou mishagen;
 Het hoort nu eenmaal bij elkaar
 Dat roosjes doornen dragen. (*bis*)

Wat leed in lust; wat lust in leed!
 Zoo is ons aardsche leven
 En als het 't geen goed en wél ons deed,
 't Ware anders ons gegeven.
 Dus, neem de roosjes als ze zijn,
 Het leven met zijn nukken
 En doet het soms een beetje pijn,
 Het leert voorzigtig plukken. (*bis*)

„Bravo! bravo!” riep de goeðhartige Stolk, in de handen klappende. „Ik heb het in heel mijn leven nooit mooijer gehoord en zeg dat jelui, hoe jong je ook nog

zijn moogt, kunstenaars zijt, die je fortuin in de toppen van je vingers en in je nachtegaalskeeltje hebt... En nu naar de bruiloft!" voegde hij er bij, stond op en stopte te gelijk een half guldenstukje in de hand van het meisje.

Beiden volgden welgemoed hun vriendelijken geleider, terwijl zij in stilte den hemelschen Vader dankten, die hen den goedhartigen waard uit de Witte Zwaan had doen ontmoeten. Hun goede luim en streelende verwachting namen niet weinig toe, toen zij in het verschiet de smaakvol versierde woning ontwaarden, waar zooals altijd, de minzame kasteleines op den drempel stond, die deze nieuwe bezoekers een vriendelijk welkom toewenschte en de woorden van haar schoonvader bevestigde, door hen te verzekeren dat de bruiloftsgasten de beide muzikanten met geestdrift zouden ontvangen. Op uitnoodiging van den nog altijd in opgetogenheid verkeeren den Stolk leidde zijne schoondochter beiden dadelijk de bruiloftszaal binnen, om reeds onder den maaltijd een proef van hun talent te geven.

Met luid gejuich werden de twee jonge lieden door de aanwezigen ontvangen, en niet weinig waren allen met hen ingenomen, toen zij hadden laten hooren, wat zij konden. Ieder beijverde zich den knaap en zijne gezellin van den ruim voorzienen disch het een en ander toe te stoppen; en vooral Willem scheen zeer in den smaak te vallen van de jonge boerinnen, toen hij, zijne

fluit ter zijde leggende, zijne schoone, volle stem aan die van zijne pleegzuster paarde en met haar een toepasselijk duet zong.

In geruimen tijd hadden de jeugdige zwervers zich niet zoo tevreden gevoeld als thans, waartoe vooral de hartelijke ontvangst der gasten het zijne bijbragt.

„Komaan kinderen, nu volgens oud gebruik ten dans!” riep de vader der bruid. „We hebben thans een paar knappe speellui in plaats van die dronken ezels. . . . Maar 't is jammer dat we geen viool er bij hebben, want die behoort toch bij een bruiloft. Al is die fluit nog zoo mooi en dat tokkelding, of hoe het dan heeten mag, nog zoo goed om bij te zingen, om op te dansen deugen die instrumenten niet!”

„Nu, als de muzikanten niet in staat zijn om te spelen,” zeide Willem lagchende, „dan zal mijne zuster de viool wel bespelen. Ik zal haar met de fluit accompaneeren.”

Die aangename tijding liep als een vuurtje door de rijen der danslustige jongelieden en werd met blij gejuich ontvangen. Spoedig kwam men met het bedoelde instrument in triump aandragen, en nadat Willem het gestemd had, begaf men zich in optogt naar den grooten eik, waar het landelijke bat weldra in vollen gang was. Zelfs de ouders van het huwelijkspar namen daaraan deel, terwijl zij beweerden dat het spelen van die twee aardige jonge muzikanten hun oud bloed weer jong scheen te maken, zoodat zij even lustig rondspringen als

zij te naauwernood veertig jaar geleden zouden gedaan hebben.

Bruid en bruidegom, wederzijdsche ouders en alle gasten verkeerden in de grootste opgetogenheid; zelfs Willem en Anna deelden in die algemeene feestvreugde en hadden zich in geruimen tijd niet zoo gelukkig gevoeld als te midden van die eenvoudige, gulle menschen. Doch de waarheid van het spreekwoord: „er is niets bestendigs op aarde,” vindt men dikwerf maar al te spoedig bevestigd. Wanneer men waant het toppunt zijner wenschen bereikt te hebben, is somtijds slechts een beuzeling voldoende, om neer te storten van de hoogte, waarop wij geplaatst zijn en al ons hopen en onze wenschen voor altijd te vernietigen.

Dit zou ook ondervonden worden door de beide zwerlingen, die zich op dit oogenblik zoo bijzonder gelukkig rekenden, terwijl juist in hetzelfde oogenblik hun noodlot, in den vorm van een fraai rijtuig het dorp binnenreed, waarin vier personen gezeten waren, die elk op hunne beurt invloed zouden uitoefenen op het levenslot der beide jeugdige muzikanten.

Zij die in de fraaije met twee vurige paarden bespannen kales zaten, die thans den weg opreed, welke naar de Witte Zwaan voerde, waren in de eerste plaats mevrouw de weduwe Bloemkolk, de eigenares van het rijtuig en tevens van de buitenplaats Bloemlust, welke zij zoowel des zomers als des winters bewoonde en op ongeveer een uur afstands van Ouderkerk allerbekoorlijkst

gelegen was aan den Amstel. Zij was zeer rijk, zonder trotsch te zijn, menschlievend en weldadig en daarbij, wat nog meer zegt, eene verstandige en voortreffelijke vrouw, die bemind en geëerbiedigd werd door allen, die met haar in aanraking kwamen.

De heer, die naast haar zat, even als zij ongeveer vijftig jaar oud was en een deftig voorkomen had, was haar schoonbroeder jonkheer van Galesloot, met zijn vijftienjarigen zoon, die tegenover papa zat en een groot gedeelte van den vacantietyd op het buiten zijner tante had doorgebracht. De vierde persoon van het gezelschap was iemand, met wien de lezer sedert lang kennis gemaakt heeft, namelijk mijnheer Egtenberg, een oud vriend der familie van Galesloot en de naaste buurman van mevrouw Bloemkolk, wanneer hij de zomermaanden doorbragt op zijn buiten Welgelegen. Hij maakte gebruik van de gelegenheid, dat mevrouw Bloemkolk hare beide bloedverwanten naar Amsterdam terugbragt, insgelijks voor een paar dagen naar de stad te gaan om er eenige zaken te regelen, terwijl zijne vrouw en dochter op Welgelegen bleven vertoeven.

Tegelijkertijd dat de genoemde weduwe hare verwanten deze beleefdheid bewees, wilde zij tevens hare belofte nakomen aan den molenaar Mulder gegeven, om al was het ook slechts voor eenige oogenblikken, de bruiloft zijner dochter met hare tegenwoordigheid te vereeren. Dientengevolge hield het rijtuig met de voorname bezoekers voor de Jonge Witte Zwaan stil en be-

gaven zij zich van daar, na een enkel oogenblik in huis vertoefd te hebben, te voet naar den eikenboom, onder wiens lommer de bruiloftsgasten nog onvermoeid bezig waren ruimen teugel te vieren aan hun danslust.

Waren zij reeds eenigzins verrukt in de verte de melodieuze toonen te hooren van viool en fluit, die blijkbaar met niet geringe bekwaamheid bespeeld werden en een scherp contrast vormden met de hen maar al te zeer bekende wanluidende toonen der dorpsmuziekanten, nog meer waren zij verwonderd, toen zij de beide jongelieden gewaar werden, die zij oplettend gade sloegen, terwijl zij met aandacht naar de dansmuziek luisterden. Beider voorkomen, niet het minst dat van den jongen krachtigen knaap, maakte een gunstigen indruk op de vier bezoekers. Een hunner scheen echter meer behagen te schep- pen in het bekoorlijke gezigtje der vioolspeler. Deze bewonderaar was Frederik van Galesloot, een rank opgeschoten knaap, met ligt blond krullend haar, blaauwe oogen en fijn geteekende gelaatstrekken, met eene groote vastberadenheid in de lijnen van den mond, die, wanneer deze zich niet tot een lach vormde, eene cynieke uitdrukking had en reeds nu op zijn jeugdigen leeftijd scheen te voorspellen, hoe gevaarlijk hij eenmaal worden zou voor het schoone en zwakke geslacht.

Onafgewend en met vurige blikken staarde hij de bevallige vioolspeler aan, zelfs zoo doordringend, dat toen zij voor eenige oogenblikken haar speeltuig liet rusten bij het eindigen van een wals, zij blozend hare

oogen neersloeg voor zijne onbescheiden blikken, terwijl Willem, die dit juist opmerkte, onwillekeurig een eenigzins toornig gevoel bij zich voelde opkomen.

Zoodra de wals ten einde was, begaven mevrouw Bloemkolk en die haar verzelden, zich naar bruid en bruidegom en de wederzijdsche ouders, om hen geluk te wenschen en onderhielden zich eenigen tijd met hen op de minzaamste wijze, terwijl de feestelingen op hunne beurt de voorname bezoekers bedankten voor de hen bewezen eer, door het feest met hunne tegenwoordigheid te vereeren, en niet minder voor de fraaije geschenken, door mevrouw Bloemkolk en mijnheer Egtenberg toegezonden, van welke gelegenheid Frederik gebruik maakte om naar Anna te sluipen en haar eenige vleijerijen in het oor te fluisteren, die het meisje deden blozen en Willem nog wreveliger maakten. Uit eerbied voor het gezelschap wist hij zich echter in toom te houden en vergenoegde zich slechts een donkeren blik op den onbescheiden jongeling te werpen, die dit bemerkende, zulks met een smadelijken glimlach beantwoordde. Waarschijnlijk zou die ontmoeting niet hierbij gebleven zijn, zoo de vermetele jongeling niet gezien had dat zijn gezelschap zich gereed maakte terug te keeren, zoodat hij zich haastte zich weer bij hen te voegen. Toch had zijne tante, mevrouw Bloemkolk, zijne handeling opgemerkt en liet niet na hem daarover hare ontevredenheid te betuigen door hare wenkbrauwen te fronsen.

Nog onder het gevoel van zijn opgewekten wrevel en

terwijl Willem zijne pleegzuster verzekerde, wanneer die hoovaardige knaap het nogmaals durfde wagen haar te naderen en te beledigen, hij hem dan behoorlijk zou terecht zetten, kwam de koetsier van mevrouw Bloemkolk de beide muzikanten uitnoodigen zich bij haar te vervoegen. Schoorvoetende en om niet onbeleefd te schijnen, voldeed Willem aan dat verzoek, doch zijn kwade luim verdween weldra, toen zij zoowel door mevrouw Bloemkolk als door mijnheer Egtenberg op de minzaamste wijze werden toegesproken.

„Van uwe muzikale talenten zijn wij oorgetuige geweest,” vervolgde de waardige vrouw. „Wij wenschten nu wel eens te hooren of de goede Stolk niet overdreven heeft, toen hij ons straks mededeelde van de fraaije liederen, welke gij voor hem gezongen hebt.”

„O mevrouw, die brave man heeft zeker overdreven. Wij durven onze middelmatige stemmen niet onderwerpen aan het oordeel van kenners, zooals u en de heeren zeker zijn zult. . . Ik zal niet zeggen,” voegde hij er aarzelend bij, „dat de stem mijner zuster beneden het middelmatige is. . . .”

Mevrouw Bloemkolk lachte om die verontschuldiging, waaruit bleek dat de knaap de verdiensten zijner zuster niet wilde verkleinen; zij antwoordde dus:

„Hetgeen wij van de muziek van u beiden gehoord hebben, geeft mij de overtuiging, dat gij ons ook verder zult voldoen. Wij zullen niet te veeleischend zijn.”

„Dan willen wij het zeer gaarne beproeven, mevrouw,”

antwoordde Anna blozende, terwijl zij eene beleefde buiging maakte; en de viool voor de guitar verwisselende, zong zij, na een kort preludium gespeeld te hebben, dat hare hoorders reeds in verrukking bragt, het volgende:

Te zeilen vóór den wind,
 Mijn kind!
 Is zeker prettig op zijn tijd;
 Maar zorg dat gij voorzigtig zijt...
 Ik zag er bij een blaauwe lucht
 En 't zeiltje vóór den wind... verdrinken,
 Die vroeger — 't stormde toen geducht! —
 Hun scheepje, op 't punt reeds van te zinken,
 Kracht in de hand, in 't hart een bée
 Nog bragten op een veilge ree.

Geloof me, ook tegenspoed
 Is goed!
 En dikwijls geeft dit beter baat
 Dan dat het te voorspoedig gaat...
 Hem zag ik, op des levens baan,
 Te midden van de rijkste gaven,
 Naar ziel en ligchaam ondergaan,
 Die eerst met zorgen, zwoegen, slaven,
 Hard brood won voor nog harder werk,
 Doch vroom, blijmoedig bleef en sterk.

Neem dus, hoe 't God geval',
 Het al!
 Maar, geeft Hij 't u steeds vóór den wind,
 Denkt niet dat Hij u meer bemint,
 Of dat ge méér Zijn gunst verdient
 Dan andren; denkt, een proef zal 't wezen!
 En zie dan dubbel scherp, mijn vriend,
 Of nergens klippen zijn te vreezen...
 Ja, voelt ge, 't gaat haast al te goed,
 Smeek dan van Hem ... om tegenspoed!

Reeds lang waren de laatste zachte toonen van fluit en guitar weggestorven, die het eenvoudige en treffende lied hadden geaccompagneerd, dat met zooveel gevoel gezongen was, toen de hoorders nog als in aandacht verzonken zaten, terwijl Frederik inmiddels ongemerkt uit het vertrek was geslopen.

Klaarblijkelijk had niet enkel de schoone stem van de zangster, maar ook den inhoud van het lied op mevrouw Bloemkolk en mijnheer Egtenberg een diepen indruk gemaakt, hoewel van verschillenden aard.

Van hare jeugd af gewend aan rijkdom en dus aan overvloed, terwijl steeds al hare wenschen vervuld werden, was zij later gehuwd met den man harer keuze, dien zij opregt liefhad en door wien zij even hartelijk werd wederbemind. Gelukkige moeder geworden zijnde, had nimmer het geringste wolkje haar huwelijkschamel verduisterd. Haar levenshulkje had dus steeds vóór den wind gezeild; maar eindelijk was ook de tegenspoed gekomen en zij, hoewel nog jong en schoon, weduwe geworden. Een val van het paard kostte haar echtgenoot het leven en verwoestte haar levensgeluk. De eenige troost, welke haar overbleef, was haar kind, de aanvallige driejarige Emma, die reeds in hare kindschheid beloofde tot eene schoone maagd te zullen opgroeijen. Werkelijk werd dit kind haar eenige troost, die haar langzamerhand zoo niet haar onherstelbaar verlies deed vergeten, haar toch geduldig deed berusten en God danken dat zij dien schat had mogen behouden. Het noodlot scheen met die eenige,

doch harde beproeving bevredigd te zijn, en op nieuw scheen haar alles vóór den wind te gaan.

Zooals te verwachten was, groeide Emma op tot een schoon en wat meer zegt tot een deugdzaam meisje, die ieder, die met haar in aanraking kwam, bekoorde. Hare moeder, die haar afgodisch beminde, was met regt trotsch op haar bezit en gaf slechts noode toestemming tot haar huwelijk, ofschoon haar aanstaande echtgenoot zoowel om zijn karakter en deugd als om zijne positie in de maatschappij haar ten volle waardig was. Alleen de vrees van het voorwerp harer liefde te moeten scheiden, maakte haar angstvallig, en de woorden van het zoo even gezongen lied 't gaat haast al te goed, herinnerden haar nu weer levendig het oogenblik, toen haar kind vóór haar huwelijk, met bruidskleed en bruidskrans getooid, om zich door hare moeder te laten bewonderen, zich plotseling ongesteld gevoelde en men haar niet moeite van haar bruidstooi kon ontdoen, om haar reeds den volgenden dag als de bruid van den dood in het lijkkleed te hullen.

Al waren ook tal van jaren sedert dien droevigen slag verlopen, rees dat treurige voorval weer voor haar geest op en stemde haar treurig. En toch was het haar, of die herinnering, op deze wijze opgewekt, haar niet zoo smartelijk viel als vroeger.

Ook bij den heer Egtenberg had dit lied iets in den geest terug geroepen, dat hij reeds voor lang vergeten was, en wel de bedreiging van zijn vroegeren academie-

vriend en medeminnaar Adolf van Scherpenzeel. Onwillekeurig maakte zich een voorgevoel van eenig naderend onheil van hem meester. Hij gevoelde of verbeeldde zich dat God hem door den mond van dit meisje als door eene engelenstem deed toeroepen: Smeek dan van mij... om tegenspoed! Zoovele jaren toch had reeds zijn bootje vóór den wind gedreven, zoodat het hem zelf dikwerf verwonderde, hoe alles hem zoo bijzonder gelukte wat hij ondernam, terwijl anderen met hetzelfde doel en dezelfde middelen schipbreuk leden en in weerwil hunner ijverigste pogingen alles zagen mislukken. Volkomen bekend zijnde met het familieleven van mevrouw Bloemkolk, kwam in stilte de bede bij hem op dat zulk een tegenspoed hem nimmer mogt treffen, en hoe vrolijk en opgeruimd hij ook anders was, had toch voor het oogenblik zijn goede luim hem verlaten en zat hij eenige oogenblikken als in zich zelven gekeerd.

De stem van mijnheer van Galesloot wekte beiden uit hunne overpeinzigen, daar hij tot de onschuldige oorzaken van die ook voor hem pijnlijke stilte zeide:

„Ik maak je mijn compliment, jonge kunstenaars! Voor den leeftijd, dien gij hebt bereikt, zijt gij reeds op eene tamelijke hoogte; en vooral gij, meisjelief, zult met eenige opleiding, waarin ik u gaarne wil ondersteunen, eene voortreffelijke zangeres worden.”

„Neen mijnheer, dat nimmer!” haastte Willem zich daarop te antwoorden. „Zoo min tooneel als circus zal door mijne zuster of mij ooit meer betreden worden.

Het is slechts klatergoud zonder eenige waarde, en zij, die het nimmer van nabij bezien of daarin verkeerd hebben, kunnen zich onmogelijk een denkbeeld vormen van hetgeen dat leven eigenlijk in zich bevat. Men kan zich moeilijk voorstellen hoeveel ijverzucht, afgunst en allerlei andere kwellingen dat leven met zich brengt. Het is een bestaan met een masker van tevredenheid, waarachter ergernis, verdriet, toorn en verachting wonen, terwijl het hart somber gestemd en bedrukt is."

Met verwondering zagen niet alleen de jonkheer van Galesloot, maar ook zijne zuster en mijnheer Egtenberg den jeugdigen spreker aan, waarna laatstgenoemde tot hem zeide:

"Gij spreekt op zoo jeugdigen leeftijd als iemand, die in de wereld reeds menige droevige ondervinding heeft opgedaan, hetgeen mij bijna onmogelijk voorkomt."

"En toch is het zoo, mijnheer! Hoe jong ik ook wezen mag, heb ik meer ondervonden dan gij zoudt vermoeden en ik u zeggen kan."

"Leidt gij reeds sedert langen tijd dit zwervend leven, hetgeen ik wel moet veronderstellen, daar gij het reeds zoover in de kunst gebragt hebt?"

"Wij hebben nog slechts de twee laatste jaren een zwervend leven geleid, en zijn van land tot land gegaan, totdat wij sedert acht dagen in ons vaderland zijn teruggekeerd."

"Van land tot land, zegt gij?" vroeg de heer Egtenberg. "In welke betrekking is dat geweest?"

„Gij schijnt verwonderd over mijne woorden, mijnheer,” hernam Willem, „en zult weder mijne jeugd in aanmerking nemen; maar niets is eenvoudiger. Wij maakten deel uit van den kunstrijderstroep, behoorende tot het circus van signor Pisano, waarmede wij achtereenvolgens Berlijn, Weenen, Parijs, Livorno, Milaan, Florence en nu laatstelijk Hamburg bezocht hebben. Beiden, zoowel mijne zuster als ik, verlangden reeds lang naar eene gelegenheid om dat luchtige en schijnbaar onbezorgde leven te verlaten.”

„En hebt gij eindelijk die gelegenheid gevonden?” vroeg Egtenberg, die het grootste belang scheen te stellen in de mededeelingen van den jeugdigen zwerver.

„Ja, want tot niet geringe ergernis van den directeur weigerden wij met zijn troep naar Amerika te vertrekken, zoodat hij ons het verschuldigde loon niet wilde uitbetalen en wij genoodzaakt waren onze spaarpenningen te gebruiken om den overtocht van Hamburg naar Rotterdam te betalen.”

„Hij kan toch in New-York gemakkelijk van de daar aanwezige duitsche landverhuizers zijn orkest weer aanvullen.”

Willem begon te lagchen en antwoordde:

O, wat dat aangaat, voorzeker. Hij heeft ook geen enkelen muzikant meegenomen.”

„Gij wilt toch niet zeggen dat gij, zoo jong nog, reeds tot de kunstrijders behoorde?” vroeg Egtenberg met klimmende verbazing.

„Ja mijnheer, zoowel mijne zuster als ik. En de directeur wist zeer goed, als ik des avonds moest rijden met het vierspan, of als mijne zuster hare evolutiën op het stijve of slappe koord moest verrigten, dat dan de tent meer dan gewoonlijk bezocht werd, zoodat hij zeer goede zaken maakte met zijne zoogenaamde tweelingen.”

Met verbaasden blik staarde het drietal de kinderen aan, die wel beschouwd niet anders waren, hoewel hun verstand door de opgedane ondervinding meer ontwikkeld was, dan doorgaans op dien leeftijd het geval is. Tot de groote wereld behorende en daarin verkeerende, hadden zoomin mevrouw Bloemkolk als de twee andere heeren eenig begrip van de moeilijkheden, waarmede hunne minder door de fortuin begunstigde medemenschen en vooral zij, die met den naam van artisten bestempeld worden, te kampen hebben. Of schoon zoowel mijnheer Egtenberg als de jonkheer van Galesloot en zijne zuster tot de meest onbevooroordeelden behoorden en de beide kinderen meer met belangstelling dan bloote nieuwsgierigheid gade sloegen, oordeelen andere niet zoo liefderijke menschen geheel anders over dien stand en spreken dikwerf hunne afkeuring uit over hen, die daartoe behooren, welk minder gunstig oordeel, wij moeten het erkennen, niet zelden wordt bevestigd door de losbandige levenswijze van die lieden. Doch de wereld, die gewoonlijk zonder nadenken de meeste dingen goed of afkeurt, kent ook de helft niet der verzoeking en verleidingen, waaraan ongelukkigen zijn blootgesteld.

„En hebt gij onder al die gevaarlijke bezigheden nog tijd kunnen vinden tot oefening in de muziek en daarin zoo bekwaam te worden?” vroeg Egtenberg.

„Het was onze meest geliefkoosde uitspanning, en daar de Italianen over het algemeen groote liefhebbers van muziek zijn, was hun voorbeeld voor mijne zuster zeer aantrekkelijk en maakte zij in betrekkelijk korten tijd groote vorderingen in het leeren bespelen der guitar. Trouwens, al wat zij wil, leert zij spoedig en goed, even als het dansen waarin zij in weinig tijds uitmuntte.”

„En gij dan?” vroeg nu mijnheer van Galeslout, die menschenkennis genoeg bezat om de bescheidenheid van den knaap te hebben opgemerkt.

„O, ik kan in haar schaduw niet staan. . . . Maar ik kende reeds de muziek voor ik bij signor Pisano kwam.”

„Ik begrijp dat ge uzelf op den achtergrond stelt, en ofschoon ik bescheidenheid goedvind, keur ik die toch af als zij te overdreven wordt,” antwoordde mijnheer Egtenberg.

Nu nam de jonkheer van Galeslout weer het woord door te vragen of hij italiaansch verstond, hetgeen toestemmend door Willem werd beantwoord.

„Zoo; ik ben een minnaar van die taal, en daar het straks gezongen lied mijne zuster in eenigzins zwaarmoedige stemming heeft gebragt, moest gij haar een weinig opbeuren door het zingen van eene vrolijke italiaansche romance, die in die taal zoo in menigte bestaan.”

Bereidwillig voldeed de knaap aan dat verzoek, en met

begeleiding der guitar zong Willem met zijne fraaije stem, tot groot genoegen zijner hoorders, eene vrolijke romance, waardoor zooals mijnheer van Galesloot gehoopt had, de nevel werd verdreven, die het gelaat en de gedachten zijner zuster overschaduwde.

Wij zullen wel niet behoeven te zeggen dat de beide zwervelingen niet zonder rijkelijk beloond te zijn, zich weder naar de bruiloftsgasten begaven, die thans aan hun tweeden maaltijd bezig waren.

Mijnheer Egtenberg had de hand van den knaap gedrukt en er bijgevoegd, wanneer hij in Amsterdam was en zijne hulp of raad mogt noodig hebben, dat hij zich dan vrijelijk tot hem kon wenden. Te dien einde had hij Willem zijn adres opgeschreven, hetwelk de knaap zorgvuldig bij zich stak.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

EENE ONTMOETING EN DE GEVOLGEN DAARVAN.

Terwijl de bruiloftsgasten, na den inwendigen mensch weer genoegzaam versterkt te hebben, zich gereed maakten om den dans te hervatten, en zij de beide speellieden met vriendelijken aandrang hadden aangespoord naar

hartelust gebruik te maken van hetgeen aan de rijkelijk voorziene tafel voor hen bestemd was, had het volgende gesprek plaats tusschen het drietal personen, die zich nog in de kamer bevonden, zoo even door Willem en Anna verlaten.

Na eenige oogenblikken te hebben nagedacht, zeide mevrouw Bloemkolk :

„Een paar zonderlinge kinderen, of zonderling is eigenlijk het woord niet, ik had moeten zeggen, een paar kinderen, die onwillekeurig belang wekken, want werkelijk hebben ze mij in hooge mate belangstelling ingeboezemd. Beiden hebben een even schrandere als opmerkelijk voorkomen; ze zijn beiden even schoon, en wanneer ik meer romantische denkbeelden had, zou ik bijna kunnen denken, dat het kinderen zijn van zeer welgestelde ouders en zij door een troep doortrekkende kunstmakers zijn geroofd. Doch gelukkig gebeurt zoo iets tegenwoordig zelden. Alleen de dood, die onverbiddelijke roover,” liet zij er met eene weemoedige stem opvolgen, „alleen de dood ontnemt ons de voorwerpen onzer liefde en teederheid.”

Ten einde hare aandacht af te trekken van de droevige herinneringen, welke zich van de geachte vrouw hadden meester gemaakt, haastte mijnheer Egtenberg zich daarop te antwoorden :

„Inderdaad mevrouw, het zijn niet slechts de zonderlingste kinderen die ik in mijn leven heb ontmoet, maar ook mij, gelijk zoo even door u werd aangemerkt, boezemen ze veel belangstelling in. Alles bewijst dat zij voor hun

eeftijd zeer ontwikkeld zijn en dat er van hen iets goeds, iets grootsch welligt zou te wachten zijn, wanneer daartoe slechts een weinig moeite werd aangewend. Vooral de knaap heeft een edel karakter en een verheven geest; en hoewel bekwamer dan zijne zuster, stelt hij toch zich zelve op den achtergrond. Hij is zeer bescheiden, zonder evenwel gepaste vrijmoedigheid te missen."

"Ik voor mij geef de voorkeur aan het meisje," hernam mevrouw Bloemkolk met een lachje. "Zij heeft iets bijzonder aantrekkelijks in zich... Welligt heb ik ongelijk, doch het komt mij voor dat zij op mijne overleden dochter gelijk."

"Dwaasheid Thérèse, dwaasheid," nam nu de jonkheer van Galesloot het woord. "Zij gelijk evenmin op Bella als ik op den keizer van Japan. Uwe meening dienaangaande komt voort uit de gewone aantrekkingskracht der vrouwelijke sexe, ofschoon ook ik gaarne bekennen wil, beiden even interessant te vinden, zelfs zoo dat ik gaarne het mijne er aan wil toebrengen die kinderen door de wereld te helpen."

"Ik denk er even zoo over," zeide nu Egtenberg op zijne beurt. "Ik hoop ten minste dat de knaap spoedig van mijn aanbod gebruik zal maken, dat ik hem straks gedaan heb, om mijne hulp in te roepen, als hij die noodig mogt hebben, daar ik veel verwachting van hem koester."

"Ik moet toegeven dat het een zeer schoone en innemende knaap is," antwoordde mevrouw Bloemkolk. "Hij

zal ongeveer van denzelfden leeftijd zijn als Adolf... A propos, van Adolf gesproken, zijt gij voortdurend tevreden over hem, Frans?" vroeg zij verder.

"Gij vergeet, beste Therèse, dat hij nog altijd op school is en ik dus niet anders kan oordeelen dan naar de berigten zijner onderwijzers," was het eenigzins ontwijkende antwoord.

"Dan behoef ik niets verder te vragen," hernam de weduwe; "maar moet u op het hart drukken, hem vooral naauwkeurig gade te slaan als hij thuis is."

"Hij zal niet lang thuis blijven, daar het mijn plan is hem de akademische lessen op de hoogeschool te Leiden te laten bijwonen... Maar in 's hemels naam, hoe zegt gij dit zoo ernstig en met zooveel nadruk, alsof het geluk van zijn leven in de waagschaal stond."

"Dat is ook het geval," sprak zij.

"Ik hoop toch niet dat hij u gedurende zijn verblijf op Bloemlust reden tot ontevredenheid heeft gegeven?" vroeg nu de jonkheer.

"Niet van belang. Streken die alle jongens eigen zijn en ons, bejaarde menschen, niet altijd bevallen; maar overigens deed hij niets dat mij aanleiding gaf tot werkelijke ontevredenheid."

"Waarom raadde ge mij dan zoo ernstig vooral op zijn gedrag te letten? Ik ken mijne verstandige en bedaarde zuster te goed om mij over hare woorden niet te verontrusten, vooral als zij het noodig acht mij een wenk te geven."

Ik „ zal het u zeggen, en was reeds lang verplicht geweest het u mede te deelen,” antwoordde mevrouw Bloemkolk met een zijdelingschen blik op Egtenberg. „Gij weet dat ik in het voorjaar een reisje heb gemaakt door Zuid-Holland, van welke gelegenheid ik gebruik maakte om mijnheer Rogge, de onderwijzer van uw zoon, een bezoek te brengen, met het doel hem over Adolf te spreken. Ik deed hem dezelfde vraag, welke ik zoo even tot u rigtte, namelijk of hij voortdurend tevreden over hem was? En zijn daarop min of meer aarzelend gegeven antwoord was: „over zijn leeren, ja!” Ik vroeg hem toen dringend: gij hebt toch immers geen reden om... „O neen, mevrouw,” viel mijnheer Rogge daarop in, „er is integendeel zeer veel goeds in Adolf. Zijn aanleg om te leeren is uitmuntend, en aan ijver en goeden wil ontbreekt het hem volstrekt niet; maar hij heeft in zijn karakter iets doordrijvends, een soort van eigenzinnigheid, ik zou bijna zeggen, stijfhoofdigheid, waarvoor hij alles wil zien wijken, en welke niet zeer prijzenswaardige hoedanigheid ik geen kans zie in hem te onderdrukken, nog minder geheel uit te roeijen. Zoo ik mij over hem bekommer,” voegde de man er bij, „is dat niet voor het oogenblik, maar voor de toekomst.” Hoewel inwendig door die woorden geschokt, daar ik reeds sedert lang dezelfde meening had van Adolf, antwoordde ik lagchend, dat de tijd zulks voorzeker zou verminderen. De onderwijzer wilde mij blijkbaar niet tegenspreken, doch ik begreep dat zijne veeljarige ondervinding hem geleerd had, dat

de jeugd is voor den volwassen leeftijd, wat het zaad is voor de plant. Ik wilde hem evenwel zijne meening niet gewonnen geven, en voegde hem dus toe: gij ziet het, naar ik geloof, een weinig te donker in, mijnheer Rogge. „Wel mogelijk,” hernam hij beleefd, hoewel ik zeer goed zag dat hij onmerkbaar het hoofd schudde. Gij begrijpt, waarde schoonbroeder, dat dit gesprek mij rijke stof gaf tot rijp nadenken, en besloot dus hem, tijdens hij zich in den vacantielijd bij mij bevond, naauwkeurig gade te slaan. En hoewel het mij spijt, het u te moeten zeggen, heb ik toch in meer dan een opzigt de woorden van den achtenswaardigen heer Rogge bevestigd gezien. Ik had besloten er u voorloopig niet over te spreken, indien ik niet weder heden op nieuw het voorbeeld had opgemerkt van zijne eigenzinnigheid.”

Juist wilde de vader van Adolf hierop antwoorden, toen een luid getier en geschreeuw, alsof de bruiloftsgasten onderling handgemeen waren, zich deed hooren en hem aan het venster bragt. Met verwondering zag hij de straks nog zoo vrolijke gasten door elkaarloopen en verward spreken, terwijl zij allerlei afkeurende gebaren maakten. Een paar mannen droegen een zwaar voorwerp, dat wel een menschelijk ligchaam scheen te zijn. Zij naderden zoo vlug mogelijk het huis, en nu zagen weldra mevrouw Bloemkolk en de twee andere heeren, dat werkelijk een mensch naar de herberg werd gebragt. Zij haastten zich naar beneden te gaan en ontdekten tot hunne niet geringe verbazing en ontsteltenis, dat op een paar

stoelen het jonge meisje lag, dat hen nog geen half uur geleden door haar zang zoo in verrukking had gebragt.

Het was thans niet het blozende, levenslustige en door kunstgevoel opgewonden schoone kind; zij scheen veeleer een lijk te zijn. Haar gelaat was met bloed bevlekt, dat uit eene breede wond aan het voorhoofd vloeide, terwijl haar broeder, wiens gelaat eveneens met bloed bevlekt was, naast haar geknield lag en weenende hare hand in de zijne geklemd hield. De goedhartige kasteleines was reeds bezig te trachten het bewustelooze meisje weder tot zich zelve te brengen, terwijl een ander het bloed poogde te stelpen, dat onophoudelijk uit de wond vloeide.

„Mijn hemel, hoe komt dit kind in dien toestand?” riep mevrouw Bloemkolk, naar Anna snellende, terwijl de aanwezigen eerbiedig plaats voor haar maakten. En de gapende wond aan het hoofd bespeurende, vervolgde zij: „is er reeds om een heelmester gezonden?” Hierop evenwel geen antwoord ontvangende, zeide zij als tot haar koetsier: „loop spoedig om den heelmester, Gerrit; gadedelijk mijnheer Scharp halen.”

Doch Gerrit was reeds op weg naar den genoemden geneeskundige, daar de scherpe blik van mijnheer Egtenberg had begrepen, toen hij binnen kwam, dat hulp hier een eerste vereischte was; hij had dus den koetsier reeds weggezonden.

Op zijne vraag, door welk ongeval de beide kinderen in dien toestand waren gekomen, had hij evenmin als mevrouw Bloemkolk een antwoord ontvangen, totdat een

bejaarde boer naderde en in een fluisterend gesprek met hem trad, waarbij hij meermalen met een zeer ernstig gelaat afkeurend met het hoofd schudde.

Ziehier wat in de nabijheid van den eikenboom was voorgevallen, hetgeen de beide jeugdige muzikanten in een zoo deerniswaardigen toestand had gebracht.

Na nog een paar malen een rondje te hebben gedanst, hadden de bruiloftsgasten besloten thans te gaan pand verbeuren, ten einde een weinig uit te rusten en nieuwe krachten voor een volgenden dans te verzamelen. Zij lieten dus voor dien tijd de muzikanten vrij, die zich op een bank nabij den eikenboom neerzetten en zamen over de minzame dame en den vriendelijken heer spraken en het gelukkige toeval prezen, dat hen hier zoo juist van pas in het dorp gevoerd had. In dien tusschentijd had Adolf steeds om hen heengezworven, blijkbaar niet met zich zelve eens, wat hij eigenlijk wilde. Het meisje scheen hem te bevallen; hij wilde haar tot elken prijs naderen, waartoe hij eindelijk de gelegenheid meende gevonden te hebben, toen Willem zich voor eenige oogenblikken verwijderd had. Dadelijk nam hij, in weerwil harer weigering, diens plaats in en begon een gesprek met haar aan te knopen. Zij beantwoordde zijne laffe aardigheden zoo kort mogelijk, zoolang die binnen de grenzen der betaamelijkheid bleven; maar toen hij zich vrijheden begon te veroorloven en haar eindelijk met geweld wilde kussen, rukte zij zich los en stond op om heen te gaan, doch hij trok haar met geweld op de bank terug. In hetzelfde

oogenblik kwam Willem terug; zijn bloed begon te koken, ziende dat een vreemde knaap het heiligste wat hij op aarde bezat, geweld aandeed. Hij begreep echter, zoowel in zijn eigen belang als ter wille van het vorename gezelschap, waartoe de nietswaardige jongeling behoorde, dat hij zijn drift beteugelen moest en zich bedaard moest houden. Haar naderende, zeide hij dus eenigzins ontstemd:

„Ik hoop niet, Anna, dat gij door dien knaap beleedigd zijt.”

„Neen Willem, maar ik zou toch liever heengaan,” antwoordde zij, opstaande en haar arm in dien van haar lotgenoot leggende.

Deze aarzelde een oogenblik om een besluit te nemen; doch liever allen twist willende vermijden, gaf hij, ofschoon met weezin er aan toe de plaats te ontruimen, terwijl hij zeide:

„Kom Anna, laat ons gaan; wij zullen dezen heer als overwinnaar achterlaten, en daar gij rust noodig hebt, zoowel als ik, op gindsche bank gaan zitten.”

Met deze woorden verwijderde hij zich met zijne zuster, na den hooghartigen knaap een blik van verachting te hebben toegeworpen, die deze met een uittartenden blik beantwoordde. Doch nauwelijks hadden zij daar plaats genomen, of ook Adolf voegde zich weer bij hen en dreef zelfs de onbeschaamdheid zoover, naast Anna te gaan zitten, terwijl hij hare hand wilde grijpen, die zij echter onwillig terugtrok.

Thans was het geduld van Willem ten einde en hem met vlamme blikken aanstarende, zeide hij :

„Gij gedraagt u al zeer onbescheiden, ofschoon gij tot de voorname wereld behoort.”

„Zoudt *gij* mij ook bij geval manieren willen leeren, boerenkinkel?” vroeg Adolf op sarrenden toon.

„Ik zou mij de moeite niet eens willen geven een zoo bedorven jong mensch als gij schijnt te zijn, iets te leeren,” antwoordde Willem met nadruk.

„Dat zou je ook niet geraden zijn, want ik geloof dat het je zou berouwen; en als ik die meid, die me beter bevalt dan jij, eens kussen wil, dan zal niemand en het allermint gij mij zulks beletten.”

„Ik zou het maar niet zoover laten komen,” hernam Willem, die op eenmaal hevig begon te beven.

Waarschijnlijk hield de overmoedige jongeling zulks voor vrees, hetgeen hem nog driester maakte.

„Kom, nu verder geen praatjes,” zeide hij; „ga dus heen, ik wil hier alleen zijn met het meisje, om met het lieve kind een beetje te keuvelen.”

„Zij is mijne zuster; ik ga niet heen of zij zal met mij gaan.”

„Dan zal *ik* je leeren mij gehoorzaam te zijn, bedeljongen,” sprak Adolf, te gelijk Willem met de vlakke hand een geduchten slag in het gezicht gevende.

In plaats dat de veel kleinere knaap, zooals hij gemeend had, het op een loopen zou zetten of in luid geweën uitbarsten zou, sprong Willem op hem toe en gaf hem

een zoo goed gemikten vuistslag terug, dat hem het bloed uit neus en lippen sprong, zoodat de jeugdige van Galesloot op zijn beenen stond te waggelen.

Een luid bravo klonk de beide jongelingen thans onverwacht in de ooren. Dit kwam uit den mond van eenige boerenknappen, die aan de andere zijde van den dikken eik ongezien getuige waren geweest van de steeds toenemende woordenwisseling en de onbillijke handelwijs van den jongen heer, dien zij bovendien om zijne aanmatigingen niet zeer genegen waren en reeds lang een lesje gegund hadden. Doch hun eerbied voor mevrouw Bloemkolk en den heer Egtenberg had hen nog teruggehouden daarin de eersten te zijn; want reeds meermaalen, toen de jongeling het vorige jaar bij zijne tante gelogeed had, had hij zich door zijne ruwe en onbescheiden handelingen omtrent de jonge boerenmeisjes het ongenoegen van menigeen hunner op den hals gehaald.

Geen wonder dat zij den jeugdigen muzikant, die hen reeds zoo vermaakt had en die kleiner was dan zijne tegenpartij, van harte toejuichten dat hij zich zoo ferm gedroeg. Zij wisten echter niet dat Willem, hoe jong ook, behalve zijn moedig hart, niet onervaren was in het boksen, dat hij geleerd had van een engelschen clown bij den troep van signor Pisano.

Men ziet dus dat Willem de paar jaren, door hem in dit gezelschap doorgebracht, niet nutteloos had laten voorbijgaan.

Intusschen bragten de toejuichingen van de boeren-

knapen op beide jongelingen een verschillenden indruk te weeg. Het vermeederde niet den moed, want dien bezat hij genoegzaam, maar het zelfvertrouwen van Willem, dat hij in zijn goed regt was, terwijl het daarentegen de woede zijner tegenpartij ten toppunt voerde.

In weerwil echter der vlugheid van Willem, die hem menigen slag deed ontwijken, waarmede zijn sterkere vijand hem buiten gevecht meende te stellen, ontving hij toch nog menigen klap; doch zijn moed en geestkracht hielden hem staande en liever zou hij gestorven zijn dan zich verwonnen te verklaren.

Inmiddels waren ook eenige meer bejaarde landlieden genaderd en gaven luide hun misnoegen te kennen over hetgeen hier plaats vond.

Bevreesd dat men hem zijn slagtoffer zou ontrukken, daar hij reeds aan alle kanten woorden van afkeuring hoorde, wilde Adolf van Galesloot in eens een einde maken aan den strijd, in de hoop dat de wakkere Willem niet in staat zou zijn dien schok te weerstaan. Hij nam dus eensklaps een loopje en snelde in volle vaart op Willem toe, die het gevaar zag aankomen en schielijk bukte, zoodat de lange knaap over het hoofd van den jongen muzikant tuimelde.

Adolf viel zoolang als hij was op den grond en werd door dien onverwachten val tamelijk gekneusd in het aangezicht.

„De lafaard heeft zijn loon,” zeide een der boerenknapen, toen het goedkeurend gemompel over het laatste

blijk der vlugheid van Willem een weinig gestild was.

„Wie durft zeggen dat ik een lafaard ben,” vroeg Adolf opstaande en nog niet bekomen van zijn val.

„Dat zeg ik,” antwoordde een boerenknaap, stoutmoedig te voorschijn tredende.

„Ik kan je nog best een pak slaag geven,” hernam Adolf, hem met zijn gezwollen oogen aanziende.

„Dat zou nog te bezien staan,” sprak de ander; „en wanneer ik vroeger hier geweest was, zoudt gij eerst met mij hebben moeten beginnen, eer gij dien moedigen regtschapen jongen die zijne zuster verdedigt, hadt aangeraakt. Als gij mijn zuster of mijn meisje zoo behandeld hadt, gelijk gij verleden jaar mijn vriend Jorissen hebt gedaan, zoudt gij niet gemakkelijk uit mijn handen gekomen zijn, al ben je duizendmaal de jonkheer van Galesloot en de neef van die goede mevrouw Bioemkolk.”

Bij deze woorden toonde hij den adellijken jongeling, die met eene trotsche, doch nokkende houding daar stond, een vuist, die onwillekeurig ontzag inboezemde.

Een algemeen gemor verhief zich thans tegen den verwaanden zoon van den rijken jonkheer, zoodat hij begreep dat het geraden was zich te verwijderen. Hij stapte dus ijlings voort, na de hem omringenden met een minachtenden blik te hebben aangezien, die wel in staat zou geweest zijn hen te vernietigen.

Op eenigen afstand bleef hij staan en zag nogmaals blijkbaar kwaadaardig, naar de voorwerpen van zijn haat.

Te gelijk viel zijn oog op Willem, en meenende dat deze hem bespote, bukte hij en raapte een steen op, die voor zijne voeten lag en wierp dien met al de kracht, hem door de woede verleend, naar den niets kwaads vermoedenden knaap, die zoodra de overspanning, welke hem staande had gehouden in den ongelijken strijd, geweken was, als door een ziekelijk gevoel werd aangegrepen. Hij werd duizelig en viel weldra bewusteloos neer.

Met een luiden gil snelde Anna toe om haar pleegbroeder te ondersteunen, toen de steen, door de lucht snorrende, niet Willem, maar haar vlak voor het voorhoofd trof, zoodat zij met een doffen kreet van pijn, bloedend naast hem op den grond neerstortte.

Een afkeurende uitroep vervulde de lucht bij het aanschouwen van die lafhartige daad. Een oogenblik bleven allen als versteend op de plaats van het onheil staan. Toen verhief zich een tweede uitroep, die aan hunne verontwaardiging lucht gaf en snelde een tiental der rapste knapen den laffen, moordzuchtigen jongeling na, die ziende welke bloedige gevolgen zijn boos opzet had, het hazenpad koos. Een zeer vlugge looper zijnde, was hij zijne vervolgers spoedig een eind weegs vooruit, die begrijpende dat hij hen toch niet in handen zou vallen, naar de groep terugkeerden, waarvan eenigen zich gereed maakten het bewustelooze en bloedende meisje naar de herberg te vervoeren, terwijl anderen bezig waren Willem weer tot bewustzijn te brengen, waarin zij gelukkig spoedig

slaagden. Ondersteund door twee knapen volgde hij zijne zuster, zonder nog te weten welk vreeselijk onheil hem door de wraakzucht van den lafhartigen woestaard was toegebracht.

Eerst in de Jonge Witte Zwaan kwam hij tot de overtuiging daarvan, en luid weenende viel hij naast haar op zijne knieën, gelijk wij reeds vroeger gezien hebben.

Zoodra de heelmeester gekomen was, die de diepe, doch gelukkig niet gevaarlijke wond verbonden en het meisje tot bewustzijn teruggebracht had, beval hij dat zij onmiddelijk naar bed gebracht en vooral de diepste stilte in acht genomen moest worden.

In dien tusschentijd had mijnheer Egtenberg zoowel mevrouw Bloemkolk als den jonkheer van Galesloot gewenkt, hem weer naar de kamer te volgen, waar hij hen ontmoerd en in weinig woorden het voorgevallene mededeelde, zooals hij het vernomen had van den ouden, hem bekenden landman, die van een en ander ooggetuige was geweest.

Broeder en zuster zagen elkander verslagen aan, tot mevrouw Bloemkolk eindelijk zeide:

„Gij ziet dus Frans, dat ik u niet ten onregte straks die vraag deed, en dat mijnheer Rogge geen ongelijk had met zijne verklaring. Het is meer dan tijd dat gij hem eens duchtig onder handen neemt.”

„God geve dat het daartoe nog tijd is,” zuchtte de vader van den weinig beloovenden zoon. „Wat den knaap en vooral wat het meisje aangaat, ik zal beiden rijkelijk

schadeloos stellen voor het hen aangedane ongelijk. Hunne geleden en nog te lijden smarten kan ik hen natuurlijk niet vergoeden; maar God weet het, ik zou het zeer gaarne doen!"

"Ik weet het, Frans," zeide mevrouw Bloemkolk diep bewogen; "ik ken uw goed hart, dat door het voorgevallene diep getroffen zal zijn. Stel u intusschen omtrent het meisje gerust; ik heb over haar reeds mijn besluit genomen. Wilt gij haar later door het een of ander uwe belangstelling bewijzen, dan zal ik u daaromtrent geheel en al meester laten. Ik zal het lieve kind tot mij nemen en voor hare toekomst zorg dragen."

"Goed gesproken, Therèse!" hernam van Galesloot, terwijl hij de hand zijner zuster greep en die hartelijk drukte.

"En ik," zeide mijnheer Egtenberg, "ik belast mij met de toekomst van den moedigen knaap, die van het oogenblik af dat ik hem gezien heb, al mijne symphatie heeft gewonnen. Over acht dagen zal ik hem persoonlijk hier komen afhalen om mij naar Welgelegen te verzellen. Alzoo zullen wij met hooger hulp zorgen voor het lot van deze beide belangwekkende kinderen, die ons als door Zijn hand zijn gezonden."

Mevrouw Bloemkolk knikte den braven bankier goedkeurend toe, terwijl ook de jonkheer van Galesloot door eene goedkeurende beweging zijne instemming met dit voornemen te kennen gaf.

"Zoo schiet er voor mij niets anders te doen over,"

zeide van Galesloot na een oogenblik, „dan u mijn dank toe te brengen dat gij de pligten vervullen wilt, die eigenlijk op mij rusten. En toch hebt gijlieden het beste deel voor u, namelijk dankbaarheid en toewijding, die u te wachten staan; want het zou mij zeer verwonderen, zoo ik mij bedroog, dat die jeugdige zwervelingen een goed en erkentelijk hart in zich omdragen, dat te midden der verdorvenheid, welke hen zoo geruimen tijd omringd heeft, rein en onbesmet gebleven is... En wat rest mij!” voegde hij er met een diepen zucht bij, „een zoon, die juist het tegendeel schijnt te zullen worden van hetgeen zijne brave moeder was, die, ik moet het nu bekennen, gelukkig is in het graf te rusten en er dus niet meer in zal neerdalen door het wangedrag van haar eenig kind. Reeds meermalen heb ik getwijfeld aan zijn karakter, maar het voorgevallene van heden...”

„Behoeft u nog niet zoo zeer te verontrusten,” viel Egtenberg hem in de rede. „Zeer waarschijnlijk zal de vijftienjarige knaap, die zich door zijne hartstogt heeft laten vervoeren, op later leeftijd zijne handelingen betreuren. Zoo hij van heden af met de noodige gestrengheid wordt behandeld, kan hij nog een sieraad worden van zijn geslacht.”

„Ik dank u voor die opbeurende woorden, oude trouwe vriend, en waardeer zeer de beweegreden, die u zoo doet spreken. God geve dat gij gelijk moogt hebben en ik mij het gedrag van den vijftienjarigen knaap te zwaar aantrek. Het is zoo, ook ik was in mijne jongelingsjaren

zeer luchthartig en heb menige streek uitgehaald. Maar iemand als die Willem, zoo onbeschaamd te beledigen en te slaan, omdat hij zijne zuster verdedigt, zie dat is laaghartig en den edelman geheel onwaardig; en zich dan nog bovendien te wreken over het mislukken van zijne ongepaste vrijmoedigheid door hem in de verte met een steen te werpen, die het meisje, al was dit ook zijne bedoeling niet, even goed had kunnen dooden, dat bewijst een slecht karakter."

"Overhaast u niet al te zeer, door hem te hard te beoordeelen," vervolgde Egtenberg. "Berisp en bestraf hen, zooals gij noodig en doelmatig zult vinden; doch hoor en vooral zie hem eerst. Als ik den kleinen muziekant goed beoordeeld en den regten zin der woorden van den ouden Jorissen goed begrepen heb, die zooals gij weet, een regtschapen man is en geen enkele onwaarheid zou willen spreken, dan heeft Adolf voor heden en ook voor de eerstvolgende dagen zijne straf van de hand van den door hem beledigden knaap ontvangen. En daar uw zoon het onderspit heeft moeten delven, is dit reeds eene harde les voor hem, terwijl het afkeurend gemompel, waarmede de aanwezigen zijne nederlaag begroet hebben, hem hebben doen zien, hoezeer zijn hoogmoed en eigenzinnigheid hem gehaat maken, terwijl diezelfde gekwetste hoogmoed hem in een oogenblik van onnadenkendheid, waartoe een zoo ligt ontvlambaar gemoeed als het zijne gemakkelijk geraakt, hem eene daad heeft doen verrigten, waarover hij later en bij bezadigd

nadenken diep berouw zal gevoelen, al ontstond dat berouw enkel uit de gedachte, zich als de zoon van een edelman te hebben laten verleiden tot iets, waarvoor zelfs iemand uit minderen stand zich zou schamen. Laat hem dus eerst een paar dagen aan zijn berouw en inwendige schaamte over; en dan zal zijn gemoed ontvankelijker zijn voor eene zachte berisping, of zelfs voor de straf welke gij noodig zult oordeelen hem op te leggen.”

De jonkheer van Galesloot had zijn vriend met bedaardheid aangehoord, en zijn welgemeenden en niet minder verstandigen raad had dan ook dien invloed, dat hij onwillekeurig hem in alles gelijk moest geven. Hij begreep alzo de gedragslijn, door hem in dit geval te volgen tegenover zijn zoon, terwijl het tevens balsem goot in zijn eigen diep getroffen gemoed.

Na dit onderhoud stond mevrouw Bloemkolk op en begaf zich naar jufvrouw Stolk, om met haar over de verzorging van het gewonde meisje te spreken. Zij drukte haar vooral op het gemoed, het arme kind aan niets te laten ontbreken, daar het van zelve sprak dat zij al de kosten zou betalen. Doch evenmin Stolk als zijn vrouw wilden hiervan iets weten, waarna zij eindigde met haar kennis te geven dat zij bij haar terugkeer uit Amsterdam in de eerstvolgende dagen en als de geneesheer goed vond dat zij vervoerd kon worden, het meisje met zich zou nemen naar Bloemlust. Daar Anna op dit oogenblik in eene ligte sluimering lag, keerde zij naar haar behuwdbroeder en Egtenberg terug, die reeds last

gegeven hadden het rijtuig weder in te spannen om naar Amsterdam te gaan. Terwijl dit geschiedde, had mijnheer Egtenberg de gelegenheid waargenomen zijn jeugdigen gunsteling op te zoeken, met wien hij een kort gesprek wenschte te hebben, om hem het besluit mede te deelen dat hij ten zijnen opzichte genomen had, alsmede de bedoelingen van mevrouw Bloemkolk, betreffende zijne zuster.

Intusschen had Adolf, zoowel uit schaamte over zijn laakbaar gedrag als uit vrees voor berisping zijns vaders, in het bijzijn van anderen, zich langs een omweg naar den stal van de herberg begeven, om daar te wachten tot het rijtuig zou worden ingespannen.

Doch evenmin zijn vader als zijn tante spraken een enkel woord tot den deugniet, die stil en beschaamd in een hoek van het rijtuig zat gedoken.

Wat Willem aangaat: hij was verheugd en droevig tevens. Verheugd over de toekomst zijner zuster, daar hij als het ware instinctmatig gevoelde, dat mevrouw Bloemkolk eene brave en achtenswaardige vrouw was, die voorzeker niets zou ontzien om de speelgenoot zijner kinderjaren, zijn lotgenoot in de treurige ondervindingen, door beiden in den laatsten tijd opgedaan, een gelukkig lot te bereiden. Ook voor zich zelve verblijdde hij zich over den keer, die zijn leven scheen te zullen nemen; doch tot zijne eer moeten wij bekennen dat hij minder dacht aan zijn eigen persoon dan aan Anna. Het eenige wat zijne blijdschap matigde, was de gedachte, dat hij nu

zou moeten scheiden van haar, met wie hij reeds op zoo jeugdigen leeftijd door de wereld gezworven en die hij zoo dikwerf tegen ruwe behandelingen beschermd had.

NEGENSE HOOFDSTUK.

WILLEM VERWERFT ZICH NOG MEER VRIENDEN.

Een paar dagen na het in het vorige hoofdstuk medegedeelde, was Willem weer geheel hersteld, en ook Anna kwam aan de betere hand, daar de koorts was weggebleven en de dokter haar beloofd had, dat zij nog diezelfde week het bed zou kunnen verlaten, tot niet geringe vreugde van Willem, die haar bijna niet verliet dan om eenige oogenblikken de lucht te gaan genieten, of om eene kleine wandeling in den omtrek te doen.

Op een van die drukke namiddagen, die een markttag in de stad voorafgaan, en het voorplein voor de herberg vol stond met wagens met allerlei soort van koopwaren beladen, terwijl de gelagkamer van de Jonge Witte Zwaan vol bezoekers was, nam Willem, wien al die drukte hinderde, weer zijne toevlugt tot de vrije natuur, terwijl Anna in haar bed opzat en zich onledig hield met lezen.

Een oogenblik was er zelfs, dat jufvrouw Stolk, hoe vlug en bij de hand zij was om allen te bedienen, toch naauwelijks wist waar zij zich keeren of wenden moest, zoodat zij bijna van haar stuk geraakte. Zij, die kwamen en gingen, die om vertering vroegen en met de knoppen hunner zweepen op tafel sloegen om spoediger bediend te worden, maakten het zoo druk, en de in blaauwe kringen rondwarrelende rook uit de tabakspijpen was zoo zwaar, dat de kamer als in een nevel gehuld scheen.

Eindelijk echter kwam er eenige orde in dat bonte gewemel van menschen en paarden. Laatstgenoemden kregen hunne plaatsen in den stal en hun haver in de ruif, terwijl de bezoekers gezellig om de groote tafel zaten, beladen met brood, vleesch en bier, dat met verwonderlijke snelheid den weg vond naar de hongerige magen.

Eensklaps evenwel sloeg jufvrouw Stolk eenigzins angstig hare blikken in het rond en vroeg naar haar kind, een aanvallige knaap van driejarigen leeftijd, welke vraag door die van de meid gevolgd werd, die den kleine bij zijn naam riep.

Naauwelijks had men in de herberg opgemerkt dat de knaap zoek was, of allen stonden dadelijk op, zelfs zij, die hier vreemd waren en zich eigenlijk gezegd, weinig bekreunden om eens anders kinderen. Doch het gelaat van jufvrouw Stolk was plotseling zoo bleek geworden als een doek, zoodat ieder aanwezige haar met medelijden aanzag, en als het ware haar schrik deelde. Sprakeloos

van angst, en als verlamd bleef zij staan te midden van al die menschen. Krampachtig vouwde zij de handen, en ook zij wilde haar kind bij zijn naam roepen, doch de woorden bleven haar in de keel steken. Men zag alleen hare zwijgende lippen pijnlijk op en neer gaan, of zij door hevige smart eensklaps werkeloos waren.

Het geheele huis werd doorzocht, van den zolder tot den kelder; maar zonder dat het knaapje gevonden werd. Vóór de herberg, in den stal, in den tuin en zelfs langs den weg naar de kom van het dorp; alles te vergeefs. Toen men eindelijk overtuigd was, dat dit alles niets baatte, begaven eenige mannen zich op weg en gingen den omtrek afloopen. Intusschen begon het reeds te schemeren en dit verwekten nog meer ongerustheid in aller hart.

Terwijl de vermoedelijke erfgenaam van de herberg de Jonge Witte Zwaan zooveel drukte en onrust veroorzaakte, liep de knaap door de velden om een prachtig mooi geteekend kapelletje te vangen, dat juist voor hem uitvloog, toen het meisje dat in het bijzonder belast was met de zorg van den jeugdigen stamhouder van Stolk, door zijne vrouw naar de keuken werd gezonden om daar behulpzaam te zijn, wijl er geen handen genoeg waren om alles voor den grooten toevloed van bezoekers gereed te maken.

Als om het kind te plagen, had de vlinder zich neergezet op een afgebrokkeld stuk muur, waar de kleine het diertje onder zijn bereik meende te hebben. Maar

toen hij het wilde grijpen, was het hem door de vingertjes gegleden en had zich op zijn gemak weer een eind verder neergezet. Het kind begon nu op nieuw de jacht, maar zonder gunstiger gevolg. De vlinder had intusschen het sluithek bereikt, van tak tot tak vliegende, zoodat wel ongeduldiger schepseltjes dan de kleine zich daarover zouden geërgerd hebben. De wangen van het knaapje werden weldra met een hoogroode kleur bedekt, want hij begon boos te worden, dat het wispelturige diertje zoo telkens uit zijne handjes wist te ontsnappen. Elk oogenblik sloeg hij zijne kleine, mollige vingertjes op de stekelige punten van hagedoorns of brandnetels, hetgeen hem van pijn de tranen in de oogen bracht, maar hem toch niet de jacht deed opgeven, hoewel de vlinder telkens verder vloog. Op die manier verwijderde de kleine zich al verder van de ouderlijke woning, liep den weg over en bevond zich eindelijk op het aan de overzijde gelegen weiland. De knaap maakte zich intusschen niet ongerust, en dacht aan niets dan om het kapelletje in zijne magt te krijgen. Al ijveriger en verder liep hij het na, maar hoe meer hij zijne handjes in de lucht sloeg doch steeds te vergeefs, hoe vuriger en driftiger de knaap werd.

Eindelijk kwam hij in een gedeelte van de weide, waar het gras hooger stond, maar waar ook de grond zachter werd, zoodat hij er in zakte en zijne kleine voetjes in het slijk bleven steken. Doch den vlinder volgende, na er zich uitgewerkt te hebben, bereikte hij eene met riet en

biezen begroeide vlakke, die er uitzag alsof zij met versche graszoden bedekt was en in het midden waarvan eenige waterleliën prijkten. Op een derzelve ging de vlinder zitten, het kind liep hem nogmaals na, maar gaf op eens een gil en zakte in den moerasachtigen grond.

Door een gelukkig toeval, daar hij zich in den weg vergist had, bevond Willem zich in de nabijheid van die gevaarlijke plek en hoorde den kreet van het kind. Haastig snelde hij er heen en keek in het rond, doch bespeurde in het eerste oogenblik niets. Alles was stil en eenzaam, en hij zag in die moerasachtige grep geene andere beweging dan het trillen van het riet en de hooge waterplanten aan den oever. En toch was hij overtuigd dat zijn gehoor hem niet bedrogen en hij duidelijk het geroep eener kinderstem vernomen had.

Bij naauwkeurige beschouwing ontwaarde hij nu vlak bij zich de indrukzelen van twee kindervoetjes en een eind verder een strooioedje tusschen het rietgewas. Aan den bijzonderen vorm herkende hij het dadelijk voor dat van het kind der vriendelijke herbergierster, waar hij en Anna vertoefde.

Thans aarzelde hij niet langer en schielijk zich van zijn jas ondoende, stapte hij moedig voorwaarts in den poel, ofschoon zijne menschlievende poging niet zonder gevaar was. Het water kwam hem reeds tot boven de knieën, hij voelde bijna geen grond onder zijne voeten en toch waadde hij moedig, maar voorzigtig voort, totdat het hem gelukte op geringen afstand voor zich uit den knaap

te zien, die tot aan de schouders in den poel was gezakt, maar dien hij spoedig greep om hem niet zonder moeite uit zijn hagchelijken toestand te bevrijden.

Overgelukkig door het bewustzijn, dat hij er in geslaagd was, den kleinen lieveling zijner ouders aan een wissen dood te ontrukken, drukte hij het kind vast tegen zich aan en wilde zich met zijn last weer naar het drooge begeven. Dit ging echter niet zoo gemakkelijk en zoo vlug als hij zich had voorgesteld. De halmen en biezen, welke hij poogde te grijpen met de hand, die hij vrij had en waaraan hij een steunpunt dacht te vinden, braken telkens en ook de grond, door het modderige water doorweekt, brokkelde onder zijne voeten af. Doch eindelijk kwam hij met de grootste inspanning op vasten bodem en hijgende ging hij, met het kind bij zich, op het gras zitten.

Het arme kind was bleek en lag onbewegelijk en met gesloten oogjes. Willem reinigde het zoo goed hij kon, wreef hem met zijne handen over de borst en bragt zijn mond aan den zijne om hem te verwarmen en als het ware adem in te blazen, totdat hij meende weer eenige kleur op de wangen te zien terugkeeren. Daarna wikkelde hij het knaapje in zijn jas en rigtte thans zijne schreden naar de herberg, welke hij nog slechts in de verte kon herkennen aan het licht eener lantaarn, boven het uithangbord opgehangen. De mist was intusschen zoo toegenomen, dat hij naauwelijks den goeden weg kon vinden; doch zijne opgewondenheid over de zoo gelukkig geslaagde

redding en de noodzakelijkheid om het kind ten spoedigste hulp te verschaffen, verdubbelde zijn moed en krachten, en weldra bevond hij zich nabij de herberg, waar jufvrouw Stolk in stille wanhoop verzonken, op den drempel der deur zat.

„Hier is uw kind!” riep Willem reeds in de verte.

Bij het hooren dezer woorden uitte de bedroefde moeder een kreet, de eerste, dien zij over hare lippen kon brengen sedert het noodlottige oogenblik, dat zij haar kind had gemist. Zij snelde naar Willem toe en had even spoedig haar kleinen lieveling in de armen, om met hem naar binnen te gaan en daar bij het vuur te verwarmen.

„Dood!” riep of liever gilde zij; „dood!... Neen, neen, zijn hartje klopt Goddank nog,” liet zij er dadelijk op volgen. „Ik voel het... help mij hem uitkleeden... Of neen, beter is het om flanel te halen; ga spoedig, naar boven; gij kunt het vinden in de kamer, waar uwe zuster te bed ligt... 't Is de kleinste sleutel van deze bos; gij moet in de tweede lade der kast zoeken... Daar ligt een rol flanel, haal die dadelijk.”

De hoogste wanhoop had bij jufvrouw Stolk voor meerdere kalnte plaats gemaakt; de drang van het oogenblik en het gevaar, waarin haar kind verkeerde, hadden haar al hare tegenwoordigheid van geest teruggegeven.

Er verliepen gelukkig slechts weinige oogenblikken, toen het knaapje weer tot bewustzijn kwam, en de oogjes openende, sloeg hij een matten blik op zijne moeder, die

thans weer even verheugd was als zij straks aan de verwijfeling was ten prooi geweest.

In dien tusschentijd waren zij, die overal hadden loopen zoeken naar den knaap, weer in de herberg teruggekomen. Om strijd wenschte ieder hunner de blijde moeder geluk met het behoud van haar kind, ofschoon zij in de overmaat harer vreugde daarvan weinig hoorde. Toen de jongen, op de knieën zijner moeder gezeten, langzamerhand tot zich zelven was gekomen, zag jufvrouw Stolk, die om haar kind alles om zich heen had vergeten, weer in het rond en ontwaarde toen den moedigen knaap, aan wien zij het leven van haar kind verschuldigd was. Willem was bezig zijne kleederen, die van water dropen en met slijk bedekt waren, schoon te maken. Zij snelde naar hem toe, drukte hem in haar armen en kustte hem op beide wangen, terwijl zij zeide:

„Het is mij onmogelijk u voor de bewezen daad te beloonen, brave knaap; maar nooit, zoo oud als zij is, zal Pietje Pronk dit oogenblik vergeten. En ook mijn kind zal ik steeds op het hart drukken zijn redder nimmer te vergeten, en misschien geeft de goede God, dat er nog eenmaal een tijd komt, dat wij u een beter bewijs onzer dankbaarheid zullen kunnen geven.”

Met een bedaard lachje, dat van innige zelfvoldoening getuigde, had Willem naar de woorden der goede vrouw geluisterd en haar hartelijk de hand gedrukt, waarna hij ook het kind, dat de armpjes naar hem uitstak, kustte, om zich toen te verwijderen, daar allen hem als met

vragen overstelpten en met loftuitingen voor zijne moedige daad overlaadden.

Met zekere verwondering had Willem den naam van Pietje Pronk uit den mond der herbergierster vernomen. Levendig kwam hem nu weer het gesprek voor den geest, tusschen zijn pleegvader en mijnheer Schmitt gevoerd, dat hij ongezien gehoord had. Hij besloot dus de goede vrouw den volgenden dag over dit punt aan te spreken, waartoe hem op dit oogenblik de gelegenheid niet gunstig voorkwam. Hij begaf zich naar boven en nam plaats aan het bed zijner pleegzuster, die hij in weinig woorden het voorgevallene mededeelde, waarna zij hem evenzeer hare tevredenheid betuigde over zijne flinke handelwijze. Vervolgens deelde hij Anna het besluit mede van mevrouw Bloemkolk, om haar na haar herstel met zich te nemen, van welk bericht jufvrouw Stolk haar nog geen kennis had willen geven, uit vrees dat de vreugde, welke zij daarover zou gevoelen, haar nadeelig zou kunnen zijn. Zij was op het vernemen van die tijding meer verbaasd dan verheugd, en hare eerste woorden waren :

„En gij dan, Willem, zoudt gij dan alleen uw zwerwend leven willen voortzetten? Neen, ik zou het niet kunnen verdragen, te weten dat ik lekker eten en fraaije kleederen had. Zonder uw bijzijn heeft dat alles geen aantrekkelijkheid voor mij. Ik ben die goedhartige dame duizeudmaal dankbaar voor hare goede meening omtrent mij, en ofschoon ik zeer wel begrijp dat het geluk van

mijn verder leven daarvan afhangt, zal ik toch nimmer van u scheiden."

"Gij zijt mijn lief en dierbaar zusje; ik wachtte geen ander antwoord van uwe lippen te zullen hooren. Maar gelukkig behoeven wij, om zoo te zeggen, niet te scheiden," voegde Willem er bij, haar op het voorhoofd kussende.

"Hoe bedoelt gij dat?" vroeg zij haastig. "Wil die goede dame dan ook u in haar huis opnemen?"

"Dat juist niet, doch stel u gerust," hernam Willem, ziende dat haar gelaat weder eenigzins betrok. "De goede God heeft onze schreden hierheen gevoerd; want niet alleen dat u een betere toekomst wacht, maar ook ik heb de hoop eenmaal een nuttig en werkzaam mensch in de maatschappij te zullen worden, daar een der heeren, die de goede mevrouw verzelden, gezegd heeft mij bij zich te zullen nemen en mij alles te laten leeren, opdat ik eenmaal eene fatsoenlijke betrekking zal kunnen bekleeden."

"Dan zullen wij immers toch van elkaar gescheiden leven!" prevelde het meisje treurig.

"In den eigenlijken zin van het woord wèl, maar toch ook niet, daar jufvrouw Stolk mij gezegd heeft dat de buitenplaats van dien rijken heer grenst aan die der goede mevrouw. Zoolang zij dus daar vertoeven, kunnen wij elkaar dagelijks zien en spreken."

"En des winters dan, als die goede heer niet op zijn buiten is?"

„Dan komt die mevrouw, zooals ik gehoord heb, wekelijks in de stad; en ik twijfel niet of hij zal mij wel de vergunning geven u alsdan te komen bezoeken. En bovendien, Anna, gij weet immers te goed dat ik u nooit vergeten zal.”

Bij deze woorden kustte hij het lieve meisje innig en lang.

TIENDE HOOFDSTUK.

VERGELDING.

Zooals Willem zich had voorgenomen, vroeg hij den volgenden morgen aan jufvrouw Stolk, gelijk wij weten vroeger Pietje Pronk geheeten, of zij ook bekend was met zekeren heer Schmitt, op welke vraag de reeds zoo blozende wangen der herbergierster een nog rooder kleur aannamen, daar zij zich ongaarne die tijden, de bitterste dagen van geheel haar leven, herinnerde. Toch was zij te waarheidlievend om iets, al was dit nog zoo onaangenaam, te verbloemen, vooral niet voor Willem, dien zij hoogachtte. Zij beantwoordde dus zijne vraag toestemmend, waarna hij haar mededeelde, wat hij uit den mond van den schurkachtigen zaakwaarnemer vernomen had.

Jufvrouw Stolk herinnerde zich nu eerst sedert zes of zeven jaar het stuk papier, dat zij op den dag van haar vertrek in de slaapkamer van mijnheer Schmitt gevonden had; en daar zij zelve niet al te best geschreven schrift lezen kon, had zij er nimmer aan gedacht van den inhoud kennis te nemen. Zij ging dadelijk naar boven, haalde de reeds geel geworden stukken van den brief van Jakob Pronk te voorschijn en gaf die aan haar jeugdigen vertrouweling, die ze bij elkâar legde, met aandacht las en geheel overeenkomstig vond met het atgeluisterde gesprek, waarvan hij haar nu eenige nadere bijzonderheden mededeelde. Hij eindigde met haar te vragen hem den brief toe te vertrouwen, om er, zoodra zich daartoe de gelegenheid zou voordoen, met den heer Egtenberg over te spreken en zoo mogelijk de schurken te noodzaken hun langslinkschen weg verkregen geld aan de daarop regthebbenden terug te geven.

Had zij eerst het muzikale talent en daarna den moed van den knaap bewonderd, thans rees hij nog hooger in hare achting, daar haar bleek, dat hij tevens een helder verstand en goed doorzigt had, welke, naar zij hoopte, in staat zouden zijn haar kleinen lieveling een tamelijk aanzienlijk vermogen te bezorgen. En wie is ongevoelig voor het bezit van die spil, waarop alles in de wereld draait, al kent men ook geen zorg en al kan men zich in het bezit van geld en goed verheugen!

Nog geen acht dagen waren verlopen na hetgeen hierboven door ons is medegedeeld, of de jeugdige zwervers

hadden ieder voor zich hun intrek genomen bij hunne beschermers.

Men kan zich moeilijk de verbazing voorstellen van den ouden heer Zachtleven, toen hij den op zoo zonderlinge wijze in het gezin van zijn patroon opgenomen knaap ontmoette, wiens levensloop zoo naauwkeurig mogelijk door hem werd verhaald, welk verhaal gestadig werd afgebroken door allerlei uitingen van verwondering en verrassing, en waardoor zij ten laatste de onwraakbare overtuiging kregen, dat deze knaap niemand anders kon zijn dan de zoo lang vermist gewaande eenige zoon van Hendrik van Groeneveld. Beide heeren gaven hem dus ook dadelijk dien naam.

De verandering, welke had plaats gegrepen in de levensvoorzigtigen van onzen held, had op zijn gemoed de uitwerking als een dier schoone droomen van luchtkasteelen of gouden bergen, welke vaak om de sponde der kindschheid zweven. Slechts met moeite kon hij zich zelve overtuigen, dat alles werkelijk waar was, wat hij vernomen had omtrent zijne toekomst; en iederen morgen, als hij ontwaakte in zijn zacht donzen bed, durfde hij te naauwernood de oogen opslaan, alvorens hij zich als het ware geheel had wakker geschud om de zekerheid te hebben dat hij niet verkeerde onder den invloed van een bekoorlijken droom.

Zijn weldoener was eerst voornemens geweest hem dadelijk naar eene goede school te zenden, daar hij wel vloeiend eenige talen sprak, doch ze niet kon lezen en

nog veel minder schrijven. Maar de mededeeling hem door Willem gedaan omtrent de schurkenstreken van Schmitt, en waarmede mijnheer Egtenberg op zijne beurt onzen ouden bekende, de heer Argus, vertrouwelijk had bekend gemaakt, deden den koopman van bovengezgd plan afzien.

Gelijk de lezer begrijpen kan, was mijnheer Argus niet weinig verheugd, toen hij dit een en ander vernam; en met onmiskenbare bekwaamheid had hij spoedig de draaden in handen van dit kunstig weefsel van bedrog en schelmerij, zoodat binnen weinig weken zoowel Schmitt als de vermeende rijke Jakob Pronk, en tevens de arme Bastiaanse, die meer te beklagen dan te veroordeelen was, in hechtenis genomen waren, tot niet geringe vreugde van jufvrouw Bos, die evenzeer hare aanklagt van vervalsching had ingediend en dus de hoop koesterde dat de verleider harer dochter eindelijk loon naar werken zou krijgen. Daar voor de regtbank ook de verklaringen van Willem zouden gevorderd worden, had mijnheer Egtenberg het beter geoordeeld zijn beschermeling het noodige onderrigt bij zich aan huis te doen geven, waar ook zijne dochter van eene nieuwe gouvernante les ontving, daar mejufvrouw Fiorini er in geslaagd was voor de derde maal haar weduwenstaat vaarwel te kunnen zeggen, om met een ouden, rijken zeepzieder te huwen die zijne zaken aan kant had gedaan en tevens haar zoon, het eenige wezen voor wien zij nog werkelijke liefde koesterde, bij zich had genomen.

Mevrouw Egtenberg had dat huwelijk zeer gaarne gezien, daar de laatste jaren eenigen twijfel bij haar hadden doen ontstaan omtrent het eigenlijke karakter van de gouvernante harer dochter. Zij had zich steeds gedrukt gevonden in de nabijheid van mejufvrouw Fiorini, wier vertrek haar werkelijk verlichting schonk, zoodat zij weer even opgeruimd werd als vroeger.

De bijna twaalfjarige Wilhelmina was een van die kinderen, van wie reeds in de vroegste jeugd kan gezegd worden dat zij op maagdelijken leeftijd tal van aanminningen zullen bezitten. En daarbij was het meisje ruim begaafd met verstandelijke vermogens en niet minder beedeeld met ligchamelijke schoonheid als hare moeder. Geen wonder dus, dat de ouders het aanvallige kind teeder beminden, terwijl Wilhelmina hen wederkeerig liefhad met innige gehechtheid en die vertrouwelikheden, welke een zoo aangename band geeft tusschen ouders en kinderen. Met gepaste vrijmoedigheid openbaarde zij al hare schuldellooze gedachten en begeerten, die met moederlijke teederheid of vaderlijke welwillendheid werden vervuld.

Het bevallige meisje had voorzeker nimmer kunnen denken, dat iets ter wereld haar geluk in den huiselijken kring kon verhoogen, en toch was dit het geval, toen Willem van Groeneveld zijn intrek nam in de ouderlijke woning. Het was een even streelend als nieuw genoegen voor haar, thans een speelgenoot te hebben van bijna gelijken leeftijd als zij. Reeds dadelijk hadden zij vriend-

schap gesloten, en met de grootste ingenomenheid bragt zij den voorkomenden knaap in kennis met hare lievelingen, namelijk hare vogels en duiven, en niet minder met haar fraai speelgoed. De eenige teleurstelling, welke zij daarbij ondervond, was de glimlach van Willem, toen zij hem een harer mooiste poppen wilde ten geschenke geven, en hij haar verklaarde zeer erkentelijk te zijn voor die goedheid, doch daarin geen behagen te scheppen.

Ofschoon evenzeer mijnheer Egtenberg als zijne vrouw de vertrouwelikheden der beide kinderen met genoeg zagen, had de gouvernante toch de stipte aanmaning ontvangen, vooral zorg te dragen Willem en Wilhelmina niet alleen te laten, daar beide echtgenooten niet ten onrechte bevreesd waren dat Willem, zonder het te willen of te weten, de fijngevoeligheid hunner dochter zou kwetsen, daar hem welligt uit zijn zwerfend leven nog een of andere min voegzame uitdrukking kon bijgebleven zijn. Doch slechts weinige dagen waren voldoende, om den koopman de overtuiging te schenken, dat die voorzorg overbodig was. Indien Willem, in zijn omgang met en het verkeer onder den kunstrijderstroep van signor Pisano, al ongepaste taal of minder lofwaardige handelingen kon geleerd hebben, en dit leed geen twijfel, dan had dit toch geen invloed gehad op zijn karakter.

Ten einde Wilhelmina geen aanleiding te geven tot eenigerlei gissingen omtrent zijne afkomst, had Egtenberg wijselijk in haar bijzijn aan zijne vrouw de geheele geschiedenis verhaald, van af de schipbreuk tot op den dag dat

hij den knaap in de herberg de jonge witte Zwaan had ontmoet, zonder echter te spreken over de bloedige ontmoeting met Adolf van Galesloot, die zoo vernederend voor den laatstgenoemde was afgeloopen. Hij had hiervoor zijne bijzondere redenen, namelijk om geene vooringenomenheid te wekken tegen den zoon van zijn goeden vriend, daar Adolf bestemd was de echtgenoot te worden van het bevallige meisje. Het kon geen twijfel lijden, of haar gezond verstand en openhartigheid zou die handelwijze van den jonkheer omtrent Willem ten zeerste hebben afgekeurd.

„Dus zijt gij hem niet minder genegen, ofschoon gij weet, dat hij een zoo zwervend leven heeft geleid, nadat hij uit de woning van zijn slechten pleegvader is ontvlugt?” vroeg mijnheer Egtenberg aan zijn dochtertje.

„Zou ik minder van hem houden, omdat hij reeds op zoo jeugdigen leeftijd zoo ongelukkig is geweest zijne ouders te moeten missen, terwijl ik mijne goede moeder en mijn besten vader steeds bij mij heb gehad? Neen, ik heb hem nu nog meer lief,” zeide Wilhelmina op kinderlijken toon.

Willem lachte om het openhartige antwoord, en dit ziende, voegde zij er bij:

„En Willem zal ook altijd veel van mij houden, niet waar?” En hem haar blanke handje toestekende, vervolgde zij: „wij zullen altijd als broeder en zuster voor elkaar zijn.”

Mijnheer Egtenberg en zijne echtgenoot zagen elkaar

bij die schuldelooze verklaring glimlagchend aan, en oordeelden het niet noodig over dit punt in nadere bijzonderheden te treden. Beide kinderen waren nog te jong, dan dat zij onvoorzigtig genoeg zouden zijn nu reeds het gevaar eener meer innige en warme genegenheid tusschen hen in het leven te roepen, door onbedachtzaam uitgesproken woorden.

Eenige weken na het boven medegedeelde moesten Schmitt, Pronk en Bastiaanse voor de regtbank komen en werden zij schuldig verklaard aan de hen ten laste gelegde schelmachtige handelingen, die zij met eene vijfjarige gevangenisstraf moesten boeten.

Te laat bemerkte de verschalkte zaakwaarnemer, dat jufvrouw Bos niet doof en evenmin zoo dom was als hij steeds verondersteld had, terwijl hij tevens zijne eigen onvoorzigtigheid verwenschte de kleine Pietje Pronk niet beter te hebben gade geslagen, daar zij even als Willem als de voornaamste getuige tegen hem optrad. Vooral op den laatstgenoemde waren zijne verwoede blikken gerigt en zwoer hij, zich eenmaal op den knaap te zullen wreken, wanneer het Rudolf van Hazenberg niet mogt gelukken hem vóór dien tijd uit den weg te ruimen. Zoodra hij Willem ten huize van den koopman Egtenberg had bespeurd, had hij zich gehaast aan zijn medgezel, die zich te Parijs bevond, te telegrafeeren, dat de verloren

gewaande erfgenaam onverwacht weer was te voorschijn gekomen, waarop Rudolf hem antwoordde spoedig naar Amsterdam te zullen terugkeeren, ten einde met elkaar over de te nemen maatregelen te beraadslagen.

Deze beraadslaging kon intusschen niet geschieden, daar Rudolf van Hazenberg terugkwam juist op den dag der veroordeeling van de genoemde schurken. Dat Rudolf geen teleurstelling ondervond, toen hij de netelige positie vernam van zijn vroegeren bondgenoot, laat zich gereedelijk begrijpen. Hij koesterde nu zelfs de zoete hoop, eenmaal de zoo gewenschte erfenis alleen te zullen bezitten, wanneer het hem ten minste gelukken zou den zoo onverwacht teruggekomen erfgenaam voor goed uit den weg te ruimen.

Weinig vermoedde de jeugdige Willem van Groeneveld, hoeveel bittere vijanden hij zich gemaakt had in den korten tijd van zijn verblijf te Amsterdam, daar ook zijn gewezen pleegvader, Jasper Pronk, het uur vloekte, dat hij zich door zijn vrouw had laten bepraten den knaap te sparen, door wien hij thans hoofdzakelijk in het ongeluk was gekomen. Ook hij deed bij zich zelve een duren eed, wanneer hem daartoe in later tijd de gelegenheid gunstig was, dat geene aardsche magt den jongen zou kunnen vrijwaren voor zijne wraak.

Het maakte op het gemoed van den braven knaap, wiens hart op de rechte plaats zat, een droevigen indruk, den man van zijne zoo zeer door hem beminde pleegmoeder tot eene onteerende straf te hooren veroordeelen,

ofschoon hij begreep dat die maar al te zeer verdiend en het zeer nuttig was dat zoo iemand voor eenigen tijd uit de maatschappij werd verwijderd.

Stil en in zich zelven gekeerd keerde Willem met den ouden heer Zachtleven terug naar de woning van Egtenberg, die te vergeefs poogde hem op te beuren. Zijn jeugdig gemoed was te hevig getroffen door hetgeen hij had bijgewoond, om dit zoo spoedig te kunnen vergeten, en daar de koopman het gevoel van zijn beschermeling eerbiedigde, liet hij hem ongestoord aan zijne droevige overpeinzingen over.

ELFDE HOOFDSTUK.

ONGEWENSCHTE ONTMOETING.

Wilhelmina kon of wilde maar niet begrijpen hoe noodzakelijk het was dat Willem het huis haars vaders moest verlaten, om de school te bezoeken. Zij was immers zelve ook nooit op school geweest en hare gouvernante, jufvrouw Marie, had haar bijna alles geleerd wat zij nu kende, zoodat deze, naar hare meening even goed

in staat was haar speelgenoot les te geven. En bovendien, merkte het meisje zeer wijsgeerig aan, achtte zij zichzelve wel in staat en was zelfs zeer verlangend behulpzaam te zijn in het geven van onderwijs aan haar nieuwen broeder.

Haar vader hoorde lagchend naar al die argumenten, die op even ernstigen als deftigen toon werden uitgesproken. Zoo Wilhelmina eenige jaren ouder was geweest, zou hij het er stellig voor gehouden hebben dat eene inniger genegenheid dan enkel zusterlijke, haar die woorden in den mond legde. Doch haar nog zoo jeugdigen leeftijd in aanmerking genomen, kwam die onderstelling hem wel wat ongerijmd voor, en hij schreef dus haar ijver om Willem bij zich te houden, alleen toe aan haar kinderlijk verlangen om niet van den deelgenoot harer uitspanningen te worden gescheiden.

Intusschen zag mevrouw Egtenberg met hare gewone scherpzinnigheid reeds verder dan haar echtgenoot, en begreep zij dat eene tijdelijke scheiding der beide jongelieden niet slechts wenschelijk, maar zelfs noodzakelijk was. Zij wist immers, welke verbindtenis met hun vriend van Galesloot bestond, ofschoon zij Adolf, voornamelijk om zijne eigenzinnigheid, volstrekt niet lijdten mogt. Zij gevoelde als het ware instinctmatig dat hij nimmer hare dochter gelukkig kon of zou maken. Daarbij was het voorkomen van Willem veel innemender dan van Adolf, terwijl ook, wat het geldelijk vermogen aanging, Willem eene niet minder wenschelijke partij genoemd kon worden

als de zoon van den jonkheer, ten minste in afwachting der veel besproken erfenis, waarmede zij even goed bekend was als haar echtgenoot, doch waarvan Willem geheel onkundig werd gelaten, om in het nog onbedorven gemoed niet de zucht naar geld, of hoovaardigheid en verwaandheid bij hem op te wekken.

Hoewel de meening van mevrouw Egtenberg zeer ten gunste was van Willem van Groeneveld, niettegenstaande Adolf van Galesloot den titel van jonkheer voerde, begreep zij toch maar al te goed dat de koopman nimmer zijn eenmaal gegeven woord zou breken, maar dit gestand doen zou, al hing daarvan ook het geluk van zijn kind af, weshalve de goede vrouw zich verplicht achtte alles aan te wenden wat mogelijk was om eene naauwer verhouding tusschen de beide kinderen tegen te gaan.

Mevrouw Egtenberg kon niet vermoeden, hoe weinig er soms noodig is, alle menschelijke besluiten en voornemens te vernietigen, en dat de woorden: de mensch wikt, God beschikt! eene diepe waarheid bevatten.

Een onvoorzien toeval deed het vertrek van Willem naar de kostschool nog geruimen tijd uitstellen, ofschoon mijnheer Egtenberg het vaste voornemen had hem zoo spoedig mogelijk naar de door hem gekozen school te zenden. Hij had dan ook zijn dochttertje op hare tegenwerpingen te verstaan gegeven, dat jongens eene geheele andere opvoeding noodig hebben als meisjes. Voor iemand die zooals Willem, — dit waren zijne woorden tot Wilhelmína — zich zelve in de wereld een weg zou moeten

banen, was het noodig dat diens karakter en neigingen gewijzigd werden door den omgang met andere jongelieden van zijn eigen geslacht en van gelijken leeftijd als hij bereikt had.

De kleine Wilhelmina werd door deze redeneering wel tot zwijgen, maar geenzins tot de overtuiging gebragt der noodzakelijkheid van hetgeen haar vader zeide. En daar dit de eerste verdrietelijkheid en tegenstreving was, welke zij ondervond in haar jeugdig leven en zij slechts gewend was al hare wenschen bevredigd te zien, kon het geen verwondering baren, dat het meisje deze teleurstelling niet zoo gaaf aannam. Om haar eenigzins te troosten, voegde hare moeder er bij :

„Aan alles wordt men met den tijd gewoon, lieve Mina, en spoedig zult gij het gemis van uw speelgenoot niet meer zoo gevoelen als gij u nu voorstelt.”

Het kind zag hare moeder, die zij anders in alles onvoorwaardelijk geloofde, met een twijfelachtigen blik aan, doch antwoordde niets.

„En buitendien,” voegde hare mama er nog bij, „gij hebt immers afleiding genoeg met uwe lessen, uwe muziek, uwe poppen en nog zoovele andere vermaken.”

„Ik heb een afkeer van poppen gekregen,” zeide de kleine op beslissenden toon. „Willem zegt dat ze niets te beteekenen hebben, daar ze niet van ons kunnen houden.”

„Maar wij houden immers veel van u, en uwe gouvernante ook !”

Het aanvallige meisje sloeg bij die woorden hare armpjes om den hals harer moeder en kuste haar hartelijk, waarna zij haar vader dezelfde liefkozingen bewees.

Terwijl aldus het lot van Willem besproken werd, zat hij op zijne kamer, die het uitzigt had op de Keizersgracht, te peinzen over de onbekende wereld, waarin hij nu spoedig zijne intrede zou doen. Niet dat hij bevreesd was voor de verandering, welke hem ongetwijfeld te wachten stond, of voor de jongelieden, met wie hij weldra kennis zou maken; integendeel, vrees kende Willem niet. Hij gevoelde slechts hierover bekommering, dat hij welligt zijn weldoener in iets zou mishagen. Niet minder speet het hem, het lieve meisje, voor wie hij eene bijna afgodische genegenheid had opgevat en door wier kennismaking het beeld zijner pleegzuster in zeker opzigt op den achtergrond was geschoven, te moeten verlaten; daarom was hij ook meer of minder droevig gestemd, en opstaande en zich naar het venster begevende, staarde hij een poos als in gedachten verzonken naar het blaauwe luchtruim. Eensklaps echter namen die gedachten eene andere rigting, daar hij aan de overzijde der gracht iemand bespeurde, die het huis van den heer Egtenberg naauwkeurig scheen te bespieden. Reeds meermalen had hij dien persoon daar opgemerkt en was daardoor onwillekeurig eene gewaarwording bij hem opgerezen van onbestemden afkeer, gepaard met de vrees dat die man met zijn zwarten baard en scherpe blikken iets kwaads in het schild voerde tegen hem, dien hij geleerd had te

achten en te eerbiedigen. Het kwam dadelijk bij hem op, daarover met den heer Egtenberg te spreken; doch welke reden kon hij voor zijn angst opgeven? En zou deze zijn instinctmatig gevoel van eenig naderend onheil deelen? Bovendien scheen het, althans naar zijne kleding te oordeelen, die uiterst net was, iemand uit denzelfden stand in de maatschappij als zijn beschermer, en ook zijn geheele voorkomen kenmerkte den fatsoenlijken man. Alleen zijne blikken, die hij onafgebroken op het huis wierp, bleken iets boosaardigs en onheilspellends te bevatten. Intusschen prentte Willem zich de gelaats-trekken diep in het geheugen van den man, die zoozeer zijne opmerkzaamheid had getrokken, in de hoop, als hij hem te eeniger tijd bij een kwaad opzet mogt ontmoeten — en hij hield zich overtuigd dat dit wel geschieden zou — hem alsdan te herkennen.

Op dit oogenblik trad mijnheer Egtenberg de kamer binnen en nam Willem de gelegenheid waar, door een zekeren aandrang daartoe aangespoord en alvorens deze een woord met hem spreken kon, hem bij de hand te nemen en naar het venster te brengen, waarna hij hem op den persoon wees, die nog altijd aan de overzijde stond te gluren.

Mijnheer Egtenberg staarde den knaap verwonderd aan en vroeg hem wat hij bedoelde.

„Merkt u dien heer niet op, die daar aan de overzijde zoo scherp staat te kijken?”

„Ja; hij is waarschijnlijk een vreemdeling, die de bouw-
orde onzer woningen beschouwt en bestudeert.”

De knaap schudde het hoofd.

„Wat ziet gij er dan voor bijzonders in?” vroeg mijn-
heer Egtenberg lagchende.

„Niets minder dan dat hij u of een der uwen een
ongeluk zal aanbrengen,” antwoordde Willem. „Zie slechts
met welke boosaardige blikken hij hierheen ziet.”

Getroffen door den ernstigen toon, waarop deze woor-
den gesproken werden, vestigde mijnheer Egtenberg nu
met meer opmerkzaamheid zijne blikken op den vreem-
deling, dien zulks evenzeer scheen te treffen; want terwijl
hunne blikken elkaar kruisten, schenen die van den vreem-
deling bliksemstralen te schieten en kwam het den koop-
man voor of dat gelaat hem uit lang vervlogen tijden
bekend was, zonder dat hem echter gelukte zich dui-
delijk te herinneren, wien het kon toebehooren.

De vreemdeling scheen zich evenwel niet langer aan
die hem zoo ernstig opnemende blikken te willen bloot-
stellen, want hij verwijderde zich schielijk. Daar intusschen
mijnheer Egtenberg ook een zeker onaangenaam gevoel niet
kon onderdrukken, vroeg hij Willem waarom hij zijne
aandacht zoo zeer op dien persoon had gevestigd.

„Omdat ik hem, zoolang ik mij in uwe woning bevind,
bijna elken dag op dezelfde plaats heb opgemerkt. Naar
mijne meening heeft hij daarmede de bedoeling, zooveel
mogelijk alles te bespieden wat hier voorvalt.”

„’t Is zeker zonderling,” antwoordde mijnheer Egtenberg,

„maar ik geloof dat wij aan die aanwezigheid meer be-
teekenis hechten dan zij verdient, en die vreemdeling
minder aan ons denkt dan wij aan hem doen.”

Willem schudde weer twijfelachtig het hoofd, daar hij
de zienswijze van zijn weldoener hieromtrent niet kon
deelen. Hij ontving echter met vreugde de mededeeling,
dat hij eerst over een week naar de kostschool zou ver-
trekken, daar men eerst den verjaardag van Wilhelmina
wilde vieren, alvorens de twee speelgenooten te scheiden.
Dat bericht deed de sombere overpeinzingen van den knaap,
zoowel als de gedachte aan den raadselachtigen vreem-
deling spoedig geheel verdwijnen.

Sedert dien dag bespeurde Willem hem echter niet
meer. Het scheen dus dat hij zijn bespieden had opge-
geven, sedert hij begrepen had de aandacht der bewoners
van het huis te hebben getrokken.

Des ochtends, toen Wilhelmina haar dertiende jaar was
ingetreden, zaten de beide echtgenooten in de net gemeu-
belde tuinkamer, terwijl zijne vrouw slechts wachtte op
het brengen der koffij, om hare gewone taak waar te
nemen.

„Dus is onze Wilhelmina heden dertien jaar, mijne
lieve! Ik zie haar nog voor mij als een klein wicht. Reeds
dertien jaar! En hoe spoedig zal zij tot eene aanvallige
maagd zijn opgegroeid, want gij waart slechts vier jaar
ouder, toen wij huwden,” zeide mijnheer Egtenberg en
legde het dagblad, dat hij in de handen hield, neder om

zijne echtgenoot nog met dezelfde hartelijkheid te omhelzen als op hun eersten huwelijksdag.

Mevrouw Egtenberg sloeg insgelijks haar arm om zijn hals; met een welwillenden glimlach zag zij hem in de oogen, terwijl ook zij zich het verledene voor den geest tooverde.

In dit huiselijk vertrek vertegenwoordigde zich het beeld van een gelukkigen echt, zoo rustig, zoo eensgezind als men zich die vereeniging van twee menschen slechts kan voorstellen.

„Dertien jaar!” herhaalde hij; „het schijnt mij of het slechts eenige dagen geleden is; het komt mij voor of de tijd heeft stilgestaan. Gij zijt nog even lief en voorkomend als toen en mij zelfs nog dierbaarder geworden, ofschoon ik mij nimmer heb kunnen voorstellen dat daarin eenige verandering of vermindering zou kunnen komen.”

Dit zeggende kustte hij haar nogmaals hartelijk.

Mevrouw Egtenberg beefde van vreugde, terwijl zij zijne liefkozing beantwoordde, daar haar echtgenoot haar nog met dezelfde onverdeelde liefde beminde en een woord van genegenheid uit zijn mond haar grootsten schat was. Een traan van geluk viel op zijn hand en daar ook zijne oogen vochtig waren geworden, zeide hij met een glimlach:

„Het is waarlijk of we beiden schreijen, Mina!”

„Dat is zoo; maar gelukkig zijn het slechts vreugde-tranen,” antwoordde zij eveneens lagchende.

„Andere tranen zouden ook slecht passen op den ge-

boortedag van ons eenig kind; en hoe dwaas het ook schijnen moge, maar nog nimmer heb ik zoo ernstig over ons geluk nagedacht als juist heden."

Op dit oogenblik ging de deur open en huppelde de heldin van den dag de kamer binnen. Zij verhinderde daardoor hare moeder een antwoord te geven op die laatste woorden van haar vader.

In ééne omarming sloeg zij de armen om den hals harer ouders, die zij met al de vurigheid van haar jeugd dig gemoed kuste, terwijl Willem, op den drempel staande, eenigzins verlegen, maar toch met eene ongekende opgetogenheid die gelukkige groep aanschouwde, welk geluk nimmer door hem gesmaakt was.

Een vriendelijke wenk van den verheugden vader deed den bescheiden knaap nader treden, en toen hij zich door die voorkomendheid meer op zijn gemak gevoelde, bragt hij de ouders in de hartelijkste bewoordingen zijne gelukwensen op dit heugelijk feest.

Weinig konden de hier zoo vreedzaam en gelukkig bij elkaar zijnde menschen vermoeden, dat de dag, die zoo aangenaam begonnen was, des avonds in droefheid en met tranen zou eindigen.

In de opgeruimdste stemming namen zij aan de ontbijttafel plaats, terwijl reeds in keuken en kelder eene ongewone drukte begon te heerschen, ter gereedmaking van een en ander voor de ontvangst der gasten, die niet zouden verzuimen op dien dag hunne opwachting te komen maken, waarna het vastgestelde feest een aanvang zou

nemen. Onder de genoodigden was ook Adolf van Galesloot, ofschoon Wilhelmina op zijn gezelschap niet zoo bijzonder gesteld scheen te zijn, daar haar gelaat een weinig betrok en hare lippen naar beneden werden getrokken, alsof zij pruilde. Die bui was echter spoedig verdwenen en hare gewone opgeruimdheid keerde weldra terug, naar gelang hare jeugdige vriendinnetjes kwamen, die de feestvierende met bloemen en geschenken als het ware overlaadden.

Na de gewone gelukwenschen ontvangen te hebben, waarbij zij als eene kleine vorstin op den troon zat, terwijl Willem als eerste hoveling aan hare regterzijde gezeten was en al de haar aangeboden geschenken in ontvangst nam, nam het partijtje een aanvang, dat in zijne soort waarlijk een model kon genoemd worden.

In het begin bootsten alle jonge heeren en jonge juffrouwen de houding en manieren na van wolwassenen; doch onwillekeurig dreef de kinderlijke aard boven en vermaakten zij zich met allerlei spelen, overeenkomstig hun kinderlijke leeftijd. Dit beviel Wilhelmina oneindig beter dat het meer ernstige gesprek, dat Adolf van Galesloot met haar wilde aanknoopen, daar zij te ongekunsteld was van gemoed om zich lang in het gareel van dwang en vormen te laten knellen. Een innig genoeg straalde uit hare heldere oogjes, toen de vrolijke spelletjes zoo goed van stapel liepen, ofschoon eenige zich reeds veel inbeeldende nuffjes zich afgezonderd hielden, om te trachten den fijnen toon der grooten na te bootsen, totdat zij,

zooals het meermalen gaat, begrijpende onopgemerkt te blijven alsof hunne tegenwoordigheid te dezer plaatse een ieder onverschillig was, tot beter besef kwamen en even vrolijk als de anderen aan de kinderlijke spelen deelnamen.

Het verschafte een aardig tafereel, al die kleinen bijeen te zien, zoo jeugdig, zoo gezond, zoo levenslustig, zoo onschuldig en zoo tevreden met hun opschik; want ook zelfs het kind gevoelt zich tevreden als zijne kleeding in overeenstemming is met het algemeene gevoel van schoonheid en smaak.

Allen waren echter niet even beminnelijk, hoe klein of jong zij ook zijn mogten. Ook hier zag men, even als in de armoedige stulpen, waar gebrek en armoede heerscht, magere en bleeke kinderen, als hulpeloze slagtoffers van vroegere zonden der ouders. Er bevonden zich ook ruwe, driftige knapen, waaronder Adolf van Galesloot de voornaamste was. Onophoudelijk hield hij den blik gevestigd op den held van ons verhaal, zijn vroegeren tegenstander op de bruiloft te Ouderkerk, en kon hij zich de treffende gelijkenis met den bedeljongen, die hem zoo duchtig had gestraft, volstrekt niet begrijpen. Want dat die net gekleede jongeling de zwervende muzikant was, kon hij zich niet voorstellen, en daar hij eerst dien ochtend te Amsterdam was gekomen, wist hij niets van de edelmoe-digheid van den heer Egtenberg en kende nog minder de levensgeschiedenis van Willem van Groeneveld, ofschoon hij besloot zijn twijfel te zullen ophelderen omtrent het voorwerp van zijn onuitwischbaren haat.

Onder de genoodigden vond men ook een aantal bevallige, lieve meisjes, vol vernuft en geest, doch geen van allen zoo eigenaardig schoon en met zulke gaven bedeed als het dochtertje van den rijken koopman.

Intusschen was het pandspel geëindigd en moesten de panden ingelost worden. De kleine regter zat geblinddoekt, met gepasten ernst en op gebiedenden toon de straffen op te geven voor hen, die pand verbeurd hadden.

De ramen, die uitzigt gaven op en tevens toegang verleenden tot den tuin, aan den grooten weg grenzende, waren geopend; want om den geboortedag van Wilhelmina te vieren, had het gezin van mijnheer Egtenberg zich daags te voren naar Welgelegen begeven. Van daar dan ook, dat onder de genoodigden zich de pleegzuster bevond van Willem, die zich meerendeels met de heldin van het feest bezig hield, terwijl Anna op de kostbare pianino van Wilhelmina allerlei dansmuziek speelde.

De pret was thans op het hoogst geklommen en niet gering was het gedrang der kleinen, die door elkaar wemelden. Toen volgde het knielen voor de verstandigste onder het kleine gezelschap, het buigen voor de schoonste, het kussen van die men het liefste had. Eindelijk werd Wilhelmina door den kleinen strengen regter veroordeeld, zonder eenig ontzag voor haar rang als gastvrouw, om ter inwisseling van haar pand den tuin door te loopen en te kloppen aan de deur van den stal, die zich aan de overzijde van den weg bevond.

Zoo de roekelooze kleinen de twee schitterende oogen gezien hadden van hem, die reeds van het begin der schemering af, achter eenig nabijstaand struikgewas verschoolen, naar het gejoel der levendige kinderen geluisterd had, dan zou de jonge regter zich wel gewacht hebben het lieve meisje die onvoorzigtige straf op te leggen.

Alleen Willem scheen een onbestemd gevoel van naderend gevaar te hebben, want toen de kleine Wilhelmina snel de openstaande vensters doorging die gelijkvloers waren met den tuin, om de opgelegde straf te volvoeren, volgde hij haar bijna onmiddelijk, tot groote ergernis van Adolf, die zich wrevelig in een hoek van het vertrek terugtrok.

Geen maanlicht blonk aan het donkere uitspansel, waaraan slechts hier en daar enkele sterren flonkerden, die echter geen licht genoeg verspreidden om de daden der boosheid te verhinderen; en de luidruchtigheid van het jonge volkje belette zoowel Willem als de bedienden den smartelijken kreet te hooren, die uit het achtergedeelte van den tuin klonk, eenige oogenblikken nadat de beide kinderen daarheen waren gesneld. Hunne afwezigheid duurde echter te lang, om geen opmerkzaamheid te wekken. Weldra was dan ook alles in rep en roer, en luide weerklonken de namen van Willem en Wilhelmina door het schier nachtelijk duister. Alles in en bij de buitenplaats was in opschudding, en zelfs de veldwachter verscheen spoedig ter plaatse om het onderzoek te leiden.

Op eenige schreden afstands van den stal vond men

het bewustelooze ligchaam van Willem, in zijn bloed badende, op den grond uitgestrekt liggen, hetgeen de algemeene ontsteltenis niet weinig vermeerderde. Van Wilhelmina was evenwel geen spoor te ontdekken, en mevrouw Egtenberg viel van de eene flaauwte in de andere, terwijl haar echtgenoot, ofschoon anders de bezadigdheid en kalnte zelf, als radeloos heen en weer liep, naauwelijks in staat de noodige bevelen te geven.

De in aller haast geroepen geneesheer verklaarde, dat Willem een hevigen slag met een zwaar voorwerp op het hoofd moest hebben bekomen, welk voorwerp, gelukkig voor den knaap, in de handen van den aanvaller gedraaid of door een ander toeval de slag verzwakt was, daar anders de hersenpan verbrijzeld zou zijn. Intusschen verbond hij den gewonden knaap zorgvuldig en gebod, dat in de eerste dagen rust een noodzakelijk vereischte voor hem was.

Dit tooneel van onbeschrijfelijke verwarring had ten gevolge dat weldra de rijtuigen voorkwamen en de jeugdige gasten een huis verlieten, dat eenigè oogenblikken te voren nog vol leven en vrolijkheid, zoo plotseling in eene plaats van droefheid en diepe ontsteltenis was herschapen.

Verscheidene dagen verliepen, zonder dat men omtrent het vermiste kind iets vernomen had. Alle nasporingen bleven vruchteloos. Slechts wist iemand, die op den noodlottigen avond de buitenplaats was voorbijgegaan, mede te deelen dat hij twee mannen had ontmoet, die

een betrekkelijk zwaar pak schenen te dragen, dat zij in een rijtuig bragten, hetwelk niet ver van de buitenplaats Welgelegen stond te wachten, en met snelheid wegreed zoodra de twee geheimzinnige mannen er in waren gestapt.

Anders had men nog volstrekt geen spoor.

Gelukkig was Willem, volgens de verklaring van den geneesheer, veertien dagen na het ongeval weer zoo goed als hersteld, hetgeen integendeel met mevrouw Egtenberg niet het geval was. Hare zenuwen waren door het smartelijk verlies zoo zeer aangedaan, dat zij in eene zware ziekte viel, die niet zonder reden voor het behoud van haar leven, of wat nog ernstiger kon heeten, voor het verlies harer verstandelijke vermogens deed vreezen.

Zoodra Willem vrijheid kreeg zich weer in de lucht te begeven, was niets in staat hem in huis te houden. In de eerste dagen na het ongelukkige voorval had hij in zijn aan bewusteloosheid grenzenden toestand niets anders geuit dan den naam zijner speelgenoot, voortdurend vermengd met bedreigingen tegen een persoon met zwarten baard en boosaardige blikken.

Eindelijk gaf de heer Egtenberg, wien het gelukt was de kalmte in zijn gemoed te doen terugkeeren, den knaap, die steeds zijne vermoedens volhield omtrent den bewustten persoon, toestemming zijn onderzoek aan te vangen, daar Willem bleef beweeren dat niemand anders dan die rijzige vreemdeling, die zulk een indruk op hem had gemaakt en zoo onophoudelijk het huis van den heer Egtenberg

bespied had, de ontvoerder kon wezen der kleine Wilhelmina en dat hij hem uit duizenden zou herkennen. Eenmaal zijn spoor hebbende, hoopte hij evenzeer het geliefde meisje te zullen kunnen redden. Hij weigerde echter volstandig een der bedienden mee te nemen tot zijne bescherming, alvorens hij iets met zekerheid wist of iets ontdekt zou hebben omtrent haar verblijf.

Hierdoor had de heer Egtenberg, die allengs het vertrouwen van zijn jeugdigen beschermeling begon te deelen, insgelijks weer eenigen moed gekregen. Toch had hij in stilte den ons van vroeger bekenden heer Argus doen ontbieden, wien hij alles mededeelde wat Willem hem reeds vroeger had verhaald, hem tevens verzoekende een wakend oog over den knaap te houden. Dat de ijverige inspecteur der politie volgaarne daaraan voldeed, laat zich begrijpen, in het vooruitzicht iets in het belang der ontdekking van het meisje te kunnen doen. Hij volgde dan ook Willem als zijn schaduw, terwijl deze dagelijks de stad in alle rigtingen doorkruiste.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

DE KREOOL EN ZIJN SLAGTOFFER.

Vroeger hebben wij gesproken over den onuitbluschbaren haat, dien Adolf van Scherpenzeel jegens den heer Egtenberg en zijne vrouw voedde, en dat hij slechts op de gelegenheid wachtte om zich op beiden te wreken. Hij kon hen dan ook moeilijk op eene meer kwetsbare plaats treffen dan in de ontvoering van het meisje, dat door hare ouders als het ware vergood werd; en iemand zonder mededoogen gelijk hij en daarbij zoo rijk, kon gemakkelijk werktuigen vinden om eene snoode daad te volvoeren.

Een van de mannen, die zich met de ontvoering der kleine Wilhelmina belast hadden, was een om zijn wandgedrag uit den dienst weggezonden militair, die reeds vroeger in de West-Indiën menige daad had verrigt, die geen daglicht kon velen en eenigen tijd opzigter was geweest op de plantaadje van den ouden heer van Scherpenzeel, een braaf en regtschape man, maar die hem evenzeer had ontslagen, uit hoofde der nuttelooze wreedheid, welke hij de arme zwarte slaven deed ondergaan.

Deze ellendeling werd in de wandeling „slappe Gerrit”

genoemd en had een niet onaangenaam voorkomen, dat geenszins met zijne slechte inborst strookte.

Het plan tot het partijtje, door den vader van Wilhelmina te geven, was hem bekend geworden doordien hij zich aan de woning van den heer Egtenberg had aangemeld onder het voorwendsel van koopman te zijn in allerlei soort van snuisterijen. Door die waren zeer goedkoop aan de dienstboden te verkoopen en door allerlei vleijende praatjes, had hij zich hare gunst weten te verwerven en derhalve alles vernomen wat zijn lastgever dienstig kon zijn voor het volvoeren van diens snoode voornemens.

Reeds vroeger had de wraakzuchtige kreool menig plan ontworpen, doch hiervan weer even spoedig als te gevaarlijk afgezien, totdat de feestviering op de buitenplaats van den koopman hem een middel aan de hand gaf voor zijne wraak, zich overtuigd houdende dat die met eenig overleg gelukken moest, daar alles door hem van te voren goed beraamd was.

Nauwelijs had dan ook het aanvallige kind de kamer verlaten en was zij den tuin ingesneld om de haar opgelegde boete te volbrengen, of de op haar wachtende onverlaten hadden haar reeds in het oog, hoewel tevens door hen werd opgemerkt dat Willem haar volgde. De „slappe” had hierop een tevreden gegrijs doen hooren, terwijl hij zijn makker toefluisterde :

„Des te beter; dan slaan wij twee vliegen in één klap, daar onze baas aan dien jongen ook een hekel schijnt te hebben, ten minste hij heeft mij opgedragen hem een

goede tik te geven, als daartoe de gelegenheid bestaat, wel wetende, dat ik daar nog al verstand van heb. Hij loopt nu precies in de fuik en bespaart mij de moeite hem op eene andere plaats te zoeken. Neem jij de meid, dan zal voor je rekening, ik den knaap zijn portie wel geven.... Opgepast, daar zijn ze."

De beide booswichten sprongen gelijktijdig te voorschijn. Een hunner wierp Wilhelmina een mantel over het hoofd en poogde haar een bal in den mond te stoppen, hetgeen echter niet belette dat zij een flauwen gil uitte, die door Willem vernomen werd, zoodat hij zijne schreden verhaastte om haar te hulp te snellen. Onverwacht echter ontving hij een hevigen slag op het hoofd, die hem eveneens een gesmoorden kreet deed slaken, doch te gelijk op den grond deed neerstorten.

Wilhelmina worstelde met al hare krachten tegen haar belager, zoowel uit angst als uit vrees van te zullen stikken.

"Ik zal u geen kwaad doen, kind!" zeide de onverlaat; "als gij maar stil en bedaard zijt, zal ik u naar huis dragen."

Meer hoorde zij niet, daar hare zinnen haar begaven en de ontvoerders haar bewusteloos naar het rijtuig bragten, dat gereed stond.

Toen zij weer tot zich zelve kwam, bevond zij zich in een klein vertrek, dat slechts door één venster licht ontving en waar zich niets dan een paar stoelen en een tafel bevond, benevens een houten krib voor slaappleats.

Eene vrouw van een terugstootend voorkomen besproeide haar gelaat met water, waardoor zij weer tot zich zelve was gekomen. Vol vrees vestigde Wilhelmina haar blik op het gelaat van die vrouw, waarop geen zweem van medelijden te lezen was, en bevend hief zij hare handjes tot haar op, met een trillende stem smeekende haar naar hare ouders terug te brengen. Doch de vrouw lachte of liever grijsde haar verachtelijk toe, zonder eenig antwoord te geven, waarna zij haar onzacht ter zijde duwde. Zij begaf zich naar de deur en wilde die sluiten, toen Wilhelmina door een plotselingen schrik bevangen, hevig begon te gillen. De vrouw of liever de duivelin keerde terug, greep het schreeuwende kind bij den arm en legde haar de oude grove hand op den mond, met de bedreiging haar te zullen worgen, als zij zich niet stil hield. Door vrees overmand, beloofde de kleine zich bedaard te zullen houden, waarna het wijf haar weer losliet.

„Waarom heeft men mij hier gebragt?” vroeg Wilhelmina, die nimmer aan zulk eene ruwe behandeling was blootgesteld geweest en zich geen denkbeeld kon vormen, dat er in de wereld menschen konden bestaan, die alleen uit zucht om kwaad te stichten, het kwade te doen, te meer daar zij niet in staat was een muschje te pijnigen.

„Dat weet ik niet en dat gaat mij ook niet aan,” was het norsche antwoord der afzigtelijke vrouw.

„Maar ik heb immers niemand kwaad gedaan; waarom sluit men mij dan hier op?”

„Misschien wel om je te laten doodhongereren, want al die kinderen van rijke luï zijn eigenlijk niet beter waard. Ze bespotten de arme menschen toch maar, die nooit anders dan armoê en gebrek lijden.”

Bij deze woorden ging eene rilling door de leden van het lieve kind, dat zich volstrekt geen rekenschap kon geven van haar toestand, terwijl het haar voorkwam of zij in een benaauwd droom verkeerde. Zij, die door hare ouders zoo teeder bemind, door een ieder zoo vriendelijk en minzaam bejegend werd, bevond zich nu tegenover dat dreigende vrouwspersoon, die met eene flauw brandende smeerkaars in de hand, haar boosaardig aanzag.

Zij naderde dus de barsche vrouw en hare hand trachtende te grijpen, zeide zij met haar innemend stemmetje, terwijl groote tranen in hare oogen parelden :

„Breng mij toch naar huis, goede lieve jufvrouw. Ik ben immers nog maar een kind en heb nog nooit iemand kwaad gedaan. Wat heeft men er aan om mij het leven te benemen? Ieder die mij kent, houdt veel van mij, en mijne ouders zullen zeker van verdriet sterven, als hunne Wilhelmina niet spoedig terugkeert.”

Op dit oogenblik klonk een schel boven in het huis, waarop de vrouw zich tot het schreiende meisje wendde en te gelijk een groot mes te voorschijn haalde, hetgeen de kleine onwillekeurig van angst in een deed krimpen.

„Houd op met dat nutteloos gehuil,” zeide de vrouw.

„Je ziet dit mes ; welnu, als je te veel beweging maakt of nog een enkel woord kikt, snij ik je den hals af... Dus, wil je zwijgen of niet.”

Wilhelmina knikte toestemmend, daar het vermogen om te spreken haar ontbrak.

„Goed, dan zal ik je naar een ander vertrek brengen, dat een weinig vrolijker is dan dit ; maar doe geen enkel geluid hooren, of je bent een kind des doods.”

Aan al hare leden bevende, volgde Wilhelmina de vrouw, die steeds het mes in de eene en de kaars in de andere hand hield, zonder dat zij het durfde wagen een blik rondom zich of achter zich te werpen. Zij klommen een aantal trappen op, totdat zij aan een soort dakkamertje kwamen, waarvan de vensters aan de buitenzijde met ijzeren traliën voorzien waren, maar zoo dicht naast elkaar aangebragt, dat er slechts een flauw schijnsel van daglicht kon doorvallen. Overigens was dit vertrekje van alle geriefelijkheden voorzien.

Ziende dat de vrouw gereed stond het vertrek te verlaten en het licht mee te nemen, begreep Wilhelmina dat zij in dit vreemde huis in het duister zou moeten blijven. Ademloos van angst snelde zij dus naar de vrouw toe, greep haar aan hare kleederen en riep op hare knietjes vallende :

„Och goede jufvrouw, laat mij toch niet alleen in het donker achter, maar breng mij naar mijne lieve ouders terug. Ik zal niets... geen enkel woord verklappen, maar integendeel zeggen dat gij zeer lief en goed voor mij

zijt geweest, ofschoon ik geen onwaarheid mag spreken."

De gevoellooze vrouw duwde haar echter op ruwe wijze van zich af, en in het volgende oogenblik bevond zij zich geheel alleen en in het duister. Het laatste wat zij hoorde, was het springen van het slot in de sluiting en het toeschuiven van een grendel. Toen zonk Wilhelmina bewusteloos in elkaar.

Ontwakende, zag zij een zonnestraal door de naauwe tralievensters vallen, hetgeen haar diep ontroerd gemoed ten minste den schalen troost schonk, dat het nachtelijk duister geweken was en voor het vrolijke daglicht had plaats gemaakt. Zij wierp zich nu op de rustbank, die in hare nabijheid stond en verborg haar gelaat in beide handen, terwijl zij op nieuw in een luid gewezen uitbarstte. Eindelijk scheen de bron harer tranen opgedroogd, eene tot nog toe haar onbekende matheid maakte zich van haar meester en roerloos bleef zij liggen, tot zij den grendel hoorde wegschuiven en een sleutel in het slot werd gestoken.

Hare eerste beweging was werktuigelijk op te springen en naar de deur te snellen; doch de vrees kreeg weer de overhand en nu verviel zij in een toestand tusschen waken en droomen, die haar evenwel niet belette alles te zien en te hooren, wat rondom haar geschiedde, doch haar tong als aan het gehemelte scheen te boeijen.

Nadat de deur geopend was, trad een rijzig, welgebouwd man binnen, wiens gelaat zij zich flauw herinnerde vroeger reeds hier of daar gezien te hebben. Hare

eerste gedachte was dat het haar vader kon zijn, dien het gelukt was hare verblijfplaats op te sporen; doch die opwelling had weldra voor droeve teleurstelling plaats gemaakt, zoodat zij tegen wil en dank, in hare onbewegelijke houding uitgestrekt op de rustbank bleef liggen.

Zwijgend naderde Adolf van Scherpenzeel — want hij was het — de dertienjarige en streek haar het fraaije zwarte haar uit het bleeke gelaat, terwijl zijne strakke blikken op haar gevestigd bleven.

„Ja, zij is het wel, de dochter van Wilhelmina van Witsen,” prevelde hij. „Dat zijn diezelfde oogen, dat zelfde haar, diezelfde liefvallige uitdrukking op het welbesneden gelaat. Maar ook zijne blikken, die van den valschen, verraderlijken vriend... Doch boeten zal hij, en hij doet het reeds. Nimmer zal hij zijn kind weerzien, en dat gemis zal zoowel zijn als haar levensgeluk voor altijd verwoesten.”

Vervolgens een flesch van de tafel nemende, schonk hij een glas daaruit in en bood dit het uitgeputte kind aan, op een min of meer bevelenden toon zeggende :

„Hier kleine, drink dit uit; het zal u goeddoen!”

Wilhelmina beefde van angst, die haar de tong ontboeide en deed stamelen :

„Moet ik daarna sterven?”

„Wat zou het mij baten of gij dood waart, kind? Zoo gij in het leven blijft, is mij dit duizendmaal meer waard... Drink slechts, het zal u goeddoen.”

„Onze lieve Heer ziet u en mij!” stamelde zij, na een

teug uit het glas te hebben genomen. „Als ik sterf zal Hij u zeker straffen; denk er aan!”

Weldra viel Wilhelmina in een gerusten slaap, waarna van Scherpenzeel het vertrek verliet en zich weer naar beneden gaf. Eene schoone vrouw van ongeveer dertigjarigen leeftijd beschouwde hem met een scherp blik, toen hij de kamer binnentrad en voegde hem toe:

„Het is een schoon en aanvallig kind, Adolf!”

„Dat is zij, Isabella!” hernam hij.

„En zij zal ongetwijfeld bij ontwikkeling nog schooner worden.”

„Ja, zij is het evenbeeld harer moeder,” zeide hij.

„En wat is uw voornemen met haar?”

„Ik zal haar in uwe hoede laten. . . .”

„Totdat zij mij in uw hart zal verdrongen hebben,” viel zij in, te gelijk hare donkere oogen op haar minnaar vestigende.

„Gij zijt een zottin, Isabella, met zoo iets te onderstellen,” antwoordde hij.

„Ik ben volstrekt geen zottin, Adolf, dat weet gij zeer goed. Ik deel evenzeer in uwe gevoelens van haat en wraak, maar zal mij nimmer verlagen om over uw slagtoffer de wacht te houden.”

Hij barstte bij die woorden in een schrillen lach uit, die zoowel bittere ironie als gemaakte vrolijkheid verried, waarna hij zijn bewegelijk en nog altijd fraai gelaat in een ernstigen plooi zette en op de hartstogtelijke verklaring zijner minnares antwoordde:

„Gij zijt een zottin, zooals ik reeds zeide; want wat hebt gij te vreezen van een kind, en nog wel van een kind als dit. Ik verzeker u, al ware zij nog duizendmaal schooner, dat ik haar toch zou haten om den blik van haar vader, die zich in hare oogen weerspiegelt, en omdat in hare aderen het bloed vloeit harer moeder, die mij hare liefde huichelde, om zich met een ander te verbinden.”

„In een enkel opzigt hebt gij gelijk; thans is zij nog een kind, maar dat kind zal eenmaal eene maagd, en wat meer zegt, eene schoone maagd worden, zoodat zij hare moeder zal overschaduwten.”

„En zijt gij dan niet schoon?” voegde hij, een vurigen blik werpende op Isabella, wier gelaat en vormen even verleidelijk waren en die beheerscht werd door die hartstogtelijke liefde, welke vooral de eigenschap is der in de tropische gewesten geboren vrouwen en bij name van haar, die men kreolen of kwadronen noemt, dat zijn zij, die voortspruiten uit het dubbel gekruiste ras.

Isabella wist dit zeer goed en was zich tevens bewust dat zij alle aanspraak maakte op vrouwelijke schoonheid, terwijl zij den man, die vroeger haar meester was geweest, hartstogtelijk beminde en op sommige tijden hem geheel kon beheerschen, op welke magt, door de liefde voortgebragt, zij zeer ijverzuchtig was, zelfs in die mate dat zij, om die te bevredigen, voor geen misdaad zou zijn teruggedeinsd. Dien ten gevolge scherpte dan ook de ijverzucht haar verstand en gaf haar het volgende ant-

woord in den mond tegen hem, dien zij boven alles in de wereld lief had :

„Ik weet het, Adolf, nog ben ik schoon ; nog geloof ik en wil het zoo gaarne gelooven, dat gij mij bemint ; maar naar gelang met de jaren mijne schoonheid zal afnemen, zal die van dit kind toenemen.”

Hij fronsde de wenkbrauwen en hernam op min of meer hevigen toon :

„Luister Isabella ; ik heb slechts éénmaal bemind ; doch zij, die ik beminde en door wie ik meende wederkeerig bemind te worden, heeft mij verraden. De vriend, dien ik vertrouwde en hoogachtte, dien ik zelfs liefhad zoover een man den man kan liefhebben, was de oorzaak van dat verraad. Van af het oogenblik dat ik die valsheid ondervond, is mijn hart verstaald en gesloten voor alles wat den naam van genegenheid draagt. Ik kan slechts bewonderen, maar beminnen niet meer.”

Een blos van spijt en teleurstelling vertoonde zich op het gelaat der kreoolsche en met eene korte, stotterende stem zeide zij :

„Dus is uw hart voor de liefde gesloten, en kunt gij mij niets aanbieden dan uwe zinnelijke hartstogt? Gij hebt mij zoo nimmer bemind?”

Hij zweeg op die vragen en staaarde haar doordringend aan, hetgeen haar nog heviger dan zoo even deed vervolgen :

„Spreek Adolf, hebt gij nooit bemind? Zeg het mij, of ik dood mij voor uwe oogen.”

Adolf van Scherpenzeel kruiste de armen over elkander en sprak onverschillig:

„Ik acht u best in staat om die onzinnige daad te volbrengen; maar gij vergeet wie ik ben en wie gij zijt. Dit alleen wil ik u zeggen: zoo gij blijft wat gij voorheen waart, dan vereer en aanbid ik u. Men bemint niet alleen het afgodsbeeld van zijn hart, men vergoedt het. Dit moet en zal u genoeg zijn.”

„Neen Adolf, ik begrijp nu dat gij mij niet kunt beminnen in den geest, zooals ik dat verlang; doch dit neemt niet weg dat ik u bemin zooals niemand u beminnen kan. Verlies ik die weinige liefde, welke ik hoop dat gij voor mij koesteren zult, dan verlies ik alles wat op aarde waarde voor mij heeft, dan is het leven voor mij geen leven meer. Zweer mij, Adolf, dat gij uit haat jegens hare ouders dit kind, dat in weinige jaren eene volschoone maagd zal zijn, nimmer beminnen zult, en ik daartegen zweer u, alles te zullen doen wat gij verlangt. . . . Maak van mij wat gij verkiest, doch laat mij uwe liefde behouden, of. . . .”

„Welnu, vervolg!” hernam Adolf, terwijl hij onverschillig speelde met de kostbare charivari van zijn horloge-ketting.

„Dan dood ik haar of ik schenk het kind de vrijheid.”

Adolf van Scherpenzeel ontstelde bij die standvastige verklaring.

„De vrijheid!” riep hij woest. „Maar dat zou u w doodvonniss zijn.”

„Waarom ik mij gaarne zou onderwerpen, daar gij alsdan niet meer in de gelegenheid zoudt zijn haar ter wille harer moeder te beminnen.”

„Is dat uw eenigste grief, Isabella?”

„De eenigste.”

„Welnu, dan zweer ik u dat dit kind nimmer indruk op mij zal maken en dus ook niet mijne minnares zal worden,” antwoordde hij bijna onhoorbaar.

„Dus ook niet uwe wettige vrouw?”

Hij aarzelde een oogenblik, doch zeide toen oogenschijnlijk kalm, hoewel het flikkeren zijner oogen bedwongen toorn kenmerkte:

„Ook dit niet. Nooit zal de dochter van Wilhelmina van Witsen mijn naam voeren.”

Zij wilde hem, tevreden gesteld door die bekentenis, in de armen snellen, doch als diep gekwetst door haar wantrouwen, wees hij haar gebiedend terug, waarop zij als vernietigd op de sofa terugzank en hare oogen met de hand bedekte om de tranen te verbergen, die zich met geweld een weg wilden banen.

Met trotsche houding en tred verliet hij daarna het vertrek, bij zich zelve prevelende:

„Die hartstogtelijke betuigingen worden mij lastig. Er moet een einde aan komen.”

Doch ook Isabella werd bestormd door een gevoel van bitterheid, te bitterder hoe meer trotschheid en egoïsme in de ziel huisvest. Want wat is liefde anders dan een eenigzins gezuiverd egoïsme, die wel het wezen dat

men vereert en zoogenaamd liefheeft, in een helderder licht plaatst en de gebreken die zulk een wezen aankleven, over het hoofd doet zien; doch werkelijk is liefde niets anders dan egoïsme, welke ons aanspoort om boven anderen gewaardeerd te worden, terwijl men bij teleurstelling het voorwerp, dat men nog kort geleden zoo vurig begeerde, vaak verachtelijk verwerpt. Van daar dat vurige liefde zoo menigmaal in eeuwigdurenden haat verandert, hetgeen immers niets anders is dan gekwetste, ongeneeslijke eigenliefde.

Hierin lag dan ook de reden dat, toen Adolf van Scherpenzeel het vertrek verlaten had, de kreoolsche opsprong, hare donkerzwarte haarlokken schudde, gelijk eene leeuwin hare manen en met op elkaar gedrukte lippen uitriep:

„Gij misleidt mij, Adolf van Scherpenzeel, vroeger mijn meester, een tijd lang mijn slaaf, thans mijn beul. Maar Isabella, de bastaard van Florida, wil niet verguisd en gelijk een worm in het stof vertreden worden. Ik zal mij wreken; er kome van wat er wil!”

Met deze woorden nam zij een glas van de tafel, dat met krachtigen spaanschen wijn gevuld was, ledigde het in een teug, viel daarna op de sofa terug en verkeerde weldra in een toestand van bedwelming, waarin zij eenige uren doorbragt.

DERTIENDE HOOFDSTUK.

REDDING.

De arme Wilhelmina had niet het minste middel, om den tijd te berekenen, dien zij reeds in hare gevangenis doorbragt. Hare eenigste afleiding was, dat enkele malen eene schoone, nog jeugdige vrouw haar kwam bezoeken, voor wie zij echter geen sympathie gevoelde, daar die vrouw haar steeds met zulke zonderlinge trekken aanzag, dat zij aldra een hevigen afkeer voor haar had; en toch was dat bezoek een troost in hare eenzaamheid.

Was het te verwonderen van een kind, van een meisje, nog nauwelijks den dertienjarigen leeftijd bereikt hebbende, die geen anderen omgang kende dan met lieden, die er een genoeg in schepten, haar, de vriendelijkheid en minzaamheid zelve, als op de handen te dragen; was het te verwonderen, dat zij er zich geen uitspanning van kon maken zoo herhaaldelijk eene vrouw voor zich te zien, die hoewel uiterlijk schoon, haar steeds met een wantrouwenden en dreigenden blik aanstaarde, hetgeen de kleine onwillekeurig met huivering vervulde. Er lag waarlijk iets onheilspellends in dien blik, die scherper werd naarmate zij het kind langer aanzag, tot dat zij

in een vloed van tranen uitbarstte; daar die donkere oogen zoo geheel anders van uitdrukking waren dan die van hare moeder, die steeds zoo liefdevol op haar rustten. Smeekend hief zij dan de handjes op en zeide:

„Ach, goede mevrouw! breng mij toch naar huis.”

En altijd luidde het onveranderlijke antwoord:

„Gij behoort voortaan hier thuis, en zult deze woning nimmer weer verlaten.”

Die woorden, bestemd om haar schrik en wanhoop in te boezemen, bragten juist het tegenovergestelde der bedoeling te weeg en deden haar kinderlijk vertrouwen op de Voorzienigheid met dubbele kracht ontwaken, welke vaste overtuiging op hooger hulp bij zulk een kind voorzeker verwondering baren moest.

„De goede God zal wel over mij waken en mij beschermen voor zulke booze menschen als gij er een zijt,” sprak Wilhelmina den volgenden dag tot hare bezoeker, die hetzij uit een gevoel van schaamte of doordien de woorden van het schuldellooze kind haar gemoed getroffen hadden, geen enkel woord sprak, doch zwijgend het zoldervertrekje verliet.

Naauwelijks was zij heen, of Wilhelmina gevoelde zich merkbaar verligt, terwijl de vaste hoop op eene nabij zijnde verlossing zich van haar meester maakte. Zij naderde het venster en schudde aan de traliën met eene kracht, welke men moeilijk van haar kon verwachten; maar zij weerstonden hare pogingen om er beweging in te krijgen en luide begon zij om hulp te roepen. Doch zwak

weergalmdde hare stem door de lucht, gesmoord door het gedruisch der rijtuigen, die gestadig in de nabijheid van of langs de woning heen en weder rolden. Vermoeid door haar vruchteloos pogen en hare magteloosheid inziende, bleef zij eindelijk staan en greep als wanhopend met beide handen in de golvende haarlokken, terwijl zij oplettend luisterde of er ook eenig geluid kwam uit de vertrekken, die zij onderstelde dat beneden het hare gelegen waren. Zij vernam echter niets, hetgeen haar weer moed gaf, zoodat zij hare pogingen hervatte om door hulpgeroep welligt de aandacht van voorbijgangers op zich te vestigen.

Sinds hare gevangenschap had zij weinig of niets genuttigd, daar zij geen groote behoefte gevoelde aan voedsel, ofschoon wij moeten zeggen, dat het haar in dit opzigt aan niets ontbrak. Haar jeugdig doch nu reeds lijdend hart reikhalsde alleen naar de lieve blikken eener goede moeder, naar de hand, welke haar zoo menigmaal als zij sliep, liefkozend langs die donkere lokken had gestreken, en niet minder naar het heldere gelaat en den vriendelijken glimlach van haar vader. Zij zonk op hare knietjes neder en bad voor hare ouders, terwijl evenmin Willem in haar kinderlijk gebed vergeten werd, om hen te troosten en te sterken in de droefheid over het gemis van hun kind, daar zij wist aan allen zoo dierbaar te zijn.

Zoo waren reeds een viertal dagen verloop, en nog altijd zag het onschuldige kind geen uitkomst, geen red-

ding. Uur aan uur stond zij aan het venster, staarde door de naauwe traliën, en hoewel zij daar beneden rijtuigen en menschen zag voorbijgaan, werd toch evenmin haar hulpgeschrei gehoord als zij zelve opgemerkt. Niemand sloeg een blik naar boven. Zij wist geen enkel middel meer te bedenken om de aandacht op zich te doen vestigen, toen eensklaps haar blik viel op het lilakleurige lint, dat zij om haar midden droeg en dat de bewondering, zelfs den nijd van sommigen harer speelgenootjes had opgewekt. Schielijk ontdeed zij er zich van, slingerde het een paar malen om het ijzeren traliewerk, zag toen tot haar genoegen dat de wind het heen en weer deed fladderen en hoopte alzoo dat het dezen of genen voorbijganger wel in het oog zou vallen.

Op dit oogenblik vernam zij het geratel van een rijtuig, dat voor de deur stil hield; zij zag den man, die haar een paar dagen te voren had aangespoord van den wijn te drinken, er uit stappen, zonder dat hij het lint, dat buiten het venster fladderde, scheen te zien. Eensklaps uitte zij een luide kreet van blijdschap, daar zij achter op het rijtuig een aankomend jongeling bemerkte, in wien zij dadelijk haar nieuwen broeder Willem van Groeneveld herkende, die zoodra de heer uit het rijtuig in huis verdwenen was, er afsprong, en het lint bemerkende, eveneens een kreet van vreugde uitte. Snel ging hij naar de overzijde van den weg, en zag nu het bleeke gelaat van de kleine Wilhelmina tegen de ijzeren traliën gedrukt. Zij klapte van blijdschap in de handjes, doch staakte dit

toen zij zag dat hij den vinger op zijne lippen legde, als om haar te beduiden zich vooral bedaard te houden. Zij wierp hem nog een paar kushandjes toe en moest zich daarna krampachtig aan het traliewerk vasthouden, daar haar hart zoodanig overstelpt was door blijdschap, dat hare krachten haar dreigden te begeven.

Willem wierp nog een blik op het lieve kind en gaf haar door teekenen te kennen dat hij hulp zou gaan halen, waarna hij zich haastig verwijderde.

Tegen zijne verwachting behoefde hij om die hulp niet ver te loopen. Doch om dit den lezer duidelijk te maken, moeten wij een paar uren teruggaan en Willem volgen, toen hij voor de vijfde maal des morgens de woning van den heer Egtenberg verliet, om zijne onderzoekingen voort te zetten.

Geen enkele nacht sloot de arme jongeling een oog. Zijn mijmerende geest stelde hem gestadig de beelden van den geheiminnigen vreemdeling voor oogen, hetgeen hij in verband bracht met de verdwijning der kleine Wilhelmina, te meer daar hij dien man niet meer, zooals vroeger, aan de overzijde van de gracht zijne bespiedende blikken op het huis van zijn weldoener zag rigten, terwijl hij hem gedurende zijne omzwervingen door de stad nog geen enkele maal gezien had. Tevens had hem het pijnlijke gevoel bevangen, dat zijne komst in de vreedzame en gelukkige woning van den heer Egtenberg ongeluk had gebracht, dat hem sedert zijne vroegste kindscheid scheen te vervolgen.

Peinzend doch steeds opmerkzaam rond ziende en als het ware elken voorbijganger naauwkeurig beschouwende, was hij de Kalverstraat ten einde geloopt en vestigde onwillekeurig zijne blikken op de vensters van het gebouw Zeemanshoop, dat een hoek vormt op den Dam en de evengenoemde straat.

Plotseling verspreidde zich een glans van vreugde op zijn gelaat, want aan een der vensters van gemeld gebouw ontdekte hij het hem maar al te zeer bekende gelaat van den man, dien hij zocht, en die niemand anders was dan Adolf van Scherpenzeel. Hij plaatste zich voorzigtigheidshalve zoodanig, dat hij, zonder zelf gezien te worden, naauwkeurig allen kon gadeslaan, die het gebouw verlieten, daar hij begreep dat als de vreemdeling ook hem bemerkte, aan het volvoeren van zijn plan niet te denken viel. Willem veronderstelde namelijk niet zonder reden dat de genoemde heer hem ongetwijfeld meermalen aan het venster der woning van den heer Egtenberg moest gezien hebben.

Te gelijker tijd dat de knaap zich aan den ingang van de Krom-elleboogsteeg op post stelde, nam de ons bekende inspecteur van politie Argus zijn standpunt in bij het monument, ten einde op zijn beurt te kunnen gadeslaan, wat de door hem gevolgde knaap in den zin had. Gelijk wij reeds vroeger in de gelegenheid zijn geweest op te merken, vertrouwde mijnheer Argus veel op het toeval om hem in moeilijke zaken ter hulp te komen, terwijl hij tevens niet minder vertrouwen stelde in de schran-

derheid van Willem. Deze had intusschen eveneens een man opgemerkt, die hem sedert vier dagen als zijne schaduw volgde, hetgeen hem in zeker opzigt ongerust maakte en deed besluiten om zooveel mogelijk op zijne hoede te zijn.

Eenige oogenblikken stonden beiden in gespannen verwachting; Willem vast besloten zijn post niet te verlaten, alvorens hij den raadselachtigen vreemdeling Zeemanshoop had zien verlaten, om hem alsdan niet meer uit het gezigt te verliezen voor hij wist, waar zijn verblijf gevestigd was; de heer Argus nieuwsgierig wie de persoon wel zou kunnen zijn, die met zooveel hardnekkigheid door den knaap in het oog werd gehouden. Eindelijk verliet Adolf van Scherpenzeel zijne plaats aan het venster, om een oogenblik later de trappen van het Collegie-gebouw af te gaan.

„Het zou mij niet verwonderen,” dacht de heer Argus al dadelijk bij zich zelve, „zoo die mijnheer van Scherpenzeel de hand in het spel heeft, daar ik hem een paar dagen geleden met twee lieden, die bij de politie zeer ongunstig bekend staan, in gesprek heb gezien. Ik moet dus opletten of dit het wild is, wiens spoor door den kleinen jager gevolgd wordt.”

Een tevreden glimlach vloog over zijn gelaat, toen hij Willem werkelijk den genoemden persoon zag volgen. Hij haalde zijn zakboekje te voorschijn, schreef haastig eenige regels op een der blaadjes, scheurde dit er uit en een in de nabijheid staanden, als werkman gekleed

zijden persoon wenkende, fluisterde hij hem eenige woorden in het oor, waarop deze zich schielijk in de rigting van de Damstraat verwijderde. Daarna ziende dat Adolf van Scherpenzeel zich naar een op den Dam staand huurrijtuig begaf en er in stapte, terwijl Willem een oogenblik later er achter op sprong, nam ook hij plaats in een ander aldaar geposteerd rijtuig, waarvan hij den koetsier last gaf het zoo even weggereden rijtuig op eenigen afstand te volgen.

Willem gevoelde zich inwendig verheugd door de overtuiging, nu welligt het spoor te zullen vinden van het ontvoerde meisje, terwijl het den knaap tevens meer verligting verschafte, te weten thans bevrijd te zijn van de hem bespiedende blikken van den onbekenden man, die zoo voortdurend het oog op hem gevestigd hield.

De beide vigelanten volgden ongeveer twintig minuten denzelfden weg, namelijk die naar de Leidsche barrière; doch aan het Leidsche bosch gekomen, sloeg het eerste rijtuig de rigting in naar de Utrechtsche zijde, om weldra stil te houden voor het eenigzins bezijden den weg gelegen huisje, waar de kleine Wilhelmina verborgen werd gehouden en waar Adolf van Scherpenzeel binnen ging, na den koetsier betaald te hebben.

Ook Willem had zich gehaast zijne gevaarlijke plaats te verlaten, zoodra de vigelante stilstond en zich schielijk achter een houten schutting verscholen, tot van Scherpenzeel de deur was ingegaan. Wij hebben reeds gezien hoe hij het geluk had het meisje te ontdekken, om

daarna als een pijl uit een boog voort te snellen, ten einde de blijde tijding aan zijn weldoener te brengen, opdat deze maatregelen zou kunnen nemen om zijn kind uit hare gevangenschap te bevrijden. De heer Egtenberg was echter van de belangrijke ontdekking reeds onderrigt door den inspecteur Argus, daar de als werkmán gekleede politie-agent, dien wij met het briefje hebben zien heengaan, zich eerst naar het hoofdbureau van politie en daarna naar de woning van den koopman had gespoed, om dezen van de vermoedelijke ontdekking kennis te geven.

Dit bericht had eene tooverachtige uitwerking op den vader van Wilhelmina. Hij spoedde zich naar de kamer zijner vrouw, die nog altijd aan het ziekbed gekluisterd was en het waarschijnlijk niet meer zou verlaten dan om naar de groeve te worden gebracht. De glans van blijdschap, sedert verscheidene weken iets ongewoons op het gelaat van den zoo hevig gefolterden echtgenoot en vader, deed de zieke, hoe zwak zij ook was, eene poging doen om zich op te rigten, hetgeen haar echter niet gelukte. Met een diepen zucht viel zij in de kussens terug, doch haar voor weinige weken nog zoo schoon en blozend, thans echter door ziekte en kommer uitgeteerd gelaat naar hem toewendende, stak zij hare blanke, vermagerde hand uit en fluisterde zij met zwakke stem, terwijl hare doffe oogen voor een enkel oogenblik van hoop flikkerden:

„Is ons kind gevonden?”

„Heb goeden moed, mijne lieve! Er is ten minste hoop dat wij Wilhelmina spoedig zullen terug hebben,” antwoordde hij, haar op het klamme voorhoofd kussende, waarna hij zijne vrouw de zoo even ontvangen tijding mededeelde. Zij hoorde zijne woorden evenwel niet, daar de aandoening de arme vrouw zoodanig had overmeesterd, dat zij bewusteloos nederlag.

Intusschen snelde Willem — gelijk wij gezegd hebben — zoo spoedig hij kon, voort; doch in de nabijheid der Weteringpoort gekomen, werd hij door den inspecteur Argus in zijn loop gestuit en herkende tot zijn schrik in dezen man den persoon, die hem sedert eenige dagen zoo onophoudelijk gevolgd was. Hij wilde zich door een plotselingen ruk bevrijden uit de hand, die hem bij den arm had gegrepen, doch dit ging niet gemakkelijk en den knaap aanziende, voegde mijnheer Argus hem op vriendelijken toon toe:

„Niet zoo haastig, beste jongen! Laat ons eerst eenige oogenblikken praten, en dan kunt gij, als ge wilt, uw weg vervolgen.”

„Laat mij los, mijnheer; ik heb geen tijd te verliezen,” zeide Willem op korten toon.

„Daarin vergist gij u; ik ben juist hier om u tijd uit te winnen en een eind loopen te besparen,” was het antwoord.

Verbaasd en ongeloovig staarde Willem hem aan en keek nog vreemder op, toen mijnheer Argus vervolgde:

„Wil ik u eens zeggen, waar gij zoo haastig heen wilt gaan?”

Willem knikte onwillekeurig, ofschoon hij te gelijk berouw had, zoo toestemmend den hem onbekenden heer aangezien te hebben.

„Naar de woning van mijnheer Egtenberg, om hem tijding te brengen van eene ontdekking, welke gij gedaan hebt... Is het niet zoo?”

„En als dat zoo was?” vroeg Willem niet zonder wantrouwen.

„Dan kan ik u den weg daarheen voorloopig wel besparen, daar mijnheer Egtenberg mij, als inspecteur van politie, verzocht heeft u in uwe nasporingen behulpzaam te zijn en u te beschermen, als u iets kwaads mogt overkomen. Vertel mij dus openhartig wat gij bespeurd hebt in het gindsche huisje, waar de heer van Scherpenzeel is binnen gegaan, dien gij van af Zeemanshoop achter op de vigelante, gevolgd zijt?”

Te gelijkertijd liet hij, om den knaap vertrouwen in te boezemen, het onderscheidingsteeken van zijne betrekking zien.

Niet weinig verheugd zoo onverwacht en spoedig hulp te ontvangen, wilde Willem hem de gedane ontdekking mededeelen, toen de heer Argus hem het zwijgen oplegde en tevens verzocht hem naar eene nabij gelegen herberg te volgen, welke hij zich haastte te bereiken, om er achter de groen geschilderde raamhorren twee mannen gade te slaan, die zijn scherpe blik in de verte had zien loopen.

„Ik heb mij niet bedrogen,” mompelde hij halffluid; „ziedaar zijne handlangers, die hem een bezoek gaan brengen. Het is dus zeer goed dat ik om een paar agenten gezonden heb.” En zich daarna tot Willem wendende, vroeg hij: „ziet gij ginds die twee mannen loopen?” Op het bevestigend antwoord ging hij voort met te zeggen: „gij herkent hen natuurlijk niet, daar het duister was, toen gij met hen in aanraking zijt geweest.”

Op die laatste vraag bleef de knaap het antwoord schuldig, daar hij de bedoeling er van niet begreep. De heer Argus evenwel begon te lagchen, toen hij zijne verbazing bespeurde en vervolgde:

„Welnu, zonder twijfel heeft een van die beide mannen u dien slag op het hoofd toegebracht, die u het leven had kunnen kosten. Maar over een half uur zal ik er meer van weten, daar zij zeer zeker op weg zijn naar hun patroon; en wanneer het is zooals ik vermoed, dat het kind van mijnheer Egtenberg dáár verborgen is, zullen wij spoedig de wanbedrijvers van die snoode daad in handen hebben, en dus twee vliegen in één klap slaan. De hulp der politie, welke ik heb gevraagd, zal weldra hier zijn... Doch verhaal mij nu eerst, wat gij ontdekt hebt... Is die mijnheer, dien gij op de vigelante gevolgd zijt, werkelijk dezelfde raadselachtige persoon, die zoo herhaaldelijk het huis van mijnheer Egtenberg bespiedde?”

„Ja mijnheer; en daar de jonge jufvrouw zich ginds

in die woning bevindt, waarheen ook die mannen zich schijnen te begeven, heeft mijn voorgevoel mij niet bedrogen."

"Hoe weet gij, dat de jonge jufvrouw zich daar bevindt?" vroeg Argus haastig.

"Ik heb haar gezien voor een met ijzeren traliewerk gesloten venster."

"Juist zooals ik dacht," riep de inspecteur zegevierend. "Doch wij zullen met de uiterste voorzigtigheid dienen te werk te gaan, want het zijn niet slechts geslepen, maar ook gevaarlijke schurken. Maar mijne jongens zijn ook niet mis."

Bij deze woorden, zag hij op zijn horloge en prevelde bij zich zelve:

"Nog een minuut of tien, en ze kunnen hier zijn."

Terwijl mijnheer Argus in de herberg, waar hij met Willem vertoefde, de door hem ontboden politie agenten afwachtte, hadden de beide handlangers van Adolf van Scherpenzeel diens woning bereikt. De scherpe blik van „slappe Gerrit" had tevens het lilakleurige lint ontdekt, door Wilhelmina om de ijzeren stang geslingerd en dat in den wind hing te fladderen. Zoodra hij met zijn makker op hun herhaald geklop was binnen gelaten, deelde hij dus aan de vrouw, die de deur had geopend, de door hem gedane ontdekking van het lint mede, waarop deze ijlings naar boven snelde. Zij sleurde het kind met geweld van het venster en scheurde te gelijk het lint van de stang af, terwijl zij op barschen toon zeide:

„Wacht kleine slang; ik zal je straks wel spreken en duchtig afrossen voor die brutaliteit.”

Zij verliet het vertrekje, doch vergat in hare drift de deur te sluiten, hetgeen door Wilhelmina gelukkig werd opgemerkt. Een oogenblik bleef zij luisterend staan, totdat de voetstappen der boosaardige vrouw niet meer gehoord werden. Toen opende zij voorzigtig de deur harer gevangenis en op hare teenen voortsluitende, kwam zij in een donker klein portaal, waar zij een trap zag, dien zij opklom, doch met haar hoofd tegen een luik stootte, en reeds was zij op het punt moedeloos terug te keeren, toen een flaauwe lichtstraal, door de reeten van het luik heendringende, bij haar de gedachte deed opkomen of zij het misschien zou kunnen optillen. Al hare krachten daartoe inspannende, gelukte het haar en zag zich nu den toegang geopend tot eene kleine vlieringruimte, waar een dakvenstertje was, dat toevallig openstond, en waar zij, zonder zich een oogenblik te bedenken, doorheen krom, echter niet zonder bij die pogingen hare handjes te bezeeren. Zij stond nu in de dakgoot en ademde met lange teugen de frissche buitenlucht in. Een oogenblik kwam het denkbeeld in haar verward brein op, zich naar beneden te laten glijden, waar het dikke gras haar zoo uitlokkend tegenlachte; doch zij begreep aldra dat haar leven bij die gewaagde nederdaling in gevaar was, en bovendien wilde zij de terugkomst van Willem afwachten, die — hiervan hield zij zich ten volle overtuigd — hulp

was halen, en de vaste hoop daarop deed al haar moed en zelfvertrouwen terugkeeren.

Onbewust dat de wraak, waarop hij zoovele jaren gepeinsd had en die hij thans, door middel van zijn goud eindelijk meende bereikt te hebben, weder op het punt stond hem te zullen mislukken, zat Adolf van Scherpenzeel in zijne kamer bezig met het schrijven van brieven, terwijl kisten en koffers rondom hem stonden ingepakt, hetgeen het bewijs was dat de bewoners gereed waren te vertrekken. En werkelijk had hij dan ook reeds plaatsen besproken op de engelsche boot, die hem met zijne minnares en zijne jeugdige prooi naar Londen zou overbrengen, om van daar naar de West-Indiën over te steken.

Op dit oogenblik trad Isabella binnen om hem het bezoek aan te kondigen zijner [beide handlangers, die weldra bij hem werden toegelaten. De „slappe” bleef grijnzend staan en zeide tot hem, op de koffers wijzende :

„Ik geloof dat wij niet later hadden moeten komen, of de vogel zou gevlogen zijn geweest; en dan hadden wij naar onze belooning kunnen fluiten.”

De West-Indiër zag den spreker met zijne donkere blikken scherp en verachtelijk aan, terwijl hij op half-luiden toon prevelde :

„Wat wil die ellendige slaaf?”

„Gij vergeet, mijnheer van Scherpenzeel,” hernam „slappe Gerrit,” „dat gij niet op uwe plantages zijt.

Hier zijn geen slaven, en buitendien, ik ben nooit slaaf geweest!"

"Nee, nog minder dan dat. Gij zijt een schurk, die je diensten veil hebt voor den meestbiedende."

"Als groote schurken kleine noodig hebben, is het niet meer dan billijk dat ze goed betalen. En ik vertrouw dat gij dit ook nu doen zult, daar ik geloof dat het geraden zal zijn ons voor eenigen tijd uit de voeten te maken."

"Hoe zoo? Zou de politie eenig vermoeden op jullie hebben?"

"Ik geloof het wel; de zaak heeft nog al opzien gebaard, en sedert een paar dagen zie ik allerlei verdachte gezigten rondom mijn nachtkwartier zwerven, of ik ontmoet ze op mijn weg. Zoo even meen ik zelfs een van de meest geslepen speurhonden der politie in dezen omtrek gezien te hebben."

"Zoo waarlijk! Dat is ernstiger dan ik dacht... En zijt gij toen regelrecht hier heen gekomen?"

"Ja, maar niet zonder ons eerst overtuigd te hebben dat wij niet gevolgd werden."

"Weet gij dat wel zeker?... En hoe is het met den knaap, dien gij een tik op zijn hoofd hebt gegeven, toen hij door zijne komst ons plan bijna in de war gegooid had?"

"O, die heeft nog wel voor eenige dagen genoeg. En mogt hij mij weer in den weg komen, dan zal ik voor goed met hem afrekenen."

„Het zou beter zijn als gij dat reeds gedaan hadt. Maar ik heb nog te veel bezigheden om mij lang op te houden... Doe zooals gij zoo even gezegd hebt en ga voor een poos heen, totdat de geschiedenis doodgebloed is. Hier is je loon, zooals de afspraak is.”

Met deze woorden gaf hij ieder hunner een bankje van duizend gulden, dat de oogen der beide schelmen deed glinsteren, toen zij het bedongen loon bij zich staken.

„Nu, wat verlangt gij nog meer?” vroeg van Scherpenzeel, opziende en bemerkende dat zij nog geen spoed maakten om heen te gaan. „Gij hebt immers je geld, en dus hebben wij niets meer met elkaar te verhandelen.”

„Ja, ons geld hebben we,” antwoordde de gewezen slaven-opzigter; „doch daar wij van plan zijn, even als gij, zoo spoedig mogelijk te vertrekken, hebben wij geen gelegenheid dit papier in te wisselen, en voorzeker zou het achterdocht opwekken, als wij bankpapier beginnen uit te geven. Wij zijn geen groote heeren, die maar alles kunnen doen, zonder opzien te wekken. Geef ons dus liever contant geld, of wissel een van die papiertjes in, zooals gij wilt.”

„Gij zijt een paar volleerde schurken. Doch gij hebt gelijk, en daar gijlieden in mijn dienst aan gevaar zijt blootgesteld geweest, is het niet meer dan billijk dat ik er de kosten van draag.”

Bij deze woorden opende hij eene naast hem staande cassette en nam er een rol geld uit, waarmede die tot

boven toe gevuld was, op welk gezigt de oogen der beide booswichten van hebzucht begonnen te schitteren. Zelfs was er een oogenblik, dat „slappe Gerrit” de hand in zijn borst stak, alsof hij een daar verborgen wapen zocht. Doch een blik op den naast van Scherpenzeel op de tafel liggenden revolver en diens vastberadenheid kennende, weerhield hem gevolg te geven aan het voornemen, dat bij hem was opgekomen. Hij vergenoegde zich dus met de hem onverschillig toegeworpen rol geld in zijn zak te laten glijden en maakte zich gereed met zijn makker het vertrek te verlaten, toen Isabella bleek en ontsteld kwam binnen stormen, om hem mede te deelen dat het kind verdwenen was en zij eenige vreemde kerels voor het huis had opgemerkt.

„Hel en duivel!” vloekte van Scherpenzeel, terwijl hij opvloog. „Verdwenen, zegt gij? Maar dat is onmogelijk. Het kind kan het huis niet verlaten hebben. Komaan, volgt mij, mannen; wij zullen dadelijk gaan zien wat er van is en de geheele woning doorzoeken.”

„Dat is buiten de rekening en moet afzonderlijk betaald worden, mijnheer!” zeide „slappe Gerrit” dadelijk, die zich evenwel alles behalve op zijn gemak gevoelde, toen hij hoorde dat zich vreemde gasten voor de woning bevonden.

„Loop naar den duivel, schurken! Ik ben immers geen woekeraar, die op eenige goudstukken zal zien. Help mij dus de meid zoeken en haar in veiligheid brengen, en

gij zult niet over mij te klagen hebben," hernam van Scherpenzeel.

"Dat verandert de zaak; dan zijn wij bereid!" zeiden beide booswichten te gelijk, hun meester volgende.

Het berigt van Isabella was maar al te waar, zooals wij weten.

De kleine Wilhelmina bevond zich nog slechts eenige oogenblikken in de dakgoot, toen Willem, verzeld door mijnheer Argus en drie stevige agenten het huis naderde.

"Hier is het, ofschoon het lint thans weggenomen is," zeide Willem.

"Ik begrijp het, mijn jongen!" antwoordde de inspecteur en wilde juist schellen, toen Willem hem terughield en naar boven wees, terwijl hij fluisterde:

"Zie eens, mijnheer, daar boven in de dakgoot is de jonge jufvrouw."

Wilhelmina stond juist voorover leunende, op hare gevaarlijke plaats, hetgeen Willem angstig deed roepen:

"Houd u in Gods naam goed vast, want anders zult gij vallen. . . . Ik kom bij u om u te bevrijden."

Wilhelmina gaf een gil van blijdschap, toen zij Willem zag.

"Zoudt gij kans zien naar boven te komen, alvorens de schurken in huis haar ontdekken?" vroeg Argus.

"Wanneer ik slechts een touw heb," zeide Willem, "zal ik haar bevrijden."

Te gelijk haalde een der politie-agenten, een man van reusachtigen lichaamsbouw, uit de wijde zakken van

zijn overjas, een touw te voorschijn, dat lang en tevens stevig genoeg was om een volwassen mensch te kunnen dragen.

De gymnastische toeren, vroeger bij den troep van signor Pisano door Willem geleerd, kwamen hem dus hier goed van pas, en met eene vlugheid, die zoowel mijnheer Argus als de agenten verbaasde, klauterde de knaap langs de gootpijp omhoog. In een paar minuten was hij op het dak naast de kleine Wilhelmina, en het touw, dat hij tusschen zijne tanden had gehouden, aan een ijzeren stang vastmakende, maakte hij zich gereed met het kind zijne gevaarlijke nederdaling te aanvaarden, daar het geschreeuw en rumoer, waarmede de teleurgestelde boosdoeners hun slagtoffer zochten, hem deed begrijpen dat hij spoed moest maken.

Hij greep de kleine Wilhelmina om haar midden en fluisterde haar toe, de armen om zijn hals te slaan, hetgeen zij instinctmatig deed en zonder een enkel woord te spreken; daarna slingerde de knaap zich met zijn last in het luchtruim. Juist op dit oogenblik vertoonde zich buiten het venster het woedende gelaat van Adolf van Scherpenzeel, die onzen held met vreeselijke vloeken toeschreeuwde:

„Ha ellendeling, wil je die meid terugbrengen, of ik zal het touw doorsnijden en je beiden op de steenen te pletteren laten vallen. . . . Geef een mes,” riep hij tot de hem verzellende handlangers; „of haal spoedig mijn revolver, dat ik hem kan neerschieten!”

De angst van deze bedreigingen verdubbelde de krachten van den moedigen knaap, die weldra met zijn kostbaren last beneden was.

„Het dubbele loon nog eenmaal, wanneer gij mij dat kind levend of dood terug brengt,” hoorde men den teleurgestelden kreool roepen. En werkelijk ging een oogenblik daarna de deur open en wilden de drie mannen naar buiten snellen, doch bleven ontsteld en twijfelend staan, toen zij de onversaagde politie-agenten voor zich zagen. Er viel dus aan het volbrengen van hun voornemen niet te denken en evenmin aan teruggaan, zoodat de beide boeven met het mes in de vuist zich een doortogt poogden te banen om te ontkomen, terwijl Adolf een pistoolschot loste, dat gelukkig geen doel trof.

Een welgemikten slag van den reusachtigen agent deed den gewezen slaven-opzigter ter aarde tuimelen, waar hij roerloos bleef liggen, terwijl diens makker zijn heil in de vlugt trachtte te zoeken, doch spoedig achterhaald en gekneveld werd. Door een behendige beweging en alvorens de inspecteur of de andere agent dat kon voorkomen, wist Adolf van Scherpenzeel weer de wijk in huis te nemen en waren de pogingen te vergeefs om de inmiddels dichtgeworpen en gegrendelde deur te openen. De inspecteur stelde den reusachtigen politie-dienaar voor de woning op post, totdat hij met de noodige hulp, om de deur open te steken, zou zijn teruggekeerd, terwijl hij eene juist voorbij rijdende vigelante aanriep, waarvan de koetsier stilhield en waarin hij de beide kinderen deed

plaats nemen, er tevens zelf instappende. De twee andere agenten bragten de beide boosdoeners naar de gevangenis, en hoewel „slappe Gerrit” intusschen weer eenigzins tot zich zelve was gekomen, had hij echter geen besef om zich te verzetten.

De blijdschap te beschrijven van den heer Egtenberg, toen hij zijn verloren gewaand kind weer in zijne armen klemde, is onmogelijk. Het duurde geruimen tijd, alvorens hij in staat was geregeld te denken en maatregelen te nemen, om het geschokte kind, dat bijna magteloos aan zijn hals hing, al die zorgen te laten bewijzen, welke haar toestand zoo hoog noodig vorderden. De gouvernante, die op het heugelijke bericht was toegesneld, nam die zorg op zich en had reeds om een geneesheer gezonden, zoowel voor Wilhelmina als voor hare moeder, die onvoorzigtig door een der dienstboden van de terugkomst der kleine verwittigd, daardoor op nieuw in eene hevige zenuwaandoening vervallen was.

Met de levendigste belangstelling had mijnheer Egtenberg geluisterd naar het verslag van den inspecteur Argus, waarin deze hem met het kloekmoedig gedrag van Willem bekend maakte en zijne verbazing over diens vastberadenheid niet kon ontveinzen. Daarna verliet hij den koopman, zeer tevreden over de hem betoonde dankbaarheid voor de bewezen hulp.

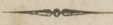
Toen hij daarna de woning van Adolf van Scherpenzeel met geweld was binnen gedrongen, was tot zijne niet geringe verwondering de vogel gevlogen; hoe en waar

men ook zocht, het bleek te vergeefs te zijn. Alleen eenige ledige koffers en enkele verward door elkaar geworpen kleedingstukken werden gevonden, en hoe men ook peinsde, hoe en waarheen Adolf van Scherpenzeel kon ontkomen zijn, hij was verdwenen.

Toch werd de teleurstelling van mijnheer Argus eenigermate vergoed door de overtuiging, dat ten minste een paar zeer gevaarlijke boeven achter de grendels waren gebragt, waarover men zich in Amsterdam algemeen zeer verheugde.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

DE EERSTE SCHEIDING.

Zooals te begrijpen is, was Willem van Groeneveld hoog gerezen in de achting, niet alleen van den heer Egtenberg, maar ook van al de huisgenooten, die hem eene onbepaalde genegenheid toedroegen, terwijl zijn moedig gedrag tevens in de dagbladen op betamelijke wijze werd vermeld en geprezen.

Jammer echter dat de heugelijke gebeurtenis der

terugkomst van Wilhelmina, zoo spoedig door een treurig geval zou worden gevolgd. Het verzwakte gestel van mevrouw Egtenberg had door de onverwachte tijding der redding van hun kind zulk een hevigen schok gekregen, dat veertien dagen later de dood haar op nieuw van haar lieveling scheidde.

In de laatste dagen haars levens hadden Wilhelmina en Willem nu en dan eenige uren aan hare sponde doorgebracht, en meer dan eenmaal had zij de beide kinderen aan haar hart gedrukt en den knaap gezegend, aan wien zij deze troostvolle uren, die haar verscheiden zoo zeer verzachtten, verschuldigd was. Op haar sterfbed had zij haar in tranen wegsmeltenden echtgenoot nog op het gemoed gedrukt, toch vooral voor Willem van Groeneveld zorg te dragen als voor hun eigen kind, hetgeen de bedroefde man te gereeder beloofde, daar het geheel overeenkwam met zijne gevoelens.

Met de handen der beide kinderen in de hare geklemd, ontsliep de goede vrouw zacht en met een hemelschen glimlach om de lippen. De smart van vader en dochter was grenzeloos, daar de eerste eene teeder minnende echtgenoot, de andere eene liefhebbende moeder verloor, wier zorgen zij nog zoo zeer behoefde.

Wilhelmina trok zich dit verlies in zoo hevige mate aan, dat ook zij op het ziekbed werd geworpen en haar vader vreesde, dat ook zij hem zou worden ontrukkt. Doch hare jeugdige levenskrachten en eene zorgvuldige verpleging zegevierden over den onverbiddelijken dood, en

ofschoon langzaam, herstelde zij weer tot onuitsprekelijke vreugde van allen, die haar kenden, terwijl ook Willem niet het minste deel daarin nam.

Door deze tusschengekomen omstandigheden was de tijd, voor het vertrek van Willem naar de school bepaald, lang overschreden. Hij had echter zijne lessen, hem door de gouvernante van Wilhelmina gegeven, ijverig voortgezet, daar de knaap begreep, zoo hij beantwoorden wilde aan de bedoelingen, welke zijn weldoener omtrent hem had, dat hij zich dan meer dan gewone bekwaamheden moest eigen maaken. Dit, en welligt nog andere geheime beweegredenen, waarvan hij zelf den oorsprong niet wist, waren voor hem eene aansporing, zoodanige voordeelingen te maken, dat zijne onderwijzeres verbaasd was over zijne toenemende kundigheden.

Eindelijk echter was het oogenblik daar, dat mijnheer Egtenberg dacht, dat zijne dochter zich het vertrek van haar pleegbroeder niet meer zoodanig zou aantrekken, dat het aan hare gezondheid schaden zou. Sedert hare zoo wonderbare redding uit de magt van Adolf van Scherpenzeel door onzen jeugdigen held, had zij zich nog meer aan hem gehecht.

Het rijtuig, beladen met de koffers van den aanstaanden student, stond voor de deur, dat hem met zijn vaderlijken vriend naar het spoor zou brengen, om naar Leiden te vertrekken. De liefvallige Wilhelmina hing weenend aan den hals van haar jeugdigen vriend, wien insgelijks de tranen in de oogen stonden, hoezeer hij alle

pogingen in het werk stelde die te weerhouden. Ook mijnheer Egtenberg gevoelde zich geroerd door de ongeveinsde droefheid, welke beide kinderen aan den dag legden.

De komst van den bediende, die kwam zeggen dat het oogenblik van vertrek gekomen was, maakte een einde aan deze smartelijke scheiding, en vijf minuten later rolde het rijtuig met den heer Egtenberg en zijn zoon, zooals hij Willem thans noemde, naar het station van den hollandschen spoorweg, om hem naar de akademiestad te brengen, terwijl Wilhelmina onder luid snikken op de sofa viel. Hare gouvernante deed al het mogelijke om haar te troosten, en eindelijk mogt het haar gelukken het weenende meisje tot bedaren te brengen.

Vrouwen zien gewoonlijk scherper dan de mannen in sommige zaken, vooral wanneer die met het hart in betrekking staan; en de gouvernante begreep dan ook in die hartstogtelijke uitbarsting van kinderlijke droefheid meer dan de heer Egtenberg vermoedde en hem waarschijnlijk aangenaam zou zijn. Deze onoplettendheid zou in het vervolg de bron worden van hevige smarten en voorvallen, waarvan de gevolgen niet te voorzien waren.

Zooals wij reeds vroeger hebben medegedeeld, was de thans rijke en geachte bankier Egtenberg in der tijd insgelijks student geweest aan de akademie te Leiden, waarvan hij steeds een sieraad had uitgemaakt, terwijl hij nog

vele en warme vrienden bezat, zoowel onder de leeraren als onder de oud-studenten.

Daartoe in staat gesteld door de onbekrompen vrijgevigheid van zijn vaderlijken vriend en gesteund door diens aanbeveling, begon dus Willem zijn academische loopbaan onder de gunstigste vooruitzichten, terwijl hij zoowel door zijn aangenaam voorkomen als door zijne innemende manieren en zedig gedrag op allen, die met den bescheiden jongeling in aanraking kwamen, een gunstigen indruk maakte. Bovendien had Egtenberg nog eene andere beweegreden, om Willem in persoon naar de akademiestad te geleiden, namelijk deze: hem op nieuw in kennis te brengen met den zoon van zijn ouden vriend van Galesloot, en tevens te trachten den afkeer, die beide jongelingen voor elkaar hadden, zoo mogelijk uit den weg te ruimen.

Adolf van Galesloot was reeds geruimen tijd op de hoogeschool en had zich, zoo door zijne weelderige levenswijze als door zijne meer dan gewone begaafdheid de vriendschap verworven van vele zijner mede-studenten. Zijne onderwijzers en de meer ondervinding hebbende studenten koesterden echter diezelfde bewondering niet voor hem, zooals het geval was met die levenslustige jongelieden, die boven de aanhoudende studie de voorkeur gaven aan concerten, bals en andere dergelijke vrolijke bijeenkomsten.

De natuur had Adolf begiftigd met een moedig en vastberaden karakter, doch ook met vurige hartstogten,

die op rijperen leeftijd ten zegen kunnen worden of tot een vloek, al naar mate wij ze ten goede weten te leiden of ons door dezelve laten beheerschen.

Het onderhoud, dat de bankier had met eenige zijner oude vrienden en ook met de professoren over den jongeling, dien hij bestemd had tot den vriend van zijn beschermeling, bevestigde volkomen het oordeel, vroeger door mevrouw Bloemkolk over hem geveld. Niet dat zij een ongunstig oordeel over hem uitspraken; zij bewonderden hem integendeel ten opzichte van zijn leerijver en zijn gemakkelijk bevattingsvermogen, doch wat aanging de deugdzaamheid van zijn karakter, daarover bewaarden meest allen het stilzwijgen.

Intusschen wist Adolf zeer goed, welke aanspraken Willem maakte op de gunstbewijzen van den heer Egtenberg en tevens dat hij de kinderlijke genegenheid genoot van diens dochter, en juist daarom haatte hij hem met dien fellen haat, slechts aan onedele karakters eigen. Het was hem insgelijks niet onbekend dat de jeugdige muzikant, die hem vroeger eene zoo geduchte les had gegeven, dezelfde persoon was als Willem van Groeneveld, en het speet hem niet weinig, nadat de afkomst van den jongeling openbaar was geworden, dat hij daarop niets kon afdingen, om hem met minachting te kunnen behandelen.

Toen Willem aan Adolf door den ouden vriend zijns vaders werd voorgesteld, gaf hij hem schijnbaar hartelijk de hand, en vroeg vervolgens met de grootste belangstel-

ling naar Wilhelmina, hetgeen Willem zeer verdroot; doch de inspraak van zijn hart verweet hem te gelijk dat hij zich door zijn vroegeren afkeer voor den rijken jongeling liet meeslepen, zoodat hij hem op rondborstige en hartelijke wijze de hand toestak.

„Ik hoop dat gij beiden voortdurend zeer goede vrienden zult zijn, Adolf, en steeds zijne moedige daad voor oogen zult houden, die ons onze lieve Wilhelmina heeft weder gegeven, en waardoor hij ons tot zijn voortdurenden schuldenaar maakte.”

De bijzondere nadruk, door den heer Egtenberg op het woord *o n z e* gelegd, ontging de jongelingen niet, doch bragt bij beiden zeer verschillende gewaarwordingen te weeg. Bij Adolf was zeer duidelijk op te merken aan zijne hoogroode kleur, hoezeer hem die uitdrukking verheugde, terwijl het hart van Willem er pijnlijk door aangedaan werd.

„Gij zijt,” vervolgde de koopman, „reeds geruimen tijd aan de akademie, en zoo ik verneem, bij het meerendeel uwer medestudenten gezien, en kunt uit aanmerking daarvan, uw minder ervaren vriend zooveel mogelijk vrijwaren voor die onaangenaamheden, welke men zich doorgaans omtrent zoogenaamde groene studenten veroorlooft.”

„Ik zou wel eens willen zien dat iemand iets beleedigends ondernam tegen hem, die mij zoo wordt aanbevolen en dien ik gaarne onder mijne bescherming wil nemen,” antwoordde Adolf op hoogen toon, die op het voor indrukken zoo vatbare gemoed van Willem zeer

onaangenaam werkte en hem in hooge mate krenkte. Hij hernam dus op koelen, maar vasten toon:

„Ik dank u voor uw goeden wil, mijnheer van Gale-sloot; maar ik heb reeds vroeg geleerd mijzelf te beheerschen en te beschermen. Ik heb reeds zoovele gevaren het hoofd geboden, dat ik die, welke mij hier zullen bedreigen, gerust onder de oogen zal kunnen zien.”

Op deze flinke woorden, die mijnheer Egtenberg een goedkeurenden lach op de lippen bragten, staarden beide jongelingen elkaar met een dreigenden en uittartenden blik aan.

„Wij zullen zien of wij dien hoogmoed niet kunnen fnuiken,” dacht Adolf.

„Ik ben evenmin op zijne vriendschap als op zijne bescherming gesteld,” waren de gedachten, welke Willem bezielde.

De heer Egtenberg, die met een der professoren in gesprek was, lette niet op dit tusschenbedrijf, anders zou hij zich zeker ernstig bezorgd gemaakt hebben over de beide jongelieden, wier karakters zoo lijnregt uit elkan-der liepen. Hij wendde zich juist om en vroeg toen beiden, te zamen naar de societeit te wandelen, ten einde Adolf zijn nieuwen vriend aan de aldaar aanwezige studenten zou kunnen voorstellen.

Zoowel Adolf als Willem schikten zich naar de wenschen van den ouden heer en begaven zich met hem naar de verzamelplaats der studenten. Willem wachtte niet lang zijne onafhankelijkheid van zijn nieuwen vriend

te toonen en mengde zich vrijmoedig onder de vrolijke groepen, zonder zijne plegtige voorstelling af te wachten. Men bestormde hem met allerlei vragen, waarop Willem met de hem eigen zijnde rondborstigheid antwoordde, en weldra was zijne levensgeschiedenis, voor zoover hij die zelf wist, aan de aanwezigen bekend. Wel verre dat dit aanleiding gaf tot eenige verwijdering van de zijde der aristocratische studenten, diende het veelmeer hem in hume oogen een belangwekkend persoon te doen zijn, tot niet geringen spijt van Adolf van Galesloot, die maar al te goed begreep dat hij niettegenstaande zijne aanmatigingen en vrijgevigheid niet voortdurend de toongever zou blijven in zijne klasse, maar een niet te verwachten mededinger had gevonden in den gunsteling van mijnheer Egtenberg.

Alvorens afscheid te nemen van den kloeken knaap, wiens woorden en handelingen hij den ganschen dag met een heimelijk welgevallen had gade geslagen, waaruit hij opmaakte dat Willem er zich zeer goed zou doorredder, wenkte hij hem nog even ter zijde. Hij drukte hem op het hart, zich vooral in acht te nemen en zich te wachten voor onaangenaamheden, welke hem in zijne academische loopbaan zouden kunnen schaden en eindigde met de hoop te kennen te geven dat hij met genoegzame zijne thuiskomst te gemoet zag met de eerstvolgende vakantie, om zich dan in zijne vorderingen te verheugen.

De tranen kwamen Willem bij dit vaderlijk afscheid in de oogen, hetgeen hem niet weinig deed dalen in de

meening van Adolf, die hem bij zich zelven bestempelde met den naam van „uilskuiken en kwâjongen,” die niet verdiende dat er zooveel notitie van hem genomen werd.

Er zijn karakters, bij wie een eenmaal opgevatte wrevel, in plaats van door den tijd te slijten, integendeel meer toeneemt. Adolf van Galesloot behoorde daartoe en verbeidde dus met ongeduld het oogenblik, waarop hij revengence zou kunnen nemen en den knaap op duchtige wijze kon vernederen.

Die gelegenheid deed zich maar al te spoedig voor, toen Willem op zekeren dag de societeit bezocht, waar Adolf bezig was met eene partij biljart te spelen. Was het opzet of toeval, dat Adolf door een hevigen stoot zijn bal over den rand van het biljart deed springen, rakelings langs het gezicht van Willem, die naar het spel stond te kijken.

Eenigen der naastbij staanden glimlachten om de onhandigheid van den jonker, wiens bal eene zoo zonderlinge rigting nam, juist in de nabijheid van iemand, dien zij wisten dat door hem steeds met in het oog loopende koelheid en minachting werd bejegend. De verwondering van eenigen der aanwezigen, de gespannen verwachting van anderen, die een woordenstrijd verwachtten, terwijl enkelen afkeurende blikken op van Galesloot vestigden, werd nog hooger gespannen, toen deze op bevelenden toon tot Willem zeide :

„Zeg, van Groeneveld, raap jij dadelijk dien bal op;”

te gelijk den marqueeur die daartoe reeds bukte, verbiedende zulks te doen.

Hij wilde dus met geweld zijn mede-student beleedigen, die, hoe kort hij ook nog aan de akademie vertoefde, zich toch reeds veler achting en toegenegenheid had verworven. Willem deed echter, of hij die beleedigende woorden niet hoorde, hoewel het in zijn binnenste kookte en bruischte. Uiterlijk kalm bleef hij dus voortgaan zijne sigaar te rooken.

Gewoonlijk vindt men in alle gezelschappen, zoowel in de lagere als in de hoogere klasse, menschen die er behagen in scheppen twist te helpen bevorderen. En zoo waren er ook hier eenige enkelen aanwezig, waarvan een hunner tot Willem zeide :

„Hooft gij niet, van Groeneveld, de jonkheer van Galesloot heeft het tegen u. Gij zijt nog een groen, en moet dus gehoorzamen.”

Ook dezen spreker verwaardigde hij met geen antwoord, ofschoon zijn gelaat een bleeke tint aannam.

Door die woorden aangemoedigd, riep Adolf :

„Hoe is het, groene van Groeneveld, hoor je me niet.”

„Ik hoor u zeer goed,” antwoordde Willem koeltjes.

„En waarom gehoorzaam je dan niet?”

„Omdat ik geloof, u vroeger reeds bewezen te hebben, dat uwe bevelen niet door mij gehoorzaamd worden.”

„Wat, ellendige potsenmaker? Met je straatkunstemakerstalent heb je me verraderlijk bejegend. Maar nu

zal ik dat te gelijk afrekenen," schreeuwde Adolf, bleek van kwaadaardigheid, en snelde met opgeheven queue naar den jongeling, die hem blijkbaar bedaard afwachtte.

Een luid: „foei, schaam je, van Galesloot!" klonk uit enkele monden en sommigen wierpen zich tusschen hem, terwijl zij zeiden:

„Dat is geen manier om beledigingen toe te brengen. Als van Groeneveld je beledigd heeft, moet hij vergiffenis vragen of met de wapens voldoening geven."

„Welnu, het zij zoo!" antwoordde Adolf, eensklaps bedarende in het vooruitzigt, dat Willem zich voor hem zou vernederen. „Laat hem vergiffenis vragen, dan ben ik voldaan!" voegde hij er bij.

„Ja, dat moet hij doen. Hij is nog maar een groen en heeft tegen onze wet gehandeld, door ongehoorzaam te zijn jegens zijne meerderen," riepen een paar heet-
hoofden, terwijl de meesten een afkeurend gemompel lieten hooren.

„Een hollandsche jongen vraagt geen vergiffenis aan een lafaard!" zeide Willem, toen het rumoer eenigzins bedaard was.

Een oogenblik heerschte eene diepe stilte in het rond, daar die woorden te duidelijk op den man af waren. Adolf was daardoor woedend geworden en met heesche stem riep hij:

„Gij hebt het gehoord mijne heeren, die belediging verdient eene bloedige tuchtiging, welke ik hem geven zal, al is hij eigenlijk de eer niet waard den degen met

hem te kruisen. Morgen ochtend ten zes ure verwacht ik je op de Ruïne."

"Aangenomen!" sprak Willem even kalm, of er niets ernstigs gebeurd was.

"Ik ben uw secondant," liet thans een der oudste studenten zich hooren, er bijvoegende: „en tevens verklaar ik bij deze de handelwijze van jonkheer Adolf onregtvaardig en den edelman onwaardig. Mogt het blijken dat Willem van Groeneveld, dien ik nog nimmer in de schermzaal heb gezien, den degen niet weet te voeren, dan zal ik de partij voor hem opnemen."

"Ik dank u voor uwe edele en opregte bedoeling, mijnheer," antwoordde Willem den spreker; „doch ik hoop mijnheer van Galesloot morgen ochtend het bewijs te geven dat ik niet eene zoo verachtelijke tegenpartij ben als hij meent."

Met deze woorden reikte hij den student, die zoo even tot hem gesproken had, de hand en verwijderde zich even bedaard, of het voorgevallene hem niet in het minst aanging. Een goedkeurend gemompel volgde hem, waarna de meeste aanwezigen, verontwaardigd over het gedrag van hun makker, insgelijks de zaal verlieten.

Slechts enkelen, gewoon op kosten van den jonkheer goeden sier te maken, bleven hem gezelschap houden, en daar hij telkens nieuwen voorraad madera liet brengen, was het niet te verwonderen dat zij des middags in zeer opgewonden toestand verkeerden, in de vaste overtuiging dat hun vriend van Galesloot den groenen snoever des

anderen daags voor goed zijne aanmatigingen zou afleeren en hem tevens geducht teekenen zou.

Het geheim van het voorgenomen duël werd, volgens studenten-manier, getrouw bewaard, zoodat de onderwijzers en professoren, als naar gewoonte, daarvan eerst vernamen toen het te laat was om het te verhinderen.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

HET TWEEGEVECHT.

Willem was even kalm thuis gekomen als op het oogenblik, dat hij de societeit verliet. Doch toen hij zich eenige oogenblikken op zijne kamer bevond en onwillekeurig zijn blik vestigde op de fotografische portretten van den heer Egtenberg en diens dochter, beiden boven zijne schrijftafel hangende, kwam de gedachte bij den jongeling op, wat zijn weldoener zeggen zou, als hij dit duël vernam, waarvan de uitslag voor een van beiden, welligt voor beiden zeer noodlottig kon zijn.

Niet dat hij eenige vrees koesterde, of dat het hem berouwde, gehandeld te hebben zooals hij gedaan had. Integendeel; hij wenschte geen syllabe ongesproken, en voor geen schatten zou hij zich verlaagd hebben vergif-

fenis te vragen voor eene denkbeeldige belediging. Hij troostte zich intusschen met het denkbeeld, alles verdragen te hebben zoover dit met zijne eer bestaanbaar was, en toch wilde hij zeer gaarne dat de woordenstrijd niet had plaats gevonden, begrijpende hoezeer het den regtschappen koopman zou smarten, daar diens brieven steeds de aanbeveling bevatten toch vooral op goeden voet te blijven met Adolf, wiens vader sedert eenigen tijd aan eene ongeneeslijke kwaal leed. Willem begreep alzoo dat het vernemen dat zijn zoon in een tweegevecht gewond, ja misschien gevallen was, diens toestand zeer zou verergeren, en het hem daarenboven de achting van beide mannen zou ontnemen.

Geruimen tijd zat van Groeneveld in treurige gepeinzen verdiept en besloot eindelijk een brief te schrijven aan zijn vaderlijken vriend en diens dochter, hen met zijne gewone waarheidsliefde alles mede te deelen, en beider vergiffenis in te roepen, hem niet te hard te beoordeelen en vooral hem niet van ondankbaarheid te verdenken, in geval hij door de hand van Adolf van Galesloot mogt vallen, dien hij besloten had zooveel mogelijk te sparen.

Meer gerustgesteld en inwendig met zich zelve tevreden, begaf hij zich ter ruste, hoewel het hem, overstelpt als hij was door verschillende gedachten, niet gelukken mogt den slaap te vatten. Nog nauwelijks had de klok hare vijf slagen doen hooren, of hij stond op, begon zich te kleeden en was juist gereed, toen zijn secondant, zekere Justus van Revelkamp hem kwam afhalen.

Op weg zijnde, gaf zijn vriend hem nog eenige wenken over de behandeling van den degen, waarin deze zeer geoefend was, en die door Willem met een droevig lachje werden aangehoord. Op de bepaalde plaats gekomen, vonden zij daar reeds van Galesloot met zijne getuigen en nog eenige anderen, die nieuwsgierig waren naar den afloop en om te zien, welke een les de vermetele „groen” zou ontvangen.

Adolf van Galesloot was bleek en blijkbaar zenuwachtig, daar hij den nacht in een woest drinkgelag had doorgebracht, waarbij hij meer wijn had gebruikt dan voor zulk eene ernstige ontmoeting raadzaam was. Hij ontving zijne tegenpartij met een verachtelijken glimlach, die deze met een beleefden groet beantwoordde. Beiden ontdeden zich van hunne bovenkleeding en na door hunne getuigen op behoorlijken afstand geplaatst te zijn, begonnen zij de wapens te kruisen.

De jonkheer van Galesloot had den naam zeer geoefend te zijn in het schermen, hetgeen dan ook de reden was dat de meeste andere studenten den vorigen middag zoo luide hunne afkeuring hadden te kennen gegeven over de onverdiende beleediging, hun jeugdigen en nog onervaren makker aangedaan.

Voor al van Revelkamp had zoo gaarne de partij van van Groeneveld opgenomen, om den overmoedigen jonkheer een lesje te geven. Doch reeds bij de eerste passen van Willem zag hij dat zulks niet noodig was, daar het bleek dat de jongeling volstrekt geen vreemdeling was in

het hanteeren van den degen, en het van Galesloot zeer moeijelijk zou vallen zijne bluffende belofte na te komen, om zijn verachten vijand bloedig te tuchtigen.

Ook deze bemerkte aldra de geoeffendheid van Willem, welke opmerking hem zichtbaar deed verbleeken.

„Hij is toch niet zoo onervaren als wij dachten,” zeide van Revelkamp.

„Het kan wel zijn,” liet een ander zich hooren, „dat hij een lesje geeft, in plaats er een te ontvangen, zooals de meening was.”

„Dat zou mij niet verwonderen,” mengde een derde zich in het gesprek.

„Het is duidelijk dat hij hem spaart,” fluisterde een vierde. „Die verduivelde groen gaat met den degen om, of het dagelijks speelgoed voor hem is, ofschoon hij zich nog nooit in de schermzaal heeft laten zien.”

Het is te begrijpen dat deze en dergelijke uitdrukkingen meer, juist niet geschikt waren om het reeds zoo hevig in beweging gebragte bloed van Adolf bedaarder te doen vloeijen. Hij schreefde dan ook woedend, na een hevigen uitval, die dood bedaard door Willem werd afgeweerd, waarna de punt van diens degen slechts even de huid raakte, ter plaatse van het hart, zoodat een enkele druppel bloed te voorschijn kwam:

„Gij behoeft mij niet te ontzien. Stoot toe, zooals ik evenzeer zal doen, wanneer ik er de gelegenheid toe kan vinden.”

„Als ik dat wilde, zoudt gij reeds ontzield aan mijne

voeten liggen," antwoordde Willem bedaard. „Ik wil u niet dooden... Het wordt tijd dat wij dit gevaarlijke duël staken. Gij zijt driftig en ik zou het kunnen worden. Ik meen dat gij de verlangde voldoening hebt in uw eigen bloed."

„Die enkele druppel is niet voldoende. Ik moet ook uw bloed zien," schreeuwde van Galeslout, te gelijk een zoo hevigen uitval doende, dat hij, zonder de behendigheid van Willem, hem zeker zou doorstoken hebben.

Deze nam met zijn degen den stoot van onder af op, slingerde zijn wapen met forsche kracht omhoog, zoodat de degen van den jonkheer zwiepend door de lucht vloog en op eenige schreden afstands op den grond neerviel. Daarna liet Willem zijn degen zakken en stak die vervolgens in den grond, daarmede te kennen gevende dat hij den strijd als geëindigd beschouwde, wjl zijne tegenpartij ontwapend was.

Doch Adolf van Galeslout dacht er niet zoo over. In plaats de grootmoedigheid te erkennen van hem, dien hij zoo roekeloos en met boos opzet beleedigd had, en die in alles toonde zijn meester te zijn, was hij van gefnuikten hoogmoed en verkropte woede doodsbleek geworden, terwijl een ligtrood schuim op zijne lippen kwam. Zijne eerste beweging was naar de plek te snellen, waar zijn degen lag; doch deze was reeds door een zijner getuigen opgeraapt.

Allen, zelfs zij die anders op de hand waren van Adolf, gaven hunne goedkeuring te kennen over het edelmoedig

gedrag van Willem van Groeneveld, en begrijpende, dat op dit oogenblik niets ten zijnen gunste sprak, en na schijnbaar eenige minuten met zich zelve strijd te hebben gevoerd, naderde hij Willem, stak hem de hand toe, die deze onmiddelijk aannam, en zeide:

„Laat ons voortaan vrienden zijn!”

„Ik wensch niets liever,” hernam de goedhartige jongeling, gevolgd door een luid „bravo, bravissimo!” uit aller mond, waarna ieder der aanwezigen zich haastte beurtelings de beide jongelieden de hand te drukken.

„En om deze vriendschap te bezegelen,” vervolgde van Galesloot, „inviteer ik de heeren op een stevig dejeuner bij mijnheer Legrand, de beroemde fransche restaurateur, die zich sedert eenige weken hier gevestigd heeft, ten einde de proef te nemen of de fransche keuken onze hollandsche magen kan bevredigen-”

Een driemaal herhaald „vivat” klonk uit aller mond, daar dit voorstel van Adolf uitmuntend werd gevonden, terwijl een iegelijk hunner volkomen geloofde aan de goede trouw zijner vriendschapsbetuigingen. Alleen van Revelkamp schudde twijfelachtig het hoofd, toen hij de beide kampioenen arm in arm de groep jongelieden zag vooruitgaan naar de genoemde restauratie.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

HET BEGIN VAN EEN DRAMA.

Sedert de veroordeeling van Schmitt en de verdwijning van Muller en Marlin, was Rudolf van Hazenberg geheel van hulp verstoken, om den zoo onverwacht te voorschijn gekomen erfgenaam van het geslacht der van Groenevelds, te vervolgen of hem te schaden. Daarbij kwam nog dat Adeline Fiorini, sedert zij mevrouw van Sakken was geworden, zich geheel van Rudolf had teruggetrokken, terwijl de door hem in het werk gestelde pogingen om haar weer in zijne vroegere magt te verkrijgen, niet gelukten.

Wel scheen zij zich om zijne bedreigingen niet te bekommeren, daar hij even misdadig, zoo niet nog misdadiger was als zij; maar toch was zij bevreesd dat hij haar door eene of andere onvoorzigtige uitdrukking of handeling zou compromitteeren en aldus de plannen, welke zij gevormd had voor de toekomst van haar zoon, in duigen zouden vallen. Zij ontmoetten elkaar slechts zeer zelden en dan nog als bij toeval in gezelschappen, op plaatsen van publieke vermakelijkheid of op wandelingen. Steeds waren zij koel en afgemeten beleefd jegens elkaar, hoewel het inwendig

bij den volleerden schurk kookte, zoodat hij zwoer de gelegenheid om zich te wreken niet ongebruikt te zullen laten voorbijgaan, als die zich voordeed.

Intusschen zette Willem van Groeneveld, ongemoeid door zijn vervolger, zijne studiën aan de hoogeschool voort, die met den schitterendsten uitslag bekroond werden. Het was een dag van zelfvoldoening voor den jongeling, toen hij met glans zijn examen aflegde en tot doctor in de letteren promoveerde. De vele en lange uren van voorbeeldeloze inspanning en ijver voor de studie werden hem ruimschoots vergoed door de tevredenheid, welke hij begreep dat zijn weldoener zou gevoelen. Zoowel aan hem als aan Wilhelmina schreef hij bij die gelegenheid een brief, waarop zijn vaderlijke vriend hem een vleijend antwoord gaf, waarbij zich tevens een briefje bevond van Wilhelmina, die hem evenzoo hartelijk geluk wenschte met zijn schitterend succes. En — zonderlinge verborgenheid van het menschelijk hart — hij stelde het schrijven van de vriendin zijner jeugd, ofschoon dit slechts weinige regels bevatte, op hooger prijs dan de welverdiende loftuitingen van den vader.

Uit den brief van den heer Egtenberg vernam hij tevens, dat deze het voornemen koesterde hem in den aanvang van het volgende jaar eene plaats op zijn kantoor te geven, welk oogenblik vooral door Willem reikhalzend werd te gemoet gezien, daar het hem andermaal als een lid van het gezin onder het vriendelijke dak van den koopman zou doen vertoeven. Het was eene bepaling,

die den jongeling oneindig meer genoeg verschaft dan het vooruitzigt op de grootste maatschappelijke bevordering.

Wanneer mevrouw Egtenberg nog in leven was geweest, zou zij die schikking evenwel nimmer hebben goedgekeurd, ofschoon zij Willem even hartelijk, ja wellicht meer lief had dan met haar echtgenoot het geval was. Die schikking zou haar voorzeker zeer onverstandig zijn voorgekomen, tenzij haar man zich vooraf had vorgenommen te berusten in de waarschijnlijke gevolgen, welke een vertrouwelijke omgang der beide jongelieden zou kunnen te weeg brengen.

Hoe ervaren en berekend in zaken van allerlei aard, was toch hier de goede mijnheer Egtenberg te kortzigtig en te argeloos, en beschouwde hij uit gewoonte zoowel Willem als zijne dochter, nog als kinderen die geene bepaalde genegenheid koesterden.

Wanneer er eenige verontschuldiging voor deze zorgeloosheid van den vader van Wilhelmina kon in het midden gebragt worden, dan was het deze door hem gemaakte opmerking dat zoowel Willem als zijne dochter, gedurende den laatsten vacantietyd van eerstgenoemden, veel minder gemeenzaam met elkaar hadden omgegaan dan vroeger het geval was.

Niet zoo als anders had Wilhelmina er op aangedrongen dat haar jeugdige speelmakker haar op hare wandelingen of uitstapjes, welke zij met hare gouvernante deed, zou verzellen, en in plaats hem, zooals vroeger, hare wan-

gen of lippen te bieden voor een gullen, kinderlijken kus, had zij hem bij zijn vertrek naar de hoogeschool slechts hare hand tot afscheid aangeboden, ofschoon er tranen in hare oogen parelden en de aandoening haar bijna belette te spreken. Ook Willem was meer dan gewoonlijk ontroerd, toen hij van het aanvallige meisje afscheid nam, om het laatste jaar aan de academie te gaan doorbrengen.

Het geval was dat beiden begonnen te beseffen dat het menschelijk hart door de natuur bestemd is tot iets meer dan een eenvoudige perspomp, slechts dienstig om het bloed door de jeugdige aderen te doen vlieten; en wanneer zij nog niet werkelijk op elkander verliefd waren, zou het toch voor een meer opmerkzamen toeschouwer duidelijk geweest zijn dat zij een tamelijk eind op weg waren om het te worden.

Had Willem van Groeneveld dan geheel en al zijne pleegzuster en gezellin op zijne vroegen zwerftogten vergeten?

Tot zijne eer moeten wij deze vraag ontkennend beantwoorden. Want hij verzuimde nimmer, reeds den dag na zijne komst te Amsterdam een bezoek af te leggen bij mevrouw Bloemkolk, terwijl mijnheer Egtenberg gewoonlijk acht dagen vóór zijn vertrek naar Leiden op Welgelegen ging vertoeven, om de drie jongelieden in de gelegenheid te stellen zich naar hartelust in elkanders bijzijn te verheugen, daar Wilhelmina en Anna ook voor elkaar eene teedere vriendschap hadden opgevat.

Behalve het geluk telkens bij Wilhelmina te zijn, kende Willem geen grooter genoegen dan zich met zijne vroegere gezellin eenige uren in de herinnering aan het verledene te verdiepen, waarbij hij zich zelve, niet zonder eenige schaamte te gevoelen, verweet dat het beeld van de dochter zijns weldoeners dat van zijne pleegzuster ver op den achtergrond had geschoven. En toch was Anna van Dijk tot eene liefvallige maagd opgegroeid, die dank zij de liefderijke zorgen van mevrouw Bloemkolk, ook aanspraak kon maken een talentvol en welopgevoed jong meisje te zijn, die zich vrij en onbeschroomd in de aanzienlijkste gezelschappen wist te bewegen, en hoewel niet begaafd met zooveel lichamelijke schoonheid als Wilhelmina Egtenberg, was toch reeds de aandacht van menigen jongeling op haar gevestigd.

Het laatste studiejaar is, figuurlijk gesproken, het langs te van ons leven, ten minste zoo komt het ons voor, daar de andere jaren maar al te spoedig voorbij snellen. Te midden van het jagen en streven in het pas ontloken leven grijpt ons de hand van den mannelijken ernst, voert ons eenige schreden verder met zich voort en levert ons over aan den ouderdom, aan wien de taak blijft overgelaten ons naar het kille graf te geleiden, hetzij vreugde en geluk, of druk en tegenspoed ons op den korten levensweg hebben verzeld. De ontwaking van het zelfbewustzijn, de invloed van gloeiende hartstogten, eenige glimlachjes of lonkjes der grillige fortuin, of het grijnzen van het noodlot, leedgevoel en tranen, blijdschap of

genot, ziedaar in weinig woorden het geheele menschelijk leven geschetst.

Doch vervolgen wij den draad van ons verhaal.

Het zoolang gewenschte tijdstip brak eindelijk voor Willem van Groeneveld aan; hij verliet de hoogeschool, de hartelijkste wenschen van zijne leeraren, de toegenegenheid van bijna alle medestudenten naar zijne nieuwe bestemming met zich nemende. Vooral professor van Hoogestein drukte onzen held met aandoening de hand, daar hij den jongeling had leeren hoogachten, en toen hij afscheid van hem nam, zeide de goede man:

„Zoo gij ooit raad of hulp noodig mogt hebben van een vriend, herinner u dan dat gij er in mij een hebt, die zich gelukkig zal rekenen u van dienst te kunnen zijn. U aan te manen op uw verderen weg door het leven steeds met eere te handelen, beschouw ik onnoodig voor iemand met een karakter als het uwe. Want nog zelden heb ik een jongeling aangetroffen, bij wien de grondbeginselen der eer en die groote beschermengel der deugd, de waarheidsliefde, zoo diep en hecht in de ziel zijn gegrift als bij u het geval is. De hemel zij met u, mijn jonge vriend; het ga u steeds wel op het door u gekozen levenspad!”

De dankbare jongeling deed zijn best om te spreken; hij gevoelde innig, hoeveel hij te danken had aan de belangstelling en de zorgen, door dezen eerwaardigen man steeds aan hem gewijd, die tevens zijne zedelijke opvoeding had geleid. Hij besefte ten volle de welge-

meendheid der woorden van den spreker, en onwillekeurig beschuldigde hij zich zelve van ondankbaarheid, reeds zoolang gereikhald te hebben naar den dag dat hij de akademie en tevens zijn bejaarden vriend zou verlaten.

Na eenige bijna onverstaanbare woorden te hebben gestameld, vatte hij de hand van den professor en drukte die met warmte, terwijl de tranen hem langs de wangen vloeiden.

„Ik weet wat gij zeggen wilt,” hernam professor van Hoogestein, die even aangedaan was als Willem. „Ik hoop nog dikwerf in de gelegenheid te zijn u te zien en te spreken.”

„Dat hoop ik,” stamelde Willem; „want nimmer zal ik de goedheid kunnen vergeten, waarmede ik steeds door u behandeld ben, veel minder nog hetgeen ik aan u te danken heb.”

„Spreek daarvan niet,” antwoordde de hoogleeraar. „Luister nog slechts naar een goeden raad, de laatste wellicht, welke ik u, ten minste in geruimen tijd, zal kunnen geven. Onthoud dien raad goed, want hij is van dieper beteekenis dan gij misschien meent of gelooft.”

Niet zonder eenige verwondering zag Willem den bejaarden man aan, die zonder zoo het scheen, hierop acht te geven, vervolgde :

„Wacht u voor Adolf van Galesloot!”

„Voor mijn vriend?” vroeg van Groeneveld haastig.

„Juist voor hem! Het is u bekend, dat zijn vader is overleden en hem behalve zijn titel een zeer aanzienlijk

vermogen heeft nagelaten, terwijl mijn vriend, de heer Egtenberg tot zijn voogd benoemd is, hoewel hij over eenige maanden reeds meerderjarig zal zijn. Het kan dus niet missen, of gij zult hem ten huize van den bankier dikwerf ontmoeten, en daarom zeg ik u nogmaals en druk het u vooral op het hart: wacht u voor den jonkheer van Galesloot!"

"Toch begrijp ik die raadgeving niet!" hernam Willem nadenkend, als zocht hij in zijne herinnering naar redenen, die de gedane waarschuwing konden wettigen. "Gij zijt te goed en te regtvaardig, waarde heer," ging de jongeling voort, "om mij noodeloos of met opzet in te nemen tegen iemand of argwaan voor hem in te boezemen. En toch," voegde hij er met eene plotselinge opwelling van edelmoedige geestdrift bij, "toch zou ik mijn leven en mijne eer aan Adolf van Galesloot durven toevertrouwen!"

"Ja, uwe eer!" hervatte de heer Hoogestein met hoogen ernst en op bijna berispelden toon. "Vertrouw uwe eer nimmer toe aan iemand, wie hij ook zij; gij zelf zijt de eenige, die daarvoor moet waken. Maar laat, hetgeen ik u gezegd heb, geen al te kwaden indruk op u maken; want het valt hard op uw leeftijd en met uw rondborstig karakter reeds gedrongen te worden de schaduwzijde van het menschelijk karakter te moeten bestudeeren. Overleg steeds bij uzelfen alles wat gij zien en hooren zult en vorm daarna uw eigen oordeel, maar herinner u bovenal mijne waarschuwing. En nu nogmaals vaarwel! Moge God u geleiden en behoeden!"

Met deze woorden nam de brave man afscheid van onzen held, die zich nadenkend op weg begaf naar het station om den trein af te wachten, die hem naar Amsterdam zou brengen. Zijne koffers waren reeds vooruit bezorgd, en peinzend trad hij de wachtkamer 1^e klasse in. Hij kon de ontvangen waarschuwing van den achtenswaardigen professor maar niet uit zijn geheugen verbannen, en tevens evenmin eenige reden vinden, waarom hij Adolf van Galesloot moest wantrouwen, die sedert het tweegevecht in allen ernst getoond had zijn trouwe en oprechte vriend te zijn. Tegenover Willem had hij al zijne trotschheid en de opvliendheid van zijn karakter ter zijde gesteld en bedwongen. Na dien tijd was nimmer de geringste woordenwisseling tusschen hen ontstaan, en wat daarvan ook de reden mogt zijn, het allerminst kon dit worden toegeschreven aan de meerderheid in de behandeling der wapenen, waarvan Willem het doorslaande bewijs had gegeven.

Gelijk de meeste onervaren en edele karakters, beoordeelde hij anderen naar zich zelve. Dit is eene kwaal van het hart, welke echter zeer dikwijls en spoedig door de ondervinding wordt genezen, waartoe Willem van Groeneveld maar al te zeer en op treurige wijze in de gelegenheid zou worden gesteld.

Langzamerhand maakten zijne sombere gedachten plaats voor meer aangename gewaarwordingen, hoe meer hij Amsterdam naderde; hij had zijn goede humoor weer geheel terug, toen de trein stilhield aan het stationsgebouw,

waar hij in de verte het hem bekende rijtuig zag staan van den heer Egtenberg, die hem met zijne gewone minzaamheid te gemoet kwam en hartelijk geluk wenschte met zijne komst. Zelfs de oude koetsier Josef groette den jongeling eerbiedig met zijne zweep, en zoowel op het rondborstige gelaat van dien bejaarden man als op dat van den trouwen huisknecht Barend lag een glans van genoegens verspreid, toen zij Willem terug zagen.

Op weg naar huis bragt de koopman hem zijne welmeenende wenschen met den op zoo schitterende wijze behaalden akademischen graad, en verheugde zich niet minder over de loffelijke getuigenissen, door hem van verschillende zijden ontvangen, omtrent het gedrag en karakter van zijn beschermeling. De woning van den heer Egtenberg bereikt hebbende, werd Willem daar door zijn oom Zachtleven met vreugde en aandoening tevens verwelkomd. De bejaarde boekhouder kon zijne tevredenheid niet verbergen hem zoo in zijn voordeel opgegroeid, weer te zien en fluisterde zijn patroon in het oor:

„Precies zijne moeder, mijne goede nicht Mietje; en wanneer ik hem aandachtiger beschouw, gelijk hij sprekend op zijn vader.”

Mijnheer Egtenberg vergenoegde zich tevreden met het hoofd te knikken, terwijl een vriendelijke glimlach zijn gelaat verhelderde, en zich tot Willem wendende, ziende dat deze reeds een paar malen zeer verlangende blikken naar de kamerdeur had geworpen, zeide hij:

„Gij schijnt eenigermate teleurgesteld, mijn jonge vriend!”

„Ik kan mij niet anders dan gelukkig gevoelen,” was het antwoord van den min of meer verlegen jongeling, „nu het voorregt mij te beurt valt, mijn edelen weldoener terug te zien en te kunnen bedanken voor de mij bewezen goedheid en tevens te betuigen, hoe erkentelijk ik ben voor alle genoten weldaden.”

„Spreek daarover niet. Ik ben en zal steeds uw schuldenaar blijven, en vind mij reeds ruimschoots beloond door het gebruik, dat gij van mijne welwillendheid gemaakt hebt. Zoo gij mij dus genoeg wilt doen, rep dan verder geen woord over dit punt. . . . Ga thans naar uwe kamer, dezelfde van vroeger; gij zult er den weg naar toe dus wel kunnen vinden. Het zal wel onnoodig zijn u tot eenigen spoed aan te manen, daar gij naauwelijks den tijd zult hebben u voor het middagmaal te kleeden, waarna wij gezamenlijk, dat wil zeggen: Wilhelmina met hare gouvernante, Adolf van Galesloot en mijn persoontje naar de opera gaan.”

Zonder te weten waarom, gevoelde Willem eene droevige gewaarwording en verbleekte hij een weinig.

„Het spreekt van zelfs dat gij, zulk een vurig beminnaar en tevens talentvol beoefenaar der muziek, ons verzellen en de gelegenheid niet verzuimen zult het laatste product van Meijerbeer, namelijk de *Africaine* te gaan hooren.”

„Het zal mij een wezenlijk genot verschaffen, in een

zoo aangenaam gezelschap dat voorregt te mogen smaken...
Mag ik tevens vragen hoe mejufvrouw Wilhelmina vaart?"

„Natuurlijk moogt gij vragen hoe mijn lieveling vaart, en ik geloof zeker dat zij het niet zeer aangenaam van u zou vinden, zoo gij niet die vraag deedt; ik zou u evenmin verschoond hebben... Zij is op dit oogenblik met Adolf en de gouvernante naar *Arti et Amicitia*, om eene verzameling uitmuntende schilderijen te bezigtigen. Ik geloof nu uwe nieuwsgierigheid in alle opzigten voldaan te hebben en raad u dus thans naar uwe kamer te gaan, om u straks weer even opgeruimd en vrolijk aan tafel te zien."

Toen Willem zijne kamer betrad, dezelfde welke hij voor zijn vertrek naar de akademie had betrokken, vond hij die niet slechts geheel nieuw gemeubeld, maar tevens voorzien van eene fraaije boekenkast, met eene uitgezochte verzameling boeken gevuld.

Ofschoon evenzeer verheugd als verrast over dit nieuwe bewijs van welwillendheid, dat hem uit dankbaarheid een traan in de oogen deed komen, maakten die gewaarwordingen spoedig plaats voor eene droevige stemming, waarvan hij zich zelve geen rekenschap kon geven. Onwillekeurig kwam de waarschuwing, hem door den hoogleeraar van Hoogstein, ten opzichte van Adolf van Galesloot gegeven, weer voor den geest, en scheen hem de zijdelingsche beschuldiging omtrent de onopregtheid van het karakter zijns vriends minder onwaarschijnlijk als eenige uren geleden. Hij nam dan ook het vaste besluit

die waarschuwing volstrekt niet in den wind te slaan, maar de handelingen van Adolf naauwlettend in het oog te houden. In zijn ongeduld om den onbestemden argwaan, die in zijn gemoed was geslopen, tot een punt van zekerheid te brengen of die voor goed uit zijn hart te bannen, besteedde hij zeer weinig tijd aan zijne kleding en spoedde zich weldra naar beneden, waar hij in de voorkamer Adolf van Galesloot ontmoette. Er waren nu ongeveer anderhalf jaar verstreken, sinds zij te zamen op de akademie hadden verkeerd, welke tijdruimte, hoe betrekkelijk kort ook, eene groote verandering bij beiden had te weeg gebragt.

Adolf, die bijna drie jaar ouder was dan Willem, had reeds een mannelijk voorkomen, verhoogd door een tact van volkomen zelfbeheersching, die hij voornamelijk te danken had aan zijn omgang in de hoogste kringen, waar hij, zoo door zijne geboorte als om het bezit van een groot vermogen, niet slechts zeer gezien, maar ook gevierd was en tot brandpunt strekte van menige mama, die zich in het bezit van ongehuwde dochters mogt verheugen. Hoewel bijna even groot van gestalte, had Willem toch nog iets van dat voorkomen, dat den knaap verried. In vergelijking van den jonkheer was hij tenger; zijn gestel scheen echter uit spieren te zijn zaamgesteld, die eene buitengewone lichaamskracht deden vermoeden; zijne oogen waren beziel met een vuur, die de blikken van anderen voor de zijne deed neerslaan. Bovendien had hij nog dit op Adolf voor, dat hij veel schooner was,

daar diens gelaat, ofschoon in alle opzigten regelmatig, toch eene alles behalve aangename uitdrukking had, vooral wanneer hij ernstig was. Hiervan bewust, trachtte de jonkheer dit gebrek te vergoeden door steeds vrolijker te schijnen dan hij werkelijk was; er speelde doorgaans een lachje om zijne dunne lippen, al kon het den opmerkzamen waarnemer niet ontglippen dat het geen natuurlijk, maar een gedwongen lachje was.

Beide jongelieden herkenden elkander dadelijk, en toch verliepen eenige oogenblikken, alvorens zij elkander toespraken.

Wat ging er om in de harten van beiden, dat hen aldus deed handelen? Was het een onbestemd gevoel of twijfel, zoowel bij den een als bij den ander, of wantrouwen omtrent elkanders bedoelingen?

Meer gewoon en beter in staat zijne werkelijke gewaarwordingen te verbergen dan Willem dat kon, brak Adolf het eerst het zwijgen af, en van zijn stoel opspringende, riep hij:

„Neen neen, ik vergis mij niet; gij zijt het wel, Willem van Groeneveld. Gij zijt waarlijk zoo groot geworden dat ik u naauwelijks zou herkennen.”

„Toch herkende ik u, zoodra ik de kamer binnen kwam,” antwoordde Willem, de hem toegestoken hand hartelijk drukkende.

„Dan zult gij evenmin onze vroegere schooljaren en onze vriendschap vergeten zijn,” sprak Adolf met eenigen nadruk.

„Neen Adolf, geen enkel oogenblik, geen enkel voorval uit dien tijd is mij uit het geheugen gegaan,” hernam Willem welmeenend.

Adolf verbleekte bij die woorden, die een ander wellicht eene hoogere kleur op de wangen zouden gejaagd hebben, daar niet alle voorvallen, in verband met dien tijd, even aangenaam waren voor zijne herinnering. Hij vroeg dus op min of meer bitsen toon :

„Gij hebt toch geen plan mij reeds bij uwe eerste ontmoeting te beleedigen, door mij te herinneren aan een voorval, waaraan ik later steeds met het grootste leedwezen gedacht heb en dat ik hoopte door onze latere vriendschap geheel uit uw geheugen te zijn gewischt.”

„Neen, zoo waar ik leef, dat is mijne bedoeling niet, Adolf!” riep Willem met warmte en vervolgde daarna : „Ik begrijp welk voorval gij bedoelt, doch gij verdenkt mij ten onregte, dat ik daarop heb willen zinspeelen; ik verklaar het u op mijn eerewoord. Dat ik bij het binnentreden dezer kamer minder vrij met u was dan vroeger, is alleen daaraan toe te schrijven dat de omstandigheden veranderd zijn. Vroeger waren wij schoolmakers en eigenlijk beschouwd, nog knapen; thans zijt gij een man geworden met een adellijken titel en een groot fortuin, terwijl ik nog steeds een weinig beteekend en afhankelijk wezen ben. Daarbij verhinderen mijne beginselen mij, iemand die boven mij verheven is, mijne vriendschap op te dringen of er om te vleijen,

hoewel ik mijne vrienden nog even opregt liefhe' als vroeger..."

"Ik zou het ook niet gaarne anders verlangen," hernam Adolf. "En wanneer gij ook al iets deedt, dat mij minder aangenaam zou zijn, dan verwisselden wij slechts van rollen. Vroeger heb ik u om uwe vriendschap gevraagd, zoodra ik begreep hoe uw lofwaardig en edel gedrag afstak bij mijne aanmatigingen en hoe onverdiend ik u beleedigd had. En hoewel gij vermeent dat mijn titel en rijkdom mij regt geven op meerdere onderscheiding, zou ik beiden liever derven als ik daardoor de vriendschap moest missen van hem, dien ik heb leeren achten."

Er lag blijkbaar zooveel opregtheid in die woorden en zooveel hartelijkheid in den toon, waarop ze gesproken werden, dat Willem elken zweem van argwaan liet varen en dezelfde gedachte van des morgens weer bij hem opkwam, namelijk dat professor van Hoogestein zich deerlijk vergist moest hebben in het karakter van zijn vriend Adolf van Galesloot.

Op dat oogenblik traden Wilhelmina en hare gouvernante binnen, waardoor het gesprek der jongelieden werd afgebroken. Verwonderd staarde Willem zijne vroegere speelgenoot aan. En niet zonder reden; want in het laatste jaar had eene belangrijke verandering met de eenige dochter van Egtenberg plaats gegrepen. Hare bevallige gestalte begon reeds die vormen te vertoonen, welke uitsluitend het voorregt zijn der vrouwelijke kunne. Zij was

om zoo te zeggen, bijna eene volwassen vrouw geworden, en niet slechts naar het ligchaam, maar ook naar den geest uitstekend ontwikkeld, welk laatste voorregt zij te danken had aan de voorbeeldige zorgen der gouvernante, die niets gespaard had om haar kweekeling eene nette opvoeding te geven en de bij haar sluimerende gaven van verstand en hart op de voordeeligste wijze te doen ontwikkelen. En ofschoon zij te dien opzigte hare taak zoo goed als volbragt kon beschouwen, daar Wilhelmina hare lessen gereedelijk ontbeeren kon, had zij voldaan aan het verzoek van den heer Egtenberg, om voortaan als jufvrouw van gezelschap of liever als eene moederlijke vriendin bij zijne dochter te blijven.

Adolf van Galesloot verbleekte op nieuw, eene boosaardige uitdrukking flikkerde in zijne oogen, welke hij onafgewend op de beide jongelieden gevestigd hield. Het gewone, vriendelijke lachje, dat steeds om zijne lippen speelde, maakte plaats voor een schamperen glimlach; zijn hatelijke blik bleef op hen rusten, zonder evenwel het vermogen te bezitten de hartelijke begroeting te verhinderen tusschen Willem en Wilhelmina, die onbewust waren dat zij zoo oplettend bespied werden. Met toenemende woede zag hij beiden blozen, en merkte zeer goed de verlegenheid, welke zich na de eerste ontmoeting op hun gelaat duidelijk afteekende.

Wat kon die plotselinge verandering te weeg brengen bij den jongeling, die eenige oogenblikken vroeger schijnbaar zoo rondborstig was? Beminde hij misschien het

aanvallige meisje? Neen, Adolf beminde haar niet, en toch hoopte hij de dochter van den koopman eenmaal de zijne te zullen noemen, niet zoozeer om het groote vermogen, dat zij te wachten had en dat hij, hoewel zelf schatrijk, geenzins als eene onverschillige zaak beschouwde, maar vooral om daarmede Willem van Groeneveld te grieven en hem te leur te stellen.

Zooals 'wij vroeger reeds gezegd hebben, waren de vriendschapsbetuigingen van den adellijken losbol slechts geveinsd geweest, en dienden enkel om zijne voorgenomen vernedering te bemantelen. In het binnenste van zijn gemoed koesterde hij tegen den edelmoedigen jongeling een onverzoenlijken haat, die met de onaangename ontmoeting te Ouderkerk begonnen en in den loop der jaren eer toe- dan afgenomen was. Professor van Hoogstein had zich dus niet bedrogen, toen hij Willem, dien hij liefhad om zijne goede hoedanigheden, voor Adolf van Galesloot waarschuwde.

Geen der drie jongelieden droeg kennis van de overeenkomst, vroeger gemaakt door den bankier Egtenberg met den vader van Adolf, om hunne kinderen op later leeftijd met elkander te vereenigen. Intusschen hadden anderen zeer goed opgemerkt, dat Egtenberg op eene in het oog loopende wijze de bezoeken van den jeugdigen van Galesloot aanmoedigde.

De maaltijd, waar men, na het boven medegedeelde in de voorzaal, spoedig aanzat, was weldra afgelopen, om zich tijdig naar den schouwburg te begeven. En ook

daar werd de woede van den adelijken veinzaard opgewekt door eene schijnbaar onbeduidende zaak.

Willem had namelijk op zijne toilettafel een half ontloken witte rozenknop gevonden, en gissende wie die er had neergelegd, de bloem in het knoopsgat van zijn jas gestoken. In het rijtuig stappende, had Adolf dit opgemerkt, en zijne blikken vestigende op het kapsel van Wilhelmina, zag hij tot zijne niet geringe ergernis, dat daarin eenige dergelijke knoppen gevlochten waren.

Onder zeer verschillende gewaarwordingen woonden de vijf personen dien avond de voorstelling bij. Voor den koopman en de gouvernante ging geen enkele noot van de schoone muziek, geen enkel woord der opera verloren, terwijl Willem en Wilhelmina, hoewel overigens zeer gesteld op en veel kennis hebbende van fraaije muziek, er weinig acht op gaven, daar beiden zich, na zoo geruimen tijd gescheiden te zijn geweest, te gelukkig gevoelden in elkanders bijzijn. Dit was trouwens niet te verwonderen, in aanmerking genomen de gehechtheid, welke zij reeds als kinderen voor elkaar gekoesterd hadden en die na de wonderbare redding uit de magt van van Scherpenzeel niet verminderd was.

Wie echter dien avond Adolf van Galesloot opmerkzaam had gade geslagen, zooals hij achter in de loge als het ware zat weggedoken, zou in hem het verpersoonlijkte beeld herkend hebben van den nijd, die tot woede en razernij leidt. Geen oogenblik hield hij de oogen op het tooneel gevestigd; evenmin boeiden de welluidende toonen

van muziek of zang zijne aandacht. Zijne bespiedende blikken waren onafgewend gerigt op de van geen kwaad bewuste jongelieden; beurtelings verwenschte hij de muziek en de luidruchtige toejuichingen der toeschouwers, die hem beletten eenige woorden van hun gesprek op te vangen. Zijne toenemende woede niet langer kunnende bedwingen, stond hij op en liet onwillekeurig zijne blikken dwalen langs de loges, om een oogenblik daarna met eene kleine verontschuldiging de loge te verlaten van zijn voogd, waar hij zich niet langer op zijn gemak gevoelde.

Dat Adolf van Galesloot zich verwijderde, was evenmin Willem als zijne lieftallige gezellin onwelkom, daar zij als het ware instinctmatig begrepen dat zijne blikken onop houdelijk op hen gerigt waren; en op nieuw sloop de argwaan in het gemoed van Willem, dat de vriendschap, welke Adolf hem toedroeg, niet zoo opregt was als hij hem wilde doen gelooven.

„Waarom zou Adolf ons zoo plotseling verlaten?” vroeg Egtenberg, verwonderd over het heengaan van zijn pupil, terwijl ook hij zijn tooneelkijker op de naburige loges rigtte.

De gouvernante vergenoegde zich met even te glimlagchen, te gelijk omziende naar de beide jongelieden, die in een druk gesprek gewikkeld waren. Zij begreep volkomen de onaangename positie van Adolf, die naar hare meening ongetwijfeld verreweg de voorkeur zou gegeven hebben naast Wilhelmina te zitten, in plaats het

voorregt te genieten naast den vader geplaatst te zijn, die gedurende den avond bijna geen enkel woord tot hem gesproken had, daar de voorstelling hem te zeer boeide.

Ofschoon het vermoeden der gouvernante volkomen juist was, bestond er nóg eene afdoende reden, dat Adolf zich zoo plotseling verwijderde, welke reden hem wel eenigzins tot verontschuldiging strekte. En welligt ook was er nog eene derde reden, die wij later zullen aanstippen.

Bepalen wij ons vooreerst bij de tweede reden. Toen de afgunst en wrevel het hoogste toppunt bij hem bereikt had en hij, gelijk wij weten, zijne blikken langs de loges liet gaan, bemerkte hij in een derzelve zijne tante, mevrouw Bloemkolk, die hij besloot zijne opwachting te gaan maken.

Had hij werkelijk achting voor zijne tante? Te oordeelen naar zijn heerschezuchtig en opvliegend karakter, kunnen wij die vraag niet toestemmend beantwoorden, daar zoowel zij als professor van Hoogstein zeer goed het wezen van den schijn wist te onderscheiden en vooral zijne tante hem meermalen harde waarheden had doen hooren; iets dat hij nimmer vergaf. Zijne tante wist dit zeer goed, maar zij kende tevens zijne hebzucht en begreep dat haar vermogen, hetwelk hem als haar naaste erfgenaam na haar dood voor het grootste gedeelte moest toevallen, zeer veel gewigt in de schaal legde, zoodat hij zich veel liet welgevallen, hetwelk zijn trots anders niet zou geduld hebben.

De derde door ons genoemde reden was deze: dat hij naast zijne tante een jeugdig meisje zag zitten van buitengewone schoonheid, en wel Anna van Dijk, die hare weldoenster naar de opera had verzeld. Bij al de ondeugden, welke Adolf van Galesloot bezat, was die van het najagen van verboden genot niet de minste en niets werd door hem ontzien, wanneer hij zijne oogmerken kon bereiken. Elk schoon meisje of vrouw, onverschillig van welken rang of stand, wekte zijne hartstogten op, en reeds als student had hij meer dan een offer gemaakt, doch het steeds zoodanig weten aan te leggen dat men hem wel van die ongeoorloofde uitspattingen en verfoeijelijke handelingen verdacht, doch ze hem nimmer openlijk of overtuigend kon bewijzen.

Bij meer dan eene gelegenheid had hij het bevallige gezelschapsjuffertje op onverholen wijs zijne bewondering te kennen gegeven en haar zijne hulde gebragt, doch steeds zonder eenig gunstig gevolg, hetgeen den hartstogtelijken jongeling nog te meer aanspoorde zijn oogmerk niet te laten varen. Slechts de argus-oogen zijner tante hielden hem in ontzag, ofschoon hij steeds voortging het schuldelooze meisje, dat door hem beschouwd werd als verre beneden hem te staan, met zijne overdreven beleefdheden lastig te vallen, daar hij begreep dat zij uit achting voor hare weldoenster zijne dikwerf beleedigende handelingen voor haar verzweg.

Zoodra Egtenberg zijn pupil in de loge zijner tante zag binnentreden, maakte hij daarop Willem en Wilhelmina

opmerkzaam, die nu insgelijks hunne blikken daarheen rigtten.

„Herkent gij die jonge dame aan de linkerzijde van mevrouw Bloemkolk?” vroeg Wilhelmina half fluisterend.

„Zekerlijk!” antwoordde Willem.

„Zij is toch zeer veranderd gedurende den langen tijd, dat gij haar niet gezien hebt, hetgeen nu wel ongeveer twee jaar zal geleden zijn.”

„Dat is zoo; maar het hart heeft een uitmuntend geheugen, en gij kunt u niet voorstellen hoezeer ik gehecht ben aan mijne pleegzuster, met wie ik zoovele wederwaardigheden het hoofd heb moeten bieden. Zij heeft een braaf en edel karakter, hetgeen haar dan ook ten volle waardig maakt uwe vriendin te zijn, niettegenstaande hare geringe afkomst.”

„Ik heb haar even lief of zij mijne eigen zuster was,” hernam Wilhelmina. „Doch ik moet u eerlijk bekennen, dat toen zij voor eenigen tijd geleden met mevrouw Bloemkolk en den ouden heer van Galeslout uit Italië terugkwam, ik haar nauwelijks herkende. Gij ziet dus dat de trekken van iemands gelaat door den tijd veranderen.”

„De trekken op zich zelve ja, dat moet ik toestemmen, maar de uitdrukking niet. Of denkt gij,” voegde hij er met nadruk bij, „dat de jaren ooit in staat zouden zijn, bij mij de herinnering aan uwe trekken uittewisschen?”

De blik van hartstogtelijke bewondering, die deze woorden verzelde, bragt een donkere blos op de wangen van Wilhelmina te voorschijn en bevreesd dat hij haar mis-

schien met die woorden eenigermate gekrenkt had, zweeg Willem en staarde verlegen voor zich. Na eene korte tusschenpoos echter, waarin beiden het stilzwijgen hadden bewaard, zag de jongeling haar weer in de oogen en vroeg fluisterend:

„Gij zijt immers niet verstoord op mij, Wilhelmina? Herinner u dat gij mij meermalen gezegd hebt, dat mijne opregtheid u steeds genoeg deedt.”

„Dat is nog altijd het geval,” antwoordde het bevalige meisje eenigzins brdeesd, terwijl zij hare wangen op nieuw hevig voelde gloeijen. „Buitendien,” vervolgde zij snel, „waarom zou ik verstoord op u zijn? Zijn wij niet jaren gewoon elkaar als broeder en zuster te beschouwen? En is dit niet steeds het verlangen van mijn vader? Waarom zouden wij dan niet op die wijze voortgaan?”

De meest verfijsnde coquetterie kon den jongeling niet meer in het naauw gebragt hebben dan Wilhelmina met hare vragen, waarop Willem intusschen het antwoord schuldig bleef. De hem aangeboren waarheidsliefde schreef hem in dit opzigt zijn pligt voor, en wanneer deze deugd eenmaal wortel heeft geschoten in het gemoed, behoedt zij voor vele gevaren of maakt ze meestal onschadelijk.

In de pauze deed mijnheer Egtenberg aan Willem het voorstel, een bezoek te gaan brengen aan mevrouw Bloemkolk, die steeds hare ingenomenheid had te kennen gegeven met den jongeling, wiens rondborstig en edel karakter zij op de regte waarde had leeren schatten. Willem nam gaarne dat voorstel aan, te meer daar hij dan gelegenheid

zou hebben eenige woorden met zijne pleegzuster te kunnen spreken.

Zoodra Willem de loge binnentrad, stak mevrouw Bloemkolk den jongeling dadelijk hare hand toe, terwijl een hoogroode bloes het gelaat van Anna van Dijk bedekte, toen zij den gezel harer kinderjaren terugzag, hetgeen den opmerkzamen en giftigen blik van Adolf van Gale-sloot niet ontging en hem met op elkaar geklemde tanden deed mompelen :

„Overal treedt die verwenschte bedeljongen mij in den weg. . . . Zou zij hem ook beminnen?”

Nog waren vier andere oogen met eene bijzondere uitdrukking op Willem van Groeneveld gevestigd, namelijk die van eene dame, wier eerste jeugd reeds voorbij was, ofschoon zij nog altijd aanspraak kon maken op schoonheid, terwijl de andere twee toebehoorden aan een jong mensch van ongeveer twintigjarigen leeftijd. Op zijn zuiver ovaal rond gelaat, dat een beeldhouwer tot model had kunnen strekken, stond op onmiskienbare wijze goedheid des harten geschreven. Het vertoonde nu echter een ligte pijnlijke trek, toen hij eerst Willem van Groeneveld en daarna Anna van Dijk onderzoekend en met zekere angstige spanning aanzag. Klaarblijkelijk scheen er tusschen de nog altijd schoone vrouw van middelbaren leeftijd en dien slank gebouwden jongeling, wiens tipe eene itali-aansche was, eene sprekende familie-gelijkenis te bestaan.

Er bevond zich nog een persoon in de loge en wel de echtgenoot van die dame, een man van nagenoeg zestig-

jarigen leeftijd, rond, blozend en goedaardig van uitzigt, en volkomen de tipe van den eerlijken, oud-hollandschen koopman. Het was de rijke zeepzieder van Sakken; zijne vrouw de gewezen gouvernante van Wilhelmina, mejufvrouw Adeline Fiorini, die wij reeds in zoo verschillende omstandigheden hebben leeren kennen, alsmede haar zoon Philippo, die door van Sakken bij zijn huwelijk met Adeline was erkend, zooals te begrijpen is, op aansporing zijner moeder, om hem daardoor eene aanzienlijke erfenis te verzekeren, daar die van het geslacht der van Groenevelds haar al meer wisselvallig voorkwam, vooral na het vernemen der tijding dat de waarschijnlijk regtmatig erfgenaam als uit den dood was herrezen. Eene zekere bijgeloovige aandoening, zoo geen vrees had zich toen van haar meester gemaakt aangaande dien knaap, die als door een wonder aan de woede der elementen ontkomen en door de zee, die zoo zelden hare offers teruggeeft, weder uitgeworpen was.

Toen dus mevrouw Bloemkolk zoowel den heer Egtenberg als Willem van Groeneveld aan de beide echtgenooten voorstelde, ontstelde mevrouw van Sakken eenigzins; zij staarde hem nieuwsgierig en met eenige ongerustheid aan, terwijl mevrouw Bloemkolk vervolgens de beide heeren voorstelde als hare sedert korten tijd op het buiten Rustenburg gevestigde bureu.

Het gelaat van Philippo helderde merkbaar op, toen hij vernam dat Anna van Dijk de pleegzuster was van van Groeneveld, op wiens gelaat niet de minste ontroe-

ring, maar minzame welwillendheid en levendige belangstelling te lezen was.

Wat dit eveneens het geval bij Anna van Dijk en bloosde zij daarom zoo hevig bij het weerzien van haar pleegbroeder?

Die vragen kunnen wij moeilijk beantwoorden, daar het hart der vrouw bijna niet is te doorgronden en de meesten in hooge mate de kunst bezitten hare geheimste gedachten en wenschen te verbergen.

Met blijkbare belangstelling en hartelijkheid had Willem zijne pleegzuster de hand gedrukt, en blonk in zijne oogen een gevoel van blijdschap; doch zijne blikken waren niet zoo vurig als wanneer hij ze op Wilhelmina Egtenberg vestigde. Hij verlangde dan ook terug te keeren naar de loge, om het zoete gesprek met haar weer voort te zetten, aan welk verlangen spoedig voldaan werd, daar de orkestleden reeds terugkeerden en hunne instrumenten stemden, om de laatste acte der *Africaine* te accompaneeren.

Na het eindigen der opera keerde het gezelschap, behalve Adolf van Galesloot, naar huis terug, en Willem verbeeldde zich dat hij de kleine hand van Wilhelmina in de zijne voelde beven, toen zij elkander goeden nacht wenschten.

Vreemd was het dat zijne gedachten, nadat hij zich te bed had begeven, zich meer bezig hielden met het beeld van de dochter zijns weldoeners dan met dat zijner insgelijks bevallige pleegzuster. Niet dat hij minder belang in

haar stelde dan vroeger; integendeel, zijne genegenheid was onverminderd dezelfde gebleven voor de voormalige deelgenoot zijner omzwervingen in de hem nog zoo onbekende wereld.

Vreemd, zeiden wij. En toch was het dit in geen deele. De zaadkorrels der liefde, der zuivere, welgemeende liefde ontkiemen met eene verbazingwekkende snelheid, als de grond waarin zij vallen, rein is en wanneer ze daarin gestrooid worden door de hand der sympathie. En alvorens men er de bewustheid van heeft, ontwikkelen zich de plantjes, tener, schuchter en bevreesd voor de minste aanraking met de onbescheiden nieuwsgierigheid, tot eindelijk de bloem, de reine, liefelijke, geurige bloem uit Edens hof afkomstig, te voorschijn komt om de getuigenis af te leggen dat de aardsche zaligheid, dat hemelsche geschenk, voor ons nog niet verloren is.

Onder de aangenaamste indrukken viel onze jonge vriend eindelijk in een verkwikkenden slaap. Ontwakende, waren zijne eerste gedachten aan het voorwerp zijner vereering en de daarop volgende aan Anna gewijd, die hij dien dag een bezoek wenschte te brengen om nogmaals met haar een vertrouwelijk gesprek te hebben, zooals beiden vroeger zoo herhaaldelijk gevoerd hadden.

„Ik vind uw verlangen om een bezoek op Bloemlust af te leggen, zeer natuurlijk,” zeide Egtenberg, toen Willem hem in den loop van dien morgen zijn voornemen te kennen gaf. „En daarbij kunt gij uw tijd bezwaarlijk beter besteden, daar ik het plan heb heden middag met

Wilhelmina voor een paar dagen uit de stad te gaan, naar hare tante, de zuster mijner onvergetelijke echtgenoot, die even buiten Arnhem woont... Ik had gemeend," voegde de koopman er bij, „u voor die paar dagen bij Adolf van Galesloot te laten logeeren."

Daar deze schikking volstrekt niet strookte met de plannen van Willem, zeide hij tot zijn weldoener er de voorkeur aan te geven thuis te blijven, en tevens van die gelegenheid gebruik te maken zijne vrienden en kennissen te gaan bezoeken. Mijnheer Egtenberg voegde zich gaarne naar de wenschen van zijn aangenomen zoon en stelde tevens zijn rijtuig te zijner beschikking, om daarvan gebruik te maken alsof hij het kind van den huize was.

„Zoodra het rijtuig, dat ons naar het station van den rijnspoorweg zal brengen, terug is, kunt gij er dadelijk gebruik van maken om daarmede naar Bloemlust te gaan. Ik heb niet noodig bevelen te geven dat de bedienden u in alles gehoorzamen, daar gij volkomen de zoo moeilijke kunst verstaat u bij een ieder bemind te maken, zoodat allen u even gaarne mogen... In het laatste dezer week keeren wij stellig terug; en nu, beste Willem, zou ik mijzelf als een zeer slechte vaderlijke vriend beschouwen, wanneer ik u niet waarschuwde voor de vele, u nu nog onbekende gevaren, die in deze stad ieder jongmensch omringen bij elke schrede, welke hij doet. Aan de mij bekende vastheid van uw karakter, aan uw eergevoel en pligtbesef en aan uw heilig voornemen steeds verstandig

te handelen, twijfel ik volstrekt niet. Professor van Hoogestein, die de bijzondere gaaf bezit om de menschen naar hunne regte waarde te schatten, heeft een zeer hoogen dunk opgevat van uw karakter, zooals hij mij meermalen mondeling en schriftelijk heeft te kennen gegeven.

„Niettegenstaande dit alles koester ik toch eene onbekende vrees voor u, en wel door uw gebrek aan ondervinding, zooals ik dat bedoel. Gij gaat thans eene wereld betreden, waarin van de honderd personen, die gij ontmoeten zult, tachtig u zullen pogen te misleiden. Ik geef u dus den raad goed uit uwe oogen te zien en nimmer den uiterlijken schijn voor werkelijkheid te beschouwen, en vooral niet alle betuigingen van vriendschap en sympathie voor zuivere munt aan te nemen, daar zij, die dikwerf het meest er op uit zijn u om de een of andere beweegreden te vleijen en met vriendschapsbetuigingen te overladen, juist diegene zijn die u het opregtst en meest waarheidlievend zullen voorkomen.”

„Als het tafreel dat gij daar schetst, in de werkelijkheid aldus bestaat, en ik vermag daaraan uit uw mond niet te twijfelen,” antwoordde Willem, „dan zou ik bijna verlangen in het geheel geen kennis aan te knooien met de zoogenaamde groote wereld.”

„Dat toch zeer verkeerd van u gehandeld zou zijn,” hernam de koopman; „het is zeer noodzakelijk dat gij de wereld leert kennen, waarin gij bestemd zijt in het vervolg te verkeerem.”

„Ik wil gaarne gelooven dat het eene noodzakelijkheid

is, maar vergun mij u op te merken dat ik die zeer droevig vind, daar het zeer hard moet vallen zich zoo op eens alle illusiën van vriendschap en genegenheid ontnomen te zien."

"Het is slechts de les der wereldsche ondervinding, mijn beste Willem. Het is wel een treurige, doch niet minder nuttige les en raadgeving. Het is dan ook niet mijne bedoeling u te zeggen, dat gij alles en allen moet wantrouwen, maar gij moet uw vertrouwen toetsen aan uw gezond verstand, en alvorens de eerste de beste dat vertrouwen te schenken, eerst onderzoeken en beproeven of hij het verdient. Voorzigtigheid en opmerkzaamheid zijn daartoe de eerste vereischten, en ofschoon gij ook die eigenschappen bezit, zijn ze toch nog niet altijd de onfeilbare waarborgen, dat men u niet misleidt."

Na dit voor Willem even leerzame als belangrijke gesprek begaf hij zich naar zijne kamer, bragt die raadgeving in verband met de waarschuwing, hem door den hoogleeraar van Hoogestein gegeven, en vond er maar al te zeer stof in er ernstig over na te denken.

In den loop van dien morgen kwam Adolf van Galesloot zijn voogd een bezoek brengen, dien hij echter niet ontmoette daar deze zich reeds naar zijn kantoor had begeven.

De jonkheer vond Wilhelmina en hare gouvernante, benevens Willem in de voorkamer bijeen. Na de dames gegroet te hebben, maakte hij eenige verontschuldiging omtrent zijn vertrek uit hun gezelschap in den schouwburg, den vorigen avond, voorgevende dat zijne tante, mevrouw

Bloemkolk, hem gewenkt en vervolgens verzocht had hem naar de woning van mijnheer van Sakken te verzellen, welke uitnoodiging hij niet had durven afwijzen. Onder de mededeeling van deze woorden hield hij onafgewend zijne blikken gerigt op Willem, als wilde hij op diens gelaat den indruk lezen, die deze mededeeling bij hem te weeg bragt.

Goedhartig en waarheidlievend als Willem was en geheel de les vergetende, straks nog van den heer Egtenberg ontvangen, nam hij die verontschuldiging, even als Wilhelmina, voor goede munt aan. De gouvernante echter, die dieper zag dan de beide jongelieden, begon te glimlagchen, zoodat Adolf, gedreven door een vlaag van zijne gewone aanmatigende heerschezucht, haar toevoegde:

„Gij glimlacht, mejufvrouw. Mag ik u verzoeken mij te zeggen, waarom gij iets ongeloofelijks of belagchelijks in mijne woorden vindt?”

„Belagchelijk vind ik ze niet, mijnheer,” was haar antwoord. „En wat betreft het ongeloofelijke, dit wil ik niet beslissen. Ik glimlach om uwe kunstige verontschuldiging, die mij herinnert aan eene anecdote, welke ik ergens gelezen heb, en waarin eene dusdanige verontschuldiging vergeleken wordt bij de bedrevenheid eener borduurster.”

„Ik kan volstrekt niet de minste overeenkomst vinden met de door mij gesproken woorden en eene borduurster,” hernam Adolf, uit de hoogte op de gouvernante nederziende.

„Ik zie er evenmin veel overeenkomst in,” zeide Wilhelmina, de gouvernante lagchend aanzierende.

„Dat verwondert mij niets,” sprak de verstandige vrouw, die niet veel op had met de aanmatigingen, welke de jonkheer zich steeds veroorloofde en waardoor hij dikwerf te kort schoot in de beleefdheid, die elke vrouw van een welopgevoed man mag verwachten. Daarbij rekende zij zich volstrekt niet afhankelijk van hem. „Wil ik u die anecdote eens verhalen, of liever staven met een voorbeeld, dat ik toevallig hier bij de hand heb.”

„Niets zal mij aangenamer zijn,” antwoordde Adolf, hoewel het zamentrekken van zijne wenkbrauwen het tegendeel bewees.

„Gij hebt gelijk, mijnheer van Galesloot; want niets gaat boven een ophelderend voorbeeld,” vervolgde de gouvernante. „Doch laat mij aanvagen.” En te gelijker tijd van het naast haar staande werktafeltje een fijn linnen doekje nemende, waaraan zij nog eenige oogenblikken geleden bezig was met borduren, reikte zij het den jonkheer over, die het onwillekeurig aannam en van alle zijden bekeek, zonder te begrijpen, wat daarvan de bedoeling was. Zij kwam hem echter te hulp en vroeg:

„Hoe vindt gij dit borduurpatroon, mijnheer van Galesloot?”

„Inderdaad, zeer lief en keurig gewerkt,” antwoordde hij met een schamper lachje.

„En vindt gij de teekening regelmatig?”

„Voor zoover mijn oordeel reikt, vind ik er niets onregelmatigs in.”

„Ik ben het niet met u eens, en wanneer gij het naauwkeurig beschouwt, zult gij ongetwijfeld mijn gevoelen deelen,” zeide de gouvernante op eenigzins ernstigen toon.

„Ik zie niet in dat er eenige aanmerking op te maken is; ik ontdek geen enkele afwijking. Doch ja, hier vind ik eene kleine afwijking van het patroon, maar die aan de fraaiheid volstrekt geen afbreuk doet; zij versiert veeleer dan te ontsieren, hoewel de regelmatigheid er door verbroken wordt.”

„Juist, dat is het. Maar aangezien elk waarom een daarom heeft, moet gij mij eens openhartig vertellen, waarom die afwijking plaats heeft. Het zal mij verwonderen, als gij die vinden kunt. . . . Houdt het doekje eens tegen het licht.”

Adolf voldeed daaraan en bezag het voorwerp op nieuw met de grootste opmerkzaamheid.

„Ik zou wel durven wedden, dat gij het toch niet raden kunt,” zeide de gouvernante.

„Daarin vergist gij u,” antwoordde Adolf, verheugd over zijne vindingrijkheid. „Ik heb het reeds gevonden. . . . Het is omdat . . . omdat . . .” De jonkheer aarzelde voort te gaan, begrijpende dat hij gevangen was in den hem gespannen strik.

„Gij hebt mijne nieuwsgierigheid in hooge mate gaande gemaakt,” sprak nu Wilhelmina.

Aldus in het naauw gebragt, moest Adolf wel vervolgen, en het doekje onverschillig op het werktafeltje werpende, zeide hij:

„Die afwijking van het patroon moet dienen om de glee, die in het doekje is. . . .”

„Te verbergen,” viel Willem lagchende in. „Men zou uit deze fijn uitgedachte vergelijking bijna moeten gelooven, dat mejufvrouw Marie aan uwe verontschuldiging van zoo even twijfelde.”

„Daar het oordeel van mejufvrouw voor mij geen punt is om er ernstig over na te denken, zullen wij het gesprek maar niet verder voortzetten,” zeide Adolf, en zich daarna tot Willem wendende, vervolgde hij deftig: „Mannen — en hij legde een bijzonderen nadruk op dit woord — hechten slechts weinig of in het geheel geen waarde aan het oordeel van vrouwen en kinderen.”

Het gelaat van Willem werd bij deze aan beleediging grenzende woorden met een donkeren blos overtogen, daar hij begreep dat ze op Wilhelmina en hare gouvernante gemunt waren, hetgeen hem diep trof, daar hij niet vermoeden kon dat Adolf hem met het woord kinderen bedoeld had, om zich zelve in zijn eigen oogen tot man te verheffen, daar beiden te naauwernood twee jaren in leeftijd verschilden, en wat het voorkomen betrof, bijna gelijk stonden.

Wilhelmina bemerkte zeer goed wat er in het gemoed van Willem omging, en om alle onaangename woordenwisselingen tusschen de beide jongelingen te voorkomen, zeide zij, zich tot Adolf wendende, alvorens Willem gelegenheid had een meer of minder scherp antwoord te kunnen geven :

„Als gij soms papa mogt willen spreken, Adolf, dan zult gij hem zonder twijfel op het kantoor vinden.”

„Ofschoon ik uwe papa gaarne had willen spreken, moet ik u toch zeggen, mejufvrouw, dat mijn bezoek evenzeer u gold.”

De jonge dame maakte eene koele buiging.

„Ik vrees echter,” vervolgde hij, „dat ik een ongepast uur heb gekozen.”

Een oogenblik bewaarden alle drie het stilzwijgen, terwijl de gouvernante, die zeer goed hare wereld kende, zijne onbeleefdheden niet eens hare aandacht scheen waardig te keuren en zich weer aan haar arbeid begeben had.

Eindelijk begreep Adolf dat deze stilte niet langer mogt duren en al zijne zelfbeheersching en geveinsdheid te hulp roepende, zeide hij:

„Mijne luimen zijn steeds mijne grootste vijanden geweest. Eenmaal had mijne drift mij bijna de vriendschap van Willem doen verliezen, en nu weer hebben mijne onberaden woorden u en uwe gouvernante boos op mij gemaakt.”

„Mejufvrouw van der Velden is mijne gouvernante niet meer,” antwoordde Wilhelmina bedaard doch ernstig. „Zij is mijne vriendin, mijne tweede moeder, aan wie ik zeer veel verpligting heb; elk onheusch woord, dat haar wordt toegevoegd, treft mij meer dan eene belediging, mij zelve aangedaan. Want zooals gij daar even zeer teregt hebt aangemerkt, ben ik nog slechts een kind en heb juist als gij mijne luimen en nukken.”

De anders zoo volleerde vrouwenleijer begreep maar al te zeer, dat hij door dit gesprek zeer gedaald was in de achting der beide dames en hij door Willem verreweg in de schaduw was gesteld, terwijl hij integendeel gedacht had hem de loef te zullen afsteken. Zijn spijt dus met groote moeite bedwingende, trad hij op mejufvrouw van der Velden toe met dien glimlach op de lippen en met die meesterlijk geveinsde rondheid en openhartigheid, waarmede hij Willem den vorigen dag zoo zeer had ingenomen en misleid, en vroeg haar, zoo het scheen, welgemeend om vergeving, zoodat zelfs de ervaren vrouw er door bedrogen werd. De steen des aanstoots werd gereedelijk ter zijde gelegd en Wilhelmina reikte Adolf met een vriendelijk lachje de hand, hem toevoegende:

„Zoo is het goed, beste Adolf. Gij weet dat gij mij geen grooter genoegen kunt doen dan door vriendelijk te spreken en zooals uw karakter medebrengt, opregt en rondborstig te handelen.”

Adolf gevoelde zeer goed de berisping, die in deze woorden lag opgesloten, doch de liefalligheid der spreekster nam er het bittere van weg, zonder den indruk echter geheel uit te wisschen. De haatdragende jongeling nam zich evenwel voor om haar dit later, wanneer hij meerdere regten op haar zou verkregen hebben, wel deugdelijk te laten gevoelen, terwijl het zijn haat voor Willem nog meer deed toenemen.

Hij begreep voorts dat langer hier te blijven niet raadzaam was en hem meer na- dan voordeel zou brengen in

de goede meening der beide dames, ofschoon hij daaraan niet veel waarde hechtte. Hij stond dus op om heen te gaan en bood Willem schijnbaar hartelijk de hand, hetgeen deze, niettegenstaande de wijze les van den heer Egtenberg voor goede munt aannam, met opregt gemeende hartelijkheid zoodat hij die hand greep en vriendschappelijk schudde.

„Ik had het plan u uit te noodigen mij naar de Spiegelstraat te verzellen, om den landauer en de beide paarden, die ik gekocht heb, te bezigtigen. Doch ik geloof dat het beter is alleen te gaan, daar het gezelschap der dames meer aantrekkelijkheid voor u zal hebben dan het mijne.”

Ten einde geen verdere reden tot verwijdering tusschen de beide jongelieden te geven, verlieten Wilhelmina en mejufvrouw van der Velden het vertrek, onder voorwendsel nog een en ander in gereedheid te moeten brengen voor het voorgenomen uitstapje naar Arnhem, zoodat de beide jongelieden zich thans alleen bevonden.

„Ik geloof Willem, dat ik mij straks wel wat dwaas heb aangesteld,” zeide Adolf een oogenblik daarna.

„Ik geloof het ook,” hernam Willem, volgens gewoonte rond voor zijne meening uitkomende.

„Mijn oplopend karakter brengt mij steeds in dergelijke onaangenaamheden, die mijn hart mij later verwijt.”

„Waarom beheerscht gij uzelf dan niet beter? Ik ben er zeker van dat zulks met het gezond verstand, dat gij het voorregt hebt te bezitten, niet moeilijk voor u

zal zijn, als het slechts ernstig uw voornemen is. Ik ben wel jonger dan gij en heb op verre na niet die begaafdheden, doch ik weet zeer goed dat de drift noch mijn hart, noch mijn hoofd kan beheerschen."

"Ik heb het zoover nog niet gebragt," zeide de heet-hoofd. "Wel heb ik het mij meermalen voorgenomen, maar even zooveel malen die voornemens niet kunnen volbrengen. Gij kent mijn ongeduld en opvliendheid en dat ik geen tegenspraak kan dulden, vooral wanneer dit met kwaadwilligheid gepaard gaat, zooals die anecdote van mejufvrouw van der Velden, waardoor zij mij met fijnen spot een strik spande, waarin ik mij, dom genoeg, liet vangen."

"Gij moet haar dat niet euvel duiden, Adolf. Zij is eene minzame, en naar mijn oordeel zeer verstandige en welopgevoede vrouw, die u slechts eene kleine les wilde geven."

"Dat regt ken ik haar niet toe. Ik ben evenmin haar leerling als haar bloedverwant en nog minder haar vriend. Ofschoon gij jonger zijt dan ik, zou ik eerder van u eene les of berisping kunnen verdragen dan van eene zoogenaamde savante."

Willem, gelijk wij weten de opregtheid zelf, nam deze schijnbaar met warmte gesproken woorden voor waarheid aan en gevoelde werkelijk medelijden met zijn vriend, die zich tegenover de door hem geachte dames in zulk eene onaangename verhouding had gesteld. Om hem dus eenige afleiding te geven, zeide hij:

„Kom Adolf, doe mij het genoeg en laat ons de door u gekochte paarden en landauer gaan zien.”

„Dat kunnen wij op een anderen dag doen, Willem. Laat ons liever nog een weinig praten.”

Verwonderd zag Willem hem over deze tegenstrijdigheid in zijn karakter aan, en niet gewoon zijne meening te verbergen, vervolgde hij:

„Een paar minuten geleden hebt gij mij zelf het voorstel gedaan.”

„Alweer een bewijs van mijne onnadenkendheid,” antwoordde Adolf, terwijl een zonderlinge gloed in zijne oogen schitterde. „Ik dacht er niet aan, dat ik u door dat voorstel kon kwetsen en den schijn op mij zou laden met mijn rijkdom te willen pronken; en hoewel ik weet dat gij mijn karakter beter kent en ik liever al wat ik bezit, met u zou willen deelen, kan ik toch de gedachte niet van mij afzetten dat gij het er voor zoudt houden, of ik u uwe afhankelijke verhouding tegenover mijnheer Egtenberg zou willen doen gevoelen. Neen, zoo iets is verre van mij.”

„Ik geloof u Adolf, en weet dat gij niet zoo onedel kunt zijn. Anderen mogen uw karakter betwijfelen, ik nimmer!” antwoordde Willem met geestdrift.

Bij deze woorden zag Adolf hem scherp aan, daar hij maar al te goed begreep dat anderen hem dieper in de kaart hadden gekeken dan de niets kwaads vermoedende Willem. Wie hem echter had kunnen waarschuwen, begreep hij nog niet regt; maar daar hij zoo even, naar

zijne meening, door de gouvèrante op verregaande wijze beleedigd was, viel zijn eerste vermoeden op haar en antwoordde hij derhalve in dien zin :

„Ik dank u Willem, voor dit nieuwe bewijs van vertrouwen en kan u dan ook niet genoeg mijne tevredenheid betuigen over uwe komst in Amsterdam, daar ik nog nimmer iemand heb aangetroffen, die zoo volkomen den regten toon van belangelooze vriendschap weet aan te slaan, en zonder te beleedigen of zich te veel aan te matigen, iemand zijne gebreken onder het oog weet te brengen. Ik heb die eigenschap steeds zeer hoog gewaardeerd en zal dat steeds blijven doen. Doch dergelijke satirieke teregtwijzingen als die van mejufvrouw van der Velden, die alleen dienen om iemand in een belagchelijk daglicht te stellen, zullen of kunnen mij nimmer aangenaam zijn.”

„Aangenomen dat dit minder aangenaam kan zijn voor iemand, die werkelijk eene gezochte verontschuldiging maakt, zoo zal dit toch hier het geval wel niet zijn, daar ik niet geloof dat gij u opzettelijk aan eene onwaarheid hebt willen schuldig maken.”

„En toch is het zoo; want gij begrijpt toch zeker zeer goed, dat wij mannen niet altijd zoo plompweg de ware reden van onze handelingen aan een ieder kunnen of willen blootleggen,” antwoordde Adolf, zich op de lippen bijtende over de aanmerking van zijn vriend, die met zijne gewone argelooze rondborstigheid hernam :

„Ik voor mij zie er niets vernederends in, en heb steeds

tot grondregel aangenomen, nimmer iets voor wie het ook zij, te verbloemen”

Adolf lachte eenigzins verächtelijk, doch bedwong zich om een niet te onvriendelijk of kwetsend antwoord te geven en zeide dus :

„Dat zijn nog van die eenvoudige denkbeelden, waarvan gij spoedig genoeg het verkeerde zult leeren inzien. Als gij eerst eenigen tijd te Amsterdam zijt geweest en in de groote wereld hebt verkeerd, zullen die ideën wel veranderen. Gij zijt nog te oningewijd in het leven om de bedoeling mijner woorden te begrijpen. Ik zal u echter in kennis brengen met enkele mijner vrienden, onder wier getal er één is, die u voorzeker bijzonder zal bevalen, daar hij veel gereisd en alzoo veel menschen- en wereldkennis opgedaan heeft, en in vroeger jaren zeer intiem was met de familie Egtenberg... Ik bedoel mijnheer Rudolf van Hazenberg, een van de volmaaktste menschen van den *lon ton*, die ik immer ontmoet heb.”

„Gij vergeet, waarde Adolf, dat er tusschen ons een groot verschil bestaat. Gij behoort tot een der deftigste familiën van het land, en bezit een aanzienlijk vermogen, hetgeen met mij niet het geval is. Zoo als gij weet, ben ik de zoon van een scheepsgezagvoerder en zal dus nooit een zoo groot vermogen krijgen, tenzij ik het mij door ijver en inspanning mogt kunnen verwerven. De gezelschappen en vermaken, welke gij naar uwe positie kunt zoeken, zouden voor mij niet geschikt zijn.”

„Dus zoudt gij mij weigeren kennis te maken met mijne vrienden?” vroeg Adolf.

„Ik stel uwe vriendschap op te hoogen prijs om u iets te weigeren, wat die vriendschap zou kunnen verminderen; doch gij zult mij wel willen toestemmen dat het niet voegzaam wezen zou mij te willen indringen in kringen boven mijn stand. Mijn eergevoel en welligt mijne hooghartigheid beletten mij dit, en het zou mij zeer grieven als gij u te eeniger tijd bij uwe voorname vrienden over mijne afkomst zoudt moeten schamen.”

„Gij drijft uwe zedigheid te ver, Willem. Die stelregel moge welligt in de vorige eeuw in sommige kringen zijn opgegaan, doch in onze dagen van vooruitgang hebben zulke denkbeelden geen waarde meer; en bovendien,” voegde hij er met zijn gewonen aanmatigenden trots bij, „bovendien zou ik wel eens willen zien, wie zich eenige onbeleefdheid zou durven veroorloven omtrent iemand, dien ik acht en bescherm.”

„Ziedaar juist hetgeen ik nimmer zal verlangen,” haastte Willem zich te antwoorden. „Reeds van mijne vroegste jeugd af, heeft het woord bescherming iets vernederends voor mij gehad. Ik hoop altijd in staat te zijn mijzelven te beschermen. Wij kunnen elkander wederkeerig achten en als vrienden blijven beschouwen, maar uwe gezelschapskringen zullen niet de mijne zijn. Als ik ze bezocht, zou ik mij daardoor in meerdere of mindere mate afhankelijk maken, en wanneer ik mij daarin wilde opdringen, zoudt gij mij uwe achting ontzeggen,

terwijl ik even goed mijzelf zou moeten minachten."

Hoewel deze redeneering volstrekt niet strookte met de plannen, die Adolf gevormd had ten opzichte van Willem en hij zich dus teleurgesteld gevoelde, lag er echter te veel gezond verstand en gevoel van eigenwaarde in die woorden, om ze met vrucht te kunnen wederleggen.

"Ik zal geduld moeten oefenen," dacht de jeugdige veinzaard, "en aan den tijd en de verzoeken des levens moeten overlaten, welke laatste ik zooveel mogelijk zal pogen te bevorderen, om die voornemens en grondbeginselen te verdrijven."

Zoo denkende reikte hij hem de hand, en ofschoon met woorden van vriendschap op de lippen, toch met huichelarij in het hart.

Zooals wij vroeger in de gelegenheid waren op te merken, had Adolf van Galesloot reeds bij hunne eerste ontmoeting een hevigen afkeer voor Willem van Groeneveld opgevat, die steeds toegenomen en in fellen haat veranderd was. Hij had dan ook het plan opgevat, den edelmoedigen jongeling in het verderf te storten, en om dat doel te bereiken, achtte hij geen middel dienstiger dan hem mede te slepen in den maalstroom der wereld, hem behagen te leeren scheppen in allerlei soort van vermaken en uitspattingen, waaraan hij zich reeds op zoo jeugdigen leeftijd had overgegeven en ter bevrediging waarvan hij de middelen bezat. Hem te verlagen tot de rol van een afhankelijken verkwister en de daaraan ver-

bonden gevolgen, was zijn plan, waardoor de jongeling vernederd zou worden in de oogen van mijnheer Egtenberg, maar vooral in die zijner dochter Wilhelmina.

De eerste poging was intusschen afgestuit op het vaste karakter van Willem van Groeneveld en alzoo mislukt. Toch gaf hij den moed niet op, en zonder te vermoeden dat zijn vriend Rudolf van Hazenberg alle reden had om onzen held te haten als de vermoedelijke erfgenaam der schatten van het geslacht van Groeneveld, besloot hij den raad en de hulp van dien man in te roepen om spoediger zijn doel te kunnen bereiken.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

EEN BEZOEK BIJ RUDOLF VAN HAZENBERG.

Door het huwelijk met de dochter van den rijken koopman van Riffenberg, over wiens plotselingen dood nog altijd een geheimzinnige sluijer verspreid lag, waren nog niet alle wenschen van Rudolf van Hazenberg vervuld. De gouddorst was bij hem een onverzadelijke hartstogt boven al de andere neigingen, die hem beheerschten, en om welke te bevredigen hij zijne eigen moeder niet zou

gespaard hebben, als zij hem in den weg was geweest.

Het telegram, door Schmitt naar Parijs gezonden, had hem, hoewel met leedwezen, afscheid doen nemen van de vermaken, welke hij er volop genoot. Daar hij intusschen van zijne behendigheid in het spel weinig of in het geheel geen gebruik had willen of durven maken, hadden die uitspanningen een aanzienlijke som verslonden, zoodat het meer dan noodig was zijne geldelijke aangelegenheden weer in een beter evenwigt te brengen. Van daar dat hij besloot onmiddellijk terug te keeren naar Amsterdam en naar zijne door hem verwaarloosde vrouw, die hij gedurende zijn verblijf in de hoofdstad van Frankrijk slechts een paar malen schreef, waarop zij hem trouwens niet had geantwoord.

Maria van Riffenberg had alzoo zwaar geboet voor haar kortstondigen droom van geluk. De overtuiging, dat de man, voor wien zij zooveel had opgeofferd, haar nooit bemind had, was eene gevoelige straf voor hare trotschheid, en er was dan ook slechts een schaduw over van het eenmaal zoo schoone, alom gevierde meisje.

Doordien zij de overtuiging had gekregen, dat zij zich niet van regtswege van haar man kon laten scheiden, als deze daarin niet bewilligde of binnen den door de wet bepaalden tijd iets van zich liet hooren — en hiermede was Rudolf zeer goed bekend — was haar tevens het vermogen ontnomen zich op hem te wreken. Het verblijf te Amsterdam was haar dan ook onverdragelijk geworden en gaf zij er de voorkeur aan in afzondering te leven op

hare buitenplaats in de omstreken van Haarlem, vast besloten hem daar den toegang te weigeren. Doch ook hierin had zij zich misrekend, daar hij tevens in gemeenschap stond met hare kamenier, die hem naauwkeurig onderrigte van alles wat in hare woning omging en die zich gehaast had, buiten medeweten harer meesteres en in strijd met hare bevelen, hem toegang te verleen tot haar huis, waar hij zich als vroeger wist te handhaven. De arme vrouw bezat dus slechts den schralen troost, dat zij beschikken kon over het op haar vastgezette, onvervreembare vermogen, waarvan zij besloten had dat hij nimmer een enkelen penning zou bezitten.

Doch ook hierin had de sluwe Rudolf van Hazenberg op eene andere wijze trachten te voorzien door haar leven, dat hij haar voortdurend zoo bitter mogelijk maakte, voor een aanzienlijk bedrag bij verschillende maatschappijen te verzekeren. De heer van Egtenberg was nog altijd zijn bankier, ofschoon het onder diens berusting zijnde kapitaal van den losbol, zooals te begrijpen is, sedert lang aanzienlijk was verminderd.

Van tijd tot tijd bragt hij dezen nog wel eens een bezoek. Bij een van die gelegenheden had hij kennis gemaakt met jonkheer Adolf van Galesloot, die toen pas van de akademie was teruggekeerd, en wetende dat deze zeer rijk was, besloot hij die kennismaking aan te houden, om zooveel mogelijk partij van hem te trekken. Dit gelukte hem bij uitstek, daar Adolf, niettegenstaande zijne trotschheid en aanmatigheden, niet was opgewassen tegen den

geslepen Rudolf van Hazenberg, dien hij om zijne uitnemende en hoffelijke parijsche manieren als een model-mensch vereerde.

Om zijne echtgenoot hare laatste illusiën te benemen, had Rudolf van Hazenberg, na een hevig huiselijk tooneel, weer zijne woning in Amsterdam betrokken. Wij vinden hem daar in de prachtig gemeubelde voorkamer, terwijl hij zit te peinzen hoe hij, thans alleen over van de club: „Allen voor een en één voor allen”, zich van den zoo onverwacht teruggekomen nakomeling van van Groeneveld op de beste wijze zou kunnen ontslaan, daar het tijdstip thans niet meer zoo ver verwijderd was, waarop over die zoo lang verwachte erfenis kon beschikt worden. Voor de schitterende levenswijze, steeds door hem gevoerd, begreep hij zeer goed bij hetgeen hem nog restte van het vermogen zijner vrouw, dat andere bronnen door hem moesten opgespoord worden, om de bijna verdroogde te vervangen.

Hij zat of liever lag in een gemakkelijken stoel, met de voeten rustende op de prachtig bewerkte huid eener antilope, hem door een zijner parijsche vrienden, een officier der Spahis, cadeau gegeven. Rudolf van Hazenberg mogt nog altijd aanspraak maken op mannelijke schoonheid, maar tevens was hij nog de man van de wereld, die door onervarenen, zooals Adolf van Galesloot, zoo gaarne tot voorbeeld worden genomen, ofschoon nu en dan in hunne manieren een zekere platheid te voorschijn komt, die den parvenu kenmerkt en nimmer bij den man van werkelijk goede opvoeding en fijne manieren wordt

aangetroffen. Naast hem op de keurig bewerkte tafel lagen eenige briefjes, waarvan de adressen door eene vrouwenhand geschreven waren, ofschoon hij ze der moeite niet waardig scheen te keuren of te luttel van beteekenis, om zich met derzelve inhoud bekend te maken. Blijkbaar verveelde hij zich, en zeer aangenaam was het hem dus, toen zijn huisknecht het bezoek berigtte van jonkheer Adolf van Galesloot. Verheugd dat iemand hem uit dien onaangename toestand kwam verlossen, trad hij zijn bezoeker te gemoet en riep hem toe :

„Welkom beste vriend, welkom! Gij komt juist van pas, want ik geloof op het punt te zijn een aanval te krijgen van spleen, voor welke lastige kwaal uwe jeugd, de vrouwen en het spel u, naar ik hoop, wel zullen bewaren.... Hoe is het met de liefvallige Anna van Dijk?... Nog altijd ongenaakbaar?”

Adolf kleurde eenigzins bij die vraag, daar hij zich, zooals gewoonlijk, niet op zijne overwinningen in dit opzigt kon beroemen, en antwoordde dus kortaf :

„Die deugdzame, marmeren beelden beginnen op het laatst te vervelen.”

„Begrijpt gij dan eindelijk ook, dat die juffertjes, onder de hoede van oude draken opgevoed, zoo lang de preutsche spelen als die oogen hare handelingen gadeslaan? Geloof me Adolf, verspil aan zulke schepsels geen tijd meer. Als eenmaal die lynxoogen van de oude matrone Bloemkolk gesloten zijn, komt het duifje als van zelf in de handen gevlogen.”

Adolf schudde bij die bemerking spijtig het hoofd, zonder evenwel te antwoorden, daar hij zich in zijne eigen oogen niet wilde vernederen door te bekennen dat al zijne pogingen om het schoone meisje te verstrikken, schipbreuk hadden geleden op haar deugdzaam karakter.

„Gelukkig dat andere juffertjes niet zoo hardvochtig zijn,” ging de ligtmis lagchend voort. „Door de kleine Karolina zult ge wel schadeloos gesteld worden voor het op Bloemlust ondervonden échec.... Of is dat vogeltje het vergulde kooitje ook reeds moê?”

„Wat dat aangaat, neen. Dat vogeltje gevoelt zich nog voortdurend gelukkig en zingt even vrolijk als vroeger.”

„Dus is dat kleine romannetje nog niet ten einde?” vroeg Rudolf spotachtig.

„Tegen mijne vroegere gewoonten en aangenomen beginselen, neen! Dat kleine romannetje, zooals gij het gelieft te noemen, blijft mij nog voortdurend bevallen en boeijen, misschien wel om het pikante van de zaak, ofschoon het mij nu en dan veel moeite kost mijne rol vol te houden. Want er zijn oogenblikken waarin ik werkelijk spijt heb, het kleine ding zoo te misleiden.”

„Wel wel, die vind ik fraai! Gemoedsbezwaren voor een modemaakster, eene grisette zooals wij ze te Parijs noemen.”

„Dat doet er niet toe. Karolina is nog zoo jong en zoo vertrouwend, zoo vol liefde en zoo opregt, dat ik meermalen wensch dat zij tot den deftigen stand behoort.

de, om met haar in het huwelijk te kunnen treden."

"Bah! nu begin ik me voor je te schamen, of liever over je burgerlijke begrippen! Wie denkt er aan om met eene gevallen grisette te huwen?"

"Maar wie heeft haar ten val gebragt? Immers niemand anders dan ik! En gij moogt mij gelooven of niet, ik gevoel er spijt van en zie niet zonder zelfverwijt het oogenblik te ontmoet, dat ik haar met de waarheid moet bekend maken.... En dan die oude man!"

"Dus zijt gij bang voor haar vader, een gepensioneerd soldaat?" vroeg Rudolf op minachtenden toon.

"Bang? Ik ben voor niemand bang!" riep Adolf op verstoorden toon, terwijl hij hevig kleurde.

"Nu begint gij romantisch te worden.... Kom, gebruik met mij het ontbijt, drink een glas wijn en zet al die muizennesten uit het hoofd.... Vertel mij echter vooraf wat mij de eer verschaft, dat ge mij reeds op dit uur bezoekt, daar ik weet dat gij geen liefhebber zijt zoo vroegtijdig uit te gaan."

"Dat ben ik nu evenmin als vroeger.... De reden is dat men mij van Bloemlust heeft verjaagd, waar ik een paar dagen gelogeed heb."

"Verjaagd?... Waarschijnlijk ten gevolge eener woordenwisseling met tante? Of heeft zij gedreigd, je te zullen onterven?"

"Geen van beiden."

"Dan is zeker die kleine feeks de aanleiding, misschien wel met hare bedreigingen, alles aan tante te zullen zeg-

gen, als gij het haar nog langer zoo lastig maakt?"

"Ook niet geraden!" zeide Adolf ongeduldig. "Luister: In de eerste plaats is Karolina gisteren middag op Bloemlust geweest."

"En heeft ze je gezien?" viel Rudolf in.

"Neen, daar heb ik wel op gepast."

"En wat kwam zij op Bloemlust doen?"

"Zij kwam de maat nemen van een japon voor mejufvrouw van Dijk en tevens eenige kanten en dergelijke prullen brengen voor tante."

"Maar waarom laat je ook toe dat ze nog langer het modevak beoefent?"

"Omdat zij niet beter weet of ik ben een arme kantoorbediende.... Ik geloof zeker, als ze mij kende en wist dat ik rijk ben, dat ze mij dan veel minder zou liefhebben."

Rudolf haalde de schouders op.

"Dat gelooft gij zeker niet," vervolgde de jonkheer.

"Maar het is ook waar, gij gelooft aan dergelijke zaken niet."

"Ik geloof alleen dat met goud alles in de wereld te verkrijgen is: eer en aanzien, liefde en geluk. En ik heb nog nooit de ondervinding opgedaan, dat men iemand minder achting of liefde beweest, omdat hij ruim voorzien was van dat aardse slijk, zooals sommige menschen het gelieven te noemen."

"Ja, gij spot met alles. Doch ik zeg je dat Karolina geheel voor de liefde leeft en dat er geen sprankje wan-

trouwen in haar gemoed bestaat. Tusschenbeide wenschte ik wel te zijn waar ik me voor uitgeef, namelijk de arme kantoorbediende Pieter Kok, om het regt te kunnen hebben met haar te trouwen."

"Welnu, verhef haar tot mevrouw van Galesloot! Wie kan het je beletten? Althans mijnheer Egtenberg niet, die weldra zal opgehouden hebben je voogd te zijn. En nog minder Mietje van Dijk, die gij evenmin bemint als zij u, al maakt gij haar het hof. En het allerminst de vrome tante Bloemkolk, die het welligt zeer goed zou vinden. Maar," vervolgde Rudolf eenigzins spotachtig, "misschien wordt gij weerhouden door de schoone Wilhelmina Egtenberg, bij wie Karolina zelfs niet in de schaduw kan staan."

Bij het noemen van dien naam scheen Adolf als door een elektrieken schok getroffen te worden.

"Neen, dat nooit!" riep hij driftig uit.

"Ik wilde anders zeggen," ging van Hazenberg voort, "dat gij, zoo het u werkelijk ernst is de modiste te trouwen, haar slechts behoeft mede te deelen dat gij niet zijt de arme kantoorbediende Kok, maar de jonkheer van Galesloot, die een aanzienlijk kapitaal bezit. En voeg er dan bij, dat gij ter wille van haar de hand hebt geweigerd van een der rijkste erfdochteren van Amsterdam. Daarna zult gij het beste kunnen zien of de grisette titel en geld veracht, om lang te kniezen over die groote fortuin.... Ik ben er zeker van dat zij zelve de zaak wel bij haar vader zal bepleiten, om je niet voor die bedriegerij te straffen."

„Al was hij ook nog zoo boos op me,” riep Adolf driftig, „dan zou ik er toch niet om geven! Dat ik dwaas genoeg geweest ben u te bekennen, dat ik berouw heb over mijne ligtzinnige handelwijs, was voor het minst in de onderstelling, dat gij mij niet zoudt bespotten, maar een goeden raad geven En om haar te trouwen, nadat gij mij mijne verplichting onder het oog hebt gebracht, is eene onmogelijkheid Ik ben alleen bevreesd voor een aandoenlijk tooneel.”

„Is er dan nog meer voorgevallen, waarover gij mijn raad en hulp komt inwinnen?”

Adolf knikte bevestigend met het hoofd.

„Waarom mij dat niet dadelijk gezegd, beste vriend?” zei de man zonder eer of hart met een valschen lach. „Een vriend is even als een geneesheer en moet evenals deze met de geheimste kwalen, met de geheimste gedachten bekend gemaakt worden.”

„Ge hebt gelijk,” hernam de jonkheer; „doch ik ben nog niet zoo op de hoogte als ik wenschte; gij moet derhalve geduld met mij hebben.”

„Geduld is eene voortdurende les in het menschelijk leven. Spreek dus, en ik beloof je al mijn geduld te zullen verzamelen, ofschoon dit anders volstrekt niet in mijn aard ligt.”

„Nu, luister dan en geef mij raad hoedanig te handelen. Tot hiertoe heb ik slechts gesproken over hetgeen ik bemin, doch thans zal ik ook bekennen dat ik haat, en wel onverzoenlijk, omdat hij de eenige is, die mij heeft

kunnen vernederen. Zijne dierbaarste hoop te verijdelen, zijne schoonste vooruitzigten den bodem in te slaan, hem terug te werpen in het niet, waaruit de dwaasheid van mijnheer Egtenberg hem heeft opgeheven: zie, daarvoor zou ik, ik weet niet wat opofferen."

"En wie is die persoon? Ken ik hem?" vroeg Rudolf nieuwsgierig.

"Hij heet Willem van Groeneveld."

"Wie zegt gij?"

"Willem van Groeneveld. Kent gij hem bij geval?"

"Neen, bij mijn weten heb ik hem nimmer gezien."

Zelfs bij de kunst van zelfbeheersching, die Rudolf van Hazenberg in zoo hooge mate bezat, gelukte het hem slechts met groote inspanning de gemoedsbeweging te onderdrukken, welke zich van hem meester maakte.

Adolf van Galesloot verhaalde nu zijn geheele weder-
varen, van af het begin hunner eerste ontmoeting te Ouderkerk tot op heden, en vergat evenmin mede te deelen de vernedering, welke hij op de akademie had ondergaan, benevens de buitengewone vaardigheid, waarmede Willem van Groeneveld de wapenen hanteerde. Tevens gaf hij hem kennis van het voornemen, dat hem toen reeds bezielde, zich voorbeeldeloos op den jongeling te wreken.

"En waar bevindt hij zich op dit oogenblik?" vroeg van Hazenberg, schijnbaar zonder eenige belangstelling,

"Hij is op dit oogenblik te Bloemlust, waar men hem als het ware op de handen draagt."

"Hé, op Bloemlust? Hoe komt hij daar?"

„Eenvoudig omdat mijne tante zijne pleegzuster tot zich genomen heeft.”

„Zijne pleegzuster, zegt gij? Is zij die gezelschapsjufvrouw, die vroegere reizende guitarspeelster, voor wie gij zoo ridderlijk hebt gestreden en het meisje, met wie hij door de wereld heeft gezwalkt?” vroeg Rudolf met een verachtelijken lach.

„Dezelfde. . . . En mijn voogd Egtenberg kent de geschiedenis van die bedelaars volkomen. Hij heeft er mij meermalen iets van verhaald.”

„Zoo, hm, vreemd; inderdaad! En heeft die belangstelling geen andere oorzaken dan eene toevallige ontmoeting?”

„Zoover ik weet, geen andere; of het moest zijn dat de vader van Willem van Groeneveld vroeger gezagvoerder is geweest op een der schepen van mijnheer Egtenberg, en dat hij op eene zonderlinge wijze den dood moet hebben gevonden.”

„Anders niet?”

Adolf zag hem eenigzins verwonderd aan en herhaalde werktuigelijk de woorden: „anders niet?”

„Mijnheer Egtenberg schijnt toch bijzonder veel belang in hem te stellen.”

„Ziedaar juist wat mij het meest hindert. Mijnheer Egtenberg en niet minder Wilhelmina loopen, om zoo te zeggen, met hem weg en geven op alle vragen, welke ik doe nopens hem of zijne vooruitzigten, steeds ontwijkende antwoorden. . . . Het komt mij voor, dat aan zijne

levensgeschiedenis een geheim verbonden is, dat men zorgvuldig verborgen tracht te houden.”

„Zijn dat al de bijzonderheden, welke gij van hem hebt kunnen te weten komen?”

„Neen, ik heb nog eene voornamelijkheid vergeten. In de eerste plaats deze: dat de knaap voor eenige jaren de dochter van den koopman uit de handen heeft bevrijd van een schurk, die uit wraakzucht of om eene andere reden het wispelturige meisje uit de ouderlijke woning had laten ontvoeren, welk voorval aan mevrouw Egtenberg het leven heeft gekost. Sedert dat oogenblik is hij zoo hoog gerezen in ieders achting, dat men geen kwaad van hem wil hooren. En waarlijk, ik moet bekenen dat de gewezen landlooper geluk heeft, want reeds op zeer jeugdigen leeftijd moet hij de eenigste geweest zijn, die op wonderdadige wijze gered is uit de schipbreuk van de jonge Henriëtte, welk schip in den Pinksterstorm met al de opvarenden vergaan is.”

Na dit laatste vernomen te hebben, was het bij Rudolf van Hazenberg aan geen den minsten twijfel onderhevig, of Willem van Groeneveld was de door hem bedoelde nakomeling. Ten einde dus den haat van zijn vriend nog meer aan te wakkeren, zeide hij:

„Het schijnt alzoo dat het pad van dien jongen het uwe op voor u niet zeer gunstige wijze kruist. Het blijkt duidelijk, dat hij u vooral den voet poogt te ligten. Gij laat het oog vallen op zijne pleegzuster, en het zou mij niet verwonderen, indien zij een geheel ander gevoel

koesterde dan zusterlijke genegenheid, hetgeen de oorzaak is dat zij uwe hoffelijkheden verwerpt. De oude tante schijnt hem niet minder genegen te zijn en zal hem ongetwijfeld in haar testament bedenken ten uwen nadeele. Bij dit alles houd ik het voor eene zekerheid dat hij u Wilhelmina van Egtenberg zal trachten te ondernemen, niettegenstaande de overeenkomst der beide vaders. En ten slotte raad ik u vooral goed het oog te houden op Karolina; want zoo hij haar bij toeval op Bloemlust mogt ontmoeten, weet ik niet wat daarvan de gevolgen zouden kunnen zijn."

"Maar hoe kan ik haar beletten te gaan waarheen hare patrones haar zendt?"

"Niets is gemakkelijker, als zij u werkelijk zoo liefheeft gelijk gij denkt en zegt."

"Nu, hoe dan?"

"Houdt u of gij jaloersch zijt en zeg haar, dat er meermalen jongelui op Bloemlust komen, die om hunne galanterie bekend zijn. Noem slechts Philippo van Sakken, die daar een getrouw bezoeker is, behalve uw vriend Willem van Groeneveld."

De listige schurk had de juiste snaar weten te treffen; bij het hooren van die beide namen ontstelde Adolf. Hij was werkelijk jaloersch, maar niet op den jeugdigen van Sakken, die hem bij al zijne vrouwelijke schoonheid nog niet zoo gevaarlijk voorkwam als Willem van Groeneveld; jaloersch niet enkel op de verstandelijke vermogens, maar meer nog op de persoonlijke voordeelen,

welke deze laatste boven hem bezat. Jaloersch ook op de plaats, welke de jongeling bekleedde in de hartelijke genegenheid van mijnheer Egtenberg en diens dochter. Zooals wij reeds hebben kunnen zien, beminde hij Wilhelmina volstrekt niet; zijne ijdelheid was gekwetst over de onverschilligheid, welke zij duidelijk voor hem deed blijken. De gedachte echter dat zoowel hare hand als fortuin ten deel zouden kunnen vallen aan hem, dien hij zoo fel haatte, en hem alzoo in zekeren zin gelijk stelde met hem zelf, was iets dat hij niet verdragen kon. Hij wilde dit denkbeeld evenwel voor zijn raadsman verborgen houden en zeide dus met een verachtelijk lachje:

„Jaloersch op een knaap zooals die van Groeneveld... Kom, dat is immers al te bespottelijk, en Karolina zou mij waarlijk uitlagchen.”

Rudolf gaf zich den schijn of hij geloof hechtte aan die betuiging, hoewel hij er geen enkel woord van aannam en antwoordde:

„Laat haar lagchen, zoo zij u slechts werkelijk bemint!”

„Dat doet zij,” hernam Adolf eenigzins verstoord, daar die twijfel op nieuw zijne ijdelheid gevoelig aandeed; eene eigenschap, waarmede hij in niet geringe mate beedeeld was.

„Ik wilde u alleen maar zeggen dat het genoeg is, dat gij den schijn aanneemt van het tegendeel. Want als zij u werkelijk bemint, hetgeen ik zeer gaarne geloof, dan zal zij gaarne alles doen wat u genoeg kan geven, hoewel het vrouwelijk hart een raadsel is en blijft.”

Wanneer Rudolf met zijne woorden bedoeld had den argwaan in het hart van den van nature zoo ijverzuchtigen en ijdelten jongeling te steken en zijn vertrouwen te verzwakken in de zuivere liefde van het jonge meisje, dat zonder het te weten het onschuldige slagtoffer was van een snooden en laaghartigen verleider, dan hadden die woorden hun doel getroffen.

„Laat ons voor dit oogenblik de schoone Karolina laten rusten en spreken over dien Willem van Groeneveld, tegen wien gij zooveel wrevel schijnt te koesteren.”

„Wrevel? Hoe komt gij aan dat woord? Erger nog: ik haat en veracht hem, zooals ik nog nooit iemand heb gehaat of verachten zal.”

„Zoodat gij hem gaarne van de wereld zoudt willen doen verdwijnen, niet waar?”

Adolf van Galesloot zag hem twijfelachtig en vragend aan.

„Natuurlijk zonder gevaar en niet gewelddadig,” voegde Rudolf er bij. „Een gehuurde moordenaar of dolk en vergif zijn te ruwe en tevens te gevaarlijke middelen. . . . Neen, wij hebben tegenwoordig een beter stelsel, zooals door pater Radin zoo meesterlijk in „de wandelende jood” van Eugène Sue is aangegeven. De hulpmiddelen, waarvan wij ons tegenwoordig bedienen om onze vijanden te verdelgen, zijn hunne eigen hartstogten; namelijk de felle stormen van het hart, zijne worstelingen, zijne zwakheid en die brandende, koortsachtige woede, welke het menschelijk brein verhit en de beste levensbloed verteert van onze vaak al te onstuimige jeugd.”

Adolf lachte tevreden. Zulk een denkbeeld van wraak had zich reeds meermalen van zijn geest meester gemaakt. De schurk en zijn leerling begrepen elkaar ten volle, maar Rudolf wilde gaarne de mondelinge verzekering hooren, dat Adolf hem begrepen had, ofschoon hij er reeds van overtuigd was, en vroeg hem dus :

„Hebt gij mij begrepen, waarde vriend ?”

„Volkomen !” antwoordde van Galesloot.

„Doch die taak is niet zoo gemakkelijk.”

„Neen, dat begrijp ik.”

„Om daarmede wel te slagen moet gij in de eerste plaats op een vriendschappelijken voet staan met uw vijand.”

„Schijnbaar verkeer ik zeer vriendschappelijk met hem.”

„Dat is reeds iets ! Dat die omgang schijnbaar vriendschappelijk is, kan ik mij voorstellen. . . Maar hoe is zijn karakter ?”

„Naar mijn oordeel is hij een dwaas !” antwoordde Adolf haastig.

„Uw oordeel daaromtrent geeft evenwel niet veel,” viel Rudolf lagchend in. „Dat zal wel een weinig partijdig zijn, zoo het al niet vleijend is. Wat zegt de wereld van hem, wat hebben zijne onderwijzers en medestudenten van hem gezegd, en wat niet het minst voorname is : hoe denkt uw voogd Egtenberg over hem ? Zie, dat zijn lieden, die de bevoegdheid hebben een juister oordeel te vellen als gij doen kunt.”

„Nu, dan zal ik u de woorden mededeelen van pro-

fessor van Hcogenstein, welke ook die van mijn voogd zijn, en die mij door beiden als tot een voorbeeld zijn toegevoegd: Willem van Groeneveld is een edeldenkend jongeling, trouw en opregt, en te veel vertrouwen stellende op woorden, die niets beteekenen. Dit laatste heb ik zelf bij ondervinding, daar hij werkelijk geloof dat ik zijn vriend ben en hem achting toedraag."

"Dat toch juist het tegenovergestelde geval is," lachte Rudolf. "Het zal beter gaan dan ik dacht en de taak gemakkelijker worden dan ik mij voorstelde."

"Niet zoo gemakkelijk als gij meent, mijn vriend; want eenige dagen geleden heb ik hem aangeboden hem in te leiden in de kringen, waarin wij verkeerden, welk aanbod hij echter heeft afgewezen onder voorwendsel, dat onze stand en maatschappelijke positie niet genoegzaam aan elkaar geëvenredigd zijn. Ik houd het er dus voor dat hij niet zoo spoedig zal te verleiden zijn."

"Gij denkt ook nog niet zeer diep, mijn vriend! Dat zijn niet anders dan de nieuwbakken voornemens van een schooljongen, die nog verkeert onder den indruk van de tuchtroede des meesters. Hij is waarschijnlijk een dromer, die nog weinig met de wereld in aanraking is geweest. Wacht maar tot hij wat meer van de wereld en hare genietingen heeft leeren kennen, de verleidingen der wereld in hare bekoorlijkste vormen en gedaanten heeft gezien, en dan zal hij van zelf beginnen te wenschen ook die ongekende zaken te leeren genieten. Zoodra het verlangen naar dezelve zich in zijn gemoed begint te ont-

wikkelen, is het oogenblik daar dat gij alles met hem zult kunnen verrigten wat gij begeert. Ik weet u vooreerst geen beteren raad te geven dan dat gij tracht hem allereerst met mij in kennis te brengen, opdat ik zelf kan oordeelen in welk opzigt hij te exploiteeren is."

De loop van ons verhaal zal doen zien hoedanig deze gewetenlooze zamenspanning tegen een braaf en deugdzaam jongmensch zich zal ontwikkelen, en in hoeverre beiden hun snood doel bereiken zullen. Beiden vergisten zich echter deerlijk omtrent de onervarenheid van onzen jeugdigen held. Niet te vergeefs had Willem van Groeveld met zijne pleegzuster een groot gedeelte van de wereld gezien bij zijne omzwervingen. De nuttige en leersame omgang met eenige zijner medestudenten te Leiden en later die met den heer Egtenberg, mevrouw Bloemkolk en de niet minder beschaafde gouvernante van Wilhelmina had hem veel geleerd, hetgeen hem later van nut zou zijn en hem in staat stellen zou de strikken te ontkomen, die zoo gewetenloos voor hem gespannen werden.

Hoe aangenaam de omgang ook voor hem was met al degenen, die hem genegen waren en den jongeling op den waren prijs stelden, verlangde hij toch dikwerf naar de eenzaamheid, welke gewaarwording wel aanvankelijk voor hem een raadsel was, doch die spoedig genoeg opgehelderd zou worden.

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

LIEFDE IS BLIND

Het is aan geen twijfel onderhevig of onze lezers en vooral onze lezeressen zullen gemakkelijk de reden kunnen gissen, die Willem van Groeneveld aanleiding gaf dat hij in den laatsten tijd zoo herhaaldelijk en zoo gaarne de eenzaamheid opzocht. Er is slechts een enkel oogenblik in ons jeugdig leven, dat de stem der vriendschap hare liefelijkheid en hare aantrekkelijkheid voor ons heeft verloren, en wij aan de eenzaamheid met ons eigen hart de voorkeur geven boven alle gezelschappen. Het is dat oogenblik dat ons het bewustzijn schenkt dat wij voor de eerste maal beminnen, wanneer wij werkelijk verliefd zijn. Zoete droomen, verheven boven alles wat denkbaar is, en dat men in geen woorden kan uitdrukken, vervullen ons wakend en slapend, en de wereld rondom ons schijnt geheel anders dan vroeger, zoo vol harmonie en zoo schoon, dat wij vermeenen als in eene hoogere sfeer te verkeerem.

Willem beminde. Het weerzien van Anna van Dijk, die hij vroeger boven alles had lief gehad, had hem tot die overtuiging gebragt en hem het hemelsbreed onderscheid leeren kennen in het gevoel dat hij koesterde voor

haar en voor de dochter van zijn weldoener. Hij kon zijne vroegere gezellin op zijne zwerftogten over alles hooren spreken, over het kalme leven dat zij genoot onder het gastvrije dak van mevrouw Bloemkolk; hij was nog steeds haar vertrouweling en zij beklaagde zich tegen hem over de lastige bejegeningen van Adolf van Galesloot, waarover de jongeling zich ernstig bekommerde en die hem geen hoogen dunk inboezemden omtrent de moraliteit van zijn vriend. Hij nam zich dan ook voor, dezen daarover met de gewone rondborstigheid van zijn karakter bij de eerste gelegenheid de beste te onderhouden.

In de tegenwoordigheid van Wilhelmina van Egtenberg gevoelde hij zich geheel anders en begreep hij, zoo zij eene dergelijke behandeling had moeten verduren, hij zulks niet zoo kalm zou hebben vernomen. De enkele gedachte haar te eeniger tijd de vrouw te zullen zien van een ander, vervulde hem met een bitter gevoel, zooals hij nimmer te voren ondervonden of gekend had.

Hij had met zich zelve geredeneerd over de aanmatiging, welke hij zich veroorloofde en over de ongerijmdheid zijner hartstogt. Hij verweet zich zelve de ondankbaarheid jegens zijn weldoener, die in weerwil zijner aangeboren goedhartigheid en zelfs met ter zijde stelling van vooroordeelen hem toch nooit de hand zou schenken zijner eenige dochter, een der rijkste partijen van de hoofdstad, terwijl hij arm was en geen andere vooruitzigten had dan die de heer Egtenberg hem zou willen openen. Sommige oogenblikken waren er, waarin hij het wanho-

pige besluit nam te vlugten om in een vreemd land, ja zelfs in een vreemd werelddeel zijne fortuin te zoeken, en zich zoo doende aan het gevaar te onttrekken van ondankbaar te worden jegens zijn beschermer en jegens het meisje, dat hij meer dan zich zelve beminde; en wat nog zwaarder bij hem woog: de rust en het levensgeluk in de waagschaal te stellen, van haar, die dit fluisterde hem eene geheime stem toe, hem meer dan andere jongelieden achtte. En toch kon hij den tooverkring, dien hij om zich zelve getrokken had, niet verbreken, daar hij alsdan zijn hart als van elkaar voelde scheuren.

Niemand had hij deelgenoot gemaakt van zijn geheim, zelfs niet zijn oom Zachtleven, die hem toch zoo liefhad en met wien hij zoo menigwerf over zijn vader en zijne moeder sprak, hetgeen de oude man echter niet dan met de uiterste omzigtigheid deed. Ook Narud, de trouwe vriend zijns vaders, die na een kortstondig verblijf in Europa en na de hoop te hebben opgegeven zijn lieveling ooit te zullen weerzien, naar Indië was teruggekeerd om zijne nasporingen over het waarschijnlijke lot van zijn vriend te hervatten, had dikwerf het onderwerp van hun gesprek uitgemaakt, waarbij Willem zich, hoewel dan niet zonder moeite, zijn trouwen oppasser gedurende den togt naar Europa voor den geest stelde.

De vlugt van Marlin en Muller had den ouden man wel eenigermate gerust gesteld omtrent de persoonlijke veiligheid van zijn neef, maar kon hem toch niet doen besluiten dezen bekend te maken met het geheim der

aanzienlijke erfenis, uit vrees dat Willem zich welligt aan eene onvoorzigtige uitdrukking zou schuldig maken. Wel had hij uit die mededeelingen begrepen, afkomstig te zijn van eene fatsoenlijke familie en dat hij bij zijne meerderjarigheid over een klein vermogen zou kunnen beschikken, dat gevoegd bij hetgeen de oude man hem zou nalaten, een matig kapitaal zijn zou, maar dit kon hem toch niet het regt geven zulke stoute verwachtingen te koesteren. Hij was niet langer een knaap, die pas de kinderschoenen ontgroeid is. Zoo al niet in jaren, dan was hij toch in eigen gevoel, in zielskracht een man en vast besloten desgevorderd te worstelen met het leven en het lot. Dikwerf ook kwam het voornemen bij hem op te pogen het spoor te vinden van zijn vader en van Narud, doch hij bezat geen enkele aanwijzing, die hem een gunstig gevolg kon voorspellen, zoodat hij het weer even spoedig opgaf. Het gevaar aan zulk eene onderneming verbonden, zou hem daarvan niet hebben teruggehouden, maar wel de twijfel of het iets baten zou, waarbij de liefde tevens in het spel kwam en hem tegenhield.

Op zekeren namiddag eene wandeling doende in het Vondelpark, waar de jongeling bij voorkeur vertoefde, werd hij uit zijne sombere overpeinzingen gewekt door een sierlijk rijtuig, dat uit een der breede zijwegen kwam aanrollen. Werktuigelijk sloeg hij zijne blikken op en herkende tot zijne niet geringe verbazing zijn vriend Adolf van Galesloot, in gezelschap van een hem onbekenden heer van reeds gevorderden leeftijd. Diens voorkomen,

hoewel eenigmate voornaam, kon Willem echter niet voldoen, ja het boezemde hem veelmeer onwillekeurig zekeren afkeer in. Nog zelden was het hem voorgekomen dat iemand hem op het eerste gezigt reeds tegenstond, terwijl zijne blikken op den vreemdeling een gelijken invloed scheenen uit te oefenen. De stem van Adolf echter maakte aan dien vreemden indruk een einde, daar deze hem, terwijl hij het rijtuig deed stilstaan, toeriep:

„Wilt gij instappen Willem en een rijtoer meemaken? Gij zult mij daardoor een groot genoegen doen.”

Willem was te beleefd om deze schijnbaar hartelijke uitnoodiging te weigeren en stapte dus in het rijtuig, waarna de beide heeren aan elkaar werden voorgesteld.

Die vreemdeling was niemand anders dan Rudolf van Hazenberg, zoodat het toeval om kennis te maken met Willem, hem hier bijzonder dienstig was.

„Zoo aan het filosofeeren in het park, Willem?” vroeg Adolf na een kort oogenblik. „Waarschijnlijk om nieuwe speculatiën op het touw te zetten, of waart gij aan het mijmeren over de verdorvenheid van het menschelijk geslacht.”

„Noch het een, noch het ander,” hernam de jongeling. „Ik wandelde alleen voor mijn genoegen.”

„Gij hebt volkomen gelijk, mijnheer van Groeneveld,” antwoordde van Hazenberg. „De jeugd is de tijd om zich te vermaken. Laat het filosofeeren, speculeeren en mijmeren voor lieden van meer gevorderden leeftijd, die toch ook eenige bezigheid moeten hebben... Zoo denk

ik er ten minste over, en ook onze vriend van Galesloot is dit met mij eens. Ik hoop, u spoedig onder mijne vrienden te mogen tellen."

Bij deze woorden reikte hij Willem met schijnbare hartelijkheid de hand, die onwillekeurig door eene koude hui-
vering werd bevangen, toen hij de hand van den losbol aanraakte. Zelfs was die gewaarwording zoo in het oog loopend, dat hij zich zelve verweet zich zoo onvoorzigtig door zijne antipathie voor dien onbekenden heer te hebben laten meeslepen.

"Hoe is uw oordeel over de wereld, namelijk de wereld, waarin gij gewoon zijt te verkeeren en die ook onze wereld is?" vroeg Rudolf.

"Ik heb er mij nog geen bepaald oordeel over aangematigd, daar de eene indruk zeer dikwijls de andere verdringt en zij elkaar zoo snel opvolgen dat die gewoonlijk weer is uitgewischt, alvorens men een goed oordeel heeft kunnen instellen. Evenwel is het oppervlakkige zoo slecht niet."

"Zeer juist aangemerkt," sprak van Hazenberg, gepolijst als marmer doch even gevoelloos en koud. "Er is evenveel gevoel in een dood ligchaam als in eene vereeniging van sommige menschelijke wezens, waaraan men den naam van zamenleving geeft. Het is de regte plaats voor een menschenhater of een kluizenaar."

"Eene aardige vergelijking," bragt Adolf van Galesloot lagchend in het midden. "Juist eene zooals we van u gewoon zijn."

„De vergelijking is intusschen naar mijne meening zeer juist,” hernam Rudolf. „Welke zijn de hoedanigheden, die het kluizenaarsleven vormen? In de eerste plaats de eenzaamheid, en waar kan men zich eenzamer gevoelen dan juist te Amsterdam? Voorzeker meer dan in de provinciesteden of op het platte land, waar men de sympathie der natuur heeft om ons gezelschap te houden. Doch welke sympathie is hier te vinden in die hemelhooge huizen en tallooze rookende schoorsteenen? Ten tweede is het kluizenaarsleven geschikt om onbekend te blijven, en ik kan verklaren dat men twintig jaar en langer in Neerlands hoofdstad kan wonen, zonder met iemand in aanraking te komen, of als men kennissen heeft, zich van hen te ontdoen. In het laatste geval behoeft men slechts te zeggen door een ongelukkig toeval geruïneerd te zijn, een beroep te doen op de beurs zijner vrienden, en reeds den volgenden dag zal men u voorbijgaan of men u nimmer gekend heeft.”

„Geloof die woorden niet, Willem,” zeide Adolf met geveinsde warmte. „Er is zeker geen trouwer en guller vriend te vinden dan mijnheer van Hazenberg, die reeds zulke aanzienlijke sommen aan allerlei liefdadige doeleinden heeft besteed.”

„Maak mij niet beschaamd, waarde Adolf. Uw vriend van Groeneveld zou welligt een te hoogen en verkeerden dunk van mij krijgen.”

„Dat zal het geval niet zijn,” hernam van Galesloot. „Ik heb hem reeds zoo dikwerf gesproken over uwe

bijzondere geestesgaven en goedheid des harten, dat hij u niet ligt verkeerd zou kunnen beoordeelen. Is het niet zoo, Willem?" vroeg Adolf met een vriendschappelijk knikje.

Rudolf van Hazenberg boog zich een weinig voorover als om zijne erkentelijkheid te betuigen voor die goede meening. Zoo hij evenwel de gedachte had kunnen raden, die Willem omtrent hem koesterde, zou hij zich niet zoo gestreeld gevoeld hebben.

"Wij kennen elkander naauwelijks, mijnheer van Groeneveld; maar ik geloof dat wij elkaar zeer goed zullen bevallen, te meer daar ik van u reeds zooveel goeds gehoord heb."

"Goeds van mij? . . . Van wien als ik u vragen mag?" hernam Willem.

"Natuurlijk van onzen wederzijdschen vriend van Galesloot," antwoordde van Hazenberg gevat, ofschoon die haastige vraag van den jongeling hem eenigzins verwonderde. "Hij heeft mij reeds meermalen over u gesproken als van zijn oudsten en tevens als den besten vriend, dien hij bezit, welk voorregt ik even spoedig het mijne hoop te mogen noemen. En om onze kennismaking te bekrachtigen, verzoek ik u heden met Adolf wel mijn gast te willen zijn."

Tot niet geringe verwondering en voldoening van Adolf van Galesloot nam Willem die uitnoodiging aan, ofschoon eerstgenoemde niet kon nalaten te glimlagchen dat het door hem gekozen slagtoffer zich zoo spoedig liet verstrik-

ken, zooals hij meende. Zij bedrogen zich echter deerlijk in die onderstelling. De bedoeling van Willem was geene andere, dan te onderzoeken in hoeverre zijn argwaan gegrond was dat Adolf niet zoo opregt met hem omging als hij regt meende te hebben te mogen verwachten, en tevens te kunnen oordeelen welk soort van mensch die zoo hoog geprezen mijnheer van Hazenberg was, met wien van Galesloot hem reeds vroeger in aanraking had willen brengen.

Rudolf deed even als zijn vriend Adolf al het mogelijke, om Willem van Groeneveld reeds bij die eerste ontmoeting alle denkbare beleefdheden te bewijzen, en toch gevoelde deze, dat die voorkomendheid eene oorzaak had, geheel afgescheiden van ware belangstelling in zijn persoon. Hij wist er echter geen bepaalde redenen voor aan te geven, en daar hij zich voorgenomen had niet te rusten, alvorens hij de ware drijfveer hunner handelwijzen zou hebben opgespoord, leende hij zich in zeker opzigt en tot zekeren grens gewillig aan hunne plannen. Gedurende de uren, welke hij niet doorbragt op het kantoor van mijnheer Egtenberg, bevond Willem zich dus meestal in het gezelschap der beide schijnvrienden, die het er op toegelegd hadden hem te verderven.

Spoedig had hij eenig licht ontvangen omtrent het karakter van Rudolf van Hazenberg, en wel door de opmerking te maken dat beide heeren zich vooral des avonds bezig hielden met het kaartspel, waarvan hij instinctmatig een afkeer had, dewijl hij zoowel in zijne studie-

jaren als gedurende zijne vroegere omzwervingen de treurige gevolgen daarvan zeer dikwijls had opgemerkt.

Ofschoon zelf niet kunnende spelen, begreep hij toch als bij ingeving dat die zoo beschaafde en rijke mijnheer van Hazenberg niet eerlijk speelde, welk vermoeden nog meer bij hem versterkt werd, toen hij op zekeren namiddag Adolf van Galesloot een bezoek brengende, dezen niet bijzonder in zijn humeur vond, hetgeen niet beter werd toen hij eene vrij aanzienlijke som aan van Hazenberg verloor. Niet zoozeer trok de jonkheer zich het verlies zelf aan, als wel het onophoudelijk geluk dat Rudolf blijkbaar had.

„Het is onbegrijpelijk dat gij steeds zoo wint,” riep Adolf vertoornd. „Mij schijnt het geluk voortdurend den rug te keeren.”

Van Hazenberg begon bij die opmerking te fluiten en te lagchen en hernam:

„Ja, wat is daarvan te zeggen. . . Voorzeker zal de godin Fortuna u niet genegen zijn.”

„Of gij moest eens beproeven, Adolf, om de kaarten te schudden evenals mijnheer van Hazenberg zulks doet,” mengde Willem zich in het gesprek.

„Hoe bedoelt gij dat?” vroeg Adolf verwonderd, terwijl van Hazenberg bij die aanmerking eenigzins verbleekte.

„Ik bedoel eenvoudig dat uw vriend de kaarten op eene geheel andere wijze doorschudt als door u gedaan wordt.”

De jonkheer zag zijn vriend aan, doch deze haalde de schouders op, als wilde hij zeggen:

„Hij heeft nog geen wereldkennis genoeg en maakt eene aanmerking, die hem alligt in ander gezelschap de zaal zou doen uitdringen.”

„Mijnheer van Hazenberg is een zeer fijn speler, Willem,” zeide Adolf met een glimlach.

„Ja, voor mij zou het te fijn zijn, en ik moet u rond-uit bekennen dat zijn spel mij niet zou bevallen, hoewel ik er geenzins in bedreven ben.”

De valsche speler, die zijn vroeger beroep nog volstrekt niet vergeten, doch in vlugheid te dien opzichte slechts een weinig verminderd was, zag van Groeneveld met een scherpen blik aan en verbeet met geweld een hevig antwoord, dat hem op de lippen lag. Van dat oogenblik haatte hij den rondborstigen jongeling nog heviger dan zulks met Adolf het geval was.

Dien nacht sliep Willem zeer weinig, daar hem gestadig de vreemde manier van kaart schudden, die van Hazenberg bezigde, voor den geest kwam. Hij herinnerde zich tijdens zijn verblijf in Italië, dergelijke kunstgrepen meermalen gezien te hebben van een der ridders uit het cirque Pisano, welke persoon op zekeren avond in een berucht speelhuis zijnde, uit het venster der derde verdieping werd gesmeten, ten gevolge waarvan hij, aan zulke lichtsprongen niet gewoon zijnde, den hals brak.

De voorzigtigheid gebood hem intusschen zooals hij bij zich zelve erkende, met dien gelukkigen speler zoo min

mogelijk omgang te houden, hoewel het hem daarentegen niet ondoelmatig voorkwam die kennismaking aan te houden, ten einde te pogen hem te doorgronden en zoo noodig zelfs aan de kaak te stellen, ten opzichte zijner oneerlijke handelingen.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

DE ONTMASKERING.

Willem van Groeneveld was herhaaldelijk tegenwoordig geweest bij het spel van Rudolf van Hazenberg en Adolf van Galesloot; doch daar hij nimmer geld op de tafel had zien liggen, wist hij niet of zij om veel of weinig speelden. Slechts deze opmerking maakte hij, dat beiden in hunne zakboekjes noteerden, waaruit hij tot het besluit kwam dat zij voorzeker met elkaar in rekening stonden. Dat die rekening niet in het voordeel was van zijn vriend Adolf, begreep hij maar al te wel en kon hij zeer goed opmaken uit het gestadig verwisselen zijner kleur, en daar hij zeer veel deel nam in zijn vriend, wiens slechtheid van karakter hij in de verste verte niet vermoedde, besloot hij den valschen speler naauwkeurig gade te slaan en hem,

zoo zich daartoe de gelegenheid aanbood, te ontmaskeren om zijn vriend uit diens klauwen te redden.

Eene onvoorziene omstandigheid versterkte hem nog in dat besluit, namelijk het ontvangen van een verzegeld pakket, hem door een onbekende toegezonden en dat hij op zekeren avond op de tafel zijner kamer vond liggen. Het lezen van den inhoud daarvan had hem een gedeelte van den nacht bezig gehouden.

De gelegenheid om zijn voornemen ten uitvoer te brengen, liet niet lang op zich wachten, en wel toen Adolf van Galesloot op zijn geboortedag een partijtje gaf. Als gewoonlijk vermaakten de jonkheer en Rudolf zich met het kaartspel, en ook nu verloor eerstgenoemde eene aanzienlijke som. Toen hij door gestadige uitroepingen zijne teleurstelling daarover kenbaar maakte, plaatste Willem zich achter den stoel van Rudolf, wien dit blijkbaar niet beviel, doch die zijne gewone onbeschaamdheid behield, hoewel hij zichtbaar verbleekte.

Zoodra Adolf een kaart keerde, riep hij met verbazing :

„Alweer die ongelukkige klaveren tien!”

„En mijnheer van Hazenberg zal weer schoppenheer keeren, en wint dus,” zeide van Groeneveld zeer bedaard doch met luide stem.

Werkelijk keerde Rudolf de genoemde kaart, terwijl hij doodsbleek werd en den ongeroepen spreker met een kwaadaardigen blik aanzag.

„Hoe is het mogelijk!” sprak een der andere heeren,

„dat u de kaart, die nog gekeerd moet worden, reeds kunt noemen.”

„Die opheldering is gemakkelijk te geven,” hernam Willem. „Het spel kaarten, waarmede deze heeren spelen, is een van te voren gereed gemaakt spel. In Italië heb ik die kunstgrepen gezien van lieden, die hun beroep maken van valsch spelen.”

Adolf zag hem verstoord aan, terwijl van Hazenberg begon te lagchen, ofschoon hij van onder zijne gefronste wenkbraauwen een vernietigenden blik op van Groeneveld sloeg en tot hem zeide:

„Kunt gij mij daarvan overtuigen, mijnheer van Groeneveld?”

„Zeker, als gij het hebben wilt,” hernam de jongeling, in het minst niet uit het veld geslagen.

„Welnu, doe het dan, zoowel tot genoegen van de hier aanwezige heeren als tot verklaring van de les, welke ik mijn jongen vriend van Galesloot verpligt was te geven.”

Allen waren verwonderd over de bedaardheid, waarmede deze woorden werden gesproken, hoewel allen zich overtuigd hielden dat van Hazenberg op valsch spelen betrapd was. Niemand der aanwezigen kende echter het werkelijk karakter van den man, die daar even een zoo sprekend bewijs had gegeven van zelfbeheersching en tegenwoordigheid van geest, hoewel het in zijn binnenste kookte van woede.

Zooals wij reeds vroeger meermalen in de gelegenheid zijn geweest op te merken, behoorde van Hazenberg tot

die soort van lieden, die vooral in de ure des gevaars een moedig karakter toonen te bezitten en uitmuntend partij weten te trekken van de omstandigheden en van de personen, met wie zij omgaan. Dit was ook hier het geval; hij was te veel bekend met allerlei slechte en lage streken van Adolf van Galesloot, om van dezen eene logenstraffing te vreezen zijner beweesing. Hierop was dan ook zijne kunstige verdediging gebouwd, toen hij op kalmen toon herhaalde:

„Welnu, mijnheer van Groeneveld, mag ik verzoeken uwe opheldering te geven; of wilt gij liever dat ik het doe?”

Er heerschte eenige seconden eene diepe stilte in het vertrek. Aller oogen waren beurtelings gerigt op Rudolf van Hazenberg en op Willem van Groeneveld, welke laatste, hoewel verontwaardigd over de onbeschaamdheid van den valschen speler, waardoor hij zich echter niet liet verschalken, volkomen bedaard bleef.

„Het betreft slechts, mijnheer van Hazenberg, welke opheldering gij bedoelt?” vroeg hij.

„Natuurlijk geene andere dan de opheldering, of zoo gij liever wilt de aanwijzing, hoedanig men zulke vooraf gereed gemaakte spellen gebruikt,” hernam Rudolf, die zijne inwendige onrust weer voelde toenemen, doch uiterlijk een lagchend gelaat vertoonde.

„Het zij zoo, daar het zeer eenvoudig is, gelijk mijn voorbeeld u zal duidelijk maken. Ziehier: Veronderstel, mijnheer van Galesloot, dat wij te zamen spelen. Ik zal

nu geven, daar gij zoo even de vrouw hebt gekeerd. Ik neem zelf af, onverschillig hoe, wanneer ik slechts zorg draag dat de onderste kaarten diegene zijn, welke het laatst in handen zijn geweest."

Hij gaf nu Adolf en zich zelve vijf kaarten, en alvorens de elfde te keeren, zeide hij:

"Nu komt de heer van dezelfde kleur."

Inderdaad bevestigde de uitkomst zijne beweesing.

Allen vestigden de oogen op mijnheer van Hazenberg, die zich vermaakte met een lagchend gelaat de blaauwe rookwolken zijner sigaar na te staren, alsof hetgeen gebeurde hem niet betrof.

Zonder zich zooals het scheen, om de uittartende houding van den valschen speler te bekommeren, vervolgde van Groeneveld:

"Het zou alzoo nu weer uwe beurt zijn om te geven, hetgeen ik echter in uwe plaats zal doen."

En daaraan gevolg gevende, maakte hij de met belangstelling toeziende aanwezigen opmerkzaam op de elfde kaart, welke hij thans zou keeren, er bijvoegende:

"Let wel op, nu komt weer klaveren vrouw en blijft alzoo de heer voor mij, zoodat ik op die wijze meester ben van het spel."

Daar alles gebeurde juist zooals hij had gezegd, was niet enkel de verwondering, maar niet minder de verontwaardiging algemeen, vooral bij Adolf van Galesloot, die zooveel eigenliefde bezat en zichzelve beschouwde voor iemand, die door weinig menschen en in weinig zaken

kon bedrogen worden. Dat dit nu bleek het geval te zijn door hem, dien hij zoo zeer vereerde en dien hij in alles poogde na te volgen, was voor den hooghartigen jonkheer eene gevoelige kwetsing. Zijne eenige hoop bestond nog slechts daarin, dat Rudolf zich zoodanig zou kunnen verantwoorden dat de vernedering op Willem van Groeneveld mogt terugkeeren, waarvoor hij zich dan ook gaarne de opoffering getroostte van het aan van Hazenberg verloren geld. De houding en spottende blik, dien deze laatste op van Groeneveld vestigde, stelde hem in dit opzigt eenigermate gerust. De bevrediging zijner wraakzucht woog ruimschoots op tegen het ondervonden verlies, al was dat som ook niet onaanzienlijk te noemen.

Hij zag dus in angstige verwachting zijn vriend aan, die thans, als gold het de onverschilligste zaak van de wereld, opstond en tot Willem zeide:

„Men kan wel zien, mijnheer van Groeneveld, dat gij reeds op jeugdigen leeftijd in vreemde gezelschappen hebt rondgezworven en daardoor zijt ingewijd in al de geheimen van spelers van beroep. Ik had het dubbele van uw tegenwoordigen leeftijd bereikt, alvorens ik door het toeval bekend werd met de kunstgreep, welke gij zooeven op zoo handige wijze hebt verklaard. . . . Als ik u vragen mag: hoe en onder welke omstandigheden hebt gij die kunst geleerd?”

„Teregt merkte gij aan, mijnheer van Hazenberg, dat ik op zoo jeugdigen leeftijd reeds bekend was met die schurkenstreken. Ik zal het u zeggen, en uwe ver-

bazing zal in niet geringe mate toenemen, wanneer ik verklaar dat die kunstjes mij reeds voor ruim vijf jaar bekend waren, en wel toen ik op dertien à veertienjarigen leeftijd verbonden was aan het cirque van Pisano, te Milaan. Ik zag diezelfde kunstgrepen te Florence en te Napels, in welke beide plaatsen die handigheid genoemd werd: het achterdeurtje van Fiorini." Bij deze woorden zag hij Rudolf strak aan, die, ofschoon inwendig ontstellende, toch genoeg zelfbeheersching had om dien nieuwen, onverwachten slag met een kalm gelaat te verduren.

"Ei, ei! Dus zijt gij ook paardrijder geweest?" zeide hij na een oogenblik, met het doel om den jongeling gevoelig te treffen.

"Ja, maar geen valsche speler... Heeft u nooit die zoo even door mij gebezigde uitdrukking gehoord, mijnheer van Hazenberg?" vroeg hij.

"Neen, maar ik wil ze gaarne gelooven, daar uwe kennissen bij dien troep er waarschijnlijk dikwerf gebruik van zullen gemaakt hebben."

"Ziedaar dan ook een der voornaamste aanleidingen, die mij het gezelschap van Pisano deden verlaten, en reeds waren mij die tooneelen uit het geheugen gegaan, toen uw spel met jonkheer van Galesloot mij die weer te binnen bragt. Aanvankelijk kon ik niet begrijpen hoe het kwam, dat hij altijd verloor, terwijl gij steeds de winner waart; langzamerhand echter drong zich de overtuiging bij mij op, dat hij bedrogen werd zonder nog regt te weten in welk opzigt."

„Ei ei, uw vriend van Groeneveld schijnt meer scherpzinnigheid te bezitten dan gij, Adolf,” zeide Rudolf met zooveel koelbloedige onbeschaamdheid, dat al de aanwezigen hem een blik van verontwaardiging toewierpen, zonder die echter in woorden lucht te geven.

Adolf verbleekte eenigzins bij deze laatste woorden, welke zijne eigenliefde kwetsten; doch zijn haat jegens Willem behield de overhand, en hij prevelde dus, met moeite een lachje op zijn gelaat te voorschijn brengende:

„Dat schijnt wel zoo!”

„Komaan,” zeide nu van Hazenberg op hoogen toon, „laat ons het spel voortzetten.”

„Neen mijnheer,” viel thans een der heeren in, „dit mogen wij niet toelaten, alvorens gij op voldoende wijze het voorgevallene zult opgehelderd hebben.”

„Gij hebt gelijk,” antwoordde van Hazenberg, terwijl hij zijn vriend lagchend aanzag; „hoewel het mij verwondert dat de heeren mijne eer in twijfel hebben durven trekken. Ik dacht dat zoowel mijne positie in de maatschappij als mijne fortuin voldoende zouden zijn om mij buiten het bereik te stellen van de minste verdenking. Ik bemerk het tegendeel, Adolf, en gij ziet dat de onbescheidenheid van uw vriend van Groeneveld, hoe welgemeend die moge zijn, en de door hem opgewekte verdenking eene opheldering noodzakelijk maken.”

„Dat is zoo,” antwoordde van Galesloot, nieuwsgierig hoe hij zich zou regtvaardigen.

„Gij weet of zult u herinneren,” vervolgde Rudolf, „dat

wij het vorige jaar te zamen in de straat Richelieu een door de fashionable wereld druk bezocht speelhuis binnentraden en hoe ik u waarschuwde vooral op uwe hoede te zijn, wijl men daar, zooals mijnheer van Groeneveld straks teregt opmerkte, spelers van beroep aantrof, die, ofschoon prijkende met eene menigte ridderorden en allerlei hoogdravende titels voerende, nogthans er op uit waren slagtoffers te maken en rijke jongelieden te plunderen. Niettegenstaande mijne waarschuwingen tegen de neiging voor het spel, speelde gij toch en moest aanzienlijke sommen verliezen. Ja mijne heeren, op het gevaar af in een duel gewikkeld te worden, deed ik mijn vriend de speelzaal verlaten; doch wel verre dat deze les hem van zijne verderfelijke neiging zou genezen, scheen die daarentegen nog meer te zijn aangewakkerd. Bij gemis aan ondervinding had hij dus alle kans het slagtoffer te worden van die gevaarlijke wezens, die zich, op welke wijze dan ook, in de deftigste kringen weten in te dringen, natuurlijk alleen met het doel de onervarenheid van jongelieden te misbruiken. Dit is inderdaad een ongeluk van onze eeuw, maar waartegen men onmogelijk op zijne hoede kan zijn; en zooals ik de eer had u te zeggen, twijfelde mijn vriend Adolf er aan of men wel in staat zou zijn hem te bedriegen. De les in het speelhuis in de straat Richelieu had dus tot niets gediend dan hem nog stijf hoofdiger te maken. Ik stelde mij alzoo ten taak hem te overtuigen van zijne dwaling, en daar hij zich in het écarté het sterkst achtte, maakte ik met hem eene weddenschap, dat ik van de vijf

partijen er minstens één zou winnen. Het sprak dus van zelf, dat ik gebruik moest maken van elk middel dat onder mijn bereik was, om mijn doel te bereiken. Tevens heeft mijnheer van Groeneveld kunnen opmerken dat wij elkander nimmer met geld betaald hebben, doch de winst slechts noteerden in onze zakboekjes."

"Maar vertegenwoordigen dan die notities niet even goed als op de beurs de verschillende verschuldigde sommen?" vroeg Willem, die zich met de gegeven ophelderingen niet kon vereenigen.

"Toch bezitten zij geen de minste waarde; en daar wij de les als geëindigd zullen beschouwen, vernietigen wij ook natuurlijk de quasi-openstaande rekening."

Deze in het openbaar afgelegde verklaring was niet meer te herroepen en diende niet weinig om de tevredenheid van Adolf te verhoogen. De aanwezigen echter, die even als Willem de gegeven mededeeling volstrekt niet voor waarheid hielden, zagen van Galesloot twijfelend aan, als verwachtten zij uit zijn mond de bevestiging van het door Rudolf beweerde.

Hoewel bij Adolf nog een vonk van eergevoel aanwezig was, die hem aanspoorde de leugenachtige verklaring van zijn schijnvriend niet te staven, behield toch de zucht om zijn haat en wraakzucht te koelen op zijn hem werkelijk met opregtheid toegenegen vriend de overhand, en het woord nemende, zeide hij dus:

"Ik maak mij sterk dat de heeren geen oogenblik aan de goede trouw van mijnheer van Hazenberg zullen twijfelen,

daar werkelijk deze overeenkomst tusschen ons gesloten is, zoodat ik aan de waarheid hulde moet doen dat hij de weddenschap gewonnen, maar mij te gelijker tijd van mijne speelzucht genezen heeft."

"De les is bijzonder vernuftig bedacht," merkte een der aanwezige heeren op; "ik zal die niet gemakkelijk vergeten."

"Ik evenmin," antwoordde van Galesloot; "en ik blijf mijn vriend dubbel dankbaar voor zijne teregtwijzing, die, ik verklaar dit op mijne eer, nimmer door mij zou zijn ontraadseld."

Ieder scheen thans tevreden gesteld, behalve Willem, die zich nu in eene valsche stelling geplaatst zag. Zijn gezond verstand niet alleen, maar ook zijne innerlijke overtuiging zeide hem, dat Rudolf van Hazenberg een schurk was, die om de eene of andere reden een geheimzinnigen invloed op Adolf uitoefende. Hij had te dikwijls bij het voortdurend verlies de teleurstelling, ja de bijna wanhopige woede op diens gelaat gadeslagen, om aan eenige overeenkomst tusschen hen geloof te kunnen hechten. De valsche speler begreep dit zeer goed, daar hij een tamelijk ervaren menschenkenner was, terwijl Willem daarentegen de kunst van veinzen niet verstond, om zijne gewaarwordingen te kunnen verbergen. De gewone, valsche lach speelde dus om zijne lippen, toen hij den inwendigen strijd bespeurde, die door Willem klaarblijkelijk gevoerd werd.

Afgescheiden van de werkelijke reden, die van Hazenberg had om den edelaardigen jongeling te haten, betrek-

kelijk de door hem zoo vurig nagejaagde erfenis, had hij thans eene oorzaak te meer om alle pogingen in het werk te stellen, ten einde hem in het verderf te storten of zelfs te vernietigen. De volleerde schurk, aangedreven door de zucht naar goud, en geen middel ongeoorloofd achtende om dat doel te bereiken, was inwendig woedend dat hij door het toedoen van dien knaap — zooals Willem door hem genoemd werd — de aanzienlijke van Adolf gewonnen sommen aan dezen moest teruggeven. Hij begreep zeer goed, hoeveel invloed ook op Adolf hebbende, dat deze zoo dwaas niet zou zijn die thans in het bijzijn van getuigen vernietigde speelschulden te betalen, terwijl dit tevens het eenige middel was hem zijne eer te doen behouden.

Rudolf wilde echter den zoo gelukkig afgewenden hoon niet ongewroken laten voorbijgaan, en zeide derhalve op hoogen toon tot Willem :

„Het schijnt dat mijnheer van Groeneveld niet geheel tevreden is met de door mij gegeven opheldering.”

Niet gewoon om zijne overtuiging in eenig opzigt te verbloemen, antwoordde de jongeling dus met zijne gewone rondborstigheid :

„Ik moet u in gemoede verklaren, de zaak nog niet regt te begrijpen. Doch wanneer mijnheer van Galesloot en de overige heeren er genoeg mede nemen, zal mijne overtuiging niet veel te beteekenen hebben.”

„Te beteekenen heeft zij bepaaldelijk niets,” hernam van Hazenberg schamper. „Dat neemt echter niet weg

dat uwe uitdrukking eenigermate beleedigend voor mij is."

"Ik verklaar ronduit die woorden niet te begrijpen."

"Ze zijn duidelijk genoeg gesproken, dunkt mij. Maar laat mij er bijvoegen dat slechts menschen, die gewoon zijn aanzienlijke gezelschappen te bezoeken en aanspraak kunnen maken op opvoeding, in staat zijn mijne woorden te begrijpen. Ik zou dus eerst meer van het verledene van den gewezen kunstrijder moeten weten, om hem met dergelijke deftige lieden gelijk te kunnen stellen."

Willem kreeg een kleur van verontwaardiging, daar hij nu als een avonturier werd beschouwd door den man, die hem gaarne tot een tweegevecht had willen uitlokken, in de hoop hem op die wijze en zonder veel gevaar te loopen, uit den weg te kunnen ruimen. En ofschoon niet geheel onbewust dat Willem zeer goed den degen wist te hanteeren, was hij er toch niet volkomen van op de hoogte. Dit was echter zeker, dat hij even goed de rekening buiten den waard zou gemaakt hebben als zulks vroeger door Adolf was ondervonden.

"In elk geval," antwoordde Willem op een toon, die duidelijk verried wat in zijn gemoed omging, "in elk geval ben ik iemand, die zijne lippen nog nimmer door een enkelen logen bezoedeld heeft. Evenmin is mijn leven door eene onedele daad geschandvlekt, hetgeen naar mijne meening meer is dan menig zoogenaamd fatsoenlijk man van zich zelve zeggen kan."

"Wie is mijnheer van Groeneveld?" vroeg nu een der aanwezigen. "Als ik mij goed herinner, moet die naam

tot een der aanzienlijkste familiën van ons land behooren.”

Adolf van Galesloot bewaarde het stilzwijgen, doch van Hazenberg haastte zich te zeggen:

„Ik zal mij veroorloven die vraag voor mijn vriend van Galesloot te beantwoorden. . . . Zooals gij uit zijn eigen mond gehoord hebt, heeft hij van zijne vroegste jeugd af door de wereld gezworven, eerst bij een troep kunstrijders, om later langs den publieken weg als straatmuzikant zijn brood te zoeken, totdat hij door de goedheid van mijnheer Egtenberg, de algemeen bekende philanthroop, uit dien toestand van vernedering is opgeheven en thans op diens kantoor de betrekking van bediende bekleedt. Genoemde heer was vroeger de voogd van onzen gastheer, waardoor hij den jongeling leerde kennen; hij vereerde hem met zijne opmerkzaamheid, die later het karakter aannam van verknochte vriendschap, welke band nog nauwer werd toegehaald, toen beiden zich op de hoogeschool bevonden, waar de goedheid van mijnheer Egtenberg zijn beschermeling had heengezonden. Daardoor ging onze gemeenschappelijke vriend er toe over hem in te leiden in gezelschappen, waar hij nooit een voet had behooren te zetten.”

Nadat deze schampere mededeeling door Rudolf van Hazenberg gegeven was, heerschte eenige oogenblikken eene diepe stilte in het vertrek. Willem zag zijn vroegeren schoolmakker en medestudent veelbeteekenend aan, daar hij niet twijfelde of deze zou niet toestaan dat de vriend zijner jeugd in zijn huis werd beleedigd, en dan nog wel op de wijze als door van Hazenberg gedaan werd. Doch

Adolf bewaarde het stilzwijgen en deed geen enkele poging om zijn vriend te regtvaardigen.

Willem van Groeneveld, de opregtheid en rondborstigheid in persoon, gevoelde zich smartelijk aangedaan, zelfs diep gegriefd, door zijn gewezen makker zoo onverschillig behandeld te worden. Een diepe zucht ontglipte zijne borst, daar hij zich zoo eensklaps een zijner zoetste illusiën, namelijk die van ware vriendschap en gehechtheid, ontnomen zag. Te laat begreep hij nu de waarschuwingen, zoowel van den bejaarden professor als van mijnheer Egtenberg, en van dit oogenblik af gevoelde hij dat zijn hart even koud en gevoelloos werd voor den verraderlijken vriend als diens hart was. Hij begreep evenwel aan zich zelve verschuldigd te zijn een antwoord te moeten geven, hetgeen hij dan ook op kalme en waardige wijze deed door te zeggen:

„Alvorens deze woning te verlaten, om er nimmer weder een voet te zetten, moet ik een beroep doen op mijnheer van Galeslout, die getuigen kan dat ik bij meer dan eene gelegenheid geweigerd heb mij in kennis te laten brengen met mijnheer Rudolf van Hazenberg.”

„Dat is zoo!” zeide Adolf min of meer verlegen.

„En dat alleen het toeval ons met elkaar in aanraking heeft gebracht, zal hij evenzeer moeten bevestigen.”

„Ook dit is overeenkomstig de waarheid,” hernam van Galeslout.

„Na die korte kennismaking werd ik door mijnheer van Hazenberg ten zijnent verzocht en later nog onder-

scheidene malen door hem uitgenoodigd, zooals ook dezen avond het geval is geweest, ofschoon hij zeer goed weet dat ik niets meer ben dan de bediende van mijnheer Egtenberg. Zelfs noodigde hij mij uit om te spelen, eene bezigheid die ik mij nimmer zal veroorloven, zelfs al lieten mijne middelen mij dat toe, hetgeen niet het geval is. Wanneer ik dergelijke lessen had moeten ontvangen, zooals die door mijnheer van Galesloot herhaaldelijk zijn onderzonden, en als mijne speelschulden niet op dezelfde wijze vereffend waren, gelijk thans is geschied, dan had ik die niet kunnen betalen, òf ik zou de begane dwaasheid aan mijn weldoener hebben moeten bekennen, óf het vertrouwen dat hij in mij stelt, te schande hebben moeten maken, door hem te bestelen."

Rudolf van Hazenberg beet zich op de lippen, daar hij maar al te goed bemerkte en begreep dat de knaap hem in de kaart gekeken had en den strik ontkomen was, die hem was gespannen.

"Het is wel, mijnheer van Groeneveld," zeide hij op korten toon; "gij zult morgen ochtend van mij hooren."

Willem maakte eene buiging met zooveel zelfbeheersching, als had hij die boodschap reeds ontvangen.

"Ik zal mijn vriend, den kapitein van Heusden, tot u zenden," voegde van Hazenberg er bij.

"Dan zult gij wel zoo goed zijn dien heer tevens de noodige inlichtingen te verstrekken, waarom gij zooveel belang in mijne kennismaking gesteld hebt," zeide van Groeneveld op eenvoudigen toon.

„Belang gesteld in uwe kennismaking? . . . Die onbeschaamdheid gaat toch werkelijk te ver.”

„Of waarom gij bevreesd voor mij zijt,” liet Willem er op volgen.

„Ellendeling!” riep van Hazenberg nu woedend uit. „Ik bevreesd voor een nietswaardige, wiens naam ik voor het eerst door mijnheer van Galesloot heb hooren noemen.”

„Dat is eene bepaalde onwaarheid,” zeide van Groeneveld, die nu ook het bloed naar het hoofd voelde stijgen. „Herinner u slechts de verwachte komst der Jonge Henriëtte, aan boord waarvan ik nu circa veertien jaar geleden uit Indië naar Holland werd gebracht, en welk vaartuig op de Noorderhaaks vergaan is, zoodat uwe beide zendingen Muller en Martin de hun opgedragen taak om mij te doen verdwijnen, niet konden volvoeren. Door de politie achtervolgd, wisten beide schelmen zich nog in tijds door de vlugt te redden, waardoor de overige leden van de club: „één voor allen en allen voor één”, voor zekere openbaringen gevrijwaard werden. Gij hoort alzoo, mijnheer van Hazenberg, dat Willem van Groeneveld, de vermoedelijke erfgenaam van wijlen den heer Hendrik van Groeneveld, in 1676 te 's Gravenhage overleden, bij u zoo onbekend niet is als gij wel wilt doen voorkomen. Uwe beide handlangers vertoeven thans waarschijnlijk in een vreemd werelddeel, onbekend dat hun bloedverwant en mede-erfgenaam der aanzienlijke schatten zich hier te lande bevindt, in de zekere verwachting die schatten zelf eenmaal in bezit te zullen nemen.”

Alvorens de aanwezigen bekomen waren van de verbaazing, door deze onverwachte verklaring te weeg gebragt, had Willem zijn hoed genomen en zich verwijderd.

„Wat kan hij meenen?” vroeg Adolf van Galesloot, die thans begon te vermoeden dat zijn vriend van Hazenberg nog andere zaken aan de hand had dan enkel valsch spel met de kaart.

„Hij is bepaald niet wel bij het hoofd met zijn Jonge Henriëtte en groote erfenis.... Wie heeft daarvan ooit gehoord? Hij heeft voorzeker een idée-fixe om zich tot een romanheld op te werpen. En wat hij bedoelt met zijne handlangers, verklaar ik niet te begrijpen. Waarlijk, zijne mededeeling is zeer interessant.”

„Ik meen mij toch te herinneren,” liet een der heeren zich hooren, „dat bij dien Pinksterstorm in het jaar 1860 een schip, de Jonge Henriëtte genaamd, met man en muis vergaan is, en slechts één enkel persoon, een Maleijer naar ik meen, er het leven heeft afgebragt; en tevens dat door mijnheer Egtenberg kort na dat treurige voorval eene advertentie in alle dagbladen geplaatst is om inlichtingen in te winnen omtrent een knaapje, van wien vermoed werd dat het gered zou zijn, doordien de trouwe Javaan het een *shaphander* had aangetrokken.”

Rudolf haalde bij die woorden de schouders op en zeide:

„Die zaak is mij onbekend, daar ik juist in dien tijd uitlandig was.”

„Ik herinner mij mijn vader over twee groote schurken

te hebben hooren spreken, die door de politie achtervolgd werden, doch het geluk hadden met een smokkelaarsvaartuig te ontsnappen, niettegenstaande den nog altijd, hoewel dan niet minder kracht woedenden storm," zeide een jongman van omstreeks dertig jaar, de zoon van een hooggeplaatst regterlijk ambtenaar.

"Ik kan zoo min het een als het ander bevestigen," sprak nu Adolf, die een weinig met de zaak verlegen scheen. "Ik was destijds nog te jong, om er nu met oordeel over te spreken."

"Over het eerste punt zal mijnheer Egtenberg u wel inlichtingen kunnen verstrekken, en ik geef u den ernstigen raad," wendde kapitein van Heusden zich tot jonkheer van Galeslout, "hem die inlichtingen te vragen, daar hij immers vroeger uw voogd was."

"Dat zal ik zeker doen," antwoordde van Galeslout.

"En of de heeren het ook mogen afkeuren," liet van Hazenberg er op volgen, met de vuist op tafel slaande, "ik zal het er niet bij laten. De goede naam van een fatsoenlijk man mag niet ongestraft door een neuswijzen knaap worden aangerand."

Langzamerhand begonnen de bezoekers, wier meeningen omtrent het voorgevallene nog al uit elkaar liepen, het huis te verlaten, zoodat ten laatste de twee vrienden Adolf en Rudolf alleen bleven.

Beiden bewaarden gedurende eenige oogenblikken een ernstig zwijgen, dat even onaangenaam als lastig dreigde te worden.

Om Adolf regt te laten wedervaren, moeten wij erkennen, dat zijn trots en een overblijfsel van eergevoel aanleiding was zich te ergeren over de poging, door van Hazenberg in het werk gesteld, om hem onder het mom van vriendschap te plunderen, en zoo niet de listige schurk, door zich in zijn vertrouwen te hebben gedrongen en om nog andere redenen, die het licht niet konden velen, om zoo te zeggen heerschappij over hem gevoerd had, zou Adolf voorzeker deze gelegenheid hebben te baat genomen om met van Hazenberg te breken. Zoo bedorven was hij echter nog niet, of zijn geweten beschuldigde hem zich tegenover Willem op eene minder eerlijke wijze te hebben gedragen.

Rudolf sloeg hem intusschen glimlagchend gade en had reeds met zijn gewonen tact zijn besluit genomen, hoe hij in deze handelen moest. Bemerkende dat Adolf niet geneigd was het stilzwijgen te verbreken, zeide hij eindelijk :

„Gij schijnt verwonderd, Adolf!”

„Niet slechts verwonderd, maar ook gekrenkt,” was het korte antwoord.

„Dat is zeer natuurlijk,” hervatte de sluwe schijnvriend; „doch uwe jeugd verontschuldigt uw gebrek aan doorzigt. Men moet al zeer onnoozel en nog een nieuweling zijn in de wereld, om te kunnen veronderstellen dat een man van eer u in al de kleine zaken, waarin gij u gestoken hebt, zijn bijstand zou verleenen. Doch versta mij goed; als ik zeg een man van eer, dan zult gij, hoop ik, begrijpen dat ik nimmer het voornemen heb gehad u de

door mij op eenigzins dubbelzinnige manier gewonnen gelden te laten betalen."

"Zoodat gij ze in uw boekje wel zult willen doorhalen," antwoordde Adolf een weinig minder norsch dan straks.

"Natuurlijk, en ziehier het bewijs er van," zeide van Hazenberg, zijn boekje te voorschijn halende en er de bewuste blaadjes uitscheurende, welke hij daarna in de vlam eener waskaars hield. "Thans zijt gij mij dus niets meer schuldig, en nu eerst kan ik u ophelderen, waarom ik tegenover u gehandeld heb zooals ik deed, en dat u tot heden onverklaarbaar is voorgekomen. Gij zult u nog zeer goed kunnen herinneren, dat het grootste gedeelte van het door mij van u gewonnen geld hoofdzakelijk dagteekent van het oogenblik, dat ik door uwe tusshenkomst kennis maakte met dien Willem van Groeneveld, dien ik van nu aan haat met al den haat, waarvoor mijn gemoed vatbaar is en dien gij, zij het dan ook om andere redenen dan die er mij toe aansporen, met mij deelt. Den haat dien ik hem toedraag, kan ik onmogelijk onder woorden brengen, daar hij erfelijk is van geslacht tot geslacht en waardoor mijn streven reeds sedert jaren geweest is dien mede-erfgenaam zoo mogelijk voor goed te verderven."

"Zijne beweesing dus dat gij getracht hebt hem in het Nieuwediep te laten ontvoeren . . ."

"Was de waarheid," viel van Hazenberg hem koeltjes in de rede. "Of zoudt gij denken dat eene nalatenschap

van ongeveer een half millioen niet een stoutmoedige greep waard is?"

"Voorzeker. Alzoo is die mededeeling van de groote erfenis"

"Insgelijks waar. Doch hoe hij dat is te weten gekomen, is mij een raadsel."

"Maar in welke betrekking staat gij tot hem? Is hij aan u verwant?"

"Ja, hoewel in zeer verren graad. Hij behoort tot de regte linie van den erflater, terwijl ik slechts tot de zijlinie behoor, die nimmer aanspraak kan maken op die erfenis, zoo lang er nog één van de regte linie bestaat."

"Dus behoort van Groeneveld werkelijk tot eene goede familie?"

"Zonder twijfel En het zal u waarschijnlijk niet zeer welgevallig zijn dit te hooren."

"Och, ik zie niet in welk belang ik er bij zou hebben."

"Begrijpt ge mij dan werkelijk niet?" vroeg van Harenberg spottende.

"Neen; ik verklaar het u op mijn woord van eer."

"Alweder een bewijs hoe kortzigtig gij nog zijt," vervolgde Rudolf.

Adolf kleurde hevig en zeide barsch:

"Geef er mij dan met uwe bekende scherpzinnigheid eene nadere opheldering van."

"Niets gemakkelijker, wanneer gij mij slechts een paar vragen wilt beantwoorden."

"Ik luister."

„Zijt gij inderdaad voornemens om Karolina Bergman te huwen?”

„Neen; ofschoon ik er wel eens aan gedacht heb.”

„Dwaas genoeg, maar dat daar gelaten. En evenmin geloof ik dat gij zoo onverstandig zult zijn uwe regten op de hand, of liever het vooruitzigt op de enorme fortuin van Wilhelmina Egtenberg op te geven.”

„In geen geval. Niet dat ik het preutsche ding bemin, maar haar aan een ander afstaan, zal ik nimmer toelaten. Doch ik zie nog niet in, wat Willem en die aanzienlijke erfenis daarmede kan te maken hebben.”

„Alweer omdat gij zoo kortzigtig zijt en nog niet schijnt opgemerkt te hebben dat die twee elkaar nu reeds beminnen; en wanneer eenmaal het tijdstip daar is van de inbezitneming der bewuste erfenis, waardoor Willem zich als aanstaande schoonzoon met een half millioen kan aanbieden, hetgeen waarlijk niet te verwerpen is, dan kan gemakkelijk een middeltje bedacht worden om vroeger aangegane verbindtenissen te ontduiken of te verbreken.”

„Neen, dat kan en zal nimmer gebeuren; dan kent gij mijnheer Egtenberg niet. Ik geloof, hoe teeder en hartelijk hij zijne dochter ook bemint, dat hij haar liever grafwaarts zou willen zien dragen dan zijn eenmaal aan mijn vader gegeven woord te verbreken.”

„Ik twijfel er geenszins aan dat dit wel zoo zijn zal; maar toch zult gij mij toestemmen dat men hier van niets zekerheid heeft en dus de maatregelen, welke men neemt om die hinderpalen uit den weg te ruimen, veroorloofd zijn.”

„Hierin hebt gij volkomen gelijk.”

„Gij deelt dus mijn haat. Gij hebt er belang bij dien van Groeneveld uit den weg te ruimen, en ik niet minder. Alzoo moeten wij de handen ineenslaan en elkaar behulpzaam zijn om dat doel te bereiken.”

„Daartoe ben ik bereid,” antwoordde Adolf vinnig, daar het zijn haat nog deed toenemen toen hij vernomen had dat Willem van Groeneveld in geboorte niet alleen, maar welligt later ook in fortuin met hem gelijk zou staan, ofschoon eene inwendige stem hem zeide dat die haat tegen zijn voormaligen medestudent, die hem nog nooit beleedigd had, door niets te regtvaardigen was.

„Het zal echter niet gemakkelijk gaan, daar hij gewaarschuwd schijnt te zijn en alzoo op zijne hoede zal wezen. In de eerste plaats dus moet gij trachten te weten te komen, hoe en door wien hij van dit alles is onderrigt geworden.”

„Hoe zal hij mij dat zeggen? Na de behandeling, welke hij heeft ondergaan, zal hij zich voor mij in acht nemen en zich terughouden.”

„Hetgeen men wil kan men ook, zoo men het slechts ernstig meent. De knaap is aan u gehecht, dat heb ik maar al te goed opgemerkt en kon ik zien aan de teleurstelling, die in zijn blik lag over uw koud en minachtend zwijgen. Dat zwijgen moet gij tegenover hem ophelderen. Het eerste dus wat gij doen moet, is eene poging aanwenden, weer op een vriendschappelijken voet met hem te komen.”

„En daarna?”

„Moet gij hem zoo ver zien te brengen dat hij over hetgeen hier dezen avond is voorgevallen geen enkel woord rept, ten minste tot zoo lang het feest, dat mijnheer Egtenberg de volgende week denkt te geven, voorbij is. Ik stel mij zeker voor dat er op dat feest wel iets gebeuren zal, dat onze plannen in de hand zal werken. In elk geval winnen wij daardoor tijd, en tijd is voor lieden van een vastberaden en ondernemend karakter, die het gevaar met een wis oog en een moedig hart te gemoet durven treden, grootendeels de verzekering van een goeden uitslag.”

„Ik zal het doen,” zeide Adolf; „hoewel ik bekennen moet dat het mij veel kosten zal mijne tong zoodanig te bedwingen, om betuigingen van vriendschap en genegenheid te uiten jegens iemand, dien ik liever als een worm zou vertrappen.”

„De mensch moet zich zelve weten te beheerschen om zijn doel te bereiken,” merkte Rudolf van Hazenberg aan. „Het is eene dwaling, te willen beweerden dat men zich zou moeten vernederen om een eenmaal opgevat voornemen te volvoeren. De kunst van veinzen is eene der voornaamste en doeltreffendste eigenschappen, waardoor men zich in de meeste gevallen boven zijne medenatuurgenooten kan verheffen. De mensch heeft het voorrecht boven het redelooze dier, dat hij de gave bezit zich te kunnen voordoen om te schijnen wat hij niet is, en zich zoo noodig in allerlei bogten te wringen, om datgene te verkrijgen, waartoe men zich inspant.”

„Ik vind dat inderdaad eene zeer wonderlijke redeneering,” antwoordde Adolf.

„Die echter niets minder dan waar is, zooals gij zelf zult moeten erkennen, wanneer gij maar eerst de wereld van alle zijden bekeken en ondervonden hebt, gelijk met mij het geval is, en wanneer gij eerst de bittere lessen van tegenspoed en teleurstelling hebt ontvangen, die meermalen mijn deel zijn geweest. Slechts onnoozele lieden en femelaars beschouwen alle waarheden als schoon en verheven, maar ik zeg u dat menige waarheid afzigtelijk leelijk is.”

„Ofschoon ik uwe theorie niet volkomen kan beamen, wil ik er toch naar pogen te handelen. Ik begeef mij dus dadelijk naar de woning van mijnheer Egtenberg en zal trachten met Willem van Groeneveld nog heden avond een onderhoud te hebben, om hem terug te houden iets mede te deelen van hetgeen straks hier heeft plaats gehad.”

„Doe dat, en ik houd mij verzekerd dat het ons gelukken zal op de eene of andere wijze dien knaap, dien wij beiden haten, al is het dan ook om verschillende redenen, te vernietigen of hem voor het minst zoo in de achting te doen dalen, dat hij beschaamd wordt.”

Adolf van Galesloot nam hoed en rotting, reikte van Hazenberg de hand en verliet diens woning met het vaste besluit zijn vermoedelijken medeminnaar te gronde te rigten.

Nadat de jonkheer vertrokken was, bleef Rudolf nog

geruimen tijd in gedachten verzonken zitten en peinsde op de geschiktste middelen om tegen van Groeneveld handelend op te treden. Dat hij besloten was hem tot allen prijs uit den weg te ruimen, weten onze lezers reeds. De voornaamste erfgenaam der aanzienlijke nalatenschap moest onschadelijk gemaakt worden, waardoor die groote som in het bezit zou komen van Rudolf van Hazenberg.

In hoeverre dit plan slagen zal, zullen wij in het vervolg van dit verhaal zien.

I N H O U D.

	Blz.
EERSTE HOOFDSTUK.	
Pietje Pronk gaat de wijde wereld in	5
TWEEDE HOOFDSTUK.	
De heer Schmitt bezoekt Jasper Pronk.	37
DERDE HOOFDSTUK.	
De nieuwe schurkenstreek krijgt haar beslag.	55
VIERDE HOOFDSTUK.	
Nieuwe plannen van mijnheer Schmitt.	64
VIJFDE HOOFDSTUK.	
Eene teleurstelling	73
ZESDE HOOFDSTUK.	
Nieuwe hoop.	80
ZEVENDE HOOFDSTUK.	
Nieuwe vrienden en vijanden	91
ACHTSTE HOOFDSTUK.	
Eene ontmoeting en de gevolgen daarvan.	121
NEGENDE HOOFDSTUK.	
Willem verwerft zich nog meer vrienden.	141

	Blz.
TIENDE HOOFDSTUK.	
Vergelding	151
ELFDE HOOFDSTUK.	
Ongewenschte ontmoeting	160
TWAALFDE HOOFDSTUK.	
De kreool en zijn slagtoffer.	177
DERTIENDE HOOFDSTUK.	
Redding	190
VEERTIENDE HOOFDSTUK.	
De eerste scheiding	213
VIJFTIENDE HOOFDSTUK.	
Het tweegevecht	226
ZESTIENDE HOOFDSTUK.	
Het begin van een drama	232
ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.	
Een bezoek bij Rudolf van Hazenberg.	276
ACHTTIENDE HOOFDSTUK.	
Liefde is blind	295
NEGENTIENDE HOOFDSTUK.	
De ontmaskering	306

Bij den Uitgever dezès ziet mede het licht ;

TE HUIS,

Geïllustreerd Tijdschrift tot gezellig Onderhoud.

Van bovengenoemd Tijdschrift, het goedkoopste in Nederland, dat zich sedert zijn bestaan een uitgebreiden kring van lezers heeft verworven, verschijnt geregeld om de 14 dagen eene aflevering van 48 kolommen druks of 24 paginas, met twee of drie platen, tegen den geringen prijs van 20 Cents. 25 afleveringen vormen een boekdeel, bevattende eene menigte lectuur van allerlei aard, even afwisselend als gezellig van inhoud.

Bovendien kunnen de Inteekenaren, tegen de zeer geringe bijbetaling van 50 Cents, eene fraaie gravure ontbieden, ter grootte van 78 bij 60 centimeters, expreslijk voor dit werk vervaardigd en voorstellende :

»De Versmade Maaltijd.»

Evenzoo zijn voor de Inteekenaren verkrijgbaar twee keurig bewerkte Oleographiën, breed 40, hoog 53 centimeters, voorstellende :

»De Beilenblazer" en »de Teekenaar.»

Beide platen zijn ware juweeltjes van uitvoering en worden afgeleverd à 90 Cts. per stuk, of à f 3.50 per stuk in zwarte lijst met vergulden bies of in geheel vergulden lijst naar verkiezing.

Tot inteekening op den d e r d e n Jaargang is gelegenheid bij alle Boekhandelaren en Postdirecteuren en bij den Uitgever

H. EISENDRATH,
Amsterdam, Rokin 119.

Aflev. 2 is verschenen.

De Uitgever dezes debiteert met succes :

MARIA ANTOINETTE,

KONINGIN EN MARTELARES.

HISTORISCH-ROMANTISCH VERHAAL.

NAAR HET HOOGDUITSCH DOOR

H. VAN NIFTERICK.

Bovengenoemd werk heeft zoowel om de persoon, over wie het handelt als om den zeer boeienden historisch-romantischen inhoud, bij het lezend publiek een goede ontvangst gevonden.

Het zal compleet zijn in 35 afleveringen, elk bevattende 3 vel druks groot 80 formaat, tegen den prijs van 30 Cents per aflevering, die zoo mogelijk geregeld om de 14 dagen verschijnen.

De eerste 3000 Inteekenaren ontvangen *gratis* tusschen de 20e en 25e aflevering een op het atelier van de heeren S. LANKHOUT & Co., te 's Hage, keurig bewerkte plaat, voorstellende; „Lodewijk XVI en Maria Antoinette, met hunne kinderen, tijdens de bestorming van het paleis te Versailles.”

De inteekening op bovengenoemd werk, waarvan reeds 10 afleveringen het licht zien, is geopend bij alle boekhandelaren en postdirecteuren des Rijks en bij den Uitgever

H. EISENDRATH.

16-5076

